

แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE DEVELOPMENT OF INVESTIGATION AND INQUIRY MODEL
ON TRANSNATIONAL DRUGS ORGANIZED CRIME

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Criminology and Criminal Justice

Department of Sociology and Anthropology

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

Chulalongkorn University

Academic Year 2020

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติด คดีในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ
โดย	ว่าที่ พ.ต.ต.จักรี กันธิยะ
สาขาวิชา	อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต

.....	คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.โสภา ชูพิกุลชัย ชปี่มณีน)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย)	
.....	กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนนทิพย์ จิตสว่าง)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วันชัย มีชาติ)	

จักรี กันธิยะ : แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กร
อาชญากรรมข้ามชาติ. (THE DEVELOPMENT OF INVESTIGATION AND INQUIRY MODEL ON
TRANSNATIONAL DRUGS ORGANIZED CRIME) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ. ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดและเพื่อ
ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย
โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณโดยการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุม
กลุ่มย่อยและการเก็บแบบสอบถามจากบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก
แบบมีโครงสร้าง แบบประชุมกลุ่มย่อยและแบบสอบถามและผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา รวมถึงสถิติ
พรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

1) ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทยประกอบด้วย 1.1) ด้านนโยบาย
และยุทธศาสตร์ที่ยังขาดยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพและขาดนโยบายในการป้องกันและปราบปรามคดียาเสพติดใน
ลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างจริงจัง 1.2) ด้านกฎหมายและการลงโทษซึ่งการบังคับใช้กฎหมายและการ
ลงโทษยังขาดประสิทธิภาพและไม่มีการนำมาตราการมาใช้อย่างจริงจัง 1.3) ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการปฏิบัติงานในการ
สืบสวนสอบสวนแต่ละหน่วยงานแตกต่างกัน ตลอดจนไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลที่เป็น
ประโยชน์ต่อรูปคดีและ 1.4) ด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่รัฐขาดประสบการณ์ในคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรม
ข้ามชาติและ 2) แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติใน
ประเทศไทยภาครัฐต้องมีแนวทางการพัฒนาในด้าน 2.1) นโยบายและยุทธศาสตร์โดยการพัฒนา นโยบายและยุทธศาสตร์
ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ยาเสพติด 2.2) ด้านกฎหมายและการลงโทษ เช่น การแก้ไขกฎหมาย/แนวทางการ
ปฏิบัติระเบียบที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมให้เจ้าหน้าที่เข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว 2.3) ด้านหน่วยงาน สร้างความ
ร่วมมือกับภาคเอกชนในการเข้าถึงข้อมูล ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐทั้งในและต่างประเทศและ 2.4) ด้านบุคลากร เช่น
ความรู้ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญ ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรบุคคลให้เหมาะสมทั้งนี้การพัฒนาดังกล่าวเพื่อให้การ
ดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้นและ
นำผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมาย

สาขาวิชา อาชีววิทยาและงานยุติธรรม
ปีการศึกษา 2563

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

6081369624 : MAJOR CRIMINOLOGY AND CRIMINAL JUSTICE

KEYWORD: Development, Investigation, Narcotic Drug, Transnational Organized Crime

Chakri Kanthiya : THE DEVELOPMENT OF INVESTIGATION AND INQUIRY MODEL ON TRANSNATIONAL DRUGS ORGANIZED CRIME. Advisor: Assoc. Prof. JUTHARAT UA-AMNOEY, Ph.D.

The objective of this research is to study problems and obstacles in investigating narcotic drug in Thailand. Moreover, it aims at studying the guidelines in developing investigation form in narcotic drug as transnational organized crime in Thailand. This study is qualitative and quantitative research by document research, in-depth interview, focus group and questionnaire of personnel in judicial processes. Meanwhile, research tools embrace structured in-depth interview, focus group and questionnaire and the author analyzed information through content analysis and descriptive statistics. Research findings revealed that 1) Problems and obstacles of investigation in narcotic case in Thailand composes of 1.1) In term of policy and strategy, there are still lacking in effective strategies and policies in seriously preventing and suppressing narcotic drug as transnational organized crime, 1.2) As for legal aspect and punishment, law enforcement and punishment lack for efficiency without using serious measures, 1.3) With regard to agencies involved in operating and investigating, each agency not only works differently but also lacks cooperation from related agencies to provide information beneficial to cases and 1.4) As to personnel, government officer still lack for experience in narcotic case as transnational organized crime, 2) In relation to the guidelines in developing investigation form in narcotic drug as transnational organized crime in Thailand, the government needs to have development guidelines in term of 2.1) policy and strategy by developing them in consistence with narcotic situation, 2.2) law and punishment, such as correcting legal mechanism/ operational guidelines and involved regulations suitable for the official so that they can access to any information quickly, 2.3) agency side by building cooperation with private sector, including both domestic and international party agencies, to access to information and 2.4) personnel side, such as knowledge, understanding, expertise, and also human resources. This development leads investigation in the case of narcotics as transnational organized crime in Thailand to become more efficient while being able to take those perpetrators to be punished according to the law.

Field of Study: Criminology and Criminal Justice Student's Signature .....

Academic Year: 2020 Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาในหลักสูตรอาชีวศึกษาและงานยุติธรรมนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านในสาขาวิชาอาชีวศึกษาและงานยุติธรรมที่ได้ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยเสมอมาและความรู้ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมาใช้ในการทำวิจัยได้อย่างสมบูรณ์จึงทำให้การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติ” สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีซึ่งผู้วิจัยต้องขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และคณะกรรมการทุกท่านที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนข้อเสนอแนะในการทำวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่านที่ให้ความรู้ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการเขียนผลการวิจัยได้อย่างสมบูรณ์ ตลอดจนการให้คำแนะนำต่าง ๆ ในการทำวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หากไม่มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่านงานวิจัยฉบับนี้คงไม่สามารถสำเร็จลุล่วงได้ ผู้วิจัยจึงจักขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัว เพื่อนและทุก ๆ ท่านที่ให้อำนาจใจเสมอในระหว่างทางที่ทำการศึกษาและประการสำคัญผู้วิจัยต้องขอขอบคุณตัวเองที่มีความมานะ อุตสาหะอดทน ขยัน มุ่งมั่นตั้งใจในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจนสามารถสำเร็จไปได้ด้วยดีและจบการศึกษาได้อย่างภาคภูมิใจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จักรี กัญธิยะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและปัญหาการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	6
1.3 คำถามการวิจัย	6
1.4 ขอบเขตการวิจัย	6
1.5 นิยามศัพท์	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	9
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ.....	9
2.1.1 นิยามขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ	9
2.1.2 ประเภทของอาชญากรรมข้ามชาติ	11
2.1.3 ลักษณะ/โครงสร้างขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ	12
2.1.4 แนวคิดที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ	13
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีนข้ามชาติ.....	15
2.2.1 โครงสร้างของเมทแอมเฟตามีน.....	15

2.2.2	ข้อมูลทางเภสัชวิทยา	16
2.2.3	ประเภทของเมทแอมเฟตามีน	17
2.2.4	ผลจากการใช้เมทแอมเฟตามีน.....	18
2.2.5	สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย	19
2.2.6	เมทแอมเฟตามีนในรูปแบบของค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ.....	22
2.3	ระเบียบ กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด	23
2.3.1	ยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม (ระยะ 20 ปี).....	23
2.3.2	แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด พ.ศ.2558-2562.....	23
2.3.3	มาตรการทางกฎหมายที่สำคัญ	24
2.3.4	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	26
2.3.5	พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ.2550	26
2.3.6	พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534.....	27
2.3.7	พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2519.....	29
2.3.8	พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม ข้ามชาติ พ.ศ.2556	33
2.3.9	ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยแนวทางการ ประสานงานคดียาเสพติด พ.ศ.2553.....	35
2.4	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนในคดียาเสพติด	35
2.4.1	ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (The Crime Control Model).....	35
2.4.2	กระบวนการนิติธรรม (The Due Process Model)	37
2.5	การสืบสวนสอบสวนในคดียาเสพติด.....	38
2.5.1	การสืบสวนสอบสวนและการดำเนินคดียาเสพติดในต่างประเทศ.....	38
2.5.2	การสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทย	48
2.6	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ.....	50
2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	57
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	59
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	60
3.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	60
3.1.1 การศึกษาเอกสาร.....	60
3.1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก.....	61
3.1.3 การประชุมกลุ่มย่อย.....	63
3.2 การวิจัยเชิงปริมาณ.....	64
3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	64
3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
3.2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	65
3.2.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	67
4.1 สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย.....	67
4.2 คดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดข้ามชาติ	69
4.2.1 คดีหมายเลขดำที่ อย.1853/2559, คดีหมายเลขแดงที่ อย.191/2560	69
4.2.2 คดีหมายเลขดำที่ อย.5784/2559, คดีหมายเลขแดงที่ อย.3247/2560	70
4.2.3 คดีหมายเลขดำที่ อย.2821/2559, คดีหมายเลขแดงที่ อย.1593/2560	72
4.2.4 คดีหมายเลขดำที่ อย.2820/2559, คดีหมายเลขแดงที่ อย.2367/2560	74
4.2.5 คดีหมายเลขดำที่ อย.1541/2558, คดีหมายเลขแดงที่ อย.3736/2558	76
4.2.6 คดีหมายเลขดำที่ อย.921/2558, คดีหมายเลขแดงที่ อย.5123/2558	78
4.3 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	79
4.3 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย	82

4.5 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย	100
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	115
5.1 สรุปผล.....	115
5.1.1 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย ..	115
5.1.2 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย	120
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	124
5.2.1 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย ..	124
5.2.2 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย	129
5.3 ข้อเสนอแนะ	137
5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ.....	137
5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	138
5.3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	138
5.3.4 ข้อเสนอแนะแผนปฏิบัติงานด้านยาเสพติด	139
บรรณานุกรม.....	140
ภาคผนวก.....	145
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์เชิงลึก.....	146
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	150
ประวัติผู้เขียน.....	154

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศเมื่อเปรียบเทียบ พ.ศ.2557-2561.....	3
ตารางที่ 2.1 สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศเมื่อเปรียบเทียบ พ.ศ.2557-2561.....	21
ตารางที่ 3.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการประชุมกลุ่มย่อย	63
ตารางที่ 3.2 ค่าคะแนนของแบบสอบถาม	65
ตารางที่ 3.3 ค่าคะแนนในการตรวจสอบแบบสอบถาม.....	66
ตารางที่ 3.4 เกณฑ์ในการแปลผล	66
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (เพศ).....	79
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ระดับชั้นยศ)	79
ตารางที่ 4.3 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (อายุ).....	80
ตารางที่ 4.4 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (การศึกษา)	80
ตารางที่ 4.5 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (สถานภาพสมรส).....	80
ตารางที่ 4.6 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (รายได้)	81
ตารางที่ 4.7 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ประสบการณ์ในการทำงานตำรวจ).....	81
ตารางที่ 4.8 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ประสบการณ์ในการทำงานด้านยาเสพติด)	82
ตารางที่ 4.9 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย (ภาพรวม)	94
ตารางที่ 4.10 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์).....	95
ตารางที่ 4.11 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านกฎหมายและการลงโทษ).....	95
ตารางที่ 4.12 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง).....	96
ตารางที่ 4.13 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านบุคลากร)	98
ตารางที่ 4.14 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย เมื่อ จำแนกรายด้านและรายชื่อ	100

ตารางที่ 4.15 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมคดีข้ามชาติในประเทศไทย (ภาพรวม)	108
ตารางที่ 4.16 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมคดีข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์)	108
ตารางที่ 4.17 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมคดีข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านกฎหมายและการลงโทษ)	109
ตารางที่ 4.18 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมคดีข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	110
ตารางที่ 4.19 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมคดีข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านบุคลากร)	111
ตารางที่ 4.20 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมคดีข้ามชาติในประเทศไทย เมื่อจำแนกรายด้านและรายชื่อ	112

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปที่ 2.1 โครงสร้างของเมทแอมเฟตามีน	16
รูปที่ 2.2 การสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทย	48
รูปที่ 2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	59
รูปที่ 5.1 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย	119
รูปที่ 5.2 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย	123

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

อาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime) เป็นภัยคุกคามร้ายแรงต่อความมั่นคงของมนุษย์ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการพัฒนาของประเทศ (Caballero-Anthony and Hangzo, 2015) โดยองค์การสหประชาชาติได้นิยาม “อาชญากรรมข้ามชาติ” ว่าเป็นปรากฏการณ์การก่ออาชญากรรมที่ดำเนินการและมีกระบวนการป้องกันข้ามและผ่านพรมแดนระหว่างประเทศ โดยได้ระบุถึงอาชญากรรมข้ามชาติประเภทต่าง ๆ ไว้ 18 ประเภท (Caballero-Anthony and Hangzo, 2015) โดยเฉพาะยาเสพติดที่ United Nations Office on Drugs and Crime (2011) ได้ประเมินว่ายาเสพติดเป็นอาชญากรรมข้ามชาติที่สร้างรายได้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 20 ของอาชญากรรมทั้งหมด แต่มากถึงร้อยละ 50 ของอาชญากรรมข้ามชาติและการฟอกเงินจากยาเสพติดมีมูลค่าถึงร้อยละ 0.4-0.6 ของขนาดเศรษฐกิจโลก โดยประเมินว่าผลกระทบทางลบด้านสังคมและเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากปัญหายาเสพติดมีมากถึง 2 เท่าของรายได้จากการค้ายาเสพติด (สักรินทร์ นิยมศิลป์, 2558) นอกจากนี้จากรายงานยาเสพติดโลก ค.ศ.2019 (United Nation, 2019) เป็นรายงานสถานการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับยาเสพติดทั่วโลกฉบับล่าสุดที่สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime: UNODC) ได้จัดทำขึ้นโดยรายงานฉบับนี้นำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจล่าสุดเกี่ยวกับสถานการณ์ของเมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) โดย UNODC รายงานว่าจำนวนการจับกุมเมทแอมเฟตามีนยังเพิ่มขึ้นจากช่วงครึ่งหลังของยุค ค.ศ.1990 จนถึง ค.ศ.2001 เป็นอย่างมาก โดยจำนวนครั้งของการจับกุมเมทแอมเฟตามีนได้เพิ่มขึ้นถึง 5 เท่าในช่วง ค.ศ.2009-2017 ในขณะที่ยาอีและแอมเฟตามีนเพิ่มขึ้นเพียง 2 เท่า ยิ่งไปกว่านั้นในหมู่ ATS (Amphetamine-Type Stimulants) ด้วยกันนี้เมทแอมเฟตามีนยังเป็น ATS ที่ถูกจับกุมได้ในปริมาณสูงสุดในช่วง ค.ศ.2013-2017 คิดเป็น 66% ของปริมาณ ATS ที่จับกุมกันทั่วโลก (United Nation, 2019) ใน ค.ศ.2016 พบว่า มีผู้ใช้ยาเสพติดทั่วโลก 275 ล้านคน (5.6% ของประชากรโลก) ซึ่งยังเป็นอัตราคงที่และเมื่อจำแนกตามชนิดยาเสพติด พบว่า กัญชามีผู้ใช้มากที่สุด รองลงมาคือ ฝิ่นและอนุพันธ์ของฝิ่นและกลุ่มยาเสพติดสังเคราะห์ที่มีส่วนผสมของแอมเฟตามีน โดยเฉพาะยาเสพติดสังเคราะห์ที่มีส่วนผสมของแอมเฟตามีนได้แก่ ยาบ้า ไอซ์และเอ็กซ์ตาซี (MDMA) รวมไปถึงสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทชนิดใหม่ (New Psychoactive Substances: NPS) ที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีสัดส่วนมากถึง 35% ของคดีอาชญากรรมทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2562)

ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงประเทศไทยที่สำคัญได้แก่ การค้ามนุษย์ ฟอกเงิน โสเภณี โจรสลัด ลักลอบค้าอาวุธ ลักลอบข้อมูล บัตรเครดิต คอร์รัปชันและ

โดยเฉพาะค้ายาเสพติด (อาภาศิริ สุวรรณานนท์, 2556) โดยสถานการณ์ยาเสพติดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่ง ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลกคือ พื้นที่สามเหลี่ยมทองคำด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งของแหล่งผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีกองกำลังติดอาวุธในประเทศเมียนมา นอกจากนั้นแล้วยังมีพื้นที่ติดกับประเทศที่เป็นแหล่งของสารตั้งต้นและสารเคมีที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการผลิตยาเสพติดได้ด้วย ตั้งแต่ พ.ศ.2558-2561 สามารถตรวจยึดสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์รวม 1,178 ตัน ซึ่งส่วนใหญ่ถูกตรวจยึดได้ในประเทศเมียนมา ยาเสพติดสำคัญที่มีการผลิตจากแหล่งผลิตสามเหลี่ยมทองคำได้แก่ ยาบ้า ไอซ์และเฮโรอีน ซึ่งส่งออกไปยังตลาดทั้งในและนอกภูมิภาคได้อย่างต่อเนื่อง ยาบ้าตลาดหลักยังอยู่ที่ประเทศไทยและบังคลาเทศซึ่งเห็นได้จากการจับกุมยาบ้าปริมาณมากได้อย่างต่อเนื่องบริเวณชายแดนภาคเหนือและตอนในของประเทศไทย รวมทั้งบริเวณรัฐยะไข่ชายแดนเมียนมา-บังคลาเทศ ไอซ์และเฮโรอีนมีแนวโน้มการส่งออกไปสู่กลุ่มประเทศนอกภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงมากขึ้นโดยลำเลียงผ่านประเทศไทย ลาว เวียดนาม กัมพูชาและมาเลเซียซึ่งการแพร่ระบาดของยาเสพติดพบผู้เข้าบำบัดเมทแอมเฟตามีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สูงสุดถึง 80% ทั้งนี้ ในหลายประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา มาเลเซีย รวมถึงประเทศไทยถูกกลุ่มเครือข่ายยาเสพติดข้ามชาติที่ใช้ประเทศไทยเป็นฐานเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการจัดหาลำเลียงผ่านยาเสพติดและฟอกเงินไปยังประเทศอื่น ๆ เนื่องจากการรวมกลุ่มประเทศในอาเซียนมีความเชื่อมโยงการคมนาคม รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่ทำให้การค้ายาเสพติดทำได้ง่ายขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2562)

สำหรับสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทยโดยเฉพาะยาบ้า เฮโรอีนและไอซ์ส่วนใหญ่มาจากแหล่งผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ โดยยาบ้าเป็นตัวยาที่แพร่ระบาดหลักในประเทศ ยาบ้า ไอซ์และเฮโรอีนยังคงถูกลักลอบนำเข้าด้านพื้นที่ภาคเหนือเป็นหลักโดยเฉพาะด้านจังหวัดเชียงราย (อำเภอแม่ฟ้าหลวง แม่สาย เชียงของและเวียงแก่น) และจังหวัดเชียงใหม่ (อำเภอเชียงดาว ฝาง แม่เอย) รองลงมาเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนด้านจังหวัดเลย (อำเภอเชียงคานและท่าลี่) จังหวัดหนองคาย (อำเภอเมือง สังคม โพนพิสัยและรัตนวาปี) จังหวัดบึงกาฬ (อำเภอบึงคาตและบุงคล้า) จังหวัดนครพนม (อำเภอท่าอุเทนและบ้านแพง) ขณะที่พื้นที่ชายแดนด้านอื่น ๆ เช่น จังหวัดอุบลราชธานี (อำเภอเขมราฐ) จังหวัดกาญจนบุรี (อำเภอสังขละบุรี) และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ด่านสิงขร) พบว่ามีความพยายามลักลอบนำเข้ายาบ้าบ่อยครั้งและมีปริมาณที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2562) สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทยตั้งแต่ในช่วงปลาย พ.ศ.2559-2560 มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นมียาเสพติดจำนวนมากถูกลักลอบนำเข้าประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งยาบ้าและไอซ์จนเกิดภาวะการผลิตมากกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ (Over Supply) ส่งผลให้ราคายาเสพติดพยายามกระตุ้นความต้องการใช้ยาเสพติดและนอกจากประเทศไทยจะเป็นตลาดของการค้ายาเสพติดแล้วยังเป็นทางผ่านไปยังประเทศที่ 3 อีกด้วย ดังนั้นจึงมีแนวโน้มว่าสถานการณ์ยาเสพติดจะยังคงมีความรุนแรงและขยายตัวสูงขึ้นในปีงบประมาณ 2561 พบการจับกุมยาเสพติดเพิ่มสูงขึ้นจากปีงบประมาณ 2560 โดยเฉพาะยาบ้า ไอซ์และเฮโรอีน จากสถิติการจับกุมของกลางยาเสพติดในปีงบประมาณ 2561 สามารถยึดยาบ้าได้

302 ล้านเม็ด ไอซ์ 18,526 กิโลกรัม เฮโรอีน 903 กิโลกรัม ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุด ยังคงเป็นยาบ้า รองลงมาคือ ไอซ์และกัญชา (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2562) ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเภทยาเสพติดที่จับกุมได้มากที่สุดยังคงเป็น “ยาบ้าหรือเมทแอมเฟตามีน” เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติผลการจับกุมโดยภาพรวมใน พ.ศ.2557-2561 พบว่า ยาเสพติดที่สำคัญ เช่น ยาบ้า ไอซ์ เฮโรอีนคีตามีนและพืชกระท่อมมีการตรวจยึดของกลางเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะยาบ้ามีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นและลดลงสลับกันไปทั้งจำนวนคดีและปริมาณของกลาง (สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, กระทรวงยุติธรรม, 2561)

ตารางที่ 1.1 สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศเมื่อเปรียบเทียบ พ.ศ.2557-2561

ยาเสพติด	ข้อมูล	พ.ศ.				
		2557	2558	2559	2560	2561
ยาบ้า	จำนวนคดี	154,526	119,916	120,816	132,410	171,678
	ของกลาง (ล้านเม็ด)	112.22	112.08	124.75	248.16	539.76
ไอซ์	จำนวนคดีของกลาง (กิโลกรัม)	11,463	10,952	18,050	15,532	19,313
		1,038.98	1,147.09	2,315.37	6,184.84	18,821.24
เฮโรอีน	จำนวนคดี	1,097	914	857	772	1,125
	ของกลาง (กิโลกรัม)	371.23	237.12	334.30	646.30	1,189.58
โคเคน	จำนวนคดี	144	73	68	58	64
	ของกลาง (กิโลกรัม)	29,352	56.73	54.97	41.25	53.60
กัญชาแห้ง	จำนวนคดี	13,958	11,897	11,313	8,629	8,584
	ของกลาง (กิโลกรัม)	32,206.98	25,197.42	31,878.05	31,701.70	44,143.55
พืชกระท่อม	จำนวนคดี	15,314	23,080	23,597	20,560	18,315
	ของกลาง (กิโลกรัม)	55,562.82	73,345.09	89,931.49	94,425.37	73,648.88
คีตามีน	จำนวนคดี	178	-	413	295	430
	ของกลาง (กิโลกรัม)	40.07	-	142.96	549.90	1,123.66

ที่มา: สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, กระทรวงยุติธรรม, 2561

จากตารางที่ 1.1 เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติผลการจับกุมโดยภาพรวมตั้งแต่ พ.ศ.2557-2560 พบว่า โดยเฉพาะยาบ้ามีเพิ่มสูงขึ้นและลดลงสลับกันไปทั้งจำนวนคดีและปริมาณของกลาง แต่จะเห็นได้ว่าใน พ.ศ.2561 มีจำนวนคดีและของกลางสูงขึ้นมากอย่างเห็นได้ชัดเจน ทั้งถึงแม้จะมีมาตรการหรือนโยบายในการป้องกันและปราบปรามในรัฐบาลทุกสมัยก็ตามแต่คดียาเสพติดก็ยังไม่ลดลง โดยคดียาเสพติดในประเทศนั้นมีทั้งผู้กระทำผิดทั้งที่เป็นคนไทยหรือชาวต่างชาติที่มาพำนักในประเทศไทย และใช้ประเทศไทยเป็นแหล่งที่พักยาเสพติดรายใหญ่เพื่อส่งต่อไปยังประเทศอื่น ๆ จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อประเทศไทย เช่น มีผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมในเมืองพัทยา พบว่าผลกระทบด้านเศรษฐกิจนักท่องเที่ยวต่างชาติมีทุนมากหรือระดมทุนได้ดีกว่า บางครั้งมีการซื้อขายเฉพาะในกลุ่มชาติเดียวกันเป็นเหตุให้นักธุรกิจคนไทย เสียโอกาส รวมถึงภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น

ต้องเสียงบประมาณในการสร้างสาธารณูปโภคหรือต้นทุนอื่น ๆ โดยไม่สามารถเก็บภาษีหรือได้ค่าตอบแทนใด ๆ เนื่องจากธุรกิจเหล่านั้นเป็นของหลบเลี่ยงกฎหมาย ส่วนทางด้านสังคมเกิดค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปจากค่านิยมเดิม ๆ ของไทยคือ เยาวชนไทยในพื้นที่เมืองพัทยามีการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือการลักขโมยเพิ่มขึ้น เยาวชนหญิงมองว่าการขายตัวเป็นเรื่องปกติทำให้มีรายได้ดีเที่ยวสนุกสนานและต้องการมีสามีเป็นฝรั่งต่างชาติ (ลือชัย วงษ์ทองและกฤษฎา นันทเพ็ชร, 2561) ซึ่งประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของการค้าการลงทุน การท่องเที่ยวและเป็นเส้นทางในการคมนาคมขนส่งที่สำคัญประเทศหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่อมส่งผลให้มีการเดินทางเข้า-ออกประเทศของชาวต่างชาติเป็นจำนวนมากทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงต่อการก่อการร้ายของกลุ่มต่างชาติซึ่งมีเป้าหมายในการก่ออาชญากรรมที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของประเทศ ที่ผ่านมามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีความพยายามในการสกัดกั้น ฝึกระวังบุคคลอันตรายที่เป็นภัยคุกคามหรือคนร้ายข้ามชาติ โดยจะสกัดกั้นไม่ให้เข้ามาในประเทศไทยและไม่ให้ใช้ประเทศไทยเป็นที่หลบซ่อนหรือเตรียมการในการกระทำความผิดข้ามชาติ เช่น ศูนย์ปราบปรามคนร้ายข้ามชาติและเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติเข้าจับกุมบุคคลที่แสดงอยู่ในหมายตำรวจสากลสีแดง (Interpol Red Notice) ซึ่งเป็นผู้ต้องหารายสำคัญและเป็นที่ต้องการตัวของต่างประเทศ โดยสามารถติดตามจับกุมผู้ต้องหาได้และเป็นผู้ต้องหาสัญชาติจีน เกาหลีใต้ อังกฤษ อิตาลี เยอรมัน เช็ก ตุรกี นิวซีแลนด์ อเมริกาและรัสเซียมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกง ฆาตกรรม ยาเสพติด กฎหมายศุลกากรสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ตและการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนา, 2562)

ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้สร้างผลกระทบไปทั่วโลกทำให้การสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมซึ่งการสืบสวนเป็นการปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและหลักฐานของพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่จึงมีขั้นตอนการปฏิบัติหลายรูปแบบด้วยกัน เช่น มีการใช้สายลับหาหลักฐาน มีการเฝ้าสะกดรอย เป็นต้น โดยมีขั้นตอนการสืบสวนประกอบด้วย การสำรวจสถานที่ (Casing) การใช้สายลับ (How to use Spies) การอำพราง (Undercover) การสะกดรอย (Surveillance) การซักถาม (Interview) (บุญชอบ พุ่มวิจิตร, 2537) จึงทำให้วิธีการแสวงหาพยานหลักฐานโดยวิธีสืบสวนธรรมดาอาจไม่ได้ผลจึงมีการใช้วิธีสืบสวนสอบสวนพิเศษมาใช้ เช่น การดักฟัง (Wiretapping) การใช้เจ้าหน้าที่อำพราง (Undercover) การจัดส่งภายใต้ควบคุม (Controlled Delivery) ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการป้องกันปราบปรามและพิสูจน์การกระทำความผิด แม้ว่ามาตรการต่าง ๆ จะมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน แต่ก็ยังเป็นมาตรการที่จำเป็นต้องใช้ (มยุรา วิมลโลหการ, 2553) สำหรับในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดโดยตรงคือ Drug Enforcement Administration (DEA) ซึ่งแนวทางในการสืบสวนสอบสวนคือ เมื่อมีการจับกุมคดีอาชญากรรมจะต้องแจ้งต่อ DEA ทุกครั้งมีการจัดตั้งหน่วยการข่าวผสมทำการรวบรวมการเคลื่อนไหวของผู้ค้ายาเสพติด มีการจัดตั้งหน่วยปราบปรามผสมเพื่อให้สามารถปราบปรามยาเสพติดได้อย่างจริงจัง โดยมีแนวทางในการหาพยานหลักฐานโดยใช้วิธีการอำพรางแต่การใช้วิธีดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อไม่ให้กระทบสิทธิของผู้ต้องหา มีหลักการดำเนินคดีอาชญากรรมเช่นเดียวกับการดำเนิน

คดีอาญาทั่วไป โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ ตำรวจในชั้นการจับกุมและสืบสวนสอบสวน อัยการในชั้นการฟ้องคดีและศาลในชั้นพิจารณาคดีชั้นสอบสวน ตำรวจมีหน้าที่สืบสวนสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดคือ หน่วยงานสืบสวนสอบสวนทั่วไปโดยมีอัยการท้องถิ่นมีอำนาจในการสอบสวนและควบคุมตรวจสอบการสอบสวนของตำรวจด้วย โดยมีแนวทางการปราบปรามยาเสพติดคือ เมื่อมีการจับกุมเกี่ยวกับคดียาเสพติดไม่ว่าหน่วยงานใดจะต้องแจ้งต่อ DEA เพื่อทราบโดยเร็ว การดำเนินการเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐาน ในพื้นที่แต่ละแห่งที่มักดำเนินการในรูปของกระบวนการ แบ่งกำลังออกเป็นชุดปราบปรามรายย่อยแบ่งเขตความรับผิดชอบ โดยมีความมุ่งหมายที่จะระดมกำลัง เครื่องมือเครื่องใช้และขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานมาปฏิบัติงานร่วมกันเป็นการลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน ตลอดจนมีการพัฒนาศักยภาพขององค์กรในด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกับประเทศเยอรมันที่มีหลักการดำเนินคดียาเสพติดใช้ระบบกฎหมายตามระบบ Civil Law ซึ่งไม่มีกฎหมายเฉพาะหรือกำหนดหน่วยงานที่ควบคุมดูแลการดำเนินคดียาเสพติดไว้เป็นพิเศษแต่ในการปฏิบัติการอาชญากรรมเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย (ในทางปฏิบัติ) รูปแบบการสืบสวนสอบสวนในคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีรูปแบบหรือแนวทางในการสืบสวนสอบสวนคือ มีการสืบสวน การแสวงหาพยานหลักฐานก่อนเกิดเหตุเพื่อให้ทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องอันเป็นองค์ประกอบความผิดอีกทั้งตัวบุคคลที่จะดำเนินการจับกุมและดำเนินคดีซึ่งรูปแบบในการแสวงหาข้อมูล พยานหลักฐานเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงนั้น ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะมีเครื่องมือที่ใช้ในการสืบสวนหลายช่องทาง แต่ยังเป็นการปฏิบัติที่ยังไม่มีรูปแบบที่แน่นอนชัดเจน ทั้งนี้ต้องคอยปรับเปลี่ยนรูปแบบไปตามกรณีและตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจึงทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในส่วนของการทำงานในหลาย ๆ ครั้งที่มีการสืบสวนสอบสวนและดำเนินคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติเมื่อจะเห็นได้ว่าการดำเนินคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนเมื่อเทียบกับต่างประเทศ โดยเฉพาะคดียาเสพติดซึ่งในปัจจุบันถือว่าเป็นคดีที่สามารถทำให้เห็นภาพขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างชัดเจนที่สุด เช่น ในกรณีการจับกุม นายไซชนะ แก้วพิมพา สัญชาติลาว ที่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบัญชาการปราบปรามยาเสพติดจับกุมเมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ.2560 ซึ่งในกรณีนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้สืบสวนสอบสวนขยายผลการจับกุมกลุ่มองค์กรยาเสพติดกลุ่มหนึ่งแล้ว พบว่า นายไซชนะ มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มองค์กรยาเสพติดดังกล่าว แต่ไม่สามารถดำเนินการติดตามไปจับกุมตัวได้ เนื่องจากนายไซชนะพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่นครราชสีมาจึงทำได้เพียงการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานเพื่อขออนุมัติศาลออกหมายจับเท่านั้น แต่ไม่สามารถที่จะติดตามจับกุมได้ในห้วงเวลาของการสืบสวนสอบสวนขยายผลภายหลังการจับกุมกลุ่มผู้กระทำผิดอื่นที่เกี่ยวข้องในองค์กรเดียวกันได้จึงจะเห็นได้ว่าในประเทศไทยยังพบว่ามีปัญหาอยู่มากดังที่กล่าวไปข้างต้นจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาถึงแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเพื่อให้สามารถมีแนวทางการจับกุมผู้กระทำผิดได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพราะสถานการณ์ของอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบยาเสพติดเป็นที่เกิดขึ้นในรูปแบบอาชญากรรมที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมมีการทำงานแบบลับ มีกระบวนการซับซ้อนเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจับกุมกวาดล้างด้วยเหตุนี้ในการดำเนินการด้านการสืบสวนติดตามจึงจำเป็นต้องใช้เทคนิคการสืบสวนแบบพิเศษเข้ามาดำเนินการด้วย เนื่องจาก

อาชญากรรมข้ามชาติมีความประสงค์ต้องการเพียงจำนวนเงินที่มากขึ้นอย่างไม่มีขีดจำกัดและยาเสพติดก็เป็นหนึ่งอาชญากรรมที่สามารถสร้างมูลค่าได้มากมาย

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย

1.2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย

1.3 คำถามการวิจัย

รูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดอาชญากรรมข้ามชาติควรมีลักษณะอย่างไรจึงจะทำให้การสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยประกอบด้วยขอบเขตด้านเนื้อหา กลุ่มเป้าหมาย การรวบรวมข้อมูลและพื้นที่ โดยขอบเขตแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยและศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย แต่มุ่งเน้นเฉพาะ “ยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีนขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเท่านั้น” ไม่รวมกับยาเสพติดในประเภทอื่น ๆ รวมถึงทำการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ บทความวิชาการ/วิจัยและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากการศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มเป้าหมายได้แก่

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ (การสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่มย่อย) คือ ผู้ปฏิบัติงานใน 1) กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2) กรมสอบสวนคดีพิเศษ 3) สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง 4) สำนักงานกลางแห่งชาติตำรวจสากลกรุงเทพ กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 5) สำนักงานคดียาเสพติด 5) สำนักงานอัยการสูงสุด 6) แผนกคดียาเสพติด ศาลอาญาและ 7) นักวิชาการด้านอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ (การเก็บแบบสอบถาม) คือ ผู้ปฏิบัติงานใน 1) กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด 2) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 3) กรมสอบสวนคดีพิเศษ 4) สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและ 5) สำนักงานกลางแห่งชาติตำรวจสากลกรุงเทพ กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

3. ขอบเขตด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยแบ่งการเก็บข้อมูลเป็น 2 วิธีคือ

3.1 ระยะเวลาในช่วงที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่มย่อย

3.2 ระยะเวลาในช่วงที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการเก็บแบบสอบถาม ทั้งนี้ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้ตามกฎหมายและระเบียบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเท่านั้นและสามารถหรืออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลได้ตามเห็นสมควร

4. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ในการศึกษาวิจัยคือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

1.5 นิยามศัพท์

การสืบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

การสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหาเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องโทษ

การสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หมายถึง การสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดตามกฎหมายทั่วไปแต่มีวิธีในการสืบสวนสอบสวนด้วยวิธีพิเศษ เช่น การอำพรางคดีและมีการขอความร่วมมือทางอาญากับต่างประเทศ

คดียาเสพติด หมายถึง การกระทำความผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีน เนื่องจากเป็นคดีที่เกิดขึ้นมากที่สุดและจับกุมได้มากที่สุดในประเทศไทยทั้งจำนวนคดีและของกลาง

องค์กรอาชญากรรม หมายถึง อาชญากรรมซึ่งอาชญากรได้รวมตัวเข้าด้วยกันตามสายการบังคับบัญชาในรูปแบบองค์กร โดยวางแผนและดำเนินงานเพื่อประกอบธุรกิจผิดกฎหมายประเภทต่าง ๆ มีลักษณะการดำเนินงานที่เป็นทางการมากกว่าแก๊งอาชญากรรม (สุมนทิพย์ จิตสว่าง, 2559)

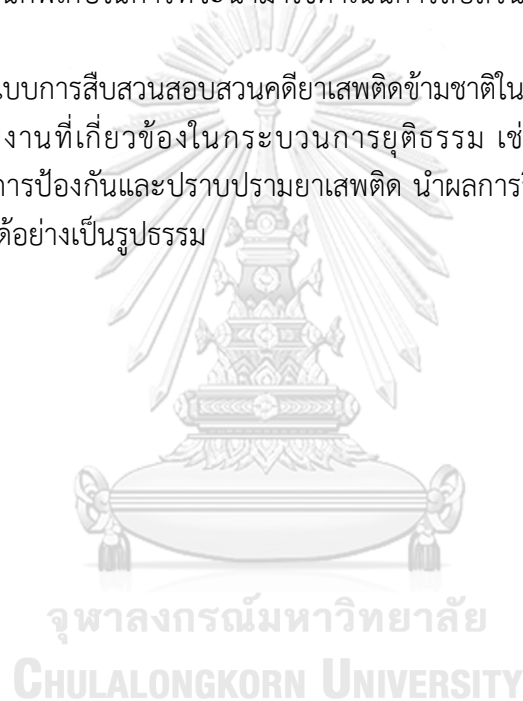
องค์กรอาชญากรรมตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556 หมายถึง คณะบุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ที่รวมตัวกันช่วงระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556 หมายถึง องค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดซึ่ง

มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้คือ ความผิดที่กระทำในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่การเตรียม การวางแผน การสั่งการ การสนับสนุนหรือการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่งแต่เกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดมากกว่าหนึ่งรัฐและความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.6.1 ได้แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย
- 1.6.2 ได้เทคนิคพิเศษในการที่จะนำมาใช้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย
- 1.6.3 ได้รูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยที่เหมาะสม
- 1.6.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด นำผลการวิจัยไปกำหนดเป็นนโยบายและนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” ผู้วิจัยทำการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและต่างประเทศดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีนข้ามชาติ
- 2.3 นโยบายในการปราบปรามยาเสพติด
- 2.4 แนวคิด ทฤษฎี กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนในคดียาเสพติด
- 2.5 รูปแบบการสืบสวนสอบสวน
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาถึงแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งประกอบด้วย นิยาม ประเภทของอาชญากรรมข้ามชาติ ลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ แนวคิดที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยแต่ละหัวข้อมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 นิยามขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

องค์การสหประชาชาติได้ให้นิยามของคำว่า “องค์กรอาชญากรรม” ในอนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร พ.ศ.2543 หมายถึง กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างของบุคคล 3 คนหรือมากกว่าที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและที่มีการประสานการดำเนินงานระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงหนึ่งอย่างหรือมากกว่าเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุไม่ว่าโดยตรงหรือทางอ้อม

องค์กรอาชญากรรมเป็นองค์กรที่ไม่มีอุดมการณ์ทางการเมืองมีการจัดลำดับชั้นองค์กร มีสมาชิกจำนวนจำกัดหรือเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมายหรือใช้ความรุนแรงหรือข่มขู่และการติดสินบน มีการกำหนดหน้าที่และการแบ่งงานกันทำอย่างชัดเจน มีลักษณะเป็นการผูกขาด มีกฎข้อบังคับระหว่างสมาชิกที่ชัดเจนรวมถึงข้อกำหนดในการปฏิบัติงานที่เป็นความลับ

การก่ออาชญากรรมมิได้มีผู้กระทำความผิดเพียงคนเดียวหากแต่มีลักษณะของการจัดระเบียบองค์กรมีผู้กระทำความผิดหรือร่วมคบคิดกระทำความผิดหลายคนและแต่ละคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบเฉพาะ มีระบบการติดต่อสื่อสารที่ปกปิดและมีการตัดตอนการรับรู้ในข้อมูลเท่าที่จำเป็น

มีระบบควบคุมอย่างเคร่งครัด มีผู้บังคับการใหญ่อยู่เบื้องหลัง ผู้ลงมือทำความผิดส่วนใหญ่เป็นลูกน้องระดับล่าง มีพฤติกรรมการกระทำความผิดเป็นกระบวนการหรือมีรูปแบบการกระทำความผิดที่สลับซับซ้อน ในองค์กรมีการจัดระบบป้องกันการสืบสวนลงโทษจากฝ่ายเจ้าหน้าที่อย่างดี การสั่งการหรือการสื่อสารจะใช้ช่องทางลับหรือใช้รหัส มีการควบคุมและรักษาความลับอย่างเคร่งครัด ผู้ใดผิดพลาดจะได้รับการลงโทษจากองค์กรอย่างรุนแรง เมื่อถูกจับกุมหากรับสารภาพจะปกปิดข้อมูลไม่ชัดเจน มีระบบตัดสัมพันธ์ภายนอกที่อาจพาดพิงถึงตัวกลางใหญ่ไว้อย่างรัดกุม โดยการจัดลำดับขั้นของผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยการมอบหมายงานกันเป็นทอด ๆ (วันชัย รุจนวงศ์, 2545)

ส่วนความหมายของ “อาชญากรรมข้ามชาติ” สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดความหมายไว้ว่า อาชญากรรมข้ามชาติ คือ การกระทำที่มีประเทศที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ประเทศกระทำร่วมกันโดยกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปในรูปแบบขององค์กร มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์ร่วมกันโดยมีการเตรียม การพยายามและลงมือกระทำความผิดต่อเนื่องกันจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศ (วีชรพล ประสารราชกิจ, 2544)

องค์กรสหประชาชาติไม่ได้นิยามคำว่าอาชญากรรมข้ามชาติไว้เป็นการเฉพาะในอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000; UNTOC) แต่ให้ความหมายของคำว่า “องค์กรอาชญากรรม” และคำว่า “ข้ามชาติ” แยกกันไว้ ซึ่งสหประชาชาติคงเล็งเห็นถึงความหลากหลายของอาชญากรรมข้ามชาติในอนาคตจึงเปิดกว้างไว้จึงพออนุมานได้ว่า “อาชญากรรมข้ามชาติ” หมายถึง การกระทำความผิดทางอาญาที่ได้กระทำลงมากกว่าในหนึ่งประเทศหรือมีส่วนหนึ่งส่วนใดของการกระทำผิดหรือผลกระทบเกี่ยวข้องตั้งแต่ 2 ประเทศขึ้นไป

คณะกรรมการนโยบายของสภาความมั่นคงแห่งชาติได้ให้คำจำกัดความ “อาชญากรรมข้ามชาติ” หมายถึง การกระทำขององค์กรหรือกลุ่มบุคคล สมคบและร่วมมือกระทำความผิดต่อเนื่องจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศอันเป็นความผิดตามกฎหมายหรือบทลงโทษของประเทศที่องค์กรหรือกลุ่มบุคคลเหล่านั้นดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อมุ่งแสวงหาผลประโยชน์และอำนาจที่ขัดต่อหลักกฎหมายและศีลธรรมก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์และความมั่นคงของบุคคล องค์กร เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและอื่น ๆ (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าองค์กรอาชญากรรม หมายถึง กลุ่มหรือองค์กรที่มีโครงสร้างของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเพื่อร่วมการกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน โดยองค์กรเช่นนี้จะมีการกำหนดหน้าที่กันอย่างชัดเจนและนอกจากนั้นการกระทำความผิดจะมีประเทศที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ประเทศขึ้นไป

2.1.2 ประเภทของอาชญากรรมข้ามชาติ

องค์การสหประชาชาติได้แบ่งประเภทของอาชญากรรมข้ามชาติออกเป็น 10 ลักษณะคือ (วีระพงษ์ บุญโญภาส, 2543)

1. การลักลอบค้ายาเสพติด (Illicit Trafficking in Drugs)
2. การลักลอบคนเข้าเมือง (Smuggling of Illegal Migrants)
3. การค้าอาวุธ (Arms Trafficking)
4. การลักลอบค้าอาวุธ อุปกรณ์นิวเคลียร์ (Trafficking in Nuclear Material)
5. กลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย (Transnational Criminal Organization and Terrorism)
6. การค้าหญิงและเด็ก (Trafficking in Women and Children)
7. การลักลอบค้าชิ้นส่วนมนุษย์ (Trafficking in Body Part)
8. การโจรกรรมและลักลอบค้ายานพาหนะ (Theft and Smuggling of Vehicles)
9. การฟอกเงิน (Money Laundering)
10. การกระทำความผิดอื่น ๆ (Other Activities) ได้แก่ การโจรกรรมศิลปวัตถุ การให้สินบนเจ้าหน้าที่ตำรวจและข้าราชการอื่น ๆ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ อาชญากรรมสิ่งแวดล้อม อาชญากรรมทรัพย์สินทางปัญญา การฉ้อโกงประกันภัยทางทะเลและการแทรกซึมเพื่อการครอบงำธุรกิจที่ถูกต้องกฎหมาย

องค์การตำรวจสากล (INTERPOL) ได้แบ่งอาชญากรรมข้ามชาติในศตวรรษที่ 21 ออกเป็น 16 ประเภทประกอบด้วย

1. การทุจริต
2. อาชญากรรมที่กระทำต่อเด็ก
3. อาชญากรรมคอมพิวเตอร์
4. การค้ายาเสพติด
5. อาชญากรรมสิ่งแวดล้อม
6. อาชญากรรมการเงิน
7. การลักลอบค้าอาวุธ
8. โจรสลัด
9. องค์กรอาชญากรรม
10. อาชญากรรมเกี่ยวกับยา
11. การก่อการร้าย
12. การค้ามนุษย์และชิ้นส่วนมนุษย์
13. การลักลอบค้าของเถื่อน
14. การโจรกรรมยานพาหนะ
15. อาชญากรรมสงครามและ
16. การลักลอบค้าศิลปวัตถุผิดกฎหมาย

ซึ่งทั้ง 16 ประเภทของอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าวถือเป็นอาชญากรรมเป้าหมายที่องค์กรตำรวจและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายทั่วโลกต้องให้ความร่วมมือระหว่างกันในการสืบสวนสอบสวนและติดตามตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมให้ได้ (ชิตพล กาญจนกิจ, 2559) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าประเภทขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติประกอบด้วยการกระทำความผิดประเภท ยาเสพติด ลักลอบคนเข้าเมือง ค้าอาวุธ อุปกรรม นิวเคลียร์ กลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย ค้าหญิงและเด็ก ชิ้นส่วนมนุษย์ โจรกรรมและยานพาหนะ ฟอกเงิน การทุจริต อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ สิ่งแวดล้อม โจรสลัด สงคราม ศิลปวัตถุผิดกฎหมาย นอกจากนี้ยังรวมถึงทรัพย์สินทางปัญญา การฉ้อโกงประกันภัยทางทะเล เป็นต้น

2.1.3 ลักษณะ/โครงสร้างขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

องค์การสหประชาชาติได้นิยาม องค์กรอาชญากรรม หมายถึง กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างของบุคคล 3 คนหรือมากกว่าที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและที่มีการประสานการดำเนินงานระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายในการกระทำความผิดอาชญากรรมร้ายแรงอย่างหนึ่งอย่างใดหรือในการกระทำความผิดตามที่กำหนดในอนุสัญญาฯ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม นอกจากนี้ได้ทำการศึกษาสำรวจรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมใน 16 ประเทศ พบว่า องค์กรอาชญากรรมมีลักษณะของการทำงานและควบคุมสั่งการที่แตกต่างกัน 5 รูปแบบ (Albanese, 2011) คือ

1. องค์กรอาชญากรรมที่มีการควบคุมสั่งการแบบเข้มงวด มีนายใหญ่คนเดียวแต่แบ่งออกเป็นหลายแผนกหลายหน้าที่และมีกฎระเบียบภายในองค์กรที่เข้มงวด
2. องค์กรอาชญากรรมที่มีการควบคุมสั่งการแบบถ่ายโอนอำนาจ มีโครงสร้างองค์กรในระดับพื้นที่ แต่ละพื้นที่มีสายการบังคับบัญชาเป็นของตนเองและมีอำนาจที่เป็นอิสระ
3. องค์กรอาชญากรรมที่มีการรวมตัวแบบลำดับชั้น มีการรวมกลุ่มอย่างหลวม ๆ หรือภายใต้การกำกับบริหารของอีกกลุ่มหนึ่งที่มีศักยภาพสูงกว่า
4. องค์กรอาชญากรรมแบบกลุ่ม มีโครงสร้างการบังคับบัญชาของหัวหน้าระดับแกนนำในแนวตั้งซึ่งทำงานเพื่อเป้าหมายขององค์กรเดียวกัน
5. องค์กรอาชญากรรมแบบเครือข่าย โดยแต่ละบุคคลจะเข้าร่วมในอาชญากรรมในลักษณะของการสร้างพันธมิตรข้ามกลุ่มตามทักษะที่แต่ละคนมีในการดำเนินกิจกรรมผิดกฎหมายโดยไม่จำเป็นต้องผูกพันกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะ (ชิตพล กาญจนกิจ, 2559)

ทั้งนี้โครงสร้างขององค์กรอาชญากรรมจะต้องประกอบด้วยกลุ่มอาชญากร (Criminal Groups) ที่มีลักษณะที่เป็นสมาชิกภาพมีโครงสร้างและความต่อเนื่องประกอบกับเป็นแกนกลางขององค์กรอาชญากรรม มีที่ปรึกษา (The Protector) ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้มักประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักธุรกิจ ที่ปรึกษาทางการเงินซึ่งจะคอยให้ความช่วยเหลือกลุ่มอาชญากร ทำให้รอดพ้นจากการดำเนินคดีของรัฐ นอกจากนี้ยังรวมถึงผู้สนับสนุนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ (Specialized Support) โดยบุคคลกลุ่มนี้จะไม่มีพันธะกับกลุ่มอาชญากรแต่ถือเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรอาชญากรรม ตลอดจนผู้สนับสนุนที่เป็นผู้ใช้บริการ (User Support) กลุ่มนี้มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนองค์กรประสบความสำเร็จเป็นผู้ใช้บริการที่ผิดกฎหมายและการสนับสนุนจากสังคม (Social Support) เป็นผู้ทำให้

องค์กรมีอำนาจและได้รับการยอมรับจากสังคม โดยตัวอย่างองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่น่าสนใจ ได้แก่ กลุ่มค้ายาเสพติดในตะวันออกกลาง (วันชัย รุจนวงศ์, 2548) แต่อย่างไรก็ตามพบว่าในยุคปัจจุบันองค์กรอาชญากรรมเหล่านี้มีการดำเนินกิจกรรมที่ต่างไปจากอดีตคือ มิได้มีการสั่งการจากบนลงล่าง (Top-Down) อีกต่อไป หากแต่มีการแบ่งงานกันทำเป็นเครือข่ายและมีความอ่อนตัวสามารถแลกเปลี่ยนผลประโยชน์และทำงานข้ามกลุ่มไปทั่วโลก (Boer, 2011) เช่น การซื้อขายอาวุธปืนผิดกฎหมายเพื่อแลกกับยาเสพติดในประเทศไทย พัฒนาการของอาชญากรรมองค์กรข้ามชาติดังกล่าวทำให้การสืบสวนปราบปรามของเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในประเทศต่าง ๆ มีความยากลำบากยิ่งขึ้น (จิตพล กาญจนกิจ, 2559)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าลักษณะหรือโครงสร้างขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจะต้องมีบุคคล 3 คนหรือมากกว่า มีนายใหญ่ 1 คน มีการสั่งการแบบเข้มงวด มีหลายแผนก มีหลายหน้าที่ มีกฎที่เข้มงวดและแต่ละคนจะมีหน้าที่แตกต่างกันออกไปตามที่ได้รับมอบหมาย

2.1.4 แนวคิดที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

1) แนวคิดแบบ Realism

แนวคิดแบบ Realism มองว่ารัฐและกลไกของรัฐมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและระบบความคิด ความเชื่อ โดยมีเป้าหมายเพื่อผลประโยชน์ร่วมของสังคม โดยรัฐมีหน้าที่ต้องลงโทษผู้กระทำผิดและรักษาสถานภาพ ปัจจุบัน (Status Quo) ของสังคมซึ่งมีโครงสร้างเป็นลำดับชั้น ส่วนระบบโลกนั้นเป็นสภาพกึ่งอนาธิปไตย (Anarchical Society) ที่ประเทศต่าง ๆ แข่งแย่งผลประโยชน์ซึ่งกันและกันทำให้รัฐเป็นผู้มีบทบาทหลัก (Principal Actor) ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ส่วนองค์กรนอกภาครัฐ (Non-State Actors) นั้นไม่มีขีดความสามารถที่จะทำลายอำนาจรัฐได้ แนวคิดนี้จึงมององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติว่าเป็นภัยคุกคามเพียงเล็กน้อย (Marginal Threat) ต่อระบบความมั่นคงระหว่างประเทศเท่านั้น (Zabyelina, 2009) ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีการขยายวงเข้าไปเกี่ยวข้องกับภัยความมั่นคงที่สำคัญต่าง ๆ เช่น การก่อการร้าย การค้า อาวุธเถื่อนและการฟอกเงิน เป็นต้น ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแนวคิดแบบ Realism มองว่าองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นภัยคุกคามเพียงเล็กน้อย (Marginal Threat) หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไม่มากนักเนื่องจากรัฐมีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย เมื่อมีผู้กระทำผิดรัฐต้องลงโทษผู้กระทำผิด

2) แนวคิดแบบ Liberal Institutionalism

แนวคิดแบบ Liberal institutionalism ซึ่งให้ความสำคัญกับภาคประชาสังคมและการเคารพหลักสิทธิมนุษยชน ตามแนวคิดนี้อาชญากรรมจะเกิดขึ้นเมื่อมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่เบี่ยงเบนออกจากสังคม โดยสังคมมีลักษณะเป็นวงกลมที่ซ้อนกัน เนื่องจากประกอบด้วยสถาบันและองค์กรทางสังคมจำนวนมากที่มีปฏิสัมพันธ์กัน แนวคิดนี้มองว่า ระบบระหว่างประเทศไม่ได้เป็นอนาธิปไตย แต่รัฐต่าง ๆ มาร่วมมือกันและสร้างกลไกเชิงสถาบันต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งสังคมต่าง ๆ จะยึดถือสัญญาประชาคม (Social Contract) เพื่อความสงบสุข

อย่างไรก็ตาม แนวคิดนี้ก็ยังมีข้อจำกัด เนื่องจากไม่สามารถอธิบายถึงการเติบโตขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการเบี่ยงเบนทางสังคมขององค์กรนอกภาครัฐเหล่านี้ ส่วนกลไกเชิงสถาบันและความร่วมมือระหว่างประเทศก็ไม่สามารถสร้างระบบธรรมาภิบาลโลก (Global Governance) เพื่อจัดการกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Zabyelina, 2009) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแนวคิดแบบ Liberal Institutionalism องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นลักษณะการกระทำความผิดที่เบี่ยงเบนออกไปทางสังคม ดังนั้นรัฐต่าง ๆ หรือประเทศต่าง ๆ ต้องมีความร่วมมือกันเพื่อสร้างกลไกในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ จัดการกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติให้มีประสิทธิภาพ

3) แนวคิดแบบ Constructivism

แนวคิดแบบ Constructivism ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลและความคิดสร้างสรรค์ของบุคคลเป็นหลัก โดยพิจารณาว่าโลกาภิวัตน์ได้ทำให้บทบาทของรัฐลดลงและพรมแดนทางเศรษฐกิจและสังคมค่อยๆ สลายลงทำให้เกิดองค์กรนอกภาครัฐ (Non-State Actors) จำนวนมากที่เพิ่มบทบาทในระบบโลก เช่น NGO บริษัทข้ามชาติและรวมถึงองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งอาศัยโอกาสนี้ขยายกิจกรรมข้ามพรมแดน แม้ว่ารัฐจะไม่ยอมรับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและมองว่าเป็นองค์กรที่ผิดกฎหมาย แต่โดยข้อเท็จจริงบทบาทขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติก็มีอยู่จริงและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มีบทบาทอื่น ๆ ในระบบโลกอย่างปฏิเสธไม่ได้ (Zamora, 2015) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแนวคิดแบบ Constructivism มองว่าองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติสามารถเกิดขึ้นและมีอยู่จริงได้ทั่วไปในสังคม เนื่องจากโลกาภิวัตน์หรือสังคมโลกที่เปลี่ยนไปทำให้บทบาทของรัฐลดลง

จากทั้ง 3 แนวคิดนี้จึงสรุปได้ว่าแต่ละแนวคิดมีฐานคติหรือมุมมองที่แตกต่างกันออกไปโดยแนวคิดแบบ Realism มองว่ารัฐและกลไกของรัฐมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและระบบความคิดรัฐมีหน้าที่ต้องลงโทษผู้กระทำความผิดและแนวคิดนี้มองว่าองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติว่าเป็นภัยคุกคามเพียงเล็กน้อย ส่วนแนวคิดแบบ Liberal Institutionalism มองว่าเมื่ออาชญากรรมจะเกิดขึ้นและเมื่อมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่กลไกเชิงสถาบันและความร่วมมือระหว่างประเทศก็ไม่สามารถสร้างระบบธรรมาภิบาลโลกเพื่อจัดการกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพและแนวคิดแบบ Constructivism มองว่าองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติยังสามารถขยายกิจกรรมข้ามพรมแดนได้แม้ว่ารัฐจะไม่ยอมรับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย

นอกจากนี้แล้วยังมีแนวคิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการกับอาชญากรรมข้ามชาติประกอบด้วยแนวคิดความร่วมมือระหว่างประเทศ (International Cooperation) แนวคิดความร่วมมือระหว่างประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (International Criminal Justice Cooperation) และแนวคิดปฏิสัมพันธ์เครือข่ายด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice Network Interaction) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดความร่วมมือระหว่างประเทศ (International Cooperation) โดยมีรากฐานมาจากทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่อรัฐและยังรวมถึง

หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีใช้รัฐ โดยในยุคปัจจุบันไม่มีรัฐใดที่มีอำนาจอธิปไตยที่สมบูรณ์ที่จะสามารถดำรงอยู่อย่างโดดเดี่ยวตามลำพัง โดยไม่ต้องมีการติดต่อกับรัฐอื่นหรือหน่วยงานอื่นหากแต่ต้องอาศัยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันและมีการแบ่งปันซึ่งผลประโยชน์ร่วมกัน เมื่อรัฐได้กำหนดกรอบซึ่งรัฐควรจะต้องปฏิบัติในการจัดการต่อประเด็นใดประเด็นหนึ่งตรงตามความคาดหวังของรัฐอื่นอันเป็นวิถีปฏิบัติระหว่างประเทศ (International Regime) จึงจะสามารถช่วยให้เกิดความร่วมมือระหว่างกัน

2. แนวคิดความร่วมมือระหว่างประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (International Criminal Justice Cooperation) ในกรณีที่ต้องดำเนินกระบวนการทางอาญาในอาณาบริเวณของรัฐอื่นจะต้องมีการร้องขอเพื่ออาศัยอำนาจหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ ดำเนินการแทนจะกระทำเองโดยตรงไม่ได้ การดำเนินความร่วมมือก็ต้องเป็นไปตามความตกลงกับรัฐนั้น ๆ การจัดการกับอาชญากรรมที่มีลักษณะข้ามแดนจะสัมฤทธิ์ผลได้จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างรัฐเพื่อให้สามารถป้องกันและดำเนินการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายของรัฐ

3. แนวคิดปฏิสัมพันธ์เครือข่ายดานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice Network Interaction) มีรากฐานมาจากทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่ (Structural-functional Theory) มองว่าหน้าที่ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจะต้องช่วยเหลือและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เพื่อให้ระบบทั้งระบบสามารถที่จะดำรงอยู่ได้และเกิดประสิทธิภาพ โดยหน่วยงานแต่ละหน่วยงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาด้วยกันก็จะต้องมีปฏิสัมพันธ์และคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (พรชัย เจริญวงศ์, 2561)

ดังนั้นจากทั้ง 3 แนวคิดจึงสรุปได้ว่าการจัดการกับอาชญากรรมข้ามชาติต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและมีการแบ่งปันซึ่งผลประโยชน์ร่วมกัน จะต้องมีการร้องขอเพื่ออาศัยอำนาจหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ ในการดำเนินการยุติธรรมทางอาญาเพื่อให้สามารถป้องกันและดำเนินการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายของรัฐนั้น ๆ ได้และการที่กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีประสิทธิภาพต้องอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกัน

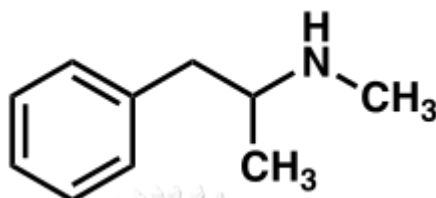
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีนข้ามชาติ

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีนผู้วิจัยทำการศึกษาในประเด็นของโครงสร้างของเมทแอมเฟตามีน ข้อมูลทางเภสัชวิทยา ประเภทของเมทแอมเฟตามีน ผลจากการใช้เมทแอมเฟตามีน สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทยและเมทแอมเฟตามีนในรูปแบบองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 โครงสร้างของเมทแอมเฟตามีน

เมทแอมเฟตามีนเป็นสารเคมีในกลุ่ม Phenethylamine ซึ่งมีโครงสร้างเป็น Aromatic Ring ที่มี 2 Carbon Side Chain และมี Terminal Amine Group โดยเมทแอมเฟตามีนมีหมู่เมทิล 2 หมู่ โดยเกาะที่ตำแหน่ง α Carbon ของ Ethylamine Side Chain และเกาะที่หมู่เอมีน โดยชื่อที่ผู้เสพและประชาชนทั่วไปใช้เรียกได้แก่ “s”, Chalk, Chrissy, Speed, Crank, Glass, Go, Hydro, Ice, Rock Candy, Meth, Crystal Meth, Whiz, Pervitin (โดยเฉพาะในยุโรปตะวันออก), Yaba (ยาบ้า)

และ Shabu (ในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออก) โดยมีสูตรทางเคมีคือ $C_{10}H_{15}N$ มีน้ำหนักโมเลกุล 149.24 g/mol ลักษณะทางกายภาพของเมตแอมเฟตามีนที่อยู่ในรูป Hydrochloride Salt มีสีขาวจนถึงเป็นผลึกใสไม่มีสี มีลักษณะค่อนข้างบริสุทธิ์ ส่วนในรูป Free Base เป็นของเหลวสีเข้ม เมตแอมเฟตามีนที่ขายอย่างผิดกฎหมายมีลักษณะเป็นผงและถ้าอยู่ในรูป Pure Crystalline Hydrochloride จะรู้จักในนาม “Ice” (ปรียาพรรณ เพชรปราณี, 2554)

รูปที่ 2.1 โครงสร้างของเมตแอมเฟตามีน

2.2.2 ข้อมูลทางเภสัชวิทยา

1) เภสัชฤทธิ์วิทยา

ยากระตุ้นประสาทส่วนกลางที่ได้แบ่งตามตำแหน่งการออกฤทธิ์ที่แสดงผลให้เห็นอย่างเด่นชัดได้แก่ ยากระตุ้นสมองส่วน Cerebrum ยากระตุ้นก้านสมอง (Brain Stem Group) และยากระตุ้นไขสันหลัง (Spinal Cord Group) โดยที่ยาพวกแอมเฟตามีนเป็นยาในกลุ่มกระตุ้นสมองส่วนซีรีบรัมซึ่งเป็นยาที่มีโครงสร้างของ Beta-Phenylethylamine ซึ่งคล้ายกับ Catecholamines ยาในกลุ่มนี้มีสูตรโครงสร้างหลากหลายอาจแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ได้อีก กลไกการออกฤทธิ์โดยการกระตุ้นการหลั่งและการยับยั้งการ Reuptake ของ Catecholamines และสามารถยับยั้งการทำงานของ Monoamine Oxidase (MAO) ทำให้ทำลาย Catecholamine ได้ไม่ดีและมีผลให้กระตุ้นระบบประสาทส่วนกลางและประสาทส่วนปลายทั้งแบบ Alpha และ Beta (กรมสุขภาพจิต, 2561)

2) เภสัชจลนศาสตร์

เป็นยาที่ออกฤทธิ์ได้เร็ว Peak Action ประมาณ 1-3 ชั่วโมง กระจายได้ดีโดยเฉพาะในระบบประสาท ส่วนใหญ่จะถูกกำจัดออกทางไต มีคุณสมบัติเป็นด่าง ดังนั้น pH ในปัสสาวะมีอิทธิพลในการแตกตัวของยา ในปัสสาวะที่เป็นด่างยาจะแตกตัวน้อยและถูกดูดซึมกลับในร่างกายน้อย ในทางตรงกันข้ามถ้าปัสสาวะเป็นกรด ยาจะแตกตัวมากและถูกขับออกจากร่างกายมาก ในสภาวะที่ปัสสาวะเป็นด่างยาจะถูกกำจัดออกทางปัสสาวะประมาณ 30% Half-Life ของยาในร่างกายน่าจะเท่ากับ 24 ชั่วโมง และถ้าปัสสาวะเป็นกรดยาจะออกมาถึง 70% และ Half-Life จะลดเหลือเพียง 10 ชั่วโมง (กรมสุขภาพจิต, 2561)

สมองส่วนกลุ่ม Cerebrum Group เป็นส่วนของสมองที่ใหญ่ที่สุดอยู่ด้านบนและด้านบนสุดของสมองแบ่งเป็น 2 ด้านคือ ซ้ายและขวา มีหน้าที่ควบคุมการเคลื่อนไหวทั้งหมด (โดยเฉพาะการ

เคลื่อนไหวที่ไม่ใช่จากระบบประสาทอัตโนมัติ) ของอวัยวะทุกชนิดของร่างกาย การรับรู้ความรู้สึกต่าง ๆ การได้กลิ่น การพูด การสื่อสาร การเรียน การเข้าใจและความจำแบ่งเป็น 3 ส่วนที่เกี่ยวข้องกันที่มีอยู่ทั้ง 2 ด้านของสมองซ้ายและขวาเช่นกันคือ ส่วนนอก (Cerebral Cortex), Basal Ganglia หรือ Basal Nuclei, และ Limbic System) ยาแอมเฟตามีนที่ออกฤทธิ์กระตุ้นสองส่วนนี้บางที่เรียกว่าเป็นการออกฤทธิ์ Psychomotor Stimulants ควบคุมด้านประสาทสัมผัสการเคลื่อนไหวซึ่งฤทธิ์กระตุ้นสมองหมายถึง การเร่งความเร็วของการสื่อสารระหว่างสมองและร่างกายให้มีเพิ่มขึ้นจึงทำให้มีอาการเป็นสุข จิตใจแจ่มใส ไม่ง่วงนอน รู้สึกมีกำลังวังชา ถ้าใช้ขนาดสูงๆ อาจคลุ้มคลั่ง ประสาทหลอนและชักบางทีก็ถึงแก่ความตายทั้งนี้ยาแอมเฟตามีนยังแบ่งออกเป็น

1. แอมเฟตามีน (Amphetamines) และแซนทีน (Xanthines) ชื่อการค้า เช่น เบนซีดรีน (Benedrine)
2. เด็กซ์โตรแอมเฟตามีน (Dextroamphetamine) ชื่อการค้า เช่น เด็กซ์ดรีน (Dexedrine)
3. เมธแอมเฟตามีน (Methamphetamines) ชื่อการค้า เช่น ดีซ็อกซิน (Desoxyn) เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันเช่น “ยาขยัน” “ยาแก้ง่วง” “ยาเพิ่มพลังและยาบำรุงกำลัง” สำหรับเด็กซ์โตรแอมเฟตามีนมักถูกนำไปใช้เป็นยาลดความอ้วน ยากลุ่มนี้เมื่อให้ทางปากจะซึมผ่านกระเพาะและลำไส้ได้ดี ออกฤทธิ์เร็ว กระตุ้นสมอง ทำให้รู้สึกสบาย มีอารมณ์เป็นสุข พุดมากขึ้น ทำงานรวดเร็ว ไม่ง่วง ถ้าใช้ติดต่อกันนาน ๆ จะทำให้รู้สึกมึนงง นอนไม่หลับ ร่างกายไม่ได้พักผ่อนเต็มที่เมื่อยามอดฤทธิ์ลงร่างกายจะอ่อนเพลีย สมองมึนงง กล้ามเนื้อทำงานผิดปกติและบังคับตัวเองไม่ได้ (กรมสุขภาพจิต, 2561)

2.2.3 ประเภทของเมธแอมเฟตามีน

เมธแอมเฟตามีน (Methamphetamine) เป็นสารสังเคราะห์อนุพันธ์หนึ่งของแอมเฟตามีน ที่พบการระบาดมากที่สุด ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกมีลักษณะดังต่อไปนี้ (มานพ คณะโต, บสพร อนุสรณ์พาณิชกุลและวรพล หนูขุน, 2553)

1. เมธแอมเฟตามีนชนิดเม็ด (Methamphetamine Tablet) ในประเทศไทยรู้จักกันในนาม “ยาบ้า” เป็นรูปแบบที่แพร่หลายมากในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ประเทศกัมพูชา ลาว ไทยและเวียดนาม) มีลักษณะเป็นยาเม็ดกลมแบน มีสีต่าง ๆ กัน เช่น สีส้ม ม่วง เขียว เหลืองและชมพู เป็นต้น ในแต่ละเม็ดประกอบด้วยเมธแอมเฟตามีนและคาเฟอีนเป็นหลัก เสพโดยการกินหรือนำไปบดเป็นผงเพื่อเผาไฟและสูบควัน ปัจจุบันพบการผสมน้ำฉีดเข้าทางหลอดเลือดดำ

2. เมธแอมเฟตามีนชนิดเกร็ด (Crystal Methamphetamine) เป็น Methamphetamine Hydrochloride หรือไอซ์ มีชื่อเรียกอื่น ๆ เช่น ชาบู (Shabu) หรือคริสตัลเมท (Crystal Meth) เป็นเมธแอมเฟตามีนที่มีความบริสุทธิ์ค่อนข้างสูงและอยู่ในรูปที่สามารถสูบควันได้ มีฤทธิ์เสพติดรุนแรงกว่าเมธแอมเฟตามีนในรูปแบบอื่น ๆ ไอซ์มีแหล่งผลิตอยู่ในเอเชีย นิยมเสพโดยวิธีสูบควัน บางครั้งเรียกว่า “ไล่จับมังกร” เป็นคำเดียวกับที่ใช้เรียกวินิลหรือเฮโรอีน นอกจากนี้ยังเสพด้วยวิธีอื่นได้แก่ การสูดดมเข้าทางจมูก (นัตถ์) กินหรือฉีด เป็นต้น

3. เมทแอมเฟตามีนชนิดผงหรือที่รู้จักกันในชื่อ “สปีด” (Speed) ไม่พบบ่อยนักในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แต่พบได้บ้างในประเทศกัมพูชา อินโดนีเซีย ญีปุ่นและไทย เป็นรูปแบบของเมทแอมเฟตามีนที่นิยมมากที่สุดในประเทศออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกา สีของเมทแอมเฟตามีนชนิดผงจะขึ้นอยู่กับสารเคมีที่ใช้ในกระบวนการผลิต อาจมีสีขาวตุ่น ๆ ไปจนถึงน้ำตาลอมแดง มักใช้เสพโดยการฉีดหรือนัตถ์แต่อาจเสพโดยการกินหรือสูบด้วย

4. เมทแอมเฟตามีนเบส (Methamphetamine Base) เป็นน้ำมันข้น ๆ (Oil) ไม่ค่อยมีการจำหน่ายเพราะไม่สามารถนำไปเสพโดยการฉีดหรือนัตถ์ได้สะดวกและผู้ที่ฉีดมักจะมีปัญหาเรื่องเส้นโลหิต ผู้ผลิตจึงต้องพยายามแปลงเมทแอมเฟตามีนเบสในรูปน้ำมันให้มีความบริสุทธิ์ขึ้นจนกลายเป็นเมทแอมเฟตามีนชนิดเกร็ดหรือไอซ์และต้องใช้ความร้อนสูงในการทำให้ละลายจนสามารถนำไปฉีดได้ (สุกมา แสงเดือนฉาย, สำเนา นิลบรรพ์, วันเพ็ญ ใจปทุม, สุวภัทร คงหอม, ญาดา จินประชาและธัญญา สิงห์โต, 2557)

2.2.4 ผลจากการใช้เมทแอมเฟตามีน

เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) มีผลต่อระบบประสาทส่วนกลางรุนแรงกว่าแอมเฟตามีนและยาบ้าที่ระบาดในเมืองไทยขณะนี้ (วิโรจน์ สุ่มใหญ่, 2543; สารานุกรมเสรี, 2556) มีผลต่อสมองและเป็นตัวกระตุ้นให้มีการหลั่งสารสื่อประสาทโดปามีน (Dopamine) ซีโรโตนิน (Serotonin) และนอร์อิพิเนพริน (Norepinephrine) มีผลอย่างมากต่อระบบความพึงพอใจที่สมอง (The Mesolimbic Reward Pathways) ทำให้เกิดความเคลิบเคลิ้ม (Euphoria) และทำให้เกิดการตอบสนองเกี่ยวกับอัตราการเต้นของหัวใจ อุณหภูมิของร่างกาย ความดันโลหิต ความกระหาย ความสนใจ ใส่ใจ อารมณ์และการตอบสนองเกี่ยวกับการตื่นตัวและการวางเงื่อนไข ผลอย่างเฉียบพลันจะทำให้เกิดการปิดกั้นการดูดกลับของสารทำให้มีปริมาณสารเสพติดจำนวนมาก ผลทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งอัตราการเต้นของหัวใจ ความดันโลหิต เพิ่มการบีบตัวของผนังหลอดเลือด หลอดลมขยายและเพิ่มระดับน้ำตาลในเลือด ผู้ใช้จะมีความใส่ใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพิ่มขึ้น มีความตื่นตัวทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกเพิ่มขึ้น ความเมื่อยล้าลดลงและมีการสูญเสียเหงื่อลดลง (มานพ คณะโตและคณะ, 2553)

ในระยะแรกจะมีความรู้สึกเคลิ้มสบาย รู้สึกร่างกายพร้อมที่จะทำงานเพราะเกิดการหลั่งสารโดปามีน ซึ่งเป็นสารที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์พึงพอใจ เป็นสารที่ทำให้เกิดความสุข แต่หากร่างกายหลั่งสารโดปามีนมากไป สารโดปามีนจะกลายเป็นสารอนุมูลอิสระที่ไปทำลายเซลล์สมองเช่นเดียวกับผู้ที่ป่วยเป็นโรคพาร์กินสันก็มีสาเหตุเกิดจากเซลล์ประสาทโดปามีนถูกทำลาย ผู้ที่เสพสารเสพติดแอมเฟตามีนจึงมีโอกาสเป็นโรคสมองเสื่อมหรือโรคพาร์กินสันได้ในอนาคตเท่ากับว่าผู้ที่เสพติดสารแอมเฟตามีนมีโอกาสที่จะเป็นโรคสมองเสื่อมสูงกว่าคนปกติ

1. ผลทางด้านร่างกาย ผลการใช้เมทแอมเฟตามีนต่อร่างกายทำให้เกิดอาการเบื่ออาหาร ทำงานหนัก รุ่มาตาขยาย หน้าแดง ร้อนรน ปากแห้ง ปวดศีรษะ หัวใจเต้นผิดจังหวะ หัวใจเต้นช้า ผิดปกติ หายใจเร็ว ความดันโลหิตสูง ท้องเสีย ท้องผูก การมองไม่ชัดเจน ไม่สามารถควบคุมการพูดได้

กล้ามเนื้อกระตุก นอนไม่หลับ หัวใจเต้นเร็ว สั่นกระตุก ผิวหนังแห้ง มีผื่นและเกิดสิว การเสพยาเป็นระยะเวลานานหรือในขนาดที่สูงจะเกิดอาการชัก หัวใจล้มเหลว สโตรกและถึงแก่ความตายได้

1.1 ผลต่อช่องปาก การเสพติดเมทแอมเฟตามีนอาจทำให้เกิดความผิดปกติของฟันได้อย่างรวดเร็วเรียกว่า

1.2 สุขอนามัย ปัญหาด้านสุขอนามัยที่สำคัญ พบว่า มาจากการใช้เข็มที่ไม่สะอาดปราศจากเชื้อการละลายด้านสุขอนามัยยังทำให้เป็นสิวเพิ่มขึ้น เมื่อเสพยาในขนาดสูงและทำให้ผิวหนังเป็นจุดต่างสามารถนำไปสู่การเกิดแผลติดเชื้อ

1.3 พฤติกรรมทางเพศ ผู้ใช้สารเสพติดไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมทางเพศได้ทำให้ไม่มีการป้องกันอันตรายจากการมีเพศสัมพันธ์หรือมีพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อกาแพร่กระจายโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

1.4 หญิงตั้งครรภ์และหญิงให้นมบุตร พบทารกคลอดก่อนกำหนด ทารกตัวเล็กกว่าอายุครรภ์และบางรายมีอาการเซื่องซึม (วีโรจน์ วีรัชย์และลำซ่า ลักษณะภิกษณชัช, 2548)

2. ผลทางด้านจิตใจ ผลทางด้านจิตใจสามารถทำให้เกิดเคลิบเคลิ้ม วิดกกังวล ความต้องการทางเพศเพิ่มขึ้น เพิ่มการรับรู้ตนเอง เพิ่มความตื่นตัว มีกำลังเพิ่มขึ้น รู้สึกมีพลังเพิ่มขึ้น เพิ่มความนับถือในตนเอง เพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง เพิ่มความตื่นเต้น การมีปฏิสัมพันธ์เพิ่มขึ้น หงุดหงิด รู้สึกมีกำลังมากเกินไป ย้ำคิดย้ำทำ/ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมได้ โรคจิตระวางและการเสพยาเป็นระยะเวลานานหรือในขนาดที่สูงจะเกิดโรคทางจิตจากแอมเฟตามีนซึ่งอาการที่เกิดขึ้นคล้ายกับอาการของผู้ป่วยโรคจิตเภท (วีโรจน์ สุ่มใหญ่, 2543) โดยผู้ป่วยจะมีอาการประสาทหลอน หูแว่วและมีความคิดหลงผิดมีอาการหวาดระแวง กลัวคนมาทำร้าย ส่วนใหญ่อาการของผู้ป่วยจะดีขึ้นเร็วและสามารถหายขาดได้แต่ในบางรายต้องใช้เวลาหลายเดือน (สุกมา แสงเดือนฉายและคณะ, 2557)

สำหรับการควบคุมตามกฎหมายการควบคุมสารกระตุ้นประสาทในกลุ่มแอมเฟตามีนและอนุพันธ์ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 จัดให้เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ผู้ใดผลิต นำเข้าหรือส่งออกต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่ 1,000,000-5,000,000 บาท (มาตรา 65 วรรค 1) เสพ ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 3 ปีหรือปรับตั้งแต่ 10,000-60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 91) (กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, 2555)

2.2.5 สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย

1) สถานการณ์การลักลอบนำเข้า

ยาเสพติดที่ลักลอบลำเลียงนำเข้ามาในประเทศไทยโดยเฉพาะยาบ้า เฮโรอีนและไอซ์ส่วนใหญ่มาจากแหล่งผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ สำหรับกัญชาลักลอบนำเข้ามาจาก สปป.ลาว และโคเคน มาจากทวีปอเมริกาใต้ โดยยาบ้าเป็นตัวยาคูที่แพร่ระบาดหลักในประเทศขณะที่ไอซ์เฮโรอีนและกัญชาส่วนใหญ่ลำเลียงผ่านประเทศไทยไปยังประเทศที่ 3 เห็นได้จากการจับกุมไอซ์เฮโรอีนและกัญชาในปริมาณมากซึ่งพบความเชื่อมโยงกับเครือข่ายการค้ายาเสพติดข้ามชาติทั้งในและนอกภูมิภาคอาเซียน

ยาเสพติดที่ลักลอบลำเลียงนำเข้าประเทศไทยที่ผ่านมามีส่วนใหญ่อะลักลอบนำเข้าทางพื้นที่ภาคเหนือ แต่ในช่วงนี้พบแนวโน้มการลักลอบนำเข้าทางพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มขึ้น โดยแบ่งเป็นรายตัวดังนี้

1. ยาบ้า ไอซ์และเฮโรอีน ยังคงถูกลักลอบนำเข้าด้านพื้นที่ภาคเหนือเป็นหลัก โดยเฉพาะด้านจังหวัดเชียงราย (อำเภอแม่ฟ้าหลวง แม่สาย เชียงของและเวียงแก่น) และจังหวัดเชียงใหม่ (อำเภอเชียงดาว ฝางและแม่อาย) รองลงมาเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนด้านจังหวัดเลย (อำเภอเชียงคานและท่าลี่) จังหวัดหนองคาย (อำเภอเมือง สังคม โพนพิสัยและรัตนวาปี) จังหวัดบึงกาฬ (อำเภอบึงคาคดและบึงคล้า) จังหวัดนครพนม (อำเภอท่าอุเทนและบ้านแพง) ขณะที่พื้นที่ชายแดนด้านอื่น ๆ เช่น ด้านจังหวัดอุบลราชธานี (อำเภอเขมราฐ) ด้านจังหวัดกาญจนบุรี (อำเภอสังขละบุรี) และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ด่านสิงขร) พบมีความพยายามลักลอบนำเข้ายาบ้าบ่อยครั้งและมีปริมาณที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2562)

2) รูปแบบการลำเลียง

พื้นที่ภาคเหนือการลำเลียงยาเสพติดจากแหล่งผลิตภายนอกประเทศในรัฐฉานของประเทศไทยเมียนมา กลุ่มผู้ผลิตจะว่าจ้างกลุ่มผู้ลำเลียง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ตามแนวชายแดนของเมียนมา-ไทย ในลักษณะเป็นคาราวานลำเลียงยาเสพติด มีกองกำลังติดอาวุธคุ้มกัน เดินเท้าผ่านภูมิประเทศเข้าช่องทางธรรมชาติตามแนวชายแดน ส่วนใหญ่เลือกลำเลียงช่วงเวลากลางคืน ไปพักเก็บตามหมู่บ้านบริเวณชายแดนหรือนำไปส่งมอบที่จุดนัดพบตามที่ได้นัดหมายไว้ส่วนการลำเลียงยาเสพติดเข้าทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มขบวนการจะลำเลียงยาเสพติดจากแหล่งผลิตในรัฐฉาน ประเทศเมียนมา ก่อนลำเลียงเข้าสู่ สปป.ลาว ด้านแขวงบ่อแก้วใช้เส้นทางบกและทางแม่น้ำโขงเป็นเส้นทางลำเลียงก่อนนำไปเก็บพักบริเวณหมู่บ้านริมแม่น้ำโขงเพื่อรอลำเลียงเข้าสู่ประเทศไทยต่อไป

การลำเลียงจากชายแดนเข้าสู่ตอนใน จากพื้นที่ภาคเหนือกลุ่มผู้ลำเลียงชาติพันธุ์ เช่น อาข่า มูเซอ จะลำเลียงเฉพาะจากแนวชายแดนเข้าสู่พื้นที่ตอนในที่ห่างจากชายแดนมากนัก จากนั้นจะเป็นกลุ่มผู้ลำเลียงชาติพันธุ์ม้งจะทำหน้าที่ลำเลียงต่อจากพื้นที่ชายแดนเข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศ เช่นเดียวกับการลำเลียงจากพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ส่วนใหญ่การลำเลียงยาเสพติดในปริมาณมากมักพบกลุ่มชาติพันธุ์ม้งเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย การลำเลียงยาเสพติดในปริมาณมาก (ยาบ้า 1 ล้านเม็ดขึ้นไป ไอซ์ 100 กิโลกรัมขึ้นไป) จากพื้นที่ชายแดนเข้าสู่พื้นที่ตอนในด้วยทางรถยนต์บรรทุก รถขนส่งพัสดุภัณฑ์รถโดยสารและรถไฟ

การลำเลียงยาเสพติดของกลุ่มการค้าในพื้นที่แพร่ระบาดปัจจุบันกลุ่มผู้ค้าหลีกเลี่ยงการส่งมอบให้กับกลุ่มผู้ซื้อโดยตรง แต่จะใช้การติดต่อผ่านสื่อสังคมออนไลน์แล้วแจ้งจุดวางยาเสพติด (Dead Drop) เป็นการตัดตอนในกระบวนการส่งมอบและยังเป็นการต่อต้านการสืบสวนขยายผลจากทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มการค้ารายย่อยนิยมซื้อขายยาเสพติดผ่านสื่อสังคมออนไลน์

ควบคู่กับการส่งมอบยาเสพติดผ่านทางพัสดุไปรษณีย์ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2562)

3) สถานการณ์การค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติด

ปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ 2561 พบการจับกุมยาเสพติดเพิ่มสูงขึ้นจากปีงบประมาณ 2560 โดยเฉพาะยาบ้า ไอซ์และเฮโรอีน จากสถิติการจับกุมของกลางยาเสพติดในปีงบประมาณ 2561 สามารถยึดยาบ้าได้ 302 ล้านเม็ด ไอซ์ 18,526 กิโลกรัม เฮโรอีน 903 กิโลกรัม และกัญชา 16,399 กิโลกรัม ปริมาณยาเสพติดที่ลักลอบนำเข้ามามีมากเกินความต้องการใช้ในประเทศ ส่งผลให้ราคายาเสพติดลดลงโดยเฉลี่ยยาบ้าราคาเม็ดละ 100 บาท (จากเดิม 250 บาท) ไอซ์กรัมละ 1,000 บาท (จากเดิม 1,500 บาท) ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุดยังคงเป็นยาบ้า รองลงมาคือ ไอซ์และกัญชา สำหรับยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดเพิ่มสูงขึ้นได้แก่ เฮโรอีนและคีตามีน ซึ่งเฮโรอีน พบการแพร่ระบาดในกลุ่มเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะในพื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดเชียงใหม่ สำหรับคีตามีนจากเดิมในปีงบประมาณ 2558 มีผู้เข้าบำบัดเพียง 74 คน เพิ่มสูงขึ้นเป็น 470 คน ในปีงบประมาณ 2561 ในจำนวนนี้เป็นรายใหม่ถึง 388 คน เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติผลการจับกุมโดยภาพรวมใน พ.ศ.2557-2561 พบว่ายาเสพติดที่สำคัญ เช่น ยาบ้า ไอซ์ เฮโรอีน คีตามีนและพืชกระท่อมมีการตรวจยึดของกลางเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะยาบ้ามีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นและลดลงสลับกันไป ทั้งจำนวนคดีและปริมาณของกลาง (สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, กระทรวงยุติธรรม, 2561)

ตารางที่ 2.1 สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศเมื่อเปรียบเทียบกับ พ.ศ.2557-2561

ยาเสพติด	ข้อมูล	พ.ศ.				
		2557	2558	2559	2560	2561
ยาบ้า	จำนวนคดี	154,526	119,916	120,816	132,410	171,678
	ของกลาง (ล้านเม็ด)	112.22	112.08	124.75	248.16	539.76
ไอซ์	จำนวนคดีของกลาง (กิโลกรัม)	11,463	10,952	18,050	15,532	19,313
		1,038.98	1,147.09	2,315.37	6,184.84	18,821.24
เฮโรอีน	จำนวนคดี	1,097	914	857	772	1,125
	ของกลาง (กิโลกรัม)	371.23	237.12	334.30	646.30	1,189.58
โคเคน	จำนวนคดี	144	73	68	58	64
	ของกลาง (กิโลกรัม)	29,352	56.73	54.97	41.25	53.60
กัญชาแห้ง	จำนวนคดี	13,958	11,897	11,313	8,629	8,584
	ของกลาง (กิโลกรัม)	32,206.98	25,197.42	31,878.05	31,701.70	44,143.55
พืชกระท่อม	จำนวนคดี	15,314	23,080	23,597	20,560	18,315
	ของกลาง (กิโลกรัม)	55,562.82	73,345.09	89,931.49	94,425.37	73,648.88
คีตามีน	จำนวนคดี	178	-	413	295	430
	ของกลาง (กิโลกรัม)	40.07	-	142.96	549.90	1,123.66

ที่มา: สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, กระทรวงยุติธรรม, 2561

สำหรับประชากรที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 15-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 39 ซึ่งเป็นผู้มีงานทำถึงร้อยละ 78 พื้นที่แพร่ระบาดของยาเสพติด จากการสำรวจหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ รอบที่ 2/2561 โดยกระทรวงมหาดไทย จำนวน 82,034 แห่ง พบหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหายาเสพติด 24,270 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 29.58 โดยเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหายาเสพติดมาก 4,004 แห่ง (ร้อยละ 4.88) มีปัญหาปานกลาง 4,754 แห่ง (ร้อยละ 5.79) และมีปัญหาน้อย 15,512 แห่ง (ร้อยละ 18.90) (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2562)

4) แนวโน้มสถานการณ์ปัญหาเสพติด

1. ประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาเสพติดที่ผลิตมาจากแหล่งผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ โดยพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังคงถูกใช้เป็นช่องทางในการลักลอบนำเข้ายาเสพติด

2. ยาบ้ายังเป็นตัวยาหลักที่มีการแพร่ระบาดในประเทศไทยและในขณะเดียวกันประเทศไทยถูกใช้เป็นแหล่งพักยาเสพติดและเส้นทางลำเลียงผ่านเพื่อส่งไอซ์เฮโรอีนและกัญชาไปยังประเทศที่ 3

3. เฮโรอีนมีแนวโน้มการแพร่ระบาดเพิ่มสูงขึ้นในกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดเชียงใหม่

4. กลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดมีแนวโน้มใช้คีตามีนมากขึ้นเห็นได้จากสถิติการจับกุมและผู้เข้าบำบัดรักษาที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2562)

2.2.6 เมทแอมเฟตามีนในรูปแบบองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

สำหรับ “เมทแอมเฟตามีน” กลายเป็นธุรกิจผิดกฎหมายที่สร้างผลกำไรสูงสุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมถึงประเทศไทย เนื่องจากองค์กรอาชญากรรมได้คิดค้นวิธีการค้ารูปแบบใหม่และขยายตลาดการค้าเมทแอมเฟตามีนซึ่งมีมูลค่าสูงถึง 6.14 หมื่นล้านดอลลาร์ต่อปี โดยองค์กรอาชญากรรมขนาดใหญ่ได้เพิ่มขนาดและโยกย้ายปฏิบัติการไปยังพื้นที่ที่มีระบบบรรณาภิบาลอ่อนแอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณชายแดน โดยเฉพาะ “เอเชียตะวันออกเฉียงใต้” ยังคงเป็นเป้าหมายในการขยายปฏิบัติการขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติทำให้ตลาดการค้า Methamphetamine ได้แผ่ขยายขอบเขตครั้งใหญ่ไปยังทวีปอเมริกาเหนือ พบว่า เส้นทางทางการลักลอบค้าได้มีความเชื่อมโยงไปยังภูมิภาคที่ไม่เคยพบการเชื่อมโยงมาก่อนและโดยเฉพาะมีการจับกุมเพิ่มขึ้นอย่างมากในประเทศจีน โดยที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคถูกจับกุม Methamphetamine ได้มากที่สุดจึงทำให้เกิดการค้ายาเสพติดข้ามชาติเพิ่มมากขึ้นและพัฒนาเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามในเวลาต่อมา การแผ่ขยายตลาด Methamphetamine ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีหลักฐานชัดเจน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในหลายประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ได้รายงานว่าได้มีข้อมูลการใช้ที่เพิ่มขึ้นทั้ง บางประเทศก็จัดให้เป็นยาเสพติดที่ถูกใช้มากที่สุด

สำหรับประเทศไทยปริมาณการจับกุม Methamphetamine ยังมีปริมาณคงที่ แต่ก็ยังคงอยู่ในปริมาณที่สูง การลักลอบค้า Methamphetamine และการใช้ยาเสพติดชนิดนี้ยังคงเป็นปัญหาหลักที่ประเทศไทยให้ความสำคัญ โดยหลักฐานที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้คือ สถิติการจับกุม โดยการจับกุมรวมทั้งที่เป็นยาเสพติดในท้องถิ่นและที่เป็นยาลักลอบนำเข้าเพื่อจะส่งต่อไปยังประเทศอื่น ๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และโอเชียเนีย ประเทศไทยยังคงเป็นเป้าหมายของกลุ่มก่ออาชญากรรมข้ามชาติในการเป็นแหล่งกระจายยาเสพติดและสารตั้งต้นไปยังตลาดนานาชาติและในขณะเดียวกันก็ยังคงเป็นประเทศเป้าหมายปลายทางของยาเสพติดจึงทำให้เกิดองค์การอาชญากรรมข้ามชาติในคดียาเสพติดมากขึ้น เช่น นายไชชนะ แก้วพิมพา

2.3 ระเบียบ กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด

สำหรับนโยบายในการปราบปรามยาเสพติดในประเทศไทย ทางรัฐได้กำหนดยุทธศาสตร์หรือนโยบายที่สำคัญต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทั้งในระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาวดังต่อไปนี้

2.3.1 ยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม (ระยะ 20 ปี)

ยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรมระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) เป็นยุทธศาสตร์ที่จัดทำขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีและข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี ขณะเดียวกันรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560 กำหนดให้รัฐบาลจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน (มาตรา 65) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนไว้ว่า “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” กระทรวงยุติธรรมได้นำกรอบยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายสาธารณะของประเทศ มาเป็นกรอบแนวคิดการจัดทำยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามยาเสพติดดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1: การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยมุ่งเน้นให้สังคมมีภูมิคุ้มกันปลอดภัยจากยาเสพติด โดยมีทั้งแผนงานป้องกันยาเสพติด (9 โครงการ) แผนงานปราบปรามยาเสพติด (6 โครงการ) และแผนงานบำบัดแก้ไขฟื้นฟูและติดตามผู้ติดยาเสพติด (14 โครงการ) (กระทรวงยุติธรรม, 2560)

2.3.2 แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.2558-2562

สำหรับแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในประเทศไทยและระหว่างประเทศมียุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด โดยวัตถุประสงค์เพื่อควบคุม ลดและกำจัดยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์และป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์

1. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ลดศักยภาพการผลิตยาเสพติดภายนอกประเทศ
2. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมศักยภาพการสกัดกั้นยาเสพติดในประเทศ
3. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ทำลายศักยภาพของกลุ่มเครือข่ายการค้ายาเสพติด
4. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ควบคุมพื้นที่ผลิตหรือปลูกพืชเสพติดในประเทศ
5. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 บริหารจัดการการบังคับใช้กฎหมายให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพ

ทั้งนี้เป้าหมายยุทธศาสตร์คือ การลดพื้นที่ผลิตยาเสพติดภายนอกและภายในประเทศการทำลายเครือข่าย ขบวนการค้ายาเสพติด รวมทั้งขจัดปัจจัยเอื้ออำนวยหรือสนับสนุนต่อขบวนการค้ายาเสพติด การพัฒนาระบบการสกัดกั้นยาเสพติดของประเทศให้ครอบคลุมและเชื่อมโยงกัน

สำหรับกลยุทธ์ที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดคือ การทำลายโครงสร้าง ลิตรอนเครือข่าย สลายอิทธิพล จำกัดหนทางปฏิบัติและยุติบทบาทองค์กรการผลิตและค้ายาเสพติด การลดความสามารถของผู้กระทำความผิด ลดช่องโอกาสของอาชญากร ลดช่องทางการเข้าถึงยาเสพติดของผู้เสพในระดับพื้นที่ ลดความล่าช้าต่อการตกเข้าไปสู่กับดักของยาเสพติดของกลุ่มเสี่ยงและลดการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ การเกาะติดสถานการณ์ เกาะติดพื้นที่ เกาะติดเป้าหมาย รวมถึงพัฒนากระบวนการยุติธรรม กฎหมาย ระเบียบและขั้นตอนการปฏิบัติให้เท่าทันกับพัฒนาการของปัญหาเสพติด โดยแนวทางที่สำคัญคือ การลดศักยภาพการผลิตยาเสพติดภายนอกประเทศ การลดศักยภาพการผลิตยาเสพติดภายในประเทศ การเสริมศักยภาพการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน การเสริมศักยภาพการสกัดกั้นยาเสพติดพื้นที่ตอนใน การทำลายศักยภาพของกลุ่มเครือข่ายการค้ายาเสพติด การทำลายศักยภาพของกลุ่มเครือข่ายการค้ายาเสพติดระดับชุมชน การยุติปัจจัยสนับสนุนการค้ายาเสพติด รวมถึงแนวทางการบริหารจัดการการบังคับใช้กฎหมายให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพเช่น บัญญัติกฎหมายใหม่ ๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด การพัฒนามาตรการบังคับใช้กฎหมาย (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2558)

2.3.3 มาตรการทางกฎหมายที่สำคัญ

นโยบายในการปราบปรามยาเสพติดทางรัฐได้มีนโยบายและแผนการดำเนินของรัฐบาลด้านมาตรการทางกฎหมายที่สำคัญดังนี้

1. มาตรการตรวจสอบและยึดทรัพย์สินผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นมาตรการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 โดยมีหลักการที่สำคัญคือ เมื่อมีการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นในฐานะความผิดที่สำคัญได้แก่ การผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก ยาเสพติดตามที่กฎหมายกำหนด คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีอำนาจสั่งการตรวจสอบ ยึด/อายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและเป็นภาระของจำเลยที่จะเป็นผู้พิสูจน์ต่อศาลว่าทรัพย์สินที่ถูกยึด/อายัดเกี่ยวเนื่องจากการกระทำความผิดหรือไม่ ซึ่งเป็นมาตรการที่จะสกัดกั้นไม่ให้ผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็น

ผู้ผลิตและนักค้ายาเสพติดรายใหญ่สามารถทำรายได้จากการค้ายาเสพติดมาใช้ในการกระทำความผิดต่อไปอีกและทรัพย์สินหรือรายได้ที่ถูกยึดจะนำเข้าเป็นกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเพื่อใช้ในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

2. มาตรการสมคบเป็นมาตรการหนึ่งตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ซึ่งมุ่งจับกุมดำเนินคดีต่อนักค้ายาเสพติดรายใหญ่นายทุนผู้อยู่เบื้องหลัง รวมทั้งผู้สนับสนุนช่วยเหลือ โดยหลักการของมาตรการนี้ เมื่อบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกหลงใจกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานความผิดสำคัญ เช่น การผลิต การจำหน่าย การนำเข้า การส่งออกยาเสพติดตามที่กฎหมายกำหนด แม้องค์ประกอบความผิดจะยังไม่ถึงขั้นเตรียมการและการลงมือกระทำเพียงขั้นตกลงก็สามารถดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว

3. มาตรการปราบปรามการฟอกเงินเป็นมาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 โดยมีหลักการสำคัญคือ เมื่อมีการเคลื่อนย้ายถ่ายเทเงินจำนวนที่เกินกฎหมายกำหนดจะต้องมีกระบวนการที่จะต้องรายงานซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการทราบความเคลื่อนไหว ด้านการเงินของกลุ่มนักค้ายาเสพติดเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนจับกุมยาเสพติดและการติดตามตรวจสอบ ยึด/อายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

4. มาตรการบังคับบำบัดเป็นมาตรการตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2534 โดยมีหลักการสำคัญคือ ให้มีการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดภายใต้ความดูแลของกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม เมื่อมีคดียาเสพติดเกิดขึ้นและผู้ถูกจับกุมเป็นผู้ติดยาเสพติด อาจถูกส่งตัวไปเข้ารับการรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นการบังคับบำบัด ขณะนี้ยังไม่ได้ดำเนินงานตามกฎหมาย โดยอยู่ระหว่างการแก้ไขพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2534 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเดิมกฎหมายให้อำนาจพนักงานสอบสวน ส่งตัวผู้ต้องหาไปยังศูนย์ฯ ได้มีการเสนอแก้ไขให้เป็นอำนาจของศาล

5. มาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2543 ให้อำนาจนายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ออกประกาศกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการและให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ส. สั่งปิดสถานประกอบการชั่วคราวหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตชั่วคราวไม่เกินครั้งละ 15 วัน ในกรณี que เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ตรวจพบว่ามีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการและเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการไม่สามารถชี้แจงให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เชื่อว่าได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแต่กรณีแล้ว (ศูนย์วิชาการสารเสพติดภาคเหนือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2562)

จะเห็นได้ว่าในแต่ละปีทางรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะทำการจัดแผนยุทธศาสตร์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไว้ล่วงหน้าเพื่อให้สามารถป้องกันและปราบปรามได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามแผนยุทธศาสตร์ต้องสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริงและผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างมีธรรมาภิบาลและซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ซึ่งจะทำให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2.3.4 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยหมวด 2 อำนาจสืบสวนและสอบสวน โดยให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจทำการสืบสวนคดีอาญาได้ โดยภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา 19 20 และ 21 ความผิดอาญาได้เกิดในเขตอำนาจพนักงานสอบสวนคนใด โดยปกติให้เป็นหน้าที่พนักงานสอบสวนผู้นั้นเป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวนความผิดนั้น ๆ เพื่อดำเนินคดี เว้นแต่เมื่อมีเหตุจำเป็นหรือเพื่อความสะดวกจึงให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ผู้ต้องหาที่อยู่หรือถูกจับเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการสอบสวนในเขตท้องที่ใดมีพนักงานสอบสวนหลายคน การดำเนินการสอบสวนให้อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนผู้เป็นหัวหน้าในท้องที่นั้น ถ้าความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรไทยให้อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบหรือจะมอบหมายหน้าที่นั้นให้พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนคนใดเป็นผู้รับผิดชอบทำการสอบสวนแทนก็ได้ ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุหรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

2.3.5 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ.2550

ประเด็นสาระสำคัญของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ.2550 มีดังนี้

1. “ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่าความผิดตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษและกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (มาตรา 3 วรรคสี่และวรรคห้า)
2. ศาลอุทธรณ์ที่มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หมายถึง ศาลอุทธรณ์ที่ไม่ใช่ศาลอุทธรณ์ภาค (มาตรา 3)
3. เจ้าพนักงานมีอำนาจปฏิบัติการอำพรางเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด (มาตรา 7)
4. ศาลมีอำนาจสืบพยานลับหลังจำเลยที่จงใจไม่มาศาลหรือหลบหนีได้ (มาตรา 12)
5. คดีที่จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่กรณีมีเหตุอันสมควรสงสัยว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดหรือคดีที่มีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตลอดชีวิตหรือโทษสถานหนักกว่านั้น (มาตรา 13)
6. การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ (ที่มีใช้ศาลอุทธรณ์ภาค) (มาตรา 15)
7. คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์ในการกระทำซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้เป็นที่สุด (มาตรา 18 วรรคแรก)
8. คู่ความอาจขออนุญาตฎีกาโดยทำเป็นคำร้องไปพร้อมกับฎีกาต่อศาลฎีกาภายในกำหนดหนึ่งเดือน (มาตรา 14)
9. คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์ในการกระทำความผิดอื่นซึ่งมิใช่ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คู่ความอาจฎีกาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (มาตรา 18 วรรคสอง)

10. คดีที่ศาลพิพากษาลงโทษปรับให้พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องโทษแทนค่าปรับได้ (มาตรา 21)

11. คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดสำหรับฐานความผิดซึ่งต้องระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต อายุความการนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีมีกำหนด 30 ปี (มาตรา 21)

12. คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตและผู้นั้นยังไม่ได้รับโทษหรือได้รับโทษแต่ยังไม่ครบถ้วนเพราะหลบหนีอายุความการนำตัวผู้นั้นมาเพื่อรับโทษตามคำพิพากษามีกำหนด 30 ปี (มาตรา 23) (อนุชาติ คงมาลัย, 2558)

ส่วนใหญ่การค้ายาเสพติดจะมีการดำเนินธุรกิจในรูปแบบกระบวนการอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติซึ่งจากลักษณะพิเศษของคดีที่เกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าวทำให้การดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติดจึงสมควรที่จะต้องมีการดำเนินกระบวนการในลักษณะที่มีความพิเศษกว่าคดีอาญาอื่น ๆ ทั่วไป กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติดจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การสืบสวนสอบสวนที่จะต้องใช้เทคนิควิธีการสืบสวนสอบสวนในลักษณะพิเศษ เช่น การอำพราง การครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม ตลอดจนกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น การอุทธรณ์ ฎีกา และอายุความ รวมทั้งกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับชำระค่าปรับตามคำพิพากษาเพื่อให้ศาลพิจารณาคดีพิพากษาและบังคับโทษคดียาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พรชัย เจริญวงศ์, 2561) จากสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ในส่วนของการดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีค้ายาเสพติดข้ามชาติด้วยเทคนิควิธีการสืบสวนสอบสวนในลักษณะพิเศษจำจะต้องมีการประสานงานจากหลายหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายเพื่องานด้านการป้องกันปัญหาจากอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติอย่างใกล้ชิดเพื่อให้มีการประสานการทำงานกันมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและมีการทำงานในลักษณะที่เป็นเครือข่ายร่วมกันป้องกันปัญหาองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ (พรชัย เจริญวงศ์, 2561)

2.3.6 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.

2534

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มีหลักการและเหตุผลเพื่อให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวขึ้นโดยเฉพาะจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ โดยสาระสำคัญคือ

1. ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด หมายความว่า เงิน หรือทรัพย์สินที่ได้รับมาเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและให้หมายความรวมถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการใช้เงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว ซื้อหรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนสภาพกี่ครั้งและไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของบุคคลอื่นหรือปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลอื่นก็ตาม

ส่วนบุคคลที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดคือ

1. บุคคลที่ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด หมายความว่า การสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือหรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย
2. ผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แม้กระทำนอกราชอาณาจักรก็ต้องรับโทษในราชอาณาจักร ถ้าปรากฏว่าผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยหรือเป็นคนต่างด้าวแต่ประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักรหรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหายหรือเป็นคนต่างด้าวและการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่ การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นอยู่ในราชอาณาจักรและมีได้มีการส่งตัวผู้นั้น ออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน (มาตรา 5)
3. ผู้ที่สนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิดหรือจัดหาหรือ ให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่หรือวัตถุใด ๆ เพื่อประโยชน์หรือให้ความสะดวกแก่การ กระทำความผิดหรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ ผู้นั้นต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการใน ความผิดนั้น (มาตรา 6)
4. ผู้ที่พยายามกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับ ความผิดนั้นเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ (มาตรา 7)
5. ผู้ที่สมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้นั้น สมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 8) (อัตรา เชาวน์วิโรดม, 2547)

กฎหมายฉบับนี้ได้วางมาตรการสำหรับการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คือ มาตรการในการตรวจสอบ ยึดหรืออายัดทรัพย์สินต่าง ๆ ที่ผู้กระทำความผิดได้มาจากการกระทำ ความผิดเพื่อเป็นการตัดวงจรทางการเงินของเครือข่ายองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ โดย ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 กำหนดให้ “ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด” หมายถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับมาเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและให้หมายความรวมถึงเงินหรือทรัพย์สิน ที่ได้มาโดยการใช้เงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว ซื้อหรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ให้เงินหรือ ทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงกี่ครั้งและไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้น จะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของบุคคลอื่นหรือปรากฏตามหลักฐานทาง ทะเบียนว่าเป็นของบุคคลอื่นก็ตาม กล่าวคือ ไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยา เสพติดได้มาจากการกระทำความผิดจะเปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตามรวมทั้งอาจเปลี่ยนไปเป็น กรรมสิทธิ์ของบุคคลอื่นทั้งที่เปลี่ยนไปโดยไม่สุจริตและสุจริตหรือเป็นบุคคลภายนอกก็ตาม หาก คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินสามารถตรวจสอบได้ว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแล้วย่อมต้องถูกยึดหรืออายัดตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัตินี้ (พรชัย เจริญวงศ์, 2561)

สำหรับบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติได้แก่ มาตรา 25 เกี่ยวกับเรื่องการตรวจสอบ ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน โดยใน (1) ของมาตราดังกล่าวได้กล่าวถึงการปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะของการประสานงานระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายคือได้กำหนดให้กรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน รวมทั้งอนุกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกับเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจในการมีหนังสือสอบถามหรือเรียกเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา แต่ทั้งนี้มิใช่ข้อสังเกตอยู่ในหมวดที่ 4 ซึ่งเป็นหมวดเกี่ยวกับบทกำหนดโทษของพระราชบัญญัตินี้ไม่มีการบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ องค์กรหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจจะต้องได้รับโทษในกรณีได้ทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหนังสือสอบถามหรือหนังสือเรียกมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน รวมทั้งอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกับเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นความแตกต่างจากมาตรการในมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 ที่ได้กำหนดให้การไม่ปฏิบัติตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวคือไม่ให้ความสะดวกหรือไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งบัญชี เอกสารหรือวัตถุใดต่อกรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ หรือเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติตามมาตรา 14 แล้วอาจต้องระวางโทษจำคุกหรือโทษปรับได้ซึ่งบทลงโทษตามพระราชบัญญัติและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2519 นี้หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นด้วย (พรชัย เจริญวงศ์, 2561)

2.3.7 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2519

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 โดยมีหลักการและเหตุผลคือ รัฐบาลมีนโยบายที่จะป้องกันและปราบปรามการค้าและการเสพยาเสพติดอย่างเข้มงวดและกวดขันจึงต้องมีกฎหมายเพื่อกำหนดมาตรการและให้อำนาจในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามให้ได้ผลโดยเด็ดขาดและมีประสิทธิภาพ

โดยการดำเนินการเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติดต้อง

1. ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรียกโดยย่อว่า “ป.ป.ส.” ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งให้พิจารณาแต่งตั้งบุคคลจากภาคเอกชนที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่เกินสองคน (มาตรา 5) มีสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานในสำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ประสานนโยบาย แผน งบประมาณ และการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สนับสนุนข้อมูลข่าวสารวิชาการตลอดจนพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ประชาสัมพันธ์

ต่อต้านยาเสพติด ประสาน ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (มาตรา 17) โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ควบคุมดูแลโดยทั่วไปของสำนักงานและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ ในสำนักงานและให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการ (มาตรา 12)

2. เพื่อการดำเนินงานในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หากเจ้าพนักงานพบว่ามีการ กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ หากเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถาน ประกอบการดังกล่าวไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ให้กรรมการเชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตาม สมควร ให้กรรมการปิดสถานประกอบการชั่วคราวหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ (มาตรา 13)

3. ให้กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการและเจ้าพนักงานมีอำนาจเข้าไปในเคหสถานหรือ สถานที่ใดเพื่อตรวจค้นเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดหลบ ซ่อนอยู่หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด ค้นบุคคลหรือ ยานพาหนะ จับกุมบุคคลที่กระทำความผิด ยึดหรืออายัดยาเสพติด สอบสวนผู้ต้องหา แต่การใช้ อำนาจข้างต้น เจ้าพนักงานต้องปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดและแสดงความบริสุทธิ์ที ก่อนเข้าค้น รายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปและบันทึก เหตุอันควรสงสัยและเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้เข้าค้นได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถานหรือ สถานที่ค้น หากเป็นการค้นในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตกผู้เป็นหัวหน้าในการค้นได้แก่ ข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไปหรือสารวัตรขึ้นไปหรือผู้บังคับกองร้อยขึ้นไปและเจ้าพนักงาน ผู้ได้รับมอบหมายให้กระทำการข้างต้น ต้องแสดงเอกสารมอบหมายนั้นต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง (มาตรา 14) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการข้างต้นให้ถือว่า กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการและ เจ้าพนักงานที่ได้รับมอบหมาย มีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ทั่วราชอาณาจักรและให้มีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับไว้เพื่อทำการ สอบสวนได้ไม่เกินสามวันเมื่อครบกำหนดหรือก่อนนั้นตามที่เห็นสมควร แล้วจึงให้ส่งตัวผู้ถูกจับไปยัง พนักงานสอบสวนตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อดำเนินการต่อไปทั้งนี้ไม่ให้ถือว่าการ ควบคุมผู้ถูกจับดังกล่าวเป็นการควบคุมของพนักงานสืบสวนตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญา (มาตรา 15) และในการปฏิบัติหน้าที่ข้างต้นถ้าเจ้าพนักงานขอให้ผู้ใดช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ บุคคลนั้นมีอำนาจในการช่วยการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานได้ (มาตรา 14 ตรี)

4. ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ สื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เจ้าพนักงานซึ่งได้รับอนุมัติ จากเลขาธิการเป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ เจ้าพนักงานได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้ แต่การอนุญาตดังกล่าวต้องพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใดประกอบกับเหตุผลและความจำเป็นต่าง ๆ ภายหลังที่มีคำสั่งอนุญาต หาก ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเหตุผลความจำเป็นไม่เป็นไปตามที่ระบุหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป อธิบดีผู้

พิพากษาศาลอาญาอาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร บรรดาข้อมูลข่าวสารที่ได้มาให้เก็บรักษาและใช้ประโยชน์ในการสืบสวนและใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีเท่านั้นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา 14 จัตวา)

กฎหมายหลักที่เกี่ยวกับงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดคือ พระราชบัญญัติและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2519 ซึ่งในมาตรา 3 และมาตรา 5 ของกฎหมายดังกล่าวได้มีการบัญญัติถึงหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายดังกล่าวไว้โดยตรงคือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมศุลกากร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกจำนวนไม่เกิน 6 คน และเลขาธิการ ซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไว้ดังนี้

1. กำหนดแผนงานและมาตรการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด
2. ควบคุมการสืบสวน สอบสวนและการฟ้องคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด
3. วางโครงการและดำเนินการ ตลอดจนสั่งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
4. ควบคุม เร่งรัดและประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด
5. เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการหรืองานแผนงานหรือโครงการของส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด
6. ประสานงานและกำกับเกี่ยวกับการบำบัดรักษาตัวผู้ติดยาเสพติด
7. พิจารณาอนุมัติการแต่งตั้งเจ้าพนักงานเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
8. เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการและกำหนดให้สถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบการธุรกิจใด ๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าว
9. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
10. เสนอความเห็นเกี่ยวกับการให้ความตีความชอบหรือโยกย้ายหรือลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานหน่วยงานอื่นของรัฐที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนขอให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดเร่งรัดการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง
11. พิจารณาและดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รวมทั้งกำกับและติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

12. สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน รวมทั้งประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (พรชัย เจริญวงศ์, 2561)

เมื่อพิจารณาอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกับการดำเนินกิจกรรมการค้ายาเสพติดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติแล้วย่อมแสดงให้เห็นได้ว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่องานป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติอย่างเลี่ยงไม่ได้และเพื่อก่อให้เกิดการประสานงานสำหรับกระบวนการบังคับใช้กฎหมายเพื่องานป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติร่วมกันในลักษณะเครือข่ายระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายในมาตรา 13(4) ที่พระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุม เร่งรัดและประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการคือ หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายของรัฐซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบหรือปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งจากการบัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดดังกล่าว ย่อมแสดงให้เห็นว่างานป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาตินั้นจะต้องดำเนินการโดยมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานงานระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติดเพื่อให้เกิดความร่วมมือกัน โดยจะต้องมีการสนับสนุนด้านงบประมาณและจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตลอดจนคอยกำกับและติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงานดังกล่าวและสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและในมาตรา 11 ของพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดซึ่งมีหน้าที่ในการประสานงานนโยบาย แผนงานงบประมาณและการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนคอยสนับสนุนข้อมูล ข่าวสาร วิชาการ การพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศและตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (พรชัย เจริญวงศ์, 2561)

เมื่อสังเกตบทบัญญัติในมาตรา 4 วรรคสองของพระราชบัญญัตินี้ที่บัญญัติให้กรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดนั้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจะเป็นผู้วินิจฉัยและเป็นผู้วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการประสานงาน อันเป็นการที่กฎหมายได้มีการบัญญัติเพื่อแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจะต้องเป็นศูนย์กลางของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายในงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและปัญหาอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาตินี้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจึงต้องดำเนินงานเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำหรับงานป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติพร้อมกับการเป็นศูนย์กลางการประสานงานระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานด้านการป้องกันปัญหาอาชญากรรมเสพติดมีความถูกต้องทันสมัยเป็นปัจจุบันมากที่สุด (พรชัย เจริญวงศ์, 2561)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจจะได้อำนาจซึ่งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ได้โดยชอบกล่าวคือ ในมาตรา 14(7) แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติให้กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการและเจ้าพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจในการออกหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชีเอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบและพิจารณาได้ซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติ เสพติด ขำชาติ กรณีผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 14 คือ ไม่ให้ความร่วมมือความสะดวกหรือไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งบัญชี เอกสารหรือวัตถุใดต่อกรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการหรือเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติตามมาตรา 14 แล้ว มาตรา 16 ของพระราชบัญญัตินี้ก็ได้บัญญัติบทลงโทษ กรณีไม่ปฏิบัติตามมาตรา 14 อาจต้องระวางโทษจำคุกหรือโทษปรับได้บทบัญญัติในมาตรานี้จะทำให้การทราบข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสามารถดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเพราะมีบทกฎหมายรับรองและมีลักษณะเป็นการบังคับให้หน่วยงานอื่นต้องปฏิบัติตาม (พรชัย เจริญวงศ์, 2561)

2.3.8 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556

เนื่องจากประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nation Convention Against Transnational Organized Crime-UNTOC) จึงได้ออกพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556 มาเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ดังกล่าวและให้ครอบคลุมแก่การบังคับใช้เพื่อเอาผิดแก่ผู้มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติทำให้เกิดมาตรฐานในการกำหนดฐานความผิดที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและเกิดความสะดวกในการให้และขอความร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรระหว่างประเทศในทางอาญากรรมเกี่ยวกับความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (พรชัย เจริญวงศ์, 2561)

ถ้าคณะกรรมการคดีพิเศษได้มีมติให้คดีใดต้องดำเนินการโดยกรมสอบสวนคดีพิเศษก็ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการในส่วนของมาตรการเพื่อประโยชน์ในการประสานการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนหรือป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตกลงกันเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องซึ่งในปัจจุบันสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมการปกครอง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ร่วมกันจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติหน้าที่ในคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 โดยมีสาระสำคัญที่แสดงให้เห็นการประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย ดังนี้

1. กำหนดให้หน่วยงานของรัฐให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองดูแล รวมถึงการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารโดยตรงหรือการเชื่อมข้อมูลข่าวสารหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการสืบสวนสอบสวนหรือป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามที่ได้รับคำร้องขอ

2. ให้หน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนการดำเนินการที่เกี่ยวกับคดีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ตามที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบร้องขอ

3. ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่มีความจำเป็นและประสงค์จะให้ผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวสามารถเข้าถึงบัญชีรายชื่อและขอความร่วมมือได้ โดยง่ายเพื่อการสืบสวนสอบสวนหรือป้องกันปราบปรามการกระทำ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. ให้สำนักงานอัยการสูงสุดสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนของหน่วยงานของรัฐอื่นที่จะต้องไปดำเนินการนอกราชอาณาจักร รวมถึงการประสานงานและดำเนินการเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศ

5. กรณีเรื่องใดที่มีได้ตกลงกันไว้เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐประสานงานกันเองได้โดยตรงเพื่อขอรับการสนับสนุน

6. ให้แต่ละหน่วยงานจัดให้มีหน่วยงานประสานงานเพื่อประโยชน์ในการประสานงาน กรณีผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 14(2) คือ ไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งบัญชี เอกสารหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณาต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ มาตรา 28 ของพระราชบัญญัตินี้ก็ได้บัญญัติบทลงโทษกรณีไม่ปฏิบัติตามมาตรา 14(2) อาจต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับเมื่อสั่งเกิดพระราชบัญญัติและบันทึกข้อตกลงฉบับดังกล่าวเกี่ยวกับหน่วยงานที่จะต้องเป็นศูนย์กลางของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายในงานป้องกันปัญหาองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาตินั้นปรากฏว่ามีเพียงแต่กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานกลางในการจัดให้มีการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานของรัฐ แต่ไม่ได้กำหนดให้หน่วยงานใดเป็นศูนย์กลางของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายในงานป้องกันปัญหาองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ (พรชัย เจริญวงศ์, 2561)

2.3.9 ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยแนวทางการประสานงานคดียาเสพติด พ.ศ.2553

โดยสาระสำคัญของการประสานงานการดำเนินคดียาเสพติดตามระเบียบนี้มีขอบเขตการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. การประสานงานคดียาเสพติดจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือ ความโปร่งใสและความไว้วางใจระหว่างกันโดยที่มีให้เป็นการแทรกแซงหรือก้าวก่ายอำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่ายตามที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนด
2. ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติดจะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้ออกระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยแนวทางประสานคดียาเสพติด พ.ศ.2553 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางระบบการปฏิบัติงานของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติดให้สามารถทำงานสอดคล้องเป็นแนวทางเดียวกัน โดยการทำงานไม่ซ้ำซ้อนและเป็นการประสานอย่างบูรณาการหลายเรื่องพร้อม ๆ กัน เช่น วัตถุประสงค์ ข้อมูล สารสนเทศ ความคิดเห็น ความร่วมมือหรือวิธีการที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายในการดำเนินคดียาเสพติดกับผู้กระทำผิดรายสำคัญ รวมทั้งเครือข่ายองค์กรอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติมีการกำหนดขอบเขตการดำเนินงานในการประสานงานตามระเบียบในการป้องกันองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติคือ การประสานงานคดียาเสพติดจะต้องกระทำโดยอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือ ความโปร่งใสและความไว้วางใจระหว่างกันโดยไม่ให้มีการแทรกแซงหรือก้าวก่ายอำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่ายตามที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนดและระเบียบดังกล่าวยังได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติดทุกระดับให้การสนับสนุนกำกับดูแลและติดตามการประสานงานคดียาเสพติดให้มีการดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนดอย่างเคร่งครัด รวมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติดกำหนดแนวทางและวิธีการกำกับและติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดให้ชัดเจนและรวดเร็ว โดยมีสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นศูนย์กลางในการติดตามประเมินผลการประสานงานคดียาเสพติดในภาพรวมระดับประเทศเพื่อแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติดทราบ (พรชัย เจริญวงศ์, 2561)

2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนในคดียาเสพติด

2.4.1 ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (The Crime Control Model)

ทฤษฎีนี้มีหลักว่าคดีอาญาทั้งหลายที่เข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมตามทฤษฎีนี้จะดำเนินตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ ไม่หยุดชะงัก การสืบสวนก่อนทำการจับกุม การสืบสวนภายหลังการจับกุม การเตรียมคดีเพื่อฟ้องศาล การพิจารณาคดี การพิพากษาลงโทษผู้กระทำผิดและการปล่อยจำเลย ขั้นตอนต่าง ๆ จะดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและเป็นการปฏิบัติประจำ ส่วนการกลั่นกรองคดีนั้นจะดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าวตามลำดับและวิธีที่ถือว่ามีประสิทธิภาพ

มากที่สุดได้แก่ การวินิจฉัยคดีให้เสร็จสิ้นไปตั้งแต่ขั้นตอนต้นๆ ของกระบวนการยุติธรรม เช่น ผู้ต้องหาที่มีพยานหลักฐานอ่อนหรือพยานหลักฐานที่ไม่เพียงพอที่จะลงโทษได้ ในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์จะถูกปล่อยออกไป ส่วนผู้ที่กระทำผิดก็จะถูกดำเนินคดีอย่างรวดเร็ว ทฤษฎีนี้เชื่อว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานอัยการสามารถวินิจฉัยความถูกต้องของขั้นตอนได้ จุดมุ่งหมายของทฤษฎีนี้คือ ขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมจะต้องรวดเร็วและมีประสิทธิภาพและต้องยอมรับว่าการค้นหาข้อเท็จจริงในขั้นตำรวจและขั้นอัยการเพียงพอที่จะเชื่อถือได้

โดยสรุปตามทฤษฎีนี้ถือว่า การควบคุมปราบปรามอาชญากรรมเป็นหน้าที่อันสำคัญที่สุดของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การที่จะรักษาความสงบสุขของสังคมจะต้องมีการควบคุมอาชญากรรมอย่างเข้มข้น กระบวนการดำเนินการต้องรวดเร็ว ภารกิจที่จำเป็นในการจัดการกับผู้กระทำผิดคือ ภารกิจของตำรวจ ด้วยเหตุนี้การรับฟังพยานหลักฐานตามทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจึงบัญญัติให้เจ้าพนักงานของรัฐมีอำนาจรวบรวมพยานหลักฐานอย่างกว้างขวาง (ธีสุทธิ์ พันธุ์ฤทธิ์, 2558)

นอกจากนี้แล้วทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม เป็นทฤษฎีที่เน้นทางด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมโดยมุ่งที่จะควบคุม ระงับและปราบปรามอาชญากรรมเป็นสำคัญ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถที่จะควบคุมและปราบปรามอาชญากรรมหรือจับกุมอาชญากรรมมาลงโทษตามกฎหมายได้และจะถูกประชาชนเพ่งเล็งว่าความสงบสุขเรียบร้อยของสังคมสูญสิ้นไป ความไม่เชื่อถือนและไม่เคารพกฎหมายก็จะมากขึ้น ผลเมืองที่เคารพกฎหมายจะตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมและเสรีภาพของประชาชนผู้สุจริตได้รับความกระทบกระเทือน วัตถุประสงค์ที่สำคัญของกระบวนการทางอาญาของรัฐจะต้องให้หลักประกันต่อสังคม ดังนั้นเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะต้องมีการปรับปรุงและเพิ่มพูนประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม เช่น การสืบสวน การสอบสวนคดีอาญา การดำเนินคดี การพิสูจน์ความผิด การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดซึ่งถูกศาลพิพากษาลงโทษแล้วอย่างได้ผลตามทฤษฎีนี้ กระบวนการยุติธรรมที่ดีจะต้องมีสถิติการจับกุมผู้กระทำความผิดเป็นจำนวนมาก และผู้ที่ถูกจับกุมได้นั้นจะต้องเป็นผู้กระทำผิดจริง การดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการจะต้องมีความรวดเร็วและเด็ดขาด การค้นหาข้อเท็จจริงตามทฤษฎีนี้ ไหเริ่มมีขึ้นตั้งแต่แรกเริ่มของกระบวนการยุติธรรม คดีอาญาทั้งปวงที่เข้าสู่ระบบงานยุติธรรมทางอาญาตามทฤษฎีนี้จะต้องดำเนินไปตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอไม่หยุดชะงักโดยมีกระบวนการกั้นกรอง (Screening Process) ในแต่ละขั้นตอนและขั้นตอนต่าง ๆ จะดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเป็นการปฏิบัติงานประจำซึ่งจะมีการเริ่มตั้งแต่การสืบสวนก่อนทำการจับกุม การจับกุมการสอบสวนภายหลังการจับกุม การเตรียมคดีเมื่อฟ้องยังศาล การพิจารณาคดีและการพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดและการปลดปล่อยจำเลย ดังนั้นการดำเนินตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าวในกระบวนการยุติธรรมจึงต้องมีความรวดเร็ว แน่นนอน หมายถึง โอกาสที่ผู้กระทำความผิดจะหลุดพ้นจากการที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษได้น้อยที่สุด ทฤษฎีนี้ การค้นหาข้อเท็จจริงในคดีพยายามใหญ่โตในขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมใหม่มากที่สุด

2.4.2 กระบวนการนิติธรรม (The Due Process Model)

ทฤษฎีนี้มีหลักในการที่จะมุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลเป็นสำคัญ ดังนั้นอำนาจของเจ้าพนักงานและกระบวนการของรัฐจะต้องถูกควบคุม โดยการจำกัดอำนาจของรัฐเพราะไม่เชื่อว่าความคิดในเรื่องการควบคุมอาชญากรรมจะมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการค้นหาข้อเท็จจริงซึ่งกระทำโดยเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานอัยการหรือฝ่ายปกครองจะเชื่อได้เพียงใด เพราะวิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานอัยการเป็นการดำเนินการในที่รโหฐาน ซึ่งอาจใช้วิธีการล่อลวง ชู่เชิญและการสร้างพยานหลักฐานขึ้นมาใหม่ได้จึงไม่เห็นด้วยการแสวงหาพยานหลักฐานอย่างไม่เป็นทางการของทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมและต้องให้มีการพิจารณาคดีหรือไต่สวนข้อกล่าวหาอย่างเป็นทางการและเปิดเผยในศาลยุติธรรม ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายต่อหน้าองค์คณะผู้พิพากษาที่เป็นกลางไม่ลำเอียงเข้าฝ่ายใด

กระบวนการนิติธรรมเป็นการใช้กฎหมายอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล ทฤษฎีนี้จะมีแนวความคิดตรงกันข้ามกับทฤษฎีแรก โดยทฤษฎีนี้จะเน้นหนักไปทางการให้ความคุ้มครองสิทธิของประชาชนมากกว่าที่จะพยายามป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ยึดกฎหมายเป็นหลัก โดยการดำเนินคดีอาญาจะต้องมีความเป็นธรรมตามรูปแบบและขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม ทฤษฎีนี้ไม่เห็นพ้องด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริงอย่างไม่เป็นทางการของทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมในขั้นตอนตำรวจและอัยการ แต่เห็นว่าจะต้องจัดให้มีการพิจารณาคดีหรือไต่สวนข้อกล่าวหาของผู้ต้องหาอย่างเป็นทางการและเปิดเผยในศาลยุติธรรมทฤษฎีนี้จึงมีแนวความคิดว่าบุคคลจะไม่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาชญากรรม

ทั้งนี้มิได้หมายความว่าอุดมการณ์ของทฤษฎีนี้แตกต่างจากทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม แต่ว่าทฤษฎีกระบวนการนิติธรรมยึดหลักกฎหมายหรือหลักนิติธรรมมากกว่าความคิดในเรื่องการควบคุมอาชญากรรมและไม่เชื่อว่าความคิดในการควบคุมอาชญากรรมนั้นจะมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการค้นหาข้อเท็จจริงซึ่งกระทำโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจหรืออัยการหรือฝ่ายปกครองจะเชื่อถือได้เพียงใด เพราะวิธีปฏิบัติของตำรวจและอัยการนั้นเป็นการปฏิบัติงานในที่รโหฐาน ซึ่งอาจจะใช้วิธีการล่อลวง ชู่เชิญหรือการสร้างพยานหลักฐานขึ้นมาใหม่ได้ ดังนั้นแนวความคิดของทฤษฎีกระบวนการยุติธรรมจึงไม่เห็นพ้องด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริงอย่างไม่เป็นทางการของทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมและต้องให้มีการพิจารณาคดีหรือไต่สวนผู้ต้องหาอย่างเป็นทางการและเปิดเผยในศาลยุติธรรม

ข้อควรสังเกตว่าทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมเป็นแนวคิดโบราณทุกประเทศ ซึ่งมีหลักการคืออำนาจรัฐเป็นใหญ่เหนือเสรีภาพของบุคคล แนวคิดนี้ได้ส่งผลมาถึงการรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญาด้วยคือ เจ้าพนักงานของรัฐสามารถแสวงหาพยานหลักฐานได้อย่างกว้างขวาง ส่วนทฤษฎีนิติธรรมเป็นการตอบโต้อำนาจของรัฐที่มากระทบถึงสิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยตรง การต่อสู้ของทฤษฎีทั้ง 2 ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นและดำรงอยู่ แม้ในปัจจุบันโดยทฤษฎีหลักนิติธรรมค่อยๆ ขยายแทรกตัวเข้าไปสู่กฎหมายทั่วโลกจนไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายประเทศใดบัญญัติหลักการตามรูปแบบควบคุม

อาชญากรรมแต่เพียงรูปแบบเดียว นอกจากนี้ในประเทศที่เจริญแล้วเป็นส่วนใหญ่จะมีความโน้มเอียงไปทางทฤษฎีนิติธรรมมากกว่าทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (ธีสุทธิ์ พันธุ์ฤทธิ์, 2558)

2.5 การสืบสวนสอบสวนในคดีอาชญากรรม

2.5.1 การสืบสวนสอบสวนและการดำเนินคดีอาชญากรรมในต่างประเทศ

1) ประเทศสหรัฐอเมริกา

- หลักการดำเนินคดีอาชญากรรม

การดำเนินคดีอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกามีวิธีการเดียวกับการนำเดินคดีอาญาทั่วไป โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ ตำรวจในชั้นการจับกุมและสืบสวนสอบสวน อัยการในชั้นการฟ้องคดีและศาลในชั้นพิจารณาตัดสินสอบสวน ตำรวจมีหน้าที่สืบสวนสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคือ หน่วยงานสืบสวนสอบสวนทั่วไป (General Assignment) โดยมีอัยการท้องถิ่น (District Attorneys) มีอำนาจในการสอบสวนและควบคุมตรวจสอบการสอบสวนของตำรวจด้วย เว้นแต่คดีที่ไม่มีความร้ายแรงชั้นการฟ้องคดีเป็นอำนาจของอัยการ

ชั้นการพิจารณาพิพากษาคดี ศาลในสหรัฐอเมริกามี 2 ประเภทคือ ศาลสหรัฐ (Federal Courts) เป็นศาลของรัฐบาลกลาง มีอำนาจพิพากษาคดีเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญและความผิดเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญและความผิดกฎหมายแห่งรัฐ สนธิสัญญา กฎหมายทางทะเลและคดีระหว่างมลรัฐซึ่งมี 3 ชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา อีกประเภทหนึ่งคือศาลมลรัฐ (State Courts) เป็นศาลที่มลรัฐจัดตั้งขึ้น มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญาที่เกิดขึ้นภายในมลรัฐนั้น โดยมี 3 ชั้นคือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ยังมีการแบ่งศาลออกเป็นหลายประเภท เช่น ศาลจรรยาศาล ครอบครัว

ในสหรัฐอเมริกายังมีศาลอาชญากรรมซึ่งเป็นศาลสำหรับบำบัดผู้ติดอาชญากรรม เนื่องจากเดิมสหรัฐอเมริกามีปัญหาคดีล้นศาลและคนล้นคุกเพราะมีการจับกุมและดำเนินคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองไมอามีซึ่งเป็นผู้ริเริ่มนำผู้กระทำความผิดเข้าสู่โครงการบำบัดอาชญากรรมเพื่อเป็นทางเลือกที่จะไม่นำผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมเข้าสู่เรือนจำ จึงมีการก่อตั้ง “ศาลอาชญากรรม” ขึ้น

โครงการศาลอาชญากรรมจะต้องเป็นไปตามความสมัครใจของจำเลยและจำเลยต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ เช่น เป็นผู้มิถุนที่อยู่ในเฟสอำนาจของศาลอาชญากรรม หากจำเลยสมัครใจและมีคุณสมบัติตามที่กำหนดแล้วจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และระเบียบโดยต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของศาลและหากได้รับการบำบัดแล้วจะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลอีกอย่างน้อย 1 ปี เมื่อได้บำบัดแล้วจำเลยจะได้รับกันพิจารณาลดโทษ ยกเว้นโทษหรือปล่อยตัวหรือลดระยะเวลาในการคุมประพฤติ อย่างไรก็ตามศาลอาชญากรรมของสหรัฐอเมริกาในแต่ละมลรัฐอาจมีมาตรฐานในการดำเนินงาน

ที่ต่างกัน เนื่องจากกฎหมายของแต่ละมรัฐมีความแตกต่างกัน กระทรวงยุติธรรมและสมาคมผู้ชำนาญการด้านศาลเสพติดแห่งชาติ (The National Association of Drug Court Professional) ได้กำหนดมาตรฐานสำหรับศาลเสพติด โดยทำเป็นคู่มือศาลเสพติด (Defining Drug Court: The Key Components)

ใน ค.ศ.1969 มีการจัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติดของประเทศสหรัฐอเมริกาคือ Bureau of Narcotics and Dangerous Drugs เพื่อทำหน้าที่เฉพาะในการปราบปรามยาเสพติดและต่อมาได้มีการปรับปรุงหน่วยงานและจัดตั้งขึ้นในชื่อใหม่คือ Drug Enforcement Administration (DEA) ใน ค.ศ.1973 เพื่อให้มีอำนาจในการปราบปรามยาเสพติดอย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยมีลักษณะดังนี้

1. เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกาและเป็นหน่วยงานของรัฐบาลกลาง

2. มีการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ (Region) เพื่อให้สอดคล้องกับเส้นทางเข้าและออกบริเวณที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดซึ่งมีผู้อำนวยการ (Director) เป็นผู้รับผิดชอบ

3. หากเป็นพื้นที่รับผิดชอบที่กว้างขวางอาจจะแบ่งเป็นพื้นที่ย่อย (Sub-Region) เพื่อให้มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเพียงพอต่อความต้องการและมีหัวหน้าเขตพื้นที่ย่อย (Special Agent in Charge) เป็นผู้รับผิดชอบ

4. อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ รวมทั้งงบประมาณต่าง ๆ จะต้องเสนอต่อกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้พิจารณา

5. กรณีที่มีการดำเนินการที่มีผลกระทบต่อผู้นำทางการเมือง นักการเมือง ข้าราชการต่างประเทศจะต้องเสนอความเห็นไปยังกระทรวงต่างประเทศ ผ่านเอกอัครราชทูตประจำกระทรวงฝ่ายกิจการยาเสพติดเพื่อให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการทางการทูตต่อไป

- แนวทางการปราบปรามยาเสพติดของ Drug Enforcement Administration (DEA)

1. เมื่อมีการจับกุมเกี่ยวกับคดียาเสพติดไม่ว่าหน่วยงานใดจะต้องแจ้งต่อ DEA เพื่อทราบโดยเร็ว โดยหน่วยงานที่จับกุมจะดำเนินการต่อไปหรือให้ DEA ที่ตั้งขึ้นในเขตพื้นที่ที่มีการจับกุมดำเนินการต่อไปก็ได้ หากมีการดำเนินการต่อโดย DEA จะมีอาการซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านยาเสพติดทำหน้าที่ว่าความคดียาเสพติดโดยเฉพาะ

2. ในการดำเนินการเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานอาจจัดตั้งหน่วยข่าวผสม (United Intelligences Command) ทำการรวบรวมข่าวสารการเคลื่อนไหวของผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่แต่ละแห่งที่มักดำเนินการในรูปของกระบวนการ โดยจะประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของ DEA ในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ศุลกากร เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำมรัฐ เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำเมือง เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำเขต เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร เจ้าหน้าที่กรมการบินพลเรือนและอาจรวมถึงเจ้าหน้าที่สรรพสามิต เจ้าหน้าที่ปราบปรามการลักลอบค้าอาวุธและเจ้าหน้าที่ทหารนอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งหน่วยงานปราบปรามผสม (Task Force) ซึ่งแบ่งกำลังออกเป็นชุด

ปราบปรามรายย่อยแบ่งเขตความรับผิดชอบ โดยมีความมุ่งหมายที่จะระดมกำลัง เครื่องมือเครื่องใช้ และขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานมาปฏิบัติงานร่วมกันเป็นการลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน โดยประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ศุลกากร เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำมลรัฐ เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำเมือง เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำเขตและเจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดประจำพื้นที่

3. มีการพัฒนาศักยภาพขององค์กรในด้านต่าง ๆ โดยมีการจัดระบบการรักษาความปลอดภัยของสำนักงานและตัวบุคคลอย่างเข้มงวด มีการปรับปรุงขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ การปรับปรุงอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยและใช้งานได้ เช่น การสร้างห้องทดลองเพื่อตรวจยาเสพติดไว้ในทุกสำนักงาน

- การแสวงหาพยานหลักฐานโดยใช้วิธีการอำพราง

สำนักงานสืบสวนกลางของประเทศสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation: FBI) ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดที่ละเมิดต่อกฎหมายของสหรัฐอเมริกากระทำที่เป็นการคุกคามต่อความมั่นคงปลอดภัยของสหรัฐ การก่อการร้ายภายในประเทศและการต่อต้านการสืบราชการลับของต่างชาติ

การอำพราง (Undercover) ของ F.B.I. นั้นมีข้อกำหนดซึ่งออกด้วยการสูงสุด (Attorney General) ของประเทศสหรัฐอเมริกาเรียกว่า ข้อกำหนดของอัยการสูงสุดในการสืบสวนสอบสวนโดยวิธีการปฏิบัติการอำพรางของ F.B.I. (The Attorney General's Guidelines on Federal Bureau of Investigation Undercover Operations) โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. การใช้เทคนิคการสืบสวนโดยวิธีการนำทาง (Undercover Technique) ซึ่งรวมถึงการสืบสวนโดยวิธีการอำพรางเป็นเจ้าของกิจการทางธุรกิจ (Proprietary) ใช้ได้เฉพาะในกรณีเกี่ยวกับการตรวจสอบ การป้องกันและการดำเนินคดีสำหรับความผิดประเภทอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ การคอร์รัปชัน การก่อการร้าย องค์กรอาชญากรรม ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและการสืบสวนคดีอื่น ๆ ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามการใช้เทคนิคดังกล่าวอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อบุคคลภายนอก

2. การกำหนดขอบเขตของการอำพรางและการกำหนดบทนิยาม (Definition)

2.1 กิจกรรมเกี่ยวกับการอำพราง (Undercover Activities) คือ การปฏิบัติการสืบสวนทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับการใช้นามสมมุติหรือการปกปิดตนเอง (Cover Identity) ของผู้ปฏิบัติ โดยเจ้าหน้าที่ F.B.I. หรือเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายอื่นที่ทำงานร่วมกับ F.B.I.

2.2 การปฏิบัติการอำพราง (Undercover Operation) คือ การสืบสวนที่ต้องใช้กิจกรรมเกี่ยวกับการอำพรางจำนวนหลายครั้งหรือในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยเจ้าหน้าที่เพื่อสืบสวนสอบสวนตามวัตถุประสงค์ของข้อกำหนดนี้

2.3 เจ้าหน้าที่อำพราง (Undercover Employee) คือ เจ้าหน้าที่ของ F.B.I. หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่บังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานอื่นที่อยู่ภายใต้การควบคุมของ F.B.I. ในการศึกษาเฉพาะกรณีที่ต้องปกปิดความเกี่ยวข้องของตนเองกับหน่วยงาน F.B.I. จากบุคคลภายนอก

โดยวิธีปกปิดหรือปอมการแสดงตนเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการสืบสวน โดยหลักแล้วเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้นที่มีอำนาจปฏิบัติการอำพรางและห้ามนำไปใช้กับสายลับเว้นแต่การสืบสวนกรณีดังกล่าวมีเจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมอำพรางอยู่ด้วย อย่างไรก็ตามหากมีความเห็นว่าการใช้สายลับเป็นการเฉพาะรายจะต้องนำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อคณะกรรมการทบทวนการอำพรางเพื่อขออนุมัติด้วย

2.4 เจ้าของกิจการหรือธุรกิจ (Propriety) คือ การเป็นเจ้าของธุรกิจการจัดตั้งห้างหุ้นส่วนจำกัดบริษัทจำกัดหรือการดำเนินธุรกิจประเภทอื่นในทางค้า สำนักงาน F.B.I. เป็นเจ้าของผู้ควบคุมดูแลและดำเนินการไม่ว่าจะไปทั้งหมดหรือส่วนใดส่วนหนึ่งและความเกี่ยวข้องของ F.B.I. การดำเนินคดีดังกล่าวถูกปกปิด

3. วัตถุประสงค์ในการอำพราง (General Authority and Purpose) ข้อกำหนดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการสืบสวน การศึกษาคดีอาญาทั่วไปหรือการสืบสวนเพื่อรวบรวมข่าวสารจะสามารถใช้วิธีการอำพรางไม่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการกระทำความผิดอาญาโดยบุคคลหรือองค์กรใด ๆ โดยจะมีการสืบสวนเบื้องต้นก่อนที่จะดำเนินการเพื่อพิจารณาว่าควรจะดำเนินการสืบสวนบุคคลหรือกลุ่มบุคคลดังกล่าวยังเต็มรูปแบบหรือไม่ ในการปฏิบัติการอำพรางจะมี 2 แนวทางสำคัญคือ เป็นการศึกษาสวนอาชญากรรมทั่วไปและเป็นการสืบสวนโดยการรวบรวมข่าวสารขององค์กรอาชญากรรม ซึ่งจุดประสงค์ของการศึกษาอาชญากรรมทั่วไปจะใช้เพื่อป้องกันอาชญากรรมหรือเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานในการดำเนินคดีกับการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้น ส่วนการศึกษารวบรวมข่าวสารจะใช้เมื่อต้องการสืบสวนเพื่อค้นหาสมาชิก การเงิน โครงสร้างองค์กร กิจกรรมขององค์กร วิธีประกอบอาชญากรรมขององค์กร ตลอดจนเป้าหมายในการกระทำความผิด

4. การอนุญาตให้ปฏิบัติการอำพราง (Authorization of Undercover Operation) เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมที่มีอำนาจอนุญาตให้ปฏิบัติการอำพรางนั้นจะต้องพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ ความเสี่ยงในการดำเนินการและผลที่ได้รับจากการปฏิบัติเป็นสำคัญโดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

- ความเสี่ยงของบุคลากรที่อาจได้รับบาดเจ็บ ความเสียหายต่อทรัพย์สินความเสียหายต่อการเงินหรือธุรกิจ ความเสียหายต่อชื่อเสียง หรือภัยอันตรายของบุคคล
- ความเสี่ยงต่อการรับผิดของรัฐ
- ความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว การรักษาความลับหรือเอกสารที่กฎหมายรับรองไว้
- ความเสี่ยงของบุคคลธรรมดาที่จะกระทำผิดกฎหมาย
- ความเหมาะสมของรัฐที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

ในระหว่างปฏิบัติการ

4.1 การปฏิบัติการอำพรางโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่พิเศษผู้ควบคุม (Special Agent in Charge, SAC) การริเริ่ม การขยายระยะเวลาหรือการเริ่มต้นปฏิบัติการอำพรางที่อยู่ภายใต้การอำนวยการของสำนักงานสาขา (Field Office) ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่พิเศษผู้ควบคุมการอนุญาตจะต้องพิจารณาจากรายงานขออนุญาต โดยมีการบรรยายข้อเท็จจริงและรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 การริเริ่มสืบสวนสอบสวน วิธีนี้จะต้องปรากฏว่ามีการกล่าวหาหรืออ้างว่ามีการกระทำความผิดอาญาหรือองค์กรอาชญากรรมตามข้อกำหนด

4.1.2 การปฏิบัติการล่าพียงนั้นเป็นวิธีการสืบสวนสอบสวนที่มีประสิทธิภาพเพื่อจะให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานหรือข้อมูลที่จำเป็นโดยต้องมีการบรรยายถึงขั้นตอนการสืบสวนสอบสวนและความเป็นไปได้ที่จะได้มาซึ่งพยานหลักฐานหรือข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญาหรือองค์กรอาชญากรรม

4.1.3 การปฏิบัติการนำทางต้องก่อให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุดและการดำเนินการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการรวบรวมพยานหลักฐานหรือข้อมูลภายในระยะเวลาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4.1.4 การอนุญาตให้ใช้สายลับเป็นไปตามข้อกำหนดของอัยการสูงสุดในเรื่องการใช้สายลับการอนุญาตให้ใช้สายลับเป็นไปตามข้อกำหนดของอัยการสูงสุดในเรื่องการใช้สายลับ (Attorney General's Guidelines Regarding the use of Confidential Informant) และหากเป็นกรณีที่อาจคาดการณ์ได้ล่วงหน้าว่าการปฏิบัติการอำพรางนั้นเจ้าหน้าที่ที่อำพรางต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับการกระทำความผิดกฎหมายผู้ที่มีอำนาจอนุญาตเข้าใจหน้าที่พิเศษที่ควบคุมจะต้องอาศัยปัจจัยตามข้อและหากเป็นกรณีที่อาจคาดการณ์ได้ล่วงหน้าว่าการปฏิบัติการอำพรางนั้นเจ้าหน้าที่ที่อำพรางต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับการกระทำความผิดกฎหมายผู้ที่มีอำนาจอนุญาตเข้าใจหน้าที่พิเศษที่ควบคุมจะต้องอาศัยปัจจัยตามข้อ H (ข้อกำหนดกรณีการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำที่ผิดกฎหมายของเจ้าหน้าที่อำพราง) และต้องแสดงงบประมาณที่จะใช้

4.2 เจ้าหน้าที่ F.B.I. จะกระทำการตามวิธีการในข้อกำหนดนี้ได้โดยไม่ลังเลใจถึงแม้ว่าจะกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชนแต่การกระทำนั้นต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและจะทำได้เฉพาะก็เลยอาชญากรรมร้ายแรงหรือเมื่อได้รับข่าวสารที่แน่นอนและด้วยการปฏิบัติการอำพรางจะต้องอยู่ภายใต้เงินไขที่ว่ามีความโน้มเอียงอย่างมากหรือมีข่าวสารที่น่าเชื่อถือเป็นอย่างยิ่งว่าจะมีการกระทำดังกล่าวเช่นว่านั้นเกิดขึ้นจะกระทำการตามวิธีการในข้อกำหนดนี้ได้โดยไม่ลังเลใจถึงแม้ว่าจะกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชนแต่การกระทำนั้นต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและจะทำได้เฉพาะก็เลยอาชญากรรมร้ายแรงหรือเมื่อได้รับข่าวสารที่แน่นอนและด้วยการปฏิบัติการอำพรางจะต้องอยู่ภายใต้เงินไขที่ว่ามีความโน้มเอียงอย่างมากหรือมีข่าวสารที่น่าเชื่อถือเป็นอย่างยิ่งว่าจะมีการกระทำดังกล่าวเช่นว่านั้นเกิดขึ้น

4.3 กรณีการขออนุญาตปฏิบัติการอำพรางที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานใหญ่ F.B.I.

4.3.1 การปฏิบัติการนำทางที่เกี่ยวข้องทางการเงินเช่นการเช่าซัปปกรณ์สิ่งปลูกสร้างการจ่ายเงินค่าเช่าการฝากเข้ากองทุนราคาหรือสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องกับการอำพรางหรือการใช้เงินคืนการจ่ายค่าชดเชยหรือค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการอำพราง เป็นต้น การปฏิบัติการนำทางที่เกี่ยวข้องทางการเงินเช่นการเช่าซัปปกรณ์สิ่งปลูกสร้างการจ่ายเงินค่าเช่า การฝากเข้ากองทุนราคาหรือสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องกับการอำพรางหรือการใช้เงินคืนการจ่ายค่าชดเชยหรือค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการอำพรางเป็นต้น

4.3.2 การปฏิบัติการภายใต้เงื่อนไขที่ละเอียดอ่อน (Sensitivities Circumstance) เช่น สถานการณ์ที่เชื่อว่าการก่ออาชญากรรมเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้สมัครเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้พิพากษาสถานิติบัญญัติหรือผู้บริหารผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในองค์กรของรัฐบาลกลางมลรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการสืบสวนกรณีทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐบาลกลางหรือฝ่ายบริหารท้องถิ่นหรือการสืบสวนอาชญากรรมที่เชื่อว่าจะเกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่หรือรัฐบาลต่างประเทศองค์กรศาสนาองค์กรทางการเมืองหรือสื่อมวลชน เป็นต้น

5. กำหนดระยะเวลาการอำพราง การปฏิบัติการนำทางอนุญาตให้กระทำเป็นระยะเวลาหกเดือนและอาจขยายเวลาได้อีก 6 เดือน แต่การรวมกันแล้วต้องไม่มากกว่า 1 ปี การนำพาต้องใช้งบประมาณไม่เกิน 50,000 ดอลลาร์ต่อคดีหรือกรณีคดียาเสพติดไม่เกิน 100,000 ดอลลาร์ต่อคดี ซึ่งผู้อำนวยการ F.B.I. อาจเป็นผู้กำหนดค่าใช้จ่ายได้ เจ้าหน้าที่พิเศษที่ควบคุมอาจขยายริเริ่มให้มีการปฏิบัติการอำพรางซึ่งเกินกว่าที่กำหนดข้างต้นได้แต่ปฏิบัติการนั้นต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงานใหญ่ F.B.I.

6. คณะกรรมการทบทวนการปฏิบัติการอำพราง (Criminal Undercover Operations Review Committee) คณะกรรมการทบทวนการปฏิบัติการอำพรางประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ F.B.I. ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการ F.B.I. อัยการจากสำนักคดีอาญาที่รับการแต่งตั้งจากผู้ช่วยอัยการสูงสุดที่ควบคุมสำนักคดีอาญาและเจ้าหน้าที่กระทรวงยุติธรรมที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการ F.B.I.

ในกรณีที่เป็นปฏิบัติการภายใต้เงื่อนไขที่ละเอียดอ่อนเจ้าหน้าที่พิเศษผู้ควบคุมต้องขออนุญาตการอำพรางต่อสำนักงานใหญ่ F.B.I. และถ้าสำนักงานใหญ่ F.B.I. เห็นสมควรจะนำเรื่องเสนอต่อคณะกรรมการทบทวนการปฏิบัติการอำพรางเพื่อให้มีการจัดประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาคำขอคณะกรรมการจัดทำสรุปผลการพิจารณาหรืออาจจะมีความเห็นให้ผู้อำนวยการ F.B.I. หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ F.B.I. ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ออกคำสั่ง

ในกรณีที่เป็นปฏิบัติการภายใต้เงื่อนไขที่ละเอียดอ่อนผู้ช่วยการสูงสุดหรือเจ้าหน้าที่ที่รับมอบหมายอาจใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนกรณีอื่น เช่น การใช้สายลับหรือการขอความช่วยเหลือจากพยานโดยให้เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นในคดีกรณีนี้ที่คณะกรรมการอนุมัติให้ปฏิบัติการจะต้องมีการอธิบายถึงความจำเป็นที่ต้องมีการปฏิบัติการอำพรางเป็นลายลักษณ์อักษร

ภายใต้เงื่อนไขที่ละเอียดอ่อนหากเจ้าหน้าที่พิเศษผู้ควบคุมและอัยการมีความเห็นแย้งกันกับคำตัดสินของคณะกรรมการทบทวนการปฏิบัติการอำพรางให้ประธานคณะกรรมการทบทวนการปฏิบัติการอำพรางนำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อทบทวนการปฏิบัติการอำพรางเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

7. การมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด

7.1 หลักการทั่วไป

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการนำทางจะเข้าไปมีส่วนร่วมกระทำความผิดต่อกฎหมายของรัฐบาลกลางรัฐบาลท้องถิ่นไม่ได้เว้นแต่เมื่อได้รับอนุญาตตามข้อกำหนดนี้และต้องมีเหตุผลดังต่อไปนี้หากฝ่าฝืนจะต้องรับผิดชอบส่วนตัว

1. เพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวสารและพยานหลักฐานที่จำเป็นต่าง ๆ ที่ทำให้สำเร็จโดยพยานหลักฐานดังกล่าวไม่อาจได้มาด้วยวิธีอื่นนอกจากการกระทำความผิดที่ผิดกฎหมาย
2. เพื่อรักษาความลับเกี่ยวกับตัวตนของเจ้าหน้าที่อำนาจ
3. เพื่อป้องกันภัยอันตรายแก่ชีวิตหรือการบาดเจ็บสาหัสของเจ้าหน้าที่

7.2 ข้อห้ามในการดำเนินการ

เจ้าหน้าที่ต้องพยายามกระทำอย่างละเอียดรอบคอบที่สุดในทุกขั้นตอนที่อาจมีการกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมายหรือพยายามอย่างที่สุดที่จะไม่กระทำความผิดกฎหมายด้วยใจที่นำพาจะต้องไม่กระทำการดังต่อไปนี้

1. ไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดที่รุนแรงเว้นแต่การป้องกันตนเอง
2. ใจให้ต้องไม่เป็นผู้ที่เริ่มหรือก่อให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นเพื่อไม่ให้เป็นการล่อให้เกิดการกระทำความผิด (Entrapment)
3. จะให้ที่ตั่งใหม่ปฏิบัติการสืบสวนโดยมิชอบด้วยกฎหมายระหว่างอำนาจโดยไม่รับอนุญาตเช่นการค้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายการดักฟังทางโทรศัพท์โดยไม่ได้อำนาจการบุกรุกเข้าไปในเคหะสถานของผู้อื่น

7.3 การขออนุญาต

หลักเกณฑ์การขออนุญาตของเจ้าหน้าที่พิเศษที่ควบคุมในการกระทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมายของเจ้าหน้าที่อำนาจ

เจ้าหน้าที่พิเศษผู้ควบคุมจะพิจารณาอนุญาตการปฏิบัติการอำนาจที่รวมถึงการเข้าร่วมกระทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมายของเจ้าหน้าที่อำนาจในกรณีดังต่อไปนี้

1. การทำความผิดอาญาสถานเบา (Misdemeanor or Similar Crime) ตามกฎหมายของสหรัฐ มลรัฐหรือท้องถิ่น
2. การรับซื้อสิ่งของที่ถูกลักขโมยมาหรือลักลอบนำเข้า
3. การขายหรือส่งมอบสิ่งของที่ถูกลักขโมยมาซึ่งไม่สามารถตรวจสอบเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงได้
4. การครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม (Controlled Delivery of Drug) ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อการค้า
5. การจ่ายสินบนซึ่งไม่รวมถึงกรณีการสืบสวนเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ละเอียดอ่อน
6. การพอกเงินที่ไม่เกินกว่าห้าครั้งและต้องมีเงินหมุนเวียนในบัญชีไม่เกินกว่า 1,000,000 เหรียญ

การเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดอาญาที่รุนแรงของเจ้าหน้าที่อำนาจต้องได้รับอนุญาตจากผู้ช่วยอำนวยการ F.B.I. เพิ่มเติมหลังจากการพิจารณาจากคณะกรรมการทบทวนการอำนาจ

การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผิดกฎหมายโดยมีความเสี่ยงอย่างยิ่งที่จะเกิดการใช้ความรุนแรงหรือการบาดเจ็บต่อร่างกายจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ F.B.I. หรือผู้ซึ่งผู้อำนวยการมอบหมายภายหลังจากการพิจารณาจากคณะกรรมการทบทวนการอำพราง

ในกรณีที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดความรุนแรงขึ้นหลังจากการเข้าร่วมในกิจกรรมที่ผิดกฎหมายของเจ้าหน้าที่อำพรางเจ้าหน้าที่พิเศษผู้ควบคุมจะต้องแจ้งต่อสำนักงานอัยการและสำนักงานใหญ่ F.B.I. อย่างรวดเร็วโดยสำนักงานอัยการหรือสำนักงานใหญ่ F.B.I. จะต้องแจ้งผู้ช่วยผู้อำนวยการ F.B.I. ในการดูแลสำนักคดีอาญาในทันทีที่จะทำได้

กรณีที่เกิดความรุนแรงในการก่ออาชญากรรมและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการอำพรางผู้ให้ข่าวหรือพยานที่ร่วมในการปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเจ้าหน้าที่พิเศษผู้ควบคุมจะต้องแจ้งให้อัยการแห่งรัฐและสำนักงานใหญ่ F.B.I. ทราบโดยเร็วรวมถึงการจะให้ผู้ช่วยอัยการสูงสุดที่รับผิดชอบสำนักคดีอาญาทราบในทันทีทันใดเท่าที่จะทำได้

8. การต้องการผู้บริสุทธิ์จากการรื้อให้กระทำความผิด (Protecting Innocent Parties against Entrapment) โดยหลักแล้วเจ้าหน้าที่อำพรางจะต้องหลีกเลี่ยงมิให้มีการล่อให้กระทำความผิด (Entrapment) เกิดขึ้น

การรื้อให้กระทำความผิดจะเกิดขึ้นเมื่อเจ้าหน้าที่ชี้แนะหรือชักจูงให้แก่บุคคลที่ไม่คิดจะกระทำความผิดมาก่อนให้กระทำความผิดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะนำตัวบุคคลนั้นมาดำเนินคดีเว้นแต่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการจะสามารถพิสูจน์ได้ว่า

1. โดยสภาพของการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย
  2. การชักจูงใจมีเหตุผลสนับสนุนว่าบุคคลนั้นมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่กระทำความผิด
- กฎหมายเลิกการกระทำการของเจ้าหน้าที่ในการจูงใจให้บุคคลเข้าร่วมจะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดกฎหมายอยู่แล้ว

2) ประเทศเยอรมัน

- หลักการดำเนินคดียาเสพติด

ประเทศเยอรมันใช้ระบบกฎหมายตามระบบ Civil Law ซึ่งใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในกระบวนการศึกษาสอบสวนคดีอาญาโดยไม่มีกฎหมายเฉพาะหรือกำหนดหน่วยงานที่ควบคุมดูแลการดำเนินคดียาเสพติดไว้เป็นพิเศษในการปฏิบัติการอำพรางจึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่อย่างไรก็ดีได้มีการกำหนดแนวทางการศึกษาสอบสวนด้วยการอำพรางไว้สำหรับกรณีที่เป็น การดำเนินคดีอาญาร้ายแรงไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- การแสวงหาพยานหลักฐานโดยวิธีการอำพราง

ประเทศเยอรมันได้กำหนดเรื่องการสืบสวนสอบสวนโดยวิธีการอำพรางไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (Strafprozeßordnung, STPO) Criminal Procedure Code โดยได้กำหนดไว้มาตรา 110a ถึง มาตรา 110c ซึ่งมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญดังนี้

1. คดีที่อนุญาตให้ใช้ในการอำพราง คดีที่มีพยานหลักฐานที่เพียงพอซึ่งชี้ว่ามีการกระทำความผิดกฎหมายอาญาที่ร้ายแรงเกิดขึ้นอันได้แก่

1.1 ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้าอาวุธหรือไครยาเสพติดการปลอมไปให้ระบดหรือปลอมแปลงตาประทับราชการ

1.2 ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง

1.3 ความผิดเกี่ยวกับการค้า

1.4 ความผิดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกองค์กรในลักษณะที่เป็นองค์กรอาชญากรรม การอำพรางอาจใช้เพื่อสืบสวนอาชญากรรมร้ายแรงที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นซ้ำเมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏโดยวิธีการดังกล่าวจะใช้เมื่อมีความชัดเจนว่าการสืบสวนโดยวิธีอื่นอาจจะไม่สำเร็จได้หรือจะสำเร็จได้หรือยาก

เจ้าหน้าที่อำพรางอาจใช้เพื่อการสืบสวน คดีอาชญากรรมชั้นตอนพิเศษทำให้การปฏิบัติการอำพรางเป็นสิ่งจำเป็นและการสืบสวนสอบสวนโดยวิธีการอื่นอาจไม่สำเร็จได้

เจ้าหน้าที่อำพรางจะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งดำเนินการสืบสวนโดยการปลอมแปลงการแสดงตนและเจ้าหน้าที่ผู้นั้นสามารถใช้การแสดงตนปลอมนั้นทำนิติกรรมได้ตามกฎหมาย

ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะสร้างหรือรักษาแสดงตนปลอมไว้ว่าจะให้มีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์ทางการอำพราง

2. การขอความยินยอมในการอำพราง การสืบสวนด้วยการอำพรางจะกระทำต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากสำนักงานอัยการในกรณีเร่งด่วนที่ไม่อาจขอความยินยอมได้ในเวลาที่กำหนดให้ขอความยินยอมในภายหลังโดยเร็วหากสำนักงานอัยการไม่ให้ความยินยอมภายใน 3 วัน ต้องยุติการปฏิบัติการความยินยอมต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรและกำหนดเวลาไว้การขยายระยะเวลาจะกระทำต่อเมื่อยังมีความจำเป็นที่ต้องสืบสวนโดยวิธีการอำพรางอยู่

กรณีการใช้เจ้าหน้าที่อำพรางเพื่อสืบสวนผู้ต้องหาเฉพาะรายหรือเพื่อให้เจ้าหน้าที่อำพรางเข้าไปเคหะสถานที่ยุคคลทั่วไปไม่สามารถเข้าไปได้ตอนได้รับความยินยอมจากผู้พิพากษาเว้นแต่ในกรณีเร่งด่วนเคาความยินยอมจากสำนักงานอัยการได้การอำพรางจะสิ้นสุดลงหากไปรับความยินยอมจากผู้พิพากษาภายใน 3 วัน

3. การปกปิดตัวเจ้าหน้าที่อำพราง ตัวตนของเจ้าหน้าที่อำพรางต้องถูกปกปิดเป็นความลับแม้ว่าการปฏิบัติการจะยุติแล้วเฉพาะแต่อัยการหรือผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้ปฏิบัติการอำพรางเท่านั้นที่อาจขอทราบตัวตนที่แท้จริงของเจ้าหน้าที่อำพรางได้และในพิจารณาคดีการปกปิดตัวของเจ้าหน้าที่อำพรางให้เป็นไปตามมาตรา 96 การเสนอหรือการส่งข้อมูลหรือเอกสารราชการที่เก็บรักษาไว้โดยหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องไม่ถูกร้องขอถ้าผู้บังคับบัญชาระดับสูงสุดของหน่วยงานนั้นแจ้งว่าข้อมูลหรือเอกสารเหล่านั้นอาจทำให้เสียหายต่อสหพันธรัฐหรือบูรณ

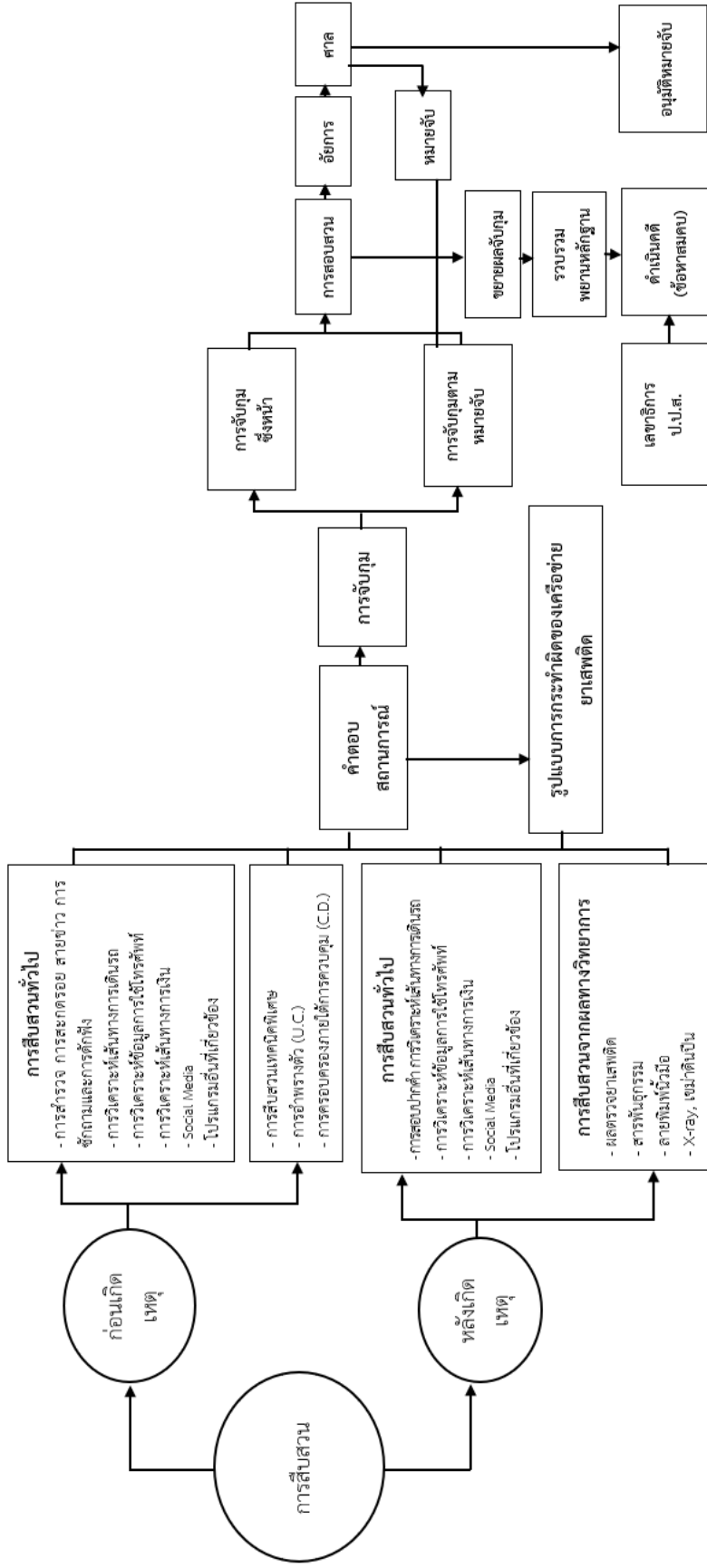
ภาพในดินแดนของเยอรมันดังกล่าวให้อุ่นโลมใช้กับข้อมูลหรือเอกสารที่อยู่ในการครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสหพันธรัฐหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของมลรัฐ รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าวเมื่อเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลหรือเอกสารนั้นได้ประกาศเช่นเดียวกับผู้บังคับบัญชาระดับสูงของหน่วยงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ามีเหตุที่ว่าเปิดเผยตัวตนจะเป็นอันตรายแก่ชีวิตร่างกายและเสรีภาพของเจ้าหน้าที่ที่อำพรางหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องหรืออันตรายต่อการใช้เจ้าหน้าที่อำพรางเพื่อสืบสวนในกรณีนี้ต่อไป

4. การเข้าไปในเคหะสถานหรือสถานที่ใด เจ้าหน้าที่ที่อำพรางอ่านเข้าไปในเคหะสถานหรือสถานที่ใดของเอกชนโดยความยินยอมของผู้ที่มีสิทธิ์ในสถานที่นั้นความยินยอมให้เข้าไปในเคหะสถานดังกล่าวจะต้องไม่หมิ่นโดยวิธีการหลอกให้เชื่อว่าเจ้าหน้าที่นั้นมีสิทธิ์จะเข้าไปได้และต้องอยู่ภายใต้วัตถุประสงค์ของการอำพรางการใช้อำนาจในกรณีการเข้าไปในเคหะสถานนั้นนอกจากจะต้องพิจารณาตามกฎหมายนี้แล้วยังต้องพิจารณาตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.5.2 การสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทย

รูปที่ 2.2 การสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทย

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

สุนทรืพรรณ กำปันทอง (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ชุดปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธร จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ชุดปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธร จังหวัดยะลา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคแบ่งเป็น 2 ส่วนได้แก่ 1) องค์ประกอบประกอบด้วย 1.1) บุคลากรมีไม่เพียงพอไม่มีประสบการณ์ ไม่ใช่คนในพื้นที่และมีปัญหาการใช้ภาษาถิ่น 1.2) โครงสร้างฯ การสั่งการไม่เป็นเอกภาพ ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ทำงานแบบต่างคนต่างทำและที่สำคัญคือผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของงานยาเสพติด 1.3) นโยบายเกิดจากผู้บังคับบัญชาไม่ให้การสนับสนุน นโยบายเป็นการมองจากข้างบนลงมาสู่ข้างล่าง 1.4) งบประมาณมีปัญหาเป็นอย่างมากไม่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานเท่าที่ควรบางครั้งต้องใช้เงินส่วนตัว ขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัย 1.5) การข่าวขาดแหล่งข่าวและไม่สามารถเป็นแหล่งข่าวที่ดีได้ 2) ขั้นตอนและวิธีการประกอบด้วย 2.1) การสืบสวนสอบสวน ความไม่สงบในพื้นที่เป็นอุปสรรคในการลงพื้นที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มรูปแบบไม่สามารถสืบสวนขยายผลได้ งานมีความล่าช้า 2.2) การประชุมวางแผนเจ้าหน้าที่ใช้ความชำนาญและประสบการณ์เป็นหลัก ขาดข้อมูลจากแหล่งข่าว ขาดการทำงานเป็นทีม 2.3) การจับกุม มีการจับกุ่มน้อยลงเนื่องจากปัญหาความไม่สงบ การขออนุมัติมีความล่าช้า กลุ่มนักค้ามีรูปแบบการค้าที่แนบเนียนและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นและ 2.4) การส่งดำเนินคดีเป็นปัญหาในการดำเนินคดีของกระบวนการยุติธรรมในชั้นศาล

นิติรัฐ พัสกรพินิจ (2552: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการใช้กฎหมายยาเสพติดศึกษาในกรณีการปราบปรามผู้กระทำความผิดยาเสพติดรายสำคัญ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดยาเสพติดรายสำคัญที่มีลักษณะเป็นองค์กร ช่างงานยาเสพติดหรือมีอิทธิพล โดยเน้นที่ตัวนายทุนหรือผู้บงการที่ก่อปัญหาในการแพร่ระบาดของยาเสพติด แม้ว่าจะมีการเพิ่มมาตรการทางกฎหมายเพื่อเสริมประสิทธิภาพสำหรับการควบคุมอาชญากรรมยาเสพติดแต่ก็ยังไม่เกิดผลในการแก้ไขปัญหายาอาชญากรรมยาเสพติดพบว่าผู้กระทำความผิดยาเสพติดรายสำคัญมักจะปกปิดพฤติการณ์ ไม่แสดงความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการกระทำความผิดยาเสพติดทำให้ยากต่อการรวบรวมพยานหลักฐาน การใช้โดยวิธีการทั่วไปในการสืบสวนสอบสวนจึงไม่อาจนำมาซึ่งพยานหลักฐานที่มีประสิทธิภาพได้ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงวิธีการควบคุมการดำเนินคดีและการกำกับตรวจสอบ การสนับสนุนช่วยเหลือในการนำมาตราการสืบสวนสอบสวนโดยวิธีพิเศษมาใช้บังคับให้เกิดประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงควรให้แก้ไขกฎหมายให้มีคณะกรรมการคดียาเสพติดรายสำคัญเป็นผู้กำกับดูแล ตรวจสอบ พัฒนาการประสานงานกระบวนการยุติธรรมคดียาเสพติดและให้มีคณะทำงานยาเสพติดรายสำคัญร่วม โดยมีหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต่างๆ เข้าร่วมเป็นคณะทำงานเพื่อนำมาตรการทางกฎหมายของรัฐในทุกด้านมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดยาเสพติดรายสำคัญ เช่น การตรวจสอบทางภาษี การตรวจสอบการเงิน การตรวจสอบการประกอบธุรกิจและการตรวจสอบความผิดทางด้านอื่น ๆ โดยให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมี

พนักงานอัยการเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำเฉพาะกรณีความผิดยาเสพติดรายสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเสริมประสิทธิภาพในกระบวนการบริหารจัดการคดีและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้มาตรการสืบสวนสอบสวนโดยวิธีพิเศษในการรวบรวมพยานหลักฐาน

มยุรา วิมลโลหการ (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการแสวงหาพยานหลักฐานในคดียาเสพติด โดยการใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ มีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาถึงเหตุผลและความจำเป็นในการนำเทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษมากำหนดไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ศึกษาถึงแนวคิดในการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานคดียาเสพติด ศึกษาถึงการนำเทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษมาใช้ในคดียาเสพติดได้แก่ การดักฟังตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 การส่งมอบยาเสพติดภายใต้การควบคุมตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ.2550 การอำพรางตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ.2550 โดยความสำคัญและความจำเป็นในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมประเภทยาเสพติดอันเป็นภัยร้ายแรงในปัจจุบันเป็นปัญหาที่ทำนายกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง มีการนำเทคโนโลยีเทคนิควิธีการสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและเป็นเครือข่าย มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบมาเป็นองค์กรอาชญากรรมผู้กระทำผิดเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญก่อให้เกิดความเสียหายและผลกระทบรุนแรงต่อระบบเศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคงของประเทศ กระบวนการยุติธรรม ได้เข้ามามีส่วนสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในรูปแบบต่าง ๆ ตั้งแต่กระบวนการสืบสวน จับกุมผู้กระทำความผิด การสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน การพิจารณาสั่งฟ้องคดี การนำพยานหลักฐานเข้าสืบเพื่อพิสูจน์การกระทำความผิด จนศาลมีคำพิพากษา โดยเฉพาะการดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำความผิดยาเสพติดรายสำคัญ การแสวงหาพยานหลักฐานในระหว่างการสืบสวนเพื่อพิสูจน์ความสัมพันธ์ของบุคคลในองค์กรการดำเนินการเกี่ยวกับยาเสพติดจะใช้วิธีการแสวงหาพยานหลักฐานโดยวิธีสืบสวนธรรมดาอาจไม่ได้ผล การใช้วิธีสืบสวนสอบสวนพิเศษ เช่น การดักฟัง การใช้เจ้าหน้าที่อำพราง การจัดส่งภายใต้ควบคุม มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการป้องกันปราบปรามและพิสูจน์การกระทำความผิดแม้ว่ามาตรการต่าง ๆ ที่กล่าวมาจะมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนแต่ก็เป็นมาตรการที่จำเป็นต้องใช้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พยานหลักฐานที่ได้จากการใช้มาตรการต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาก็สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาของศาลได้มีมาตรการในการตรวจสอบและการควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานและหากเจ้าพนักงานมีการใช้มาตรการดังกล่าวไปในทางที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ เจ้าพนักงานก็ต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

อุษณีย์ เชียงของ (2555: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย กบองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย ปัญหาที่พบคือ การพิสูจน์ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอายุของผู้เสียหายกระทำไต่ยาก ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบฐานข้อมูลมีเปลี่ยน บ่อยทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความสับสน เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของกฎหมายการคุ้มครองผู้เสียหาย ด้านสภาพปัญหาองค์กรอาชญากรรม พบว่า ขาดการควบคุมที่เข้มงวด ขาดการติดต่อประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ผู้จับกุมไม่มีอำนาจในการควบคุมตัวผู้ต้องหาในระยะเวลาที่เพียงพอและในประเทศไทยยังมีส่วนของการสมัครใจของเหยื่อเอง ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองแสดงบทบาทให้ชัดเจนด้านการป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนคนเข้าเมืองและคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จัดทำคู่มือปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันปราบปรามและการคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีงบประมาณที่เพียงพอเพื่อสนับสนุนและสร้างประสิทธิภาพให้การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ มีการฝึกอบรมบุคลากรในหน่วยงานให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในแนวทางการปฏิบัติหน้าที่อยู่อย่างสม่ำเสมอ

ภูษิต มหาพรหม (2555: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการสืบสวนคดีอาญา กองบัญชาการตำรวจนครบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาารูปแบบการสืบสวนคดีอาญาของกองบัญชาการตำรวจนครบาลที่มีประสิทธิภาพและศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาารูปแบบการสืบสวนคดีอาญาของกองบัญชาการตำรวจนครบาลจำแนกตามภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า การแสดงความคิดเห็นด้านนโยบาย/กฎหมาย/กฎ ระเบียบ บุคลากรจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติเสนอว่า ต้องมีการจัดทำระเบียบข้อตกลงกับหน่วยงานในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการบริหารงานบุคคลจะต้องสร้างขวัญและกำลังใจให้เจ้าหน้าที่ที่มีสายงานที่มีความก้าวหน้าโดยตรง ด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุและสภาพแวดล้อมต้องให้ความสำคัญกับสถานที่เกิดเหตุและระบุรายละเอียดเกี่ยวกับพยานหลักฐานให้ครบถ้วน ด้านการประสานงานหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านความร่วมมือของประชาชนจะต้องพบปะประชาชนอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างเจตคติที่ดีในความร่วมมือเพื่อป้องกันอาชญากรรมและด้านการใช้วิทยาการในการพิสูจน์หลักฐานจะต้องสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างครบถ้วน ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสืบสวนคดีอาญาของกองบัญชาการตำรวจนครบาลในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่ามีความเห็นด้วยในด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการใช้วิทยาการในการพิสูจน์หลักฐานมาเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุและสภาพแวดล้อม อันดับที่ 4 ได้แก่ ด้านนโยบาย/กฎหมาย/กฎระเบียบ อันดับที่ 5 ได้แก่ ด้านความร่วมมือของประชาชน ขณะที่อันดับสุดท้ายได้แก่ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

วีระพงษ์ บุญโญภาสและคณะ (2556: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบการบริหารจัดการคดีในสถานีตำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานคดีของสถานีตำรวจ พบว่า 1) ระบบงานสอบสวน พบปัญหาการแย่งงานสืบสวนและงานสอบสวนออกจากกันทำให้การบริหารงานคดี ไม่เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและยังมีปัญหาอื่นอีกหลายประการ ได้แก่ ปัญหาด้านอัตรากำลัง จำนวนพนักงานสอบสวนไม่สมดุลกับปริมาณคดีในสถานีตำรวจ ผู้บังคับบัญชาขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและสอบสวน เนื่องจากไม่เคยมีประสบการณ์หรือผ่านงานสอบสวนมาก่อน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งต่าง ๆ มีมากมาย และกระจัดกระจายทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานและการขาดอุปกรณ์ เครื่องมือและงบประมาณ 2) ด้านระบบตำแหน่งของพนักงานสอบสวน พบว่า การนำระบบ Academic Rank Certification (ARC) มาใช้กับระบบตำแหน่งของพนักงานสอบสวนในสถานีตำรวจ ก่อให้เกิดสภาพปัญหาและความเสียหายต่อระบบงานสอบสวนและต่อประชาชนและ 3) ด้านยุติธรรมชุมชนในระบบงานตำรวจ พบว่า ยังขาดกฎหมายที่รองรับเกี่ยวกับการให้อำนาจพนักงานสอบสวนในการประนอมและไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา

สุนนทิพย์ จิตสว่างและนันทิ จิตสว่าง (2556: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้เกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามแก๊งอาชญากรรมข้ามชาติที่ก่อเหตุคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินในเขตกรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาถึงรูปแบบ พฤติกรรมและเครือข่าย ร่องรอย คุณลักษณะและอัตลักษณ์ของแก๊งอาชญากรรมข้ามชาติที่ก่อเหตุคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของตำรวจในการดำเนินการต่อปัญหาแก๊งอาชญากรรมข้ามชาติที่ก่อเหตุคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินในเขตกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อศึกษาถึงมาตรการในการป้องกันแก้ไขปัญหาแก๊งอาชญากรรมข้ามชาติที่ก่อเหตุคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินในเขตกรุงเทพมหานคร และ 4) เพื่อจัดความรู้เกี่ยวกับแก๊งอาชญากรรมข้ามชาติที่ก่อเหตุคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินในเขตกรุงเทพมหานคร ให้กับกองบัญชาการตำรวจนครบาลและประชาชนทั่วไป พบว่า แก๊งอาชญากรรมข้ามชาติที่เข้ามาทำผิดในประเทศไทยในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินนี้จะมีการประกอบอาชญากรรมขั้นสูงที่มีการใช้เทคโนโลยีและความรู้เฉพาะทางในการโจรกรรม รวมทั้งการประกอบอาชญากรรมพื้นฐาน เช่น การลักทรัพย์ ชิงทรัพย์และฉ้อโกง โดยการกระทำผิดซึ่งมาจากชาวตะวันตกและอาเซียนบางประเทศ จะประกอบอาชญากรรมขั้นสูง ในขณะที่อาชญากรที่มาจากประเทศในแอฟริกา อเมริกาใต้และเอเชียตะวันตกจะเกี่ยวข้องกัับอาชญากรรมระดับรองลงมาและอาชญากรที่มาจากกลุ่มประเทศอาเซียนจะประกอบอาชญากรรมพื้นฐานเป็นหลัก โดยเฉพาะการลักทรัพย์ การฉ้อโกงและการชิงทรัพย์ เป็นต้น ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากการเดินทางเข้าออกประเทศไทยสามารถทำได้สะดวก เนื่องจากมีชายแดนติดกัน นอกจากนี้ยังมีความกลมกลืนกับคนไทยจึงทำให้ไม่เป็นที่สังเกต สงสัย สามารถแฝงตัวเข้าไปในฝูงชนหรือนั่งในรถโดยสารโดยไม่เป็นที่สังเกตแล้วเข้าโจรกรรม เมื่อกระทำผิดสำเร็จก็เดินทางกลับประเทศได้ง่าย ค่าใช้จ่ายในการเดินทางก็ไม่สูงจึงคุ้มค่าในการที่จะเข้ามากระทำผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือความผิดที่ได้ทรัพย์สินไปครั้งละไม่สูงและผู้กระทำผิดส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ขาดความรู้และทักษะในการประกอบอาชญากรรมซึ่งตรงกันข้ามกับชาวตะวันตกที่จะใช้วิธีการประกอบอาชญากรรมขั้นสูงที่ได้ผลตอบแทนสูง คุ้มค่าต่อการเดินทางมาไกล นอกจากนี้ยังใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยปรากฏใน

ประเทศไทยทำให้เหยื่อไม่ทันระวังตัวมีโอกาสสูงที่จะประกอบอาชญากรรมได้สำเร็จ รวมทั้งการประกอบอาชญากรรมที่ไม่ต้องใช้ร่างกายติดต่อกับผู้เสียหายหรือมีการปรากฏตัวจะทำให้ผู้เสียหายเห็นความแตกต่างและเป็นที่ยกเว้น ชาวตะวันตกจึงไม่เลือกประกอบอาชญากรรมดังกล่าว สำหรับผลกระทบของแก๊งอาชญากรรมข้ามชาติที่ก่อเหตุคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินโดยเฉพาะการกระทำผิดประเภทอาชญากรรมขั้นสูง โดยเฉพาะการกระทำผิดประเภทสแกมมิงเอทีเอ็ม ปรากฏว่าก่อให้เกิดมูลค่าความเสียหายมากกว่าปีละ 1,000 ล้านบาท อันแสดงให้เห็นถึงปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่ทวีความรุนแรง นอกจากนี้ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคประการหนึ่งในการป้องกันปราบปรามแก๊งอาชญากรรมข้ามชาติที่ก่อเหตุคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้มีการจับกุมและดำเนินคดีแก๊งอาชญากรรมข้ามชาติที่ก่อเหตุคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินตามความผิดที่ได้กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาเป็นหลัก ไม่ได้ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติป้องกันปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรข้ามชาติ พ.ศ. 2556 อันอาจเนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรข้ามชาติ พ.ศ. 2556 เพิ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2556 อันเป็นระยะเวลาไม่นานนักจึงอาจทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนหนึ่งขาดความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายดังกล่าวจึงไม่ได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการป้องกันปราบปรามและดำเนินคดีกับการกระทำผิดของอาชญากรรมข้ามชาติอันส่งผลให้อาชญากรรมข้ามชาติถูกตั้งข้อหาและดำเนินคดีในคดีลักทรัพย์ธรรมดาเป็นส่วนใหญ่ทำให้อาชญากรรมข้ามชาติได้รับการประกันตัวในชั้นศาลและหนีประกัน หลังจากนั้นอาชญากรรมข้ามชาติส่วนหนึ่งได้มีการเปลี่ยนชื่อ นามสกุล แล้วกลับเข้ามากระทำผิดในประเทศไทย

ณรงค์ กุลนิเทศ (2558: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการสืบสวนเพื่อการปราบปรามยาเสพติดในชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสืบสวนเพื่อการปราบปรามยาเสพติด พบว่า 1) รูปแบบการสืบสวนที่สำคัญคือ การใช้สายลับและการรวบรวมพยานหลักฐานให้ชัดเจนก่อนที่จะจับกุมผู้กระทำผิด ทั้งนี้สายลับต้องได้รับความปลอดภัยมากที่สุด 2) ความพึงพอใจของประชาชนต่อการพัฒนารูปแบบการสืบสวนเพื่อปราบปรามยาเสพติดในภาพรวมทั้ง 3 ชุมชนอยู่ในระดับปานกลางและไม่แตกต่างกัน และ 3) ประสิทธิภาพของการนำคู่มือ การสืบสวนเพื่อการปราบปรามยาเสพติดมาใช้ในชุมชนนรินทร์ ชุมชนมัสยิดบ้านสมเด็จและชุมชนวัดสังข์กระจาย อยู่ในระดับปานกลางและไม่แตกต่างกัน

คมสัน สุขมาก, สุนีย์ มัลลิกะมาลย์และประธาน วัฒนวาณิชย์ (2558: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการพัฒนากฎหมายคนเข้าเมืองเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดของพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำผิดในรูปแบบของอาชญากรรมข้ามชาติ การหาแนวทางการคัดกรองบุคคลต่างด้าวที่จะเดินทางเข้าประเทศ และรูปแบบการปฏิบัติงานด้านการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติขององค์กรและเจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้อง การหาแนวทางอนุวัติการกฎหมายคนเข้าเมืองของไทยและการจัดทำร่างปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 พบว่า แนวทางการอนุวัติการกฎหมายระหว่างประเทศมีประเด็นเรื่องการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเลและทางอากาศการส่งบุคคลต่างด้าวกลับประเทศโดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน ส่วนประเด็นในจัดทำร่างปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติ

คนเข้าเมืองพ.ศ. .... คือ การยกเลิกการตรวจลงตราและปฏิเสธการเข้าเมืองแก่ผู้กระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานและปลอมแปลงหนังสือเดินทางการไม่ส่งตัวบุคคลต่างด้าวไปยังประเทศที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า บุคคลนั้นจะตกอยู่ภายใต้อันตรายที่จะถูกทรมาน การส่งตัวบุคคลต่างด้าวอายุต่ำกว่า 18 ปี กลับประเทศนั้นต้องเป็นไปเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของเด็กและเพิ่มเติมค่านิยมของค่าว่าการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานและยกเว้นกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของบุคคลต่างด้าวตามความในมาตรา 12 (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ประกอบด้วยองค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณابันทักและเปลี่ยนแปลงข้อมูลคนต่างด้าว อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ลักษณะต้องห้ามของบุคคลต่างด้าว หลักเกณฑ์การบันทักข้อมูลของคนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะต้องห้ามในกรณีที่คนต่างด้าวมีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปและการจัดทำคู่มือการฝึกอบรมตามกฎหมาย

สุมนทิพย์ จิตสว่างและนันทิ จิตสว่าง (2559: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบังคับใช้กฎหมายของต่างประเทศในการป้องกันปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานและผลกระทบของการบังคับใช้ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 และเพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของการบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับนี้น้อยและได้นำพระราชบัญญัติฉบับนี้มาใช้ในการดำเนินคดีกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีการบันทักอย่างเป็นทางการ 10 คดี เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดประสบการณ์และไม่ทราบแนวทางในการนำพระราชบัญญัติมาใช้ นอกจากนี้ยังประสบกับความยุ่งยากของการบังคับใช้พระราชบัญญัติ เช่น การใช้เทคนิคพิเศษ การพิสูจน์การกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติฐานการมีส่วนร่วม การกำหนดอำนาจในการสืบสวนสอบสวนที่ไม่มีความชัดเจน ไม่ใช่เป็นกฎหมายหลักในการดำเนินคดี การกำหนดระเบียบปฏิบัติที่ไม่ชัดเจน ปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหาที่เกิดจากลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีการกระทำความผิดที่มีความสลับซับซ้อน เป็นองค์กรที่มีเงินมีอำนาจและมีอิทธิพล ปัญหาการข่มขู่พยานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานจากต่างประเทศ สำหรับการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ พบว่ามีประสิทธิภาพในด้านคุณภาพของการนำพระราชบัญญัติฉบับนี้มาใช้ โดยสามารถเป็นเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติขนาดใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่ามหาศาลได้ หากแต่ประสบปัญหาในการนำพระราชบัญญัติมาใช้ในการดำเนินคดีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเพียงจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนอาชญากรรมข้ามชาติที่มีจำนวนมาก รวมทั้งประสิทธิผลที่ได้จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติคือ สามารถบรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมายที่สามารถลดโทษขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีความรุนแรงไม่ว่าจะเป็น การจำคุกหรือการยึดทรัพย์สินจนก่อให้เกิดผลกระทบที่ดีต่อเศรษฐกิจ สังคมและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หากแต่ประสบปัญหาเจตนารมณ์ของกฎหมายในการบูรณาการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ การกำหนดนโยบายในการนำพระราชบัญญัติฉบับนี้มาใช้อย่างจริงจัง จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานควบคู่กับการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง จัดตั้งหน่วยงานกลางทำหน้าที่ในการตรวจสอบคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ จัดตั้งกองทุนเฉพาะสำหรับการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติ กำหนดระเบียบการปฏิบัติที่ชัดเจนและการกำหนดประเภทคดีที่มีความเหมาะสมกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติและการบูรณาการการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สุวิทย์ แสงมงคล (2560: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอันนำไปสู่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบที่ควรจะเป็นในอนาคตให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พบว่า 1) การกำหนดนโยบายและการวางแผนยุทธศาสตร์ แต่เดิมไม่มีแผนป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ เริ่มมีแผนนี้ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2553 และยังคงใช้ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน 2) มีการจัดโครงสร้างและระบบบริหารงานแบบการเป็นทางการที่ครอบคลุมภารกิจทุกด้าน ต่อมาเมื่อเกิดอาชญากรรมข้ามชาติขึ้นบ่อยครั้งจึงได้จัดโครงสร้างองค์กรด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่มีลักษณะไม่เป็นทางการขึ้นโดยเฉพาะเมื่อ พ.ศ.2553 จนถึงปัจจุบันและ 3) ด้านการปฏิบัติงาน แต่เดิมมีรูปแบบแนวทางเหมือนกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทั่วไป ต่อมามีการบูรณาการกำลังปฏิบัติในลักษณะข้ามหน่วยเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติมีประสิทธิภาพมากขึ้น ข้อเสนอแนะ รูปแบบการบริหารงานค่อนข้างสมบูรณ์ควรยึดถือต่อไปในด้านนโยบายควรกำหนดนโยบายให้มีความต่อเนื่องและกำหนดระยะเวลาของแผนงานให้ชัดเจน ควรปรับปรุงระเบียบกฎหมายและข้อบังคับให้กระชับ ด้านโครงสร้างควรปรับให้เหมาะสมกับลักษณะและปริมาณของงาน ด้านการปฏิบัติงานควรฝึกอบรม พัฒนาบุคลากร สร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจในการทำงาน

ลือชัย วงษ์ทองและกฤษฎา นันทเพ็ชร (2561: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องอาชญากรรมข้ามชาติกับผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตเมืองพัทยา ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะ ประเภทหรือรูปแบบของอาชญากรรมข้ามชาติในเขตเมืองพัทยาจะเป็นการกระทำผิดร่วมกันระหว่างคนไทยร่วมกับคนต่างชาติเป็นส่วนใหญ่ โดยเชื้อชาติรัสเซียและปากีสถานเป็นกลุ่มที่ส่งผลกระทบเกิดอาชญากรรมมากที่สุด ลักษณะของอาชญากรรมข้ามชาติส่วนใหญ่เป็นการลักลอบค้ายาเสพติดคือ ยาไอซ์ ที่นำเข้ามาจากประเทศพม่า ยาไอซ์ที่นำเข้ามาจากประเทศทางยุโรป เช่น ประเทศเนเธอร์แลนด์และโคเคนนำเข้ามาจากกลุ่มประเทศอเมริกาใต้เป็นต้น อันดับ 2 คือ การค้ามนุษย์เป็นธุรกิจขายบริการทางเพศทั้งหญิงไทยและต่างชาติที่สำคัญคือ หญิงขายบริการจากกลุ่มประเทศรัสเซียและอุซเบกิสถาน มีมาเพียงชาวรัสเซียที่ทำธุรกิจสถานบันเทิง มีการขายบริการเด็กชายในบางส่วน อันดับที่ 3 คือ การฟอกเงินอยู่ในรูปของการซื้อสังหาริมทรัพย์ ประกอบธุรกิจสถานบันเทิงหรือทำธุรกิจนอกกฎหมายอื่น ๆ เช่น ตั้งโต๊ะพนันฟุตบอล เป็นต้น สำหรับบริบทที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมข้ามชาติในเขตเมืองพัทยาเฉพาะกลุ่มที่สำคัญๆ คือ กลุ่มรัสเซีย ทำธุรกิจสถานบันเทิง ทำธุรกิจท่องเที่ยวและมีการขายบริการทางเพศกลุ่มสแกนดิเนเวียทำธุรกิจบันเทิง นำเข้าส่งออกและลักลอบค้าขายยาเสพติดกลุ่มจีน

ทำธุรกิจท่องเที่ยว ร้านอาหารแต่แอบแฝงการปลอมแปลงเอกสารการส่งแก๊งลูกหมู แก๊งลูกแพะและกลุ่มอินเดียนทำธุรกิจบังหน้า แต่ปลอมแปลงเอกสารเดินทาง บัตรเครดิต รวมทั้งขโมยของในโรงแรมหรือร้านค้า เป็นต้น อาชญากรรมข้ามชาติมีผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมในเมืองพัทยา พบว่าผลกระทบด้านเศรษฐกิจนี้ธุรกิจต่างชาติมีทุนมากหรือระดมทุนได้ดีกว่า บางครั้งมีการซื้อขายเฉพาะในกลุ่มชาติเดียวกันเป็นเหตุให้นักธุรกิจคนไทยเสียโอกาส รวมถึงภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นต้องเสียงบประมาณในการสร้างสาธารณูปโภคหรือต้นทุนอื่น ๆ โดยไม่สามารถเก็บภาษีหรือได้ค่าตอบแทนใด ๆ เนื่องจากธุรกิจเหล่านั้นเป็นของหลบเลี่ยงกฎหมาย ส่วนทางด้านสังคมเกิดค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปจากค่านิยมเดิม ๆ ของไทยคือ ชาวชนไทยในพื้นที่เมืองพัทยามีการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือการลักขโมยเพิ่มขึ้นชาวชนหญิงมองว่าการขายตัวเป็นเรื่องปกติทำให้มีรายได้ได้เที่ยวสนุกสนานและต้องการมีสามีเป็นฝรั่งต่างชาติ นอกจากนี้ประเพณีไทยดั้งเดิม เช่น ประเพณีสงกรานต์และลอยกระทง เป็นการจัดเพื่อความบันเทิงสนุกสนาน

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Finkenauer (2007: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง The Mafia and Organized Crime: A Beginner's Guide พบว่า ปัญหาในการสืบสวนสอบสวนและการฟ้องร้องดำเนินคดีกับองค์กรอาชญากรรมนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป การสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมองค์กรนั้นเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่มีความซับซ้อนและใช้ระยะเวลายาวนานเพราะว่ารูปแบบทางกิจกรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้อง ประการต่อมาการสืบสวนสอบสวนและการฟ้องร้องคดีองค์กรอาชญากรรมต้องการผู้เชี่ยวชาญในทางปฏิบัติและผู้เชี่ยวชาญในเรื่องเทคนิคการสืบสวนสอบสวนและการฟ้อง ผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ต้องสามารถสังเคราะห์และมีประสบการณ์ในเรื่ององค์กรอาชญากรรม ดังนั้นผู้ที่ทำการสืบสวนสอบสวนและฟ้องร้องในคดีองค์กรอาชญากรรมจึงเป็นหัวใจของประสิทธิภาพในการดำเนินการดังกล่าวและเป็นหลักการที่สำคัญที่ขาดเสียมิได้สำหรับการต่อสู้กับอาชญากรรมองค์กร นอกจากมาตรการในเชิงรุกเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมองค์กรแล้วยังต้องคำนึงถึงเรื่องเกี่ยวกับการป้องกัน รวมไปถึงการแชร์ประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญในการเริ่มต้นดำเนินการสืบสวนสอบสวนของผู้เชี่ยวชาญพิเศษและกลไกทางกฎหมายและต้องใช้คดีที่รวบรวมไว้ เทคนิคในการสืบสวนสอบสวนและการรวบรวมข้อมูลได้แก่ การวิเคราะห์ทางการเงิน การใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ สายลับ การปลอมตัว หาความร่วมมือจากภาคประชาชน เป็นต้น รวมไปถึงการคุ้มครองพยานที่มีประสิทธิภาพ

Chen, Chung, Qin, Chau, Xu, Wang, Zheng and Atabakhsh (2013: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องกรณีศึกษาข้อมูลทางด้านอาชญากรรม พบว่า ความกังวลเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติได้เพิ่มขึ้นอย่างมากตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ก่อการร้ายเมื่อวันที่ 9 ปี 2011 กระนั้นปริมาณข้อมูลจำนวนมากทำให้เกิดอุปสรรคต่อการวิเคราะห์การก่อการร้ายที่มีประสิทธิภาพ การสืบค้นข้อมูลที่นำมาประยุกต์ใช้ในบริบทของการบังคับใช้กฎหมายและการวิเคราะห์ที่แยกย่อยทำให้เกิดแนวทางในการช่วยบรรเทาปัญหานี้ได้ ในงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาถึงเทคนิคในการเข้าถึงข้อมูลทางด้านอาชญากรรมรวมทั้งได้นำเสนอกรณีศึกษาของโครงการประเภท: แก๊ง/การกระทำผิดกฎหมายด้านยาเสพติด, ระดับของการ

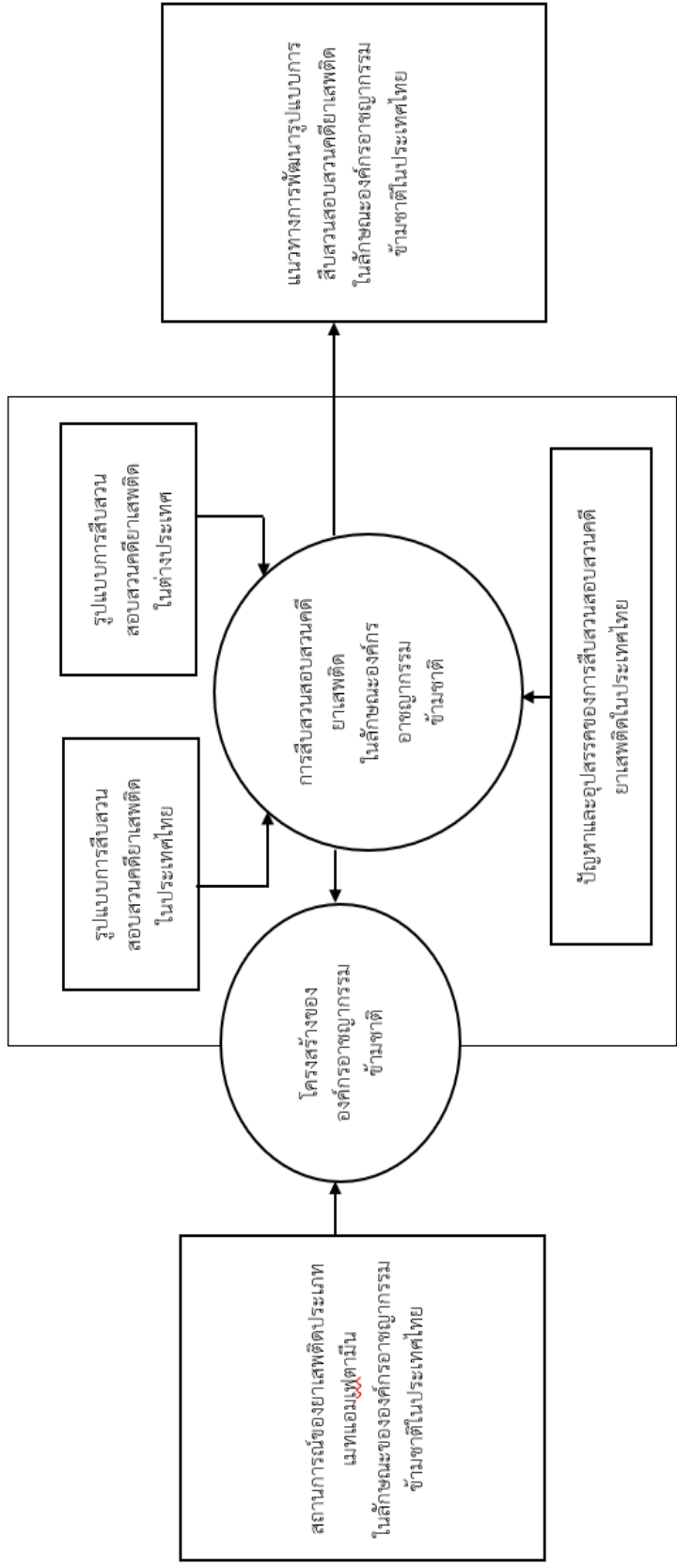
บังคับใช้กฎหมาย: การกระทำผิดกฎหมายทางด้านยาเสพติด (การขายหรือการครอบครอง), ระดับความมั่นคงของชาติ: การค้ายาเสพติดข้ามชาติ

Hobbs (2013: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง Lush Life: Constructing Organized Crime in the UK พบว่าเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาของเรื่ององค์กรอาชญากรรมแล้วโดยเฉพาะในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกิดขึ้นแล้วในการจัดการกับปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องใช้ความร่วมมือทั้งนักการเมืองหรือผู้บริหารระดับสูงของตำรวจ รวมทั้งอัยการพนักงานอัยการในการจัดการกับปัญหาที่ผ่านมาเพื่อจัดการสร้างรูปแบบอย่างเป็นทางการในการจัดการกับปัญหานี้ เช่น ในประเทศอังกฤษเองก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องโลกาภิวัตน์และการตรวจคนเข้าเมืองที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมแต่การสืบสวนสอบสวนจะยากขึ้นไปอีกหากว่าขอบเขตและความหมายของการมีส่วนร่วมนั้นยังไม่ชัดเจน

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ จึงกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

รูปที่ 2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยจึงกำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ
- 3.2 การวิจัยเชิงปริมาณ

3.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

3.1.1 การศึกษาเอกสาร

สำหรับการศึกษาเอกสารนั้นผู้วิจัยทำการศึกษาจากคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดข้ามชาติ (เมทแอมเฟตามีน) จำนวน 6 คดี จากคำพิพากษาที่สิ้นสุดแล้วเพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงลักษณะเครือข่ายยาเสพติดข้ามชาติ โดยคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดข้ามชาติ (เมทแอมเฟตามีน) จำนวน 6 คดีมีดังต่อไปนี้

1. คดีหมายเลขดำที่ อย.1853/2559, คดีหมายเลขแดงที่ อย.191/2560
2. คดีหมายเลขดำที่ อย.5784/2559, คดีหมายเลขแดงที่ อย.3247/2560
3. คดีหมายเลขดำที่ อย.2821/2559, คดีหมายเลขแดงที่ อย.1593/2560
4. คดีหมายเลขดำที่ อย.2820/2559, คดีหมายเลขแดงที่ อย.2367/2560
5. คดีหมายเลขดำที่ อย.1541/2558, คดีหมายเลขแดงที่ อย.3736/2558
6. คดีหมายเลขดำที่ อย.921/2558, คดีหมายเลขแดงที่ อย.5123/2558

โดยคดีที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาทำการคัดเลือกคือ เป็นคดียาเสพติดอาชญากรรมข้ามชาติและนอกจากนี้เป็นคดีที่มีการตัดสินพิพากษาถึงที่สุดแล้ว

3.1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก

1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการคัดเลือก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมในระดับปฏิบัติและระดับนโยบาย จำนวน 23 คน ประกอบด้วย

1. กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด จำนวน 4 รายประกอบด้วย

1.1 ระดับปฏิบัติ จำนวน 2 รายคือ ผู้ปฏิบัติงาน/เจ้าหน้าที่สืบสวน อายุ 35 ปี และ 43 ปีตามลำดับ

1.2 ระดับนโยบาย จำนวน 2 รายคือ ผู้บริหารกองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด อายุ 47 ปีและ 45 ปี ตามลำดับ

2. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จำนวน 3 รายประกอบด้วย

2.1 ระดับปฏิบัติ จำนวน 2 รายคือ ผู้ปฏิบัติงาน/เจ้าหน้าที่สืบสวน อายุ 33 ปี และ 36 ปีตามลำดับ

2.2 ระดับนโยบาย จำนวน 1 รายคือ ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อายุ 42 ปี

3. กรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน 3 รายประกอบด้วย

3.1 ระดับปฏิบัติ จำนวน 2 รายคือ ผู้ปฏิบัติงาน/เจ้าหน้าที่สืบสวน อายุ 34 ปี และ 29 ปี ตามลำดับ

3.2 ระดับนโยบาย จำนวน 1 รายคือ ผู้บริหารกองกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ อายุ 43 ปี

4. สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง จำนวน 2 รายประกอบด้วย

4.1 ระดับปฏิบัติ จำนวน 2 รายคือ ผู้ปฏิบัติงาน/เจ้าหน้าที่สืบสวน อายุ 33 ปี และ 28 ปี ตามลำดับ

5. สำนักงานกลางแห่งชาติตำรวจสากลกรุงเทพ กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 3 รายประกอบด้วย

5.1 ระดับปฏิบัติ จำนวน 2 รายคือ ผู้ปฏิบัติงาน/เจ้าหน้าที่สืบสวน อายุ 31 ปี และ 30 ปี ตามลำดับ

5.2 ระดับนโยบาย จำนวน 1 รายคือ ผู้บริหารกองกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ อายุ 42 ปี

6. สำนักงานศตียาเสพติด สำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 3 รายประกอบด้วย

6.1 ระดับปฏิบัติ จำนวน 3 รายคือ ผู้ปฏิบัติงาน/เจ้าหน้าที่สืบสวน อายุ 34 ปี 37 ปี และ 35 ปี ตามลำดับ

7. แผนกคดียาเสพติด ศาลอาญา

7.1 ระดับปฏิบัติ จำนวน 3 รายคือ ผู้ปฏิบัติงาน/ผู้พิพากษา อายุ 39 ปี 36 ปี และ 33 ปี ตามลำดับ

8. นักวิชาการด้านอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม จำนวน 2 รายประกอบด้วย

8.1 อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ อายุ 56 ปี

8.2 อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อายุ 55 ปี

โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยทำการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และมีคุณสมบัติคือ ต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ไม่ต่ำกว่า 3-5 ปี

2) เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ “แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured In-depth Interview)” โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 สถานการณ์ของยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีนอาชญากรรมข้ามชาติ

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย

ตอนที่ 5 รูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

สำหรับการศึกษานี้ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวิธีดังต่อไปนี้

1. นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างที่ได้สร้างขึ้นมานำส่งให้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถามและเนื้อหา

2. นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างที่ผ่านการตรวจจากอาจารย์ที่ปรึกษานำมาแก้ไขตามคำแนะนำ

3. นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างที่ผ่านการแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านอาชญาวิทยาและงานยุติธรรมตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาอีกครั้ง

4. นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านอาชญาวิทยาและงานยุติธรรมอีกครั้ง

5. นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ในประเด็น

1. สถานการณ์ของยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีนอาชญากรรมข้ามชาติ
2. ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดชาติในประเทศไทย
3. แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย
4. รูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย

3.1.3 การประชุมกลุ่มย่อย

1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการคัดเลือก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการประชุมกลุ่มย่อยคือ 1) กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด 2) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 3) กรมสอบสวนคดีพิเศษ 4) สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง 5) สำนักงานกลางแห่งชาติตำรวจสากลกรุงเทพ กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 5 รายดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการประชุมกลุ่มย่อย

ลำดับที่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	จำนวน
1.	ผู้แทนจากกองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด	1
2.	ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	1
3.	ผู้แทนจากกรมสอบสวนคดีพิเศษ	1
4.	ผู้แทนจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง	1
5.	ผู้แทนจากสำนักงานกลางแห่งชาติตำรวจสากลกรุงเทพ กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	1
	รวม	5

โดยบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทั้งในระดับปฏิบัติและระดับนโยบายดังกล่าว ผู้วิจัยทำการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดอาชญากรรมข้ามชาติ ไม่นต่ำกว่า 3-5 ปี และการประชุมกลุ่มย่อยนั้นผู้วิจัยจะทำการประชุมกลุ่มย่อยไม่ต่ำกว่า 1 ครั้ง

2) เครื่องมือในการวิจัย

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ “แบบประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Pattern)” โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย

ตอนที่ 3 รูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำไปสู่การตอบคำถามการวิจัยคือ ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยและแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย

3.2 การวิจัยเชิงปริมาณ

3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมที่มีหน้าที่โดยตรงในการปราบปรามยาเสพติด ประกอบด้วย 1) กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด 2) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 3) กรมสอบสวนคดีพิเศษ 4) สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและ 5) สำนักงานกลางแห่งชาติตำรวจสากลกรุงเทพ กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมที่มีหน้าที่โดยตรงในการปราบปรามยาเสพติดประกอบด้วย 1) กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด 2) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 3) กรมสอบสวนคดีพิเศษ 4) สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและ 5) สำนักงานกลางแห่งชาติตำรวจสากลกรุงเทพ กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยแบ่งการเก็บแบบสอบถามหน่วยงานละ 10 รายดังนี้

1. กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด จำนวน 10 ราย
2. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จำนวน 10 ราย
3. กรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน 10 ราย
4. สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง จำนวน 10 ราย
5. สำนักงานกลางแห่งชาติตำรวจสากลกรุงเทพ กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 10 ราย

การสุ่มตัวอย่างนั้นผู้วิจัยใช้การสุ่มโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) ซึ่งเป็นการเลือกตัวอย่างโดยไม่คำนึงว่าตัวอย่างแต่ละหน่วยมีโอกาสถูกเลือกมากน้อยเท่าไรและทำให้ไม่ทราบความน่าจะเป็นที่แต่ละหน่วยในประชากรจะถูกเลือก ซึ่งผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัย โดยลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย อาศัยความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ และมีคุณสมบัติคือ ต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมคดีอาชญากรรมซ้ำชาติไม่ต่ำกว่า 3-5 ปี

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณได้แก่ “แบบสอบถาม (Questionnaire)” ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมซ้ำชาติในประเทศไทย

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมซ้ำชาติในประเทศไทย โดยตอนที่ 2 และ 3 กำหนดค่าคะแนนในแบบสอบถามดังนี้

ตารางที่ 3.2 ค่าคะแนนของแบบสอบถาม

ค่าคะแนน	ความหมาย
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

ที่มา: ชุศรี วงศ์รัตน์, 2550

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยมีขั้นตอนและกระบวนการในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นพร้อมแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม ทำการตรวจสอบและพิจารณา จำนวน 3 ท่าน เพื่อเป็นการทดสอบความเที่ยงตรงเพื่อให้คะแนนเป็นรายข้อคำถาม ดูความครอบคลุมในประเด็นคำถามการวิจัย และดูเนื้อหาภาษา โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ตารางที่ 3.3 ค่าคะแนนในการตรวจสอบแบบสอบถาม

ค่าคะแนน	ความหมาย
+1	มีความเหมาะสม
0	ไม่แน่ใจ
-1	ไม่มีความเหมาะสม

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากสูตร

$$IOC = \sum R/N$$

เมื่อ $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์หรือตรงตามเนื้อหานั้นแสดงว่าข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่างที่ได้ผ่านการแก้ไข ปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่มีความคล้ายคลึงกันที่จะใช้ในการศึกษา จำนวน 30 ชุด

3. คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยวิธีการของ Cronbach (1974) เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นคือ 0.70

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามผลการวิเคราะห์ก่อนนำไปใช้จริง

3.2.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ สถิติพรรณนา ประกอบด้วยจำนวนและร้อยละวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมคดีอาชญากรรมในประเทศไทยและแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมคดีอาชญากรรมในประเทศไทยโดยแปลความหมายดังนี้

ตารางที่ 3.4 เกณฑ์ในการแปลผล

ค่าคะแนน	แปลผล
4.50-5.00	มากที่สุด
3.50-4.49	มาก
2.50-3.49	ปานกลาง
1.50-2.49	น้อย
1.00-1.49	น้อยที่สุด

ที่มา: ชุศรี วงศ์รัตน์, 2550

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยและ 2) แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่มย่อยและการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มเป้าหมายโดยปรากฏผลการวิจัยดังนี้

- 4.1 สถานการณ์ยาเสพติด
- 4.2 คดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดข้ามชาติ
- 4.3 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.4 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย
- 4.5 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย

4.1 สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย

สถานการณ์ยาเสพติดในส่วนของเมทแอมเฟตามีนในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมในก่อนหน้านี้โดยส่วนใหญ่จะจับได้แต่กลุ่มใหญ่ ๆ ซึ่งโดยปกติเปรียบเทียบกับปัจจุบันก็ยังคงเหมือนกันยังไม่มီးอะไรที่แตกต่างกันกล่าวคือ จับได้แต่คนนำส่ง ส่วนคนวางการที่สั่งงานไม่สามารถจับได้ รวมถึงการสาวถึงตัวคนว่าจ้างว่าเป็นใครและโดนส่วนใหญ่กลุ่มที่ถูกจับมาดำเนินคดีไม่ได้มีลักษณะที่เป็นเครือข่ายซึ่งลักษณะการจับกุมของหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายและมีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจะมี 2 รูปแบบคือ การล่อซื้อและการรับแจ้งจากสายว่าบุคคลหรือรถคันนี้มีพฤติกรรมต้องสงสัย ดังนั้นลักษณะของคดีที่จับมานั้นไม่ได้เป็นเครือข่ายหมายถึงว่าไม่ได้มีการขยายผลไปถึงเครือข่าย ซึ่งในกรณีที่ล่อซื้อจะจับได้แต่คนนำส่งของ แต่คนว่าจ้างที่เป็นเจ้าของยาตัวจริงนั้นไม่สามารถจับได้ เนื่องจากพยานหลักฐานหลักฐานไม่สามารถเชื่อมโยงไปถึงตัวกลางและส่วนของกลุ่มที่จับมาทั้งหมดจำนวนสมาชิกโดยรวมนั้นซึ่งจะอยู่ที่คดี ทั้งนี้ผู้สั่งการส่วนใหญ่เชื่อว่าน่าจะอยู่ต่างประเทศและไม่สามารถที่จะชี้ตัวได้ว่าเป็นใครและกลุ่มผู้กระทำความผิดทั้งหมดส่วนใหญ่ไม่ได้รู้จักกัน แต่สาเหตุที่ทำให้คนเหล่านี้มาทำงานร่วมกันคือ “เงิน” ส่วนโครงสร้างของกลุ่มผู้กระทำความผิดจะมีลักษณะส่วนใหญ่เจ้าของยาซึ่งเปรียบเทียบกับพระมิดที่อยู่ข้างบนกว่าจะลงมาถึงข้างล่างคือ ผู้นำส่งหรือลูกค้าที่เอายาไปกระจายขายต่อ ทำให้ผ่านหลายขั้นตอน รวมถึงไม่เปิดบัญชีหรือส่งของตัวเอง จึงทำให้ไม่สามารถที่จะเข้าถึงตัวเจ้าของยาได้

นอกจากนี้สถานการณ์ยาเสพติดจากเดิมเมื่อก่อนมาจนถึงปัจจุบันยังมีการกระทำความผิดซึ่งมีแนวโน้มในอนาคตจะเป็นการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบองค์กรของกลุ่มผู้กระทำความผิด จากเดิมผู้ผลิตและนายทุนคือ คนที่อยู่ฝั่งประเทศเพื่อนบ้าน โดยเห็นภาพมากขึ้นคือ กลุ่มนายทุนที่เป็นลูกค้าเข้ามาร่วมทุนกับทางฝั่งชนกลุ่มน้อยเพราะฉะนั้นต้นทุนการผลิตจะถูกลง เมื่อต้นทุนต่ำการกระจาย

สินค้าจะมีรูปแบบของการค้ามากขึ้น มีองค์กรของการค้าขายที่เหมือนกับบริษัทในการผลิตสินค้าขึ้นมาและมีระบบฝ่ายการเงิน ตลอดจนกลุ่มบริหารการตลาดซึ่งโครงสร้างแบบนี้คือ รูปแบบของการดำเนินการของยาเสพติด ทั้งนี้เครือข่ายองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีความซับซ้อนมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องการติดต่อ การจัดเตรียมสินค้าและการชำระเงินสิ่งเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม นอกจากนี้ขบวนการสืบสวนดำเนินคดีที่เป็นเครือข่ายของการค้าขายยาเสพติดข้ามชาติมีการดำเนินคดีภายในประเทศไทย รวมถึงมีเครือข่ายที่ดำเนินการในต่างประเทศ ทั้งเรื่องการเงินและยาเสพติด

ทั้งนี้การดำเนินงานเกี่ยวกับการสืบสวนปราบปรามคดียาเสพติดเป็นการทำงานที่ไม่สามารถแบ่งเขตพื้นที่ได้ เนื่องจากว่าเป็นอาชญากรรมที่กระทำในลักษณะหลายท้องที่ในการกระทำความผิดต่อเนื่องกัน เป็นลักษณะของอาชญากรรมที่มีความแตกต่างจากอาชญากรรมอื่น สำหรับในส่วนของคดียาเสพติดนั้นระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดจึงเป็นอาชญากรรมที่มีความแตกต่างไปจากอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ คือ ไม่มีผู้เสียหายที่แท้จริง ดังนั้นอาชญากรรมประเภทนี้เป็นอาชญากรรมคล้ายคลึงประเภทอาชญากรรมต่อเนื่องคือ วัฏจักรของการขายยาเสพติดคือ “ธุรกิจ” แต่เป็นธุรกิจที่กระทำภายใต้ของผลิตภัณฑ์ที่ผิดกฎหมายและรูปแบบของการตอบแทนไม่สามารถที่จะนำมายืนยันในเรื่องที่มาของรายได้ที่ถูกต้องตามกฎหมายได้ ทั้งนี้สมัยก่อนมาจนถึงปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านของรูปแบบการดำรงกิจ บุคลากร องค์กร เครือข่ายซึ่งในปีก่อนหน้านั้นเป็นเรื่องของคดีประเภทเฮโรอีนเป็นยาเสพติดประเภทหนึ่งเป็นตัวหลักในเรื่องของผู้เสพ ผู้ใช้และผู้ขาย ต่อมาเกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของตัวยาเสพติดที่เข้ามาคือ ประเภทยาม้า ซึ่งสมัยก่อนยาม้าเป็นแอมเฟตามีนและสุดท้ายเปลี่ยนมาเป็นยาบ้าและยาไอซ์ตามลำดับที่เป็นเมทแอมเฟตามีนซึ่งเป็นตัวที่ทำให้ร่างกายต้องการและเกิดการเสพติด ทั้งนี้การพัฒนาตัวยาเสพติดมาจนถึงยาบ้าในปัจจุบันมีแนวโน้มที่มากขึ้น เนื่องจากยาเสพติดเหล่านี้ถูกพัฒนาในเรื่องของการใช้เสฟจึงทำให้มีบทบาทมากขึ้นรวมทั้งต้นทุนในราคาต่ำประกอบกับประเทศไทยมุ่งเน้นในเรื่องของการเสริมสร้างการท่องเที่ยวและเป็นประเทศเสรีที่ให้บุคคลเข้ามารวมถึงมีการคมนาคมที่สะดวกกว่าเพื่อนบ้านอีกหลายประเทศทำให้ช่องทางการลำเลียงสะดวกขึ้นส่งผลให้เป็นการเปิดโอกาสในลักษณะค้าขายต่างประเทศและเริ่มเข้ามาใช้พื้นที่ประเทศไทยในการพูดคุยตลอดจนสั่งการและจัดหาสินค้าเพื่อส่งไปยังประเทศที่ 3 รวมถึงการติดต่อสื่อสารกว้างไกลในเรื่องทางด้านเทคโนโลยีนำมาซึ่งเกี่ยวกับอาชญากรรมประเภทนี้กระจายได้ง่ายขึ้นและด้วยกฎหมายที่ไม่ได้รองรับต่อการวิวัฒนาการและด้วยเหตุผลการป้องกันมุ่งเน้นในเรื่องของการปราบปรามและจับกุม ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องของการทำลายโครงสร้างที่แท้จริง

4.2 คดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดข้ามชาติ

4.2.1 คดีหมายเลขดำที่ อย.1853/2559, คดีหมายเลขแดงที่ อย.191/2560

จำเลยทั้ง 3 กับพวกร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ซึ่งเป็นเกลือของเมทแอมเฟตามีนและเป็นอนุพันธ์แอมเฟตามีนอันเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ชนิด น้ำหนักสุทธิ 26,722.250 กรัม คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ 26,056.865 กรัม ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำเลยทั้ง 3 กับพวกที่ยังหลบหนีร่วมกันจำหน่ายยาเสพติดดังกล่าวให้สายลับผู้ล่อซื้อในราคา 13,500,000 บาทอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย นอกจากนี้จำเลยที่ 2 ยังมีเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ น้ำหนักสุทธิ 47,252.394 กรัม มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยมิได้รับอนุญาต เหตุเกิดที่ตำบลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย ตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย/แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิและแขวงคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร เกี่ยวพันกันและในวันเดียวกันภายหลังเกิดเหตุเจ้าพนักงานจับจำเลยทั้งสามได้ พร้อมยึดเมทแอมเฟตามีนดังกล่าว โทรศัพท์เคลื่อนที่ 4 เครื่อง กระจกกระจบสีรุ้ง จำนวน 2 ใบ และรถยนต์นั่งส่วนบุคคล ซึ่งอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้และยานพาหนะที่จำเลยทั้ง 3 กับพวกร่วมกันใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต่อมาภายหลังขยายผลตรวจค้นบ้านพักจำเลยที่ 2 เจ้าพนักงานยึดยาเสพติดให้โทษ ยางอะไหล่รถยนต์ จำนวน 6 เส้นและวัตถุที่ใช้ห่อหุ้มยาเสพติด 1 ถุง ซึ่งเป็นอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเลยที่ 2 ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดยาเสพติดของกลางที่เหลือจากการตรวจพิสูจน์กระจกกระจบสีรุ้ง 2 ใบ โทรศัพท์เคลื่อนที่ 4 เครื่อง ยางอะไหล่รถยนต์ 6 เส้นและวัตถุที่ใช้ห่อหุ้มยาเสพติด 1 ถุง ของกลางเจ้าพนักงานเก็บรักษาไว้ ส่วนรถยนต์ของกลางดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 แล้วขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ประมวลกฎหมายอาญา ธิบของกลางทั้งหมดจำเลยทั้ง 3 ให้การรับสารภาพและให้การว่าได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 จากคำรับสารภาพของจำเลยพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนและบันทึกคำให้การจำเลยทั้งสามตามเอกสารจำเลยทั้ง 3 ไม่สืบพยาน พิเคราะห์คำฟ้อง พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบประกอบคำรับสารภาพของจำเลยทั้งสามโดยตลอดแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่าในวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง เจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจำเลยทั้ง 3 โดยตรวจยึดเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ จำนวน 27 หน่วยการใช้ (27 ถุง) โทรศัพท์เคลื่อนที่ 4 เครื่อง กระจกกระจบสีรุ้งจำนวน 2 ใบ และรถยนต์นั่งส่วนบุคคลเป็นของกลาง จากนั้นควบคุมตัวจำเลยทั้งสามพร้อมของกลางส่งมอบพนักงานสอบสวน ดำเนินคดี ต่อมาพนักงานสอบสวนส่งเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ของกลางไปตรวจพิสูจน์ ผลการตรวจพิสูจน์ปรากฏว่าเป็นเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ จากพฤติการณ์คดีและข้อมูลจากทนายความที่พนักงานสอบสวนจัดให้ซึ่งไม่เพียงแต่จำเลยทั้ง 3 จะให้การในรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำความผิดสอดคล้องต้องกันแล้ว จำเลยทั้ง 3 ยังให้การในรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำความผิดสอดคล้องต้องกันกับข้อนำสืบที่พยานผู้ร่วมจับกุมทั้งสองเบิกความ พยานหลักฐานโจทก์ที่นำสืบประกอบคำรับสารภาพของจำเลยทั้ง 3 จึงรับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยทั้ง 3 กับพวกสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยวางแผนและแบ่งหน้าที่กันทำโดยจำเลยที่ 1 เป็น

ผู้ตรวจและรับเงินค่ายาเสพติดจำเลยที่ 2 เป็นผู้เก็บรักษายาเสพติดและนำไปส่งมอบให้แก่ลูกค้าและจำเลยที่ 3 เป็นผู้ติดต่อหาลูกค้ามาซื้อยาเสพติด หลังสมคบกันแล้วจำเลยทั้ง 3 กับพวกร่วมกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามที่ได้สมคบกัน โดยร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 จำนวนตามฟ้องไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่ายยาเสพติดดังกล่าว นอกจากนี้จำเลยที่ 2 ยังมีเมทแอมเฟตามีนเพิ่มเติมอีกจำนวนหนึ่งไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตด้วย เมื่อเมทแอมเฟตามีนดังกล่าวคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ก็ว่าสามร้อยเจ็ดสิบห้ามิลลิกรัมจึงถือว่าจำเลยที่ 2 มีเมทแอมเฟตามีนดังกล่าวไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย การกระทำของจำเลยทั้ง 3 กับพวกจึงเป็นความผิดตามฟ้องปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่ามีจำเลยทั้งสามเป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวนอันจะได้รับโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้

กรณีจึงถือมิได้ว่าจำเลยทั้งสามได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเกี่ยวกับยาเสพติดอันจะเป็นเหตุให้ศาลลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 พิพากษาว่าจำเลยทั้ง 3 มีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ประกอบประมวลกฎหมายอาญาร่วมกันจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 โดยไม่ได้รับอนุญาตตามประมวลกฎหมายอาญาลงโทษประหารชีวิต จำเลยที่ 1 และที่ 3 ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา คงจำคุกจำเลยที่ 1 และที่ 3 ตลอดชีวิต การกระทำของจำเลยที่ 2 เป็นความผิดหลายกรรมต่างกันให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญาร่วมกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฐานร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ฐานร่วมกันจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 โดยไม่ได้รับอนุญาตจึงลงโทษประหารชีวิต รวมเป็นลงโทษประหารชีวิต จำเลยที่ 2 ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา คงจำคุกจำเลยที่ 2 ตลอดชีวิต (คดีหมายเลขดำที่ อย.1853/2559, คดีหมายเลขแดงที่ อย.191/2560)

4.2.2 คดีหมายเลขดำที่ อย.5784/2559, คดีหมายเลขแดงที่ อย.3247/2560

จำเลยที่ 1 จำเลยที่ 2 เจรจาซื้อขายยาเสพติดกับสายลับและเจ้าหน้าที่ติดต่อให้พวกที่ยังไม่ได้ตัวมาฟ้องจัดหายาเสพติดตามที่เจรจาไว้มาไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่าย จำเลยที่ 1 จำเลยที่ 2 มีหน้าที่ตรวจนับเงินค่ายาเสพติดและรับมอบเงินจากสายลับและเจ้าหน้าที่แล้วส่งมอบให้กับจำเลยที่ 3 ซึ่งมีหน้าที่รับมอบเงินนำไปส่งให้กับพวกที่ยังไม่ได้ตัวมาฟ้องอีกทอดหนึ่งเป็นการสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ณ วันหนึ่งในเวลากลางคืนหลังจากการสมคบกันจำเลยทั้ง 3 กับพวกร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ จำนวน 120,000 หน่วยการใช้ น้ำหนักสุทธิ 11,129.680 กรัม ไว้ในครอบครองของจำเลยทั้ง 3 กับพวกเพื่อจำหน่าย จำเลยทั้ง 3 กับพวกร่วมกันจำหน่ายโดยขายเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์และชนิดผลึกสีขาว 8 ถุง ให้แก่สายลับและเจ้าหน้าที่ในราคา 8,200,000 บาท โดยจำเลยทั้งสามกับพวกไม่ได้รับอนุญาตเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่มีการสมคบกัน เหตุเกิดที่ตำบลกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัด

นครปฐม/ตำบลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เกี่ยวพันกัน หลังเกิดเหตุเจ้าพนักงานยึดเมทแอมเฟตามีนที่จำเลยทั้ง 3 กับพวกสมคบกันกระทำความผิดและกระทำความผิดไว้เป็นของกลาง เจ้าพนักงานจับกุมจำเลยทั้งสามได้พร้อมธนบัตรที่ได้มาจากการจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนยึดโทรศัพท์ 3 เครื่อง รถยนต์กระบะ 1 คัน เป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามฟ้อง เป็นของกลางขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ขอให้ริบเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ที่เหลือจากการตรวจพิสูจน์และโทรศัพท์เคลื่อนที่ 3 เครื่องของกลาง จำเลยที่ 1 ที่ 2 เดิมให้การปฏิเสธ แล้วขอถอนคำให้การเดิมแล้วให้การใหม่เป็นรับสารภาพตามฟ้อง ตามคำให้การจำเลยที่ 1 ที่ 2 ส่วนจำเลยที่ 3 ให้การปฏิเสธ

ผู้กระทำความผิดแบ่งหน้าที่กันทำและตกลงกันว่าเมื่อจำหน่ายยาเสพติดได้แล้วจะนำเงินมาแบ่งกันจึงได้ตั้งข้อหาว่าสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำเลยที่ 1 ที่ 2 มีหน้าที่ในการนัดหมายซื้อขายยาเสพติด จำเลยที่ 3 มีหน้าที่รับเงินค้ายาเสพติดไปมอบให้กับเจ้าของยาเสพติด แจ้งข้อหากับจำเลยที่ 3 ซึ่งมีทนายความร่วมรับฟังแล้วว่าสมคบกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ จำเลยทั้งสามไม่ลงลายมือชื่อในเอกสาร จำเลยทั้ง 3 ไม่เคยกระทำความผิดอื่น ช่วงที่มีการขยายผลไปถึงจำเลยที่ 3 นั้นลักษณะการใช้โทรศัพท์ของจำเลยที่ 3 จะมีการใช้โทรศัพท์ถี่ หมายเลขโทรศัพท์ที่ใช้ติดต่อกันนั้นโทรศัพท์ของนาย ก จะใช้ทั้ง 2 หมายเลข ทั้ง 2 หมายเลขนั้นจะมีสัญญาณมาจากเสาสัญญาณเดียวกัน พนักงานสอบสวนไม่เคยรู้จักและไม่เคยมีเหตุโกรธเคืองกับจำเลยทั้งสามมาก่อนจำเลยที่ 3 นำสืบว่าจำเลยที่ 3 ไม่ได้กระทำความผิด ไม่ทราบว่าเงินดังกล่าวได้มาจากการค้ายาเสพติด

เมื่อพิเคราะห์คำฟ้องคำให้การจำเลยทั้ง 3 พยานหลักฐานโจทก์ประกอบคำรับสารภาพของจำเลยที่ 1 ที่ 2 และพยานหลักฐานจำเลยที่ 3 แล้ว คดีมีประเด็นจะต้องวินิจฉัยประการแรกว่าจำเลยที่ 1 ที่ 2 กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เพียงใด เห็นว่าโจทก์มีเจ้าพนักงานตำรวจผู้วางแผนปฏิบัติการล่อซื้อยาเสพติดและจับกุมจำเลยที่ 1 ที่ 2 เป็นประจักษ์พยานเบิกความสอดคล้องต้องกัน ในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญประกอบด้วยผลซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกันเป็นลำดับขั้นตอน ตั้งแต่พยานได้รับรายงานจากสายลับ การวางแผนปฏิบัติการและติดต่อล่อซื้อยาเสพติดจากจำเลยที่ 1 ที่ 2 มีภาพถ่ายการพบกันกับจำเลยที่ 1 ที่ 2 มีเอกสารการขออนุญาตปฏิบัติการอำพรางตัว การขออนุมัติยืมเงินที่ใช้ในการล่อซื้อยาเสพติดของกลางจนกระทั่งมีการส่งมอบยาเสพติดของกลางและการเข้าจับกุมจำเลยที่ 1 ที่ 2 พยานโจทก์ทั้งสี่ปากเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะที่ปฏิบัติการไปตามหน้าที่ ไม่เคยรู้จักหรือมีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยที่ 1 ที่ 2 มาก่อน เชื่อว่าพยานเบิกความไปตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เมื่อจำเลยที่ 1 ที่ 2 ให้การรับสารภาพตามฟ้องข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบเมื่อนำมารับฟังประกอบคำรับสารภาพของจำเลยที่ 1 ที่ 2 แล้วเชื่อได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยที่ 1 ที่ 2 ร่วมกับพวกที่ยังไม่ได้ตัวมาฟ้องครอบครองเมทแอมเฟตามีนของกลาง จำหน่ายและส่งมอบเมทแอมเฟตามีนของกลางให้แก่เจ้าพนักงานตำรวจผู้ล่อซื้อโดยไม่ได้รับอนุญาต จำเลยที่ 1 ที่ 2 จึงมีความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

และจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนโดยไม่ได้รับอนุญาตกับเป็นผู้สมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามฟ้อง การกระทำความผิดทั้งสามข้อหา มีเจตนาเดียวกันเพื่อต้องการจำหน่ายเมทแอมเฟตามีน การกระทำของจำเลยที่ 1 ที่ 2 จึงเป็นการกระทำความผิดเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทต้องลงโทษฐานจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนโดยไม่ได้รับอนุญาตซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยที่ 3 ร่วมกับนาย ก และจำเลยที่ 1 ที่ 2 มีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนกับเป็นผู้สมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามฟ้อง การกระทำความผิดทั้ง 3 ข้อหา มีเจตนาเดียวกันเพื่อต้องการจำหน่ายเมทแอมเฟตามีน การกระทำของจำเลยที่ 3 จึงเป็นการกระทำความผิดต่อกฎหมายหลายบทต้องลงโทษฐานจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด ตามประมวลกฎหมายอาญา ศาลพิพากษาว่าจำเลยทั้งสามมีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 การกระทำของจำเลยทั้งสามเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทลงโทษฐานร่วมกันจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด ตามประมวลกฎหมายอาญา ลงโทษประหารชีวิตจำเลยทั้งสาม จำเลยที่ 1 ที่ 2 ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณามีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา (คดีหมายเลขดำที่ อย. 5784/2559, คดีหมายเลขแดงที่ อย.3247/2560)

4.2.3 คดีหมายเลขดำที่ อย.2821/2559, คดีหมายเลขแดงที่ อย.1593/2560

เหตุเกิดที่ตำบลรัฐประเทศ อำเภอรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำเลยทั้ง 4 กับพวกคือ ได้สมคบกันโดยตกลงกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอันเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 โดยจำเลยทั้ง 4 กับพวกดังกล่าวร่วมกันตกลงวางแผนแบ่งหน้าที่กันทำ กล่าวคือ จำเลยที่ 1 และที่ 2 และนาย ก ทำหน้าที่จัดหาหาเสพติด แล้วจำเลยที่ 1 และที่ 2 นำไปซุกซ่อนเก็บรักษาไว้เพื่อรอส่งออกไปนอกราชอาณาจักร จากนั้นจำเลยที่ 1 และที่ 2 นำกล่องซึ่งซุกซ่อนเฮโรอีนไปส่งมอบให้แก่จำเลยที่ 3 และที่ 4 เพื่อขนลำเลียงออกไปนอกราชอาณาจักรทางเรือขนส่งสินค้าระหว่างประเทศอันเป็นการสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต่อมาภายหลังจากที่จำเลยทั้ง 4 กับพวกดังกล่าวสมคบกันกระทำความผิดดังกล่าวแล้ว จำเลยทั้ง 4 กับพวกดังกล่าวร่วมกันมียาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ไว้ในครอบครองของจำเลยทั้ง 4 กับพวกเพื่อจำหน่ายแล้วจำเลยทั้ง 4 กับพวกร่วมกันส่งออกดังกล่าวไปนอกราชอาณาจักรเพื่อจำหน่ายด้วยวิธีการนำซุกซ่อนในกล่องอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ 2 กล่อง แล้วให้จำเลยที่ 3 และที่ 4 ขนลำเลียงกล่องอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ดังกล่าวออกนอกราชอาณาจักรไปยังประเทศสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ทางเรือขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ โดยจำเลยทั้ง 4 กับพวกร่วมกันลงมือกระทำความผิดนำของกลางดังกล่าวซุกซ่อนในกล่องอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ แล้วจำเลยที่ 1 และที่ 2 นำไปส่งมอบแก่จำเลยที่ 3 และที่ 4 ซึ่งเป็นลูกเรือลำดังกล่าวที่ท่าจอดเรือ จำเลยที่ 3 และที่ 4 ได้ขนลำเลียงกล่องอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ดังกล่าวไปซุกซ่อนเก็บไว้ในเรือลำดังกล่าวแล้ว แต่จำเลยทั้ง 4 กับพวกดังกล่าวไม่สามารถร่วมกันส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน (ไต้หวัน) เพื่อจำหน่ายได้เพราะถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจำเลยทั้ง 4 เสียก่อน อันเป็นการพยายามกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและเป็นการสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับ

ยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันดังกล่าว อันเป็นการฝ่าฝืนตามกฎหมาย เหตุเกิดที่แขวงวัดพระยาไกร เขตบางคอแหลม/แขวงทุ่งวัดดอน เขตสาทรและแขวงพระโขนง เขตคลองเตย เกี่ยวพันกันเจ้าพนักงานจับกุมจำเลยทั้ง 4 พร้อมยึดของกลางดังกล่าวพร้อมกล่องอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ 2 กล่อง รถยนต์และโทรศัพท์เคลื่อนที่ 8 เครื่องซึ่งเป็นทรัพย์สินที่เป็นอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเลยทั้ง 4 กับพวกร่วมกันใช้ในการกระทำความผิดเป็นของกลาง จำเลยที่ 1 และที่ 2 เป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยที่ 1 และที่ 2 ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อย.2820/2559 ขอให้ลงโทษจำเลยทั้ง 4 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ประมวลกฎหมายอาญาและขอศาลสั่งริบของกลางที่เหลือจากการตรวจพิสูจน์และของกลางอื่นทั้งหมดและนับโทษจำเลยที่ 1 และที่ 2 ต่อจากโทษของจำเลยที่ 1 และที่ 1 ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อย.2820/2559 ของศาลนี้

เมื่อพิเคราะห์พยานหลักฐานโจทก์นำสืบประกอบคำรับสารภาพของจำเลยที่ 1 และนำสืบในส่วนของจำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 ตลอดจนพยานหลักฐานของจำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 โดยตลอดแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ยุติเป็นเบื้องต้นว่าในวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง เจ้าพนักงานตำรวจกองบัญชาการ ตำรวจปราบปรามยาเสพติดจับกุมจำเลยทั้ง 4 พร้อมยึดของกลางซึ่งบรรจุอยู่ในกล่องคอมพิวเตอร์ 2 ใบยึดเป็นของกลาง นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ ตรวจพิสูจน์ของกลางตามรายงานผลการตรวจพิสูจน์ คดีมีปัญหาวินิจฉัยว่าจำเลยทั้ง 4 กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ สำหรับฟ้องโจทก์ขอให้ลงโทษจำเลยที่ 1 ในความผิดฐานปลอมหนังสือเดินทางและใช้หนังสือเดินทางปลอม ที่หนักกว่านั้นเมื่อจำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพจึงรับฟังลงโทษจำเลยที่ 1 ในความผิดดังกล่าวได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คงมีข้อวินิจฉัยต่อไปว่าจำเลยที่ 1 ร่วมกับพวกกระทำความผิดฐานสมคบกระทำความผิดเกี่ยวกับมีของกลางไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและพยายามของกลางออกนอกราชอาณาจักรเพื่อจำหน่ายตามฟ้องหรือไม่ โจทก์มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าเบิกความเป็นพยานสรุปข้อเท็จจริงได้ว่าพยานโจทก์ทั้ง 4 กับพวกซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ สังกัดกองบังคับการปราบปรามยาเสพติด 3กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดได้นำกำลังเจ้าพนักงานตำรวจไปเฝ้าสังเกตการณ์บริเวณอาคารแม่น้ำแมนชั่น ตามพฤติการณ์คดีพยานโจทก์ดังกล่าวก็เบิกความสอดคล้องตรงกับที่พยานโจทก์ เบิกความยืนยันถึงเหตุการณ์ที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 นำกล่องคอมพิวเตอร์ทั้ง 2 ใบ มาส่งยังบริเวณท่าเรือคลองเตยจริง คำพยานโจทก์ทั้งสองนี้จึงมีน้ำหนักน่ารับฟัง โดยเฉพาะขณะที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 ผ่านด่านพนักงานรักษาความปลอดภัยเข้าไปยังบริเวณท่าเรือดังกล่าว โจทก์ยังมีพนักงานรักษาความปลอดภัยซึ่งประจำการในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมาเป็นพยานเบิกความ

พยานหลักฐานโจทก์ที่นำสืบในส่วนของจำเลยที่ 3 จึงยังมีเหตุสงสัยตามสมควรว่าจำเลยที่ 3 ร่วมคบคิดกับนาย ก กระทำความผิดเกี่ยวกับของกลางหรือไม่เห็นควรยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยที่ 3 ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ.2550 ส่วนพยานหลักฐานโจทก์สำหรับจำเลยที่ 4 ยังไม่มีน้ำหนักพอฟังลงโทษได้ จึงพิพากษาว่าจำเลยที่ 1 และที่ 2 มีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ประกอบประมวลกฎหมายอาญาและจำเลยที่ 1 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญารฐานความผิด

เกี่ยวกับ คดียาเสพติดให้โทษและความผิดต่อพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำเลยที่ 1 และที่ 2 กระทำกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐานร่วมกันมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายอันเป็นบทหนักสุดแต่เพียงบทเดียว ตามประมวลกฎหมายอาญาให้ประหารชีวิตจำเลยที่ 1 และที่ 2 ฐานทำหนังสือเดินทางปลอมและใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หนังสือเดินทางปลอม ให้ลงโทษจำเลยที่ 1 เฉพาะฐานใช้หนังสือเดินทางปลอมเพียง กระทั่งเดียวตามประมวลกฎหมายอาญา จำคุก 2 ปี จำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพและจำเลยที่ 2 นำสืบเป็นประโยชน์ให้ความรู้แก่ศาลเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา กรณีมีเหตุบรรเทาโทษเห็นสมควรลดโทษให้จำเลยที่ 1 กระทั่งละกึ่งหนึ่งและลดโทษจำเลยที่ 2 หนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา คงจำคุกตลอดชีวิต จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 2 ฐานใช้หนังสือเดินทางปลอมสำหรับจำเลยที่ 1 คงจำคุก 1 ปี และเมื่อรวมโทษทั้ง 2 กระทั่งแล้วคงให้จำคุกตลอดชีวิตจำเลยที่ 1 แต่เพียงสถานเดียว ริมของกลางและของกลางอื่นตามฟ้อง ส่วนที่โจทก์ขอให้ปรับโทษจำเลยที่ 1 และที่ 2 ต่อจากโทษของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อย.2820/2559 ของศาลนี้ นั้นยังไม่ปรากฏว่ามีคำพิพากษาจึงไม่อาจปรับโทษต่อได้ ยกคำขอส่วนนี้และให้ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 3 และที่ 4 เฉพาะจำเลยที่ 3 คงให้ชั่งไว้ระหว่างอุทธรณ์ (คดีหมายเลขดำที่ อย.2821/2559, คดีหมายเลขแดงที่ อย.1593/2560)

4.2.4 คดีหมายเลขดำที่ อย.2820/2559, คดีหมายเลขแดงที่ อย.2367/2560

จำเลยทั้ง 2 กับพวกร่วมกันมีเฮโรอีนและ 3, 4 เมทิลลีนไดออกซีเมทแอมเฟตามีนอันเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 โดยเฮโรอีนชนิดผงสีขาว จำนวน 1 แท่ง น้ำหนักสุทธิ 186,420 กรัม และ 3, 4 เมทิลลีนไดออกซีเมทแอมเฟตามีน ชนิดเม็ด จำนวน 14,000 เม็ด ซึ่งมีปริมาณสารบริสุทธิ์เกิน 20 กรัม ขึ้นไปไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาตและจำเลยทั้ง 2 กับพวกร่วมกันมีเครื่องกระสุนปืนออตเมติก ขนาด 9 มม. LUGER จำนวน 1,050 นัด ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต เหตุเกิดที่แขวงวัดพระยาไกร เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร เจ้าพนักงานตำรวจจับจำเลยทั้งสองได้พร้อมเฮโรอีน 3, 4 เมทิลลีนไดออกซีเมทแอมเฟตามีนและเครื่องกระสุนปืนจำนวน 1,050 นัด เป็นของกลาง จำเลยที่ 1 และที่ 2 เป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยที่ 1 และที่ 2 ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อย.2821/2559 ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 มาตราพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 ประมวลกฎหมายอาญา ริมเฮโรอีนและ 3, 4 เมทิลลีนไดออกซีเมทแอมเฟตามีนของกลางที่เหลือจากการตรวจพิสูจน์และนับโทษในคดีนี้ ต่อจากโทษของจำเลยทั้งสองในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อย.2821/2559 ของศาลนี้ จำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพ ส่วนจำเลยที่ 2 ให้การปฏิเสธ และจำเลยทั้ง 2 รับว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยทั้งสองในคดีที่โจทก์ขอให้ปรับโทษต่อทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่าเมื่อ พ.ศ.2559 เจ้าพนักงานตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดสืบสวนทราบว่า มีนักธุรกิจได้หวั่นลักลอบส่งเฮโรอีนไปจำหน่ายที่ประเทศไต้หวัน จำเลยที่ 1 ผู้ต้องสงสัยเป็นชาวไต้หวัน เข้าห้องพักที่อาคารแม่น้ำแมนชั่น แขวงวัดพระยาไกร เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ใช้รถยนต์เก๋งยี่ห้อมาสด้า เป็นพาหนะ เจ้าพนักงานตำรวจเฝ้าสังเกตการณ์จำเลยที่ 1 และเมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ.2559 จำเลยที่ 2 ขับรถยนต์คันดังกล่าวมาจอดที่อาคารแม่น้ำแมนชั่นประมาณ 10 นาที แล้วขับ

ออกไป เจ้าพนักงานตำรวจตรวจสอบสภาพจากกล้องวงจรปิดทราบว่าจำเลยที่ 2 นำกล่องกระดาษไปเก็บที่อาคารแม่ น้ำแมนชั่น เจ้าพนักงานตำรวจเห็นจำเลยที่ 1 นั่งรถยนต์โดยสารสาธารณะ (แท็กซี่) มาที่บ้านเลขที่ ... พร้อมกับยกกล่องลักษณะเป็นกล่องคอมพิวเตอร์ จำนวน 2 ใบ และถุงพลาสติก สีขาว จำนวน 1 ถุง มีจำเลยที่ 2 ออกมาจากบ้านพร้อมกับช่วยยกของเข้าไปในบ้าน กล่องทั้ง 2 ใบ ลักษณะเป็นกล่องไม่มีน้ำหนัก เจ้าพนักงานตำรวจตรวจค้นเรือหยางหมิงพบกล่อง 2 ใบ ที่จำเลยทั้ง 2 นำมาขึ้นเรือและติดตามจับกุมจำเลยทั้ง 2 ได้ในเวลาใกล้เคียง ตรวจสอบในกล่อง 2 ใบดังกล่าว ปรากฏว่าพบเฮโรอีนโดยแยกดำเนินคดีเป็นเรื่องหนึ่ง ต่อมาพบเฮโรอีนชนิดผง จำนวน 1 แห่ง ซุกซ่อนอยู่ในตู้เสื้อผ้า ยาอี่ จำนวน 13,500 เม็ด เครื่องกระสุนปืนขนาด 9 มม. LUGER จำนวน 1,050 นัด และให้จำเลยทั้ง 2 นำตรวจค้นบ้านแจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลยทั้ง 2 ว่าร่วมกันมียาเสพติดให้โทษ ในประเภท 1 ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยไม่ได้ไม่ได้รับอนุญาตและร่วมกันมีเครื่องกระสุนปืน ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต จำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพ ส่วนจำเลยที่ 2 ให้การปฏิเสธ พนักงานสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาเดียวกันแก่จำเลยทั้งสอง จำเลยที่ 2 ให้การเช่นเดียวกับชั้นจับกุม จำเลยที่ 1 ไม่สู้พยาน จำเลยที่ 2 นำสืบว่าจำเลยที่ 2 ไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง จำเลยที่ 1 ว่าจ้างจำเลยที่ 2 เป็นพนักงานขับรถ ก่อนถูกจับได้รับการชักชวนจากญาติให้มาทำงานที่ กรุงเทพมหานครจึงพบกับจำเลยที่ 1 ที่ร้านอาหาร ซึ่งจำเลยที่ 1 ไปใช้บริการ โดยเพื่อนของจำเลยที่ 2 ทำงานที่ร้านอาหารดังกล่าวแนะนำให้รู้จัก

เมื่อพิเคราะห์พยานหลักฐานโจทก์และจำเลยทั้ง 2 แล้วข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังเป็นยุติว่าในวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง เจ้าพนักงานตำรวจนำจำเลยทั้ง 2 เข้าตรวจค้นห้องของจำเลยที่ 1 พบเฮโรอีนชนิดผง จำนวน 1 แห่ง 3, 4 เมทิลลินไดออกซีเมทแอมเฟตามีน (ยาอี่) จำนวน 14,000 เม็ดและเครื่องกระสุนปืนอโทแมติก ขนาด 9 มม. LUGER จำนวน 1,050 นัด ตามบัญชีของกลางผลการตรวจพิสูจน์ของกลางปรากฏตามรายงานการตรวจพิสูจน์ สำหรับคดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อศาลมีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขแดงที่ อย. 1593/2560 มีปัญหาต้องวินิจฉัยว่าจำเลยทั้ง 2 ร่วมกันกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ทั้งนี้อาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 วรรคสอง จึงต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้เป็นผลดีแก่จำเลยที่ 2 พิพากษาว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 ประมวลกฎหมายอาญา การกระทำของจำเลยที่ 1 เป็นความผิดหลายกรรมต่างกันให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปฐานร่วมกันมียาเสพติดให้โทษประเภท 1 ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายวางโทษประหารชีวิต ฐานร่วมกันมีเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต จำคุก 6 เดือน จำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณามีเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญาลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ฐานร่วมกันมียาเสพติดให้โทษประเภท 1 ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย คงจำคุกตลอดชีวิต ฐานร่วมกันมีเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต คงจำคุก 3 เดือน อนึ่งเมื่อฐานร่วมกันมียาเสพติดให้โทษประเภท 1 ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายให้จำคุกตลอดชีวิตจำเลยที่ 1 แล้วตามประมวลกฎหมายอาญาจึงไม่อาจนำโทษฐานร่วมกันมีเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตมารวมเข้าอีกได้คงให้จำคุกตลอดชีวิตจำเลยที่ 1 เพียงสถานเดียว ส่วนคำขอให้นับ

โทษต่อจากโทษในคดีหมายเลขแดงที่ อย.1593/2560 เนื่องจากคดีดังกล่าวศาลพิพากษาลงโทษจำคุกตลอดชีวิตจำเลยที่ 1 เช่นเดียวกันจึงไม่อาจนับโทษต่อได้ ให้ยกคำขอส่วนนี้รับเฮโรอีนและ 3, 4 เมทิลลีนไดออกซีเมทแอมเฟตามีนของกลางที่เหลือจากการตรวจพิสูจน์และยกฟ้องจำเลยที่ 2 (คดีหมายเลขดำที่ อย.2820/2559, คดีหมายเลขแดงที่ อย.2367/2560)

4.2.5 คดีหมายเลขดำที่ อย.1541/2558, คดีหมายเลขแดงที่ อย.3736/2558

จำเลยทั้ง 3 สมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในรูปขบวนการโดยตกลงวางแผน และแบ่งหน้าที่กันทำ ร่วมกันนำเมทแอมเฟตามีนอันเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ชนิดเม็ดยา จำนวน 1,720,000 เม็ด (หน่วยการใช้) และชนิดผลึกสีขาว จำนวน 36 ถูง ซึ่งมีปริมาณตั้งแต่ 15 หน่วยการใช้ขึ้นไป มีน้ำหนักสุทธิตั้งแต่ 1.5 กรัมขึ้นไป คำนวณเป็นปริมาณสารบริสุทธิ์ตั้งแต่ 375 มิลลิกรัมขึ้นไปและเกินกว่า 20 กรัมขึ้นไป โดยจำเลยทั้ง 3 แบ่งหน้าที่กันทำในการติดต่อรับมอบครอบครอง ลำเลียง ขนส่ง เก็บรักษาและนำไปส่งมอบให้แก่ลูกค้าผู้สั่งซื้อยาเสพติดดังกล่าวจากพวกของจำเลยทั้ง 3 อันเป็นการสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต่อมาจำเลยทั้ง 3 ร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนอันเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ชนิดเม็ดยาไว้ในครอบครองของจำเลยทั้ง 3 เพื่อจำหน่ายโดยมิได้รับอนุญาตอันเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันดังกล่าว เหตุเกิดที่ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี/แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานครและแขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร เกี่ยวพันกันและจำเลยที่ 1 เป็นบุคคลเดียวกับจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ 921/2558 ของศาลนี้และคดีอาญาหมายเลขแดงที่ 309/2556 ของศาลจังหวัดมีนบุรี เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีคำสั่งอนุมัติแจ้งข้อหาดำเนินคดีกับจำเลยทั้ง 3 ในความผิดฐานสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันแห่งพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 แล้วขอให้ลงโทษจำเลยทั้ง 3 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 พระราชบัญญัติ อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2526 ประมวลกฎหมายอาญา ธิเบตเมทแอมเฟตามีนที่เหลือจากการตรวจพิสูจน์และของกลางอื่น ๆ ทั้งหมดและขอให้ลงโทษจำเลยที่ 1 ต่อจากโทษของจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำของศาลนี้และคดีอาญาหมายเลขแดงของศาลจังหวัดมีนบุรี จำเลยทั้ง 3 ให้การรับสารภาพและจำเลยที่ 1 รับว่าเป็นบุคคลเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้ลงโทษต่อตามฟ้อง ทางพิจารณาโจทก์นำสืบประกอบคำรับสารภาพของจำเลยทั้ง 3 ว่าเจ้าพนักงานตำรวจ กองบังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติด 3 กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดได้รับแจ้งจากจากสายลับว่า บ้านเลขที่ ... มีผู้ต้องสงสัยมีพฤติกรรมลักลอบจำหน่ายยาเสพติด โดยเข้าบ้านพักทั้งวันไม่ได้เข้าพักอาศัย แต่จะมีรถยนต์ราคาแพงมาจอดและเข้าไปภายในบ้าน จากนั้นจึงออกมาจากบ้านและแต่ละครั้งจะนำผ้าคลุมรถมาปิดบังไว้ที่ประตูหน้าบ้าน จากนั้นเจ้าหน้าที่ได้ไปสังเกตการณ์เพื่อสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่บ้านหลังดังกล่าว

จากพฤติการณ์คดีศาลจึงพิพากษาว่าจำเลยทั้ง 3 มีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ประกอบประมวลกฎหมายอาญาและจำเลยที่ 1 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2526 การกระทำของจำเลยที่ 1 เป็นความผิดหลายกรรมต่างกันลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา ฐานสมคบกันโดยการตกลงกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและร่วมกันมียาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยมิได้รับอนุญาตอันเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติได้สมคบกันให้ประหารชีวิตจำเลยทั้ง 3 ความผิดฐานปลอมเอกสารราชการ และใช้เอกสารราชการปลอมกับความผิดฐานปลอมบัตรประจำตัวประชาชนและฐานใช้บัตรประจำตัวประชาชนปลอมเป็นการกระทำความผิดเดียว อันเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา จำเลยที่ 1 เป็นผู้ปลอมบัตรประจำตัวประชาชนและใช้บัตรประจำตัวประชาชนปลอมจึงลงโทษฐานใช้บัตรประจำตัวประชาชนปลอมตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2526 จำคุกจำเลยที่ 1 มีกำหนด 2 ปี รวม 2 กระทง เป็นจำคุกจำเลยที่ 1 มีกำหนด 4 ปี ฐานปลอมเอกสารราชการ จำคุกจำเลยที่ 1 มีกำหนด 2 ปี รวม 3 กระทง เป็นจำคุกจำเลยที่ 1 มีกำหนด 6 ปี ฐานมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต จำคุก จำเลยที่ 1 มีกำหนด 8 เดือน ความผิดฐานพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน ทางสาธารณะ โดยมิได้รับอนุญาตและโดยไม่มีเหตุสมควร เป็นการกระทำความผิดเดียวอันเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทลงโทษตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด ตามประมวลกฎหมายอาญา จำคุกจำเลยที่ 1 มีกำหนด 6 เดือน จำเลยทั้ง 3 ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณามีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญากระทงละกึ่งหนึ่งฐานสมคบกันโดยการตกลงกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและร่วมกันมียาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยมิได้รับอนุญาตอันเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติได้มีการสมคบกัน ให้จำคุกจำเลยทั้ง 3 ตลอดชีวิตและจำคุกจำเลยที่ 1 ฐานใช้บัตรประจำตัวประชาชนปลอม 2 ปี ฐานปลอมเอกสารราชการ 3 ปี ฐานมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต 4 เดือน ฐานพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน ทางสาธารณะ โดยมิได้รับอนุญาต 3 เดือน เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้วให้จำคุกจำเลยที่ 1 ตลอดชีวิตสถานเดียวตามประมวลกฎหมายอาญาริบเมทแอมเฟตามีนของกลางและกล่องพลาสติกขนาดใหญ่ สีเทาจำนวน 2 ใบ ถึงพลาสติก จำนวน 1 ใบและกระเป่าเป้ขนาดใหญ่สีเขียวจำนวน 4 ใบ โทรศัพท์เคลื่อนที่ จำนวน 8 เครื่อง บัตรประจำตัวประชาชนของกลาง ส่วนที่โจทก์ขอให้ปรับโทษจำคุกจำเลยที่ 1 ในคดีนี้ต่อจากโทษของจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อย.921/2558 ของศาลนี้และคดีอาญาหมายเลขแดงที่ 309/2556 ของศาลจังหวัดมินบุรี ตามฟ้องนั้นไม่ปรากฏว่าศาลนี้และศาลจังหวัดมินบุรี มีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยที่ 1 ในคดีอาญาดังกล่าวแล้วหรือไม่จึงไม่อาจนับโทษจำคุกจำเลยที่ 1 ในคดีนี้ต่อจากโทษจำคุกของจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำของศาลนี้และ

คดีอาญาหมายเลขแดงที่ของศาลจังหวัดมีนบุรีตามฟ้องได้ ให้ยกคำขอในส่วนนี้คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก (คดีหมายเลขดำที่ อย.1541/2558, คดีหมายเลขแดงที่ อย.3736/2558)

4.2.6 คดีหมายเลขดำที่ อย.921/2558, คดีหมายเลขแดงที่ อย.5123/2558

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่าเมื่อ พ.ศ.2555 จำเลยที่ 1 และที่ 2 จำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อย. 671/2556 ของศาลนี้และพวกที่ยังไม่ได้ตัวมาฟ้องสบคบกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยวางแผนและแบ่งหน้าที่กันทำที่จะร่วมดำเนินการนำยาเสพติดไปเก็บรักษา ลำเลียง ขนส่งและส่งมอบเมทแอมเฟตามีนตามคำสั่งของพวกของจำเลยดังกล่าว ภายหลังที่มีการสบคบกันดังกล่าวจำเลยกับพวกร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีน จำนวน 399,540 เม็ด เป็นผลึกสีขาวและสีขาวออกน้ำตาล จำนวน 10 ถุง ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย เหตุเกิดที่ตำบลแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายและตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เกี่ยวพันกัน ต่อมาเจ้าพนักงานตำรวจจับได้พร้อมเมทแอมเฟตามีนดังกล่าวและเครื่องจีพีเอส พร้อมซิมการ์ดที่จำเลยกับพวกใช้ตรวจสอบเส้นทางการลำเลียงยาเสพติดของกลางและยึดได้โทรศัพท์เคลื่อนที่จำนวน 2 เครื่อง ที่จำเลยกับพวกใช้ติดต่อสื่อสารเพื่อนัดหมายส่งมอบยาเสพติดของกลาง รถยนต์ยี่ห้อฮิซุซุ และรถจักรยานยนต์ ยี่ห้อยามาฮา เป็นทรัพย์สินที่ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของกลางนำส่งพนักงานสอบสวน ต่อมาเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจำเลยได้ในคดีอื่น โดยได้อายัดตัวและนำตัวส่งพนักงานสอบสวนและจำเลยเป็นบุคคลเดียวกับจำเลยในคดีอาญาหลายหมาย ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ประมวลกฎหมายอาญา ธิบายยาเสพติดให้โทษของกลางที่เหลือจากการตรวจพิสูจน์และนับโทษจำคุกจำเลยต่อกับโทษจำคุกจำเลยในคดีอาญา

จำเลยให้การรับสารภาพทางพิจารณาโจทก์นำสืบประกอบคำรับสารภาพเมื่อพิเคราะห์พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบประกอบคำรับสารภาพแล้วข้อเท็จจริงในเบื้องต้นรับฟังได้ว่าพนักงานสอบสวนส่งยาเม็ดและผลึกสีขาวกับผลึกสีขาวออกน้ำตาลของกลางไปตรวจพิสูจน์แล้วผลการตรวจปรากฏว่าเป็นเมทแอมเฟตามีนตามรายงานการตรวจพิสูจน์ คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่าจำเลยกระทำความผิดตามที่โจทก์ฟ้องหรือไม่ ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ประกอบประมวลกฎหมายอาญา การกระทำของจำเลยฐานร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและฐานสบคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสบคบกันเป็นการกระทำความผิดเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทให้ลงโทษตามกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา แต่จำเลยได้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสบคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นจึงให้ลงโทษในความผิดฐานร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ลงโทษจำเลยประหารชีวิต จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณามีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา คงจำคุกจำเลยตลอดชีวิตให้นับโทษจำคุก

จำเลยต่อจากโทษจำคุกจำเลยที่ 1 ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ อย.3736/2558 ของศาลนี้ รัฐบาลเสด็จให้โทษที่เหลือจากการตรวจพิสูจน์ของกลาง คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก (คดีหมายเลขดำที่ อย.921/2558, คดีหมายเลขแดงที่ อย.5123/2558)

4.3 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณโดยการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประเด็นปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาเสด็จติดข้ามชาติในประเทศไทยจากบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมที่มีหน้าที่โดยตรงในการปราบปรามยาเสด็จติด จำนวน 50 รายประกอบด้วย

1. กองบัญชาการปราบปรามยาเสด็จติด จำนวน 10 ราย
2. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสด็จติด จำนวน 10 ราย
3. กรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน 10 ราย
4. สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง จำนวน 10 ราย
5. สำนักงานกลางแห่งชาติตำรวจสากลกรุงเทพฯ กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 10 ราย

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (เพศ)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศชาย	40	80.00
2. เพศหญิง	10	20.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากถึง 40 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ส่วนเพศหญิง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ระดับชั้นยศ)

ระดับชั้นยศ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่าร้อยตำรวจตรี	27	54.00
2. ร้อยตำรวจตรีถึงร้อยตำรวจเอก	16	32.00
3. พันตำรวจตรีถึงพันตำรวจเอก	7	14.00
4. พลตำรวจตรีขึ้นไป	0	0.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.2 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามระดับชั้นยศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับชั้นยศต่ำกว่าร้อยตำรวจตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 54.00

รองลงมาคือ ร้อยตำรวจตรีถึงร้อยตำรวจเอก จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 และพันตำรวจตรีถึงพันตำรวจเอก จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (อายุ)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ 22-26 ปี	4	8.00
2. อายุ 27-31 ปี	7	14.00
3. อายุ 32-36 ปี	11	22.00
4. อายุ 33-41 ปี	28	56.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.3 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุ 33-41 ปี มากที่สุด จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมาคือ อายุ 32-36 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 และอายุ 27-31 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (การศึกษา)

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1.ปริญญาตรี	29	58.00
2.ปริญญาโท	21	42.00
3.ปริญญาเอก	0	00.00
4. อื่น ๆ	0	00.00
รวม	50	100

จากตารางที่ 4.4 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (สถานภาพสมรส)

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
1. โสด	28	56.00
2. สมรส	22	44.00
3. หม้าย/หย่าร้าง	0	00.00
รวม	50	100

จากตารางที่ 4.5 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพโสดมากที่สุด จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมาคือ สมรส จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (รายได้)

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 25,000 บาท	13	26.00
2. 25,001-30,000 บาท	21	42.00
3. 30,001-35,000 บาท	7	14.00
4. 35,001 บาทขึ้นไป	9	18.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.6 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ 25,001-30,000 บาท มากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 25,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 และ 35,001 บาทขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ประสบการณ์ในการทำงานสำรวจ)

ประสบการณ์ในการทำงานสำรวจ	จำนวน	ร้อยละ
1. 1-5 ปี	9	18.00
2. 6-10 ปี	14	28.00
3. 11-15 ปี	12	24.00
4. 16 ปีขึ้นไป	15	30.00
รวม	50	100

จากตารางที่ 4.7 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการทำงานสำรวจ 16 ปีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 รองลงมาคือ 6-10 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 และ 11-15 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00

ตารางที่ 4.8 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ประสบการณ์ในการทำงานด้านยาเสพติด)

ประสบการณ์ในการทำงานด้านยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
1. 5-10 ปี	32	64.00
2. 11-15 ปี	10	20.00
3. 16-20 ปี	7	14.00
4. 21 ปีขึ้นไป	1	2.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.8 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านยาเสพติด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการทำงานด้านยาเสพติด 5-10 ปี มากที่สุด จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงมาคือ 11-15 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และ 16-20 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00

4.3 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและประชุมกลุ่มย่อยผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญได้แก่ บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมประกอบด้วย 1) กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2) กรมสอบสวนคดีพิเศษ 3) สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง 4) สำนักงานกลางแห่งชาติตำรวจสากลกรุงเทพ กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 5) สำนักงานคดียาเสพติด 6) สำนักงานอัยการสูงสุด 7) แผนกคดียาเสพติด ศาลอาญาและ 7) นักวิชาการด้านอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม ในประเด็นเกี่ยวกับ “ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทย” จึงสรุปและวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐาน

1.1 ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดในการสืบสวนสอบสวนเริ่มจากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่แต่ละคนในการรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งประสบการณ์ของแต่ละบุคคล/หน่วยงานไม่เท่ากันส่งผลให้ความละเอียดรอบคอบในการรวบรวมพยานหลักฐานตั้งแต่แรกทำให้คดีมีปัญหา เช่น คดีที่ใช้กล้องวงจรปิดเป็นหลักฐานซึ่งระยะเวลาการเก็บข้อมูลฮาร์ดดิสก์ของกล้องวงจรปิดเพียงแค่ 7 วัน ถ้าหากเก็บข้อมูลซ้ำก็จะมีหลักฐานใช้ในการสืบสวนสอบสวน

1.2 พยานหลักฐานโดยเฉพาะการสืบสวนเส้นทางการเงิน ในการเข้าถึงข้อมูลทำได้ยากทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสืบสวนสอบสวนเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดีและยุทธศาสตร์ที่มีอยู่ถ้าหากยังเชิงซ้ำและไม่มีประสิทธิภาพเท่ากลุ่มคนกระทำความผิด ทั้งนี้ปัญหาเรื่องการสืบสวนหาพยานหลักฐานหรือการสืบสวนเส้นทางการเงินคือ ไม่มีการฝึกอบรมการสืบสวนในยุคสมัยใหม่เมื่อมาดำเนินคดีลักษณะที่เป็นองค์กรอาชญากรรมต้องอาศัยการสืบสวนทางการเงินและทางเทคโนโลยีซึ่งการทำธุรกรรมในปัจจุบันสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว เพราะฉะนั้นถ้าการสืบสวนหาพยานหลักฐานจะช้าเมื่อเทียบกับเส้นทางการเงินที่รวดเร็วส่งผลให้มีปัญหามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ตำรวจ) กล่าวว่า

“...การสืบสวนเส้นทางการเงินในการเข้าถึงข้อมูลทำได้ยาก ทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสืบสวนสอบสวนเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดีและยุทธศาสตร์ที่มีอยู่ถ้าหากยังเชื่องช้าและไม่มีประสิทธิภาพเท่ากลุ่มคนกระทำความผิดกระทำอยู่ส่งผลให้กลุ่มผู้ค้ำองเห็นโอกาสในการกระทำความผิดโดยไม่กลัวกฎหมาย...”

เช่นเดียวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (พนักงานอัยการ) ซึ่งกล่าวว่า

“...ปัญหาทั้งหมดในการสืบสวนสอบสวนเริ่มจากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งประสบการณ์แตกต่างกันส่งผลให้ความละเอียดรอบคอบในการรวบรวมพยานหลักฐานตั้งแต่แรกทำให้คดีมีปัญหา...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกท่านหนึ่ง (พนักงานอัยการ) กล่าวว่า

“ปัญหาเรื่องการสืบสวนหาพยานหลักฐานหรือการสืบสวนเส้นทางการเงินคือ ไม่มีการฝึกอบรมเรื่องการสืบสวนในยุคสมัยใหม่ เมื่อมาดำเนินคดีลักษณะที่เป็นองค์กรอาชญากรรมต้องอาศัยการสืบสวนทางการเงินและทางเทคโนโลยีซึ่งการทำธุรกรรมในปัจจุบันสามารถทำได้อย่างรวดเร็วเพราะฉะนั้นถ้าการสืบสวนหาพยานหลักฐานที่ช้าเมื่อเทียบกับเส้นทางการเงินที่รวดเร็วส่งผลให้มีปัญหามากขึ้น รวมถึงปัญหาการสืบสวนคือไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลการจดทะเบียนเบอร์โทรศัพท์ซึ่งแต่ละองค์กรแม้กระทั่งออกหมายเรียกเพื่อเอาเอกสารมาประกอบสำนวนบางบริษัทยังไม่ให้ความร่วมมือ...”

เช่นเดียวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (เจ้าหน้าที่ ป.ป.ส.) อีกท่านหนึ่งกล่าวว่า

“ขั้นตอนหรือกระบวนการในการเก็บพยานหลักฐานค่อนข้างมีปัญหาเนื่องจากขาดความรู้ความเชี่ยวชาญ เก็บช้า เก็บไม่ครบหรือทำพยานหลักฐานหายออกไปหรือการเก็บพยานหลักฐานที่สำคัญยังไม่ได้เท่าที่ควร...”

และนอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (ผู้พิพากษา) กล่าวว่า

“ขั้นตอนที่มีปัญหาที่สุดคือ การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานให้ถูกต้องและต้องเก็บพยานหลักฐานให้ครบถ้วนสมบูรณ์ แต่ที่ผ่านมามีปัญหาว่าการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ในชั้นต้นมักเกิดปัญหาย่อยครั้ง...”

ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (นักวิชาการ) กล่าวว่า

“...โดยปกติแล้วการรวบรวมพยานหลักฐานมักเกิดขึ้นในชั้นพนักงานสอบสวนจึงเป็นปัญหามากเวลาการเก็บพยาน...”

2. ปัญหาและอุปสรรคด้านการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กล่าวคือ การประสานขอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคดีทั้งในส่วนที่อยู่ในขั้นตอนการสืบสวนก่อนเกิดเหตุและสืบสวนหลังเกิดเหตุ โดยเฉพาะข้อมูลจากเครือข่ายโทรศัพท์และข้อมูลการทำธุรกรรมทางการเงินของผู้กระทำผิดหรือเป้าหมายที่ต้องสงสัย เนื่องจากการสืบสวนข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิดในคดีอาชญากรรมนั้นจำเป็นต้องใช้ข้อมูลที่ค่อนข้างรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ อันเนื่องมาจากการกระทำผิดนั้นมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ทั้งการสื่อสารและการทำธุรกรรมทางการเงิน ดังนั้นหากข้อมูลเหล่านี้ได้มาไม่ทันเวลาก็ย่อมทำให้การสืบสวนข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิดนั้นไม่เกิดประโยชน์หรืออาจเกิดประโยชน์ แต่ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้นได้อย่างเต็มที่ เช่น การขอประสานข้อมูลเกี่ยวกับการใช้โทรศัพท์และข้อมูลการทำธุรกรรมทางการเงินในปัจจุบัน กล่าวคือ พนักงานสอบสวนต้องออกหมายเรียกไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน จึงจะสามารถขอข้อมูลได้ ส่วนความรวดเร็วในการได้มาซึ่งข้อมูลนั้นก็ย่อมขึ้นอยู่กับเจ้าของข้อมูลที่จะให้ความร่วมมือหรือให้ความสำคัญมากน้อยเพียงใด ซึ่งในส่วนดังกล่าวนี้ไม่สามารถที่จะเร่งรัดหรือสั่งการให้ได้ในทันทีทันใดได้ เว้นแต่ในกรณีมีความสัมพันธ์ส่วนบุคคลก็อาจจะได้มาเร็วกว่ากรณีปกติ เป็นต้น ในกรณีนี้รวมไปถึงตัวบทกฎหมายที่ต้องประสานกับหน่วยงานอื่นในต่างประเทศด้วย ถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีกฎหมายที่เอื้อต่อความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่บ้างแล้ว เช่น กรณี พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 ซึ่งถือว่าเป็นตัวกฎหมายที่ใช้กล่าวอ้างในการปฏิบัติหน้าที่ได้ แต่ต้องตามมาด้วยเงื่อนไขระยะเวลาที่ไม่สามารถบังคับให้แต่ละประเทศปฏิบัติตามได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญของประเทศที่ถูกร้องขอต่อเรื่องนั้น ๆ ด้วย หากประเทศที่ถูกร้องขอให้ความสำคัญมากเป็นอันดับหนึ่งก็จะได้รับความร่วมมือตามที่ร้องขอในระยะเวลาที่รวดเร็ว แต่ในทางกลับกันหากประเทศที่ถูกร้องขอให้ความสำคัญต่อเรื่องที่ร้องขอน้อยหรือไม่ให้ความสำคัญเลยก็จะทำให้ระยะเวลาในการดำเนินการนั้นล่าช้าและไม่สามารถทราบกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดของเรื่องที่ร้องขอนั้นได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้หากต้องการความร่วมมือที่ผู้กระทำผิดในคดีอาชญากรรมได้กระทำผิดในลักษณะของเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติแล้ว การที่จะประสานงานร้องขอไปยังประเทศต่าง ๆ ก็อาจส่งผลกระทบต่อรูปคดีในภาพรวมได้นอกจากนี้ยังรวมถึงบริษัทที่ให้บริการ เช่น เครือข่ายมือถือ ธนาคารหรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยหน่วยงาน (ภาคเอกชน) เหล่านี้ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐกับภาครัฐ หน่วยงานภาครัฐกับหน่วยงานภาคเอกชนซึ่งแต่ละหน่วยงานไม่ได้มีการบูรณาการความร่วมมือกันเท่าที่ควร แม้กระทั่งหน่วยงานในต่างประเทศซึ่งเป็นหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศร่วมกันเพราะฉะนั้นการขอข้อมูลเหล่านี้ต้องทำผ่านช่องทางที่เป็นทางการซึ่งใช้เวลาที่ค่อนข้างนานและการไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลการจดทะเบียนเบอร์โทรศัพท์ ซึ่งแต่ละองค์กรแม้กระทั่งออกหมายเรียกเพื่อขอเอกสารมาประกอบสำนวนบางหน่วยงานยังไม่ให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน จากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (พนักงานอัยการ) ที่ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันกล่าวว่า

“...การขอข้อมูลการใช้งานกับบริษัทที่ให้บริการไม่ค่อยได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร...”

เช่นเดียวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ตำรวจ Interpol) กล่าวว่

“...การขอความร่วมมือทางอาญาที่ต้องการข้อมูลเหล่านี้ต้องทำผ่านช่องทางที่เป็นทางการซึ่งใช้เวลาที่ค่อนข้างนานจึงทำให้มีความล่าช้าในการดำเนินคดี...”

เช่นเดียวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ตำรวจ บข.ป.ส.) กล่าวว่

“...การสืบสวนเส้นทางการเงินในการเข้าถึงข้อมูลทำได้ยาก ทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสืบสวนสอบสวนเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดี...”

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ ป.ป.ส.) ให้ความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันกล่าวว่

“...การขอพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะภาคเอกชนเป็นอะไรที่ขอยากมาก บางครั้งต้องใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือบางครั้งต้องมีค่าตอบแทนพิเศษให้ถึงจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาในการดำเนินคดี ซึ่งแม้ว่าบางหน่วยงานจะมีความร่วมมือกับภาครัฐ...”

3. การข่มขู่เจ้าหน้าที่รัฐเนื่องจากเครือข่ายยาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีอิทธิพลสูงจึงสามารถข่มขู่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทั้งในแง่ของชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินจึงเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความรุนแรง นอกจากนี้แล้วเนื่องด้วยคดียาเสพติดมักกระทำในรูปของเครือข่ายหรือองค์กรที่มีสมาชิกในเครือข่ายจำนวนมาก รวมไปถึงผู้มีอิทธิพลที่เข้ามาเกี่ยวข้องขององค์กรดังกล่าวด้วยจึงทำให้ปัญหาเรื่องของการข่มขู่พยานหรือแม้แต่ตัวเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่โดยตรงเป็นเรื่องที่มักจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องมาจากคดียาเสพติดนั้นมีโทษค่อนข้างสูงจึงทำให้เป็นปัจจัยหลักที่ผู้กระทำผิดหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในคดียาเสพติดไม่ยอมเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมรับผิดชอบจึงทำให้เกิดความพยายามทำในทุกวิถีทางที่จะป้องกันไม่ให้ตัวเองเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยการเข้าไปข่มขู่พยานในคดีบ้าง ทำร้ายหรือฆ่าปิดปากพยานบ้างหรือให้เงินสินบนเจ้าหน้าที่ชุดจับกุม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ในปัจจุบัน ตามหลักการได้มีการคุ้มครองพยานตามกฎหมายอยู่ แต่ในข้อเท็จจริงส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ ด้วยปัญหาในหลาย ๆ ด้านที่เกี่ยวข้อง เช่น ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่คอยดูแลและคุ้มครองความปลอดภัยให้พยาน แต่ในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ตำรวจดังกล่าวก็ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านอื่น ๆ ไปด้วย จึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในส่วนของการคุ้มครองพยานนั้นไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ตามหลักการที่ได้กำหนดไว้ จึงทำให้พยานในคดีส่วนหนึ่งไม่ยินยอมเข้ามาเป็นพยานในคดีเนื่องมาจากเกรงว่าจะไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและครอบครัวของพยานเองซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (นักวิชาการ) กล่าวว่

“...เมื่อเกิดคดีขึ้นเรามักจะเห็นตามข่าวว่าตำรวจชั้นผู้น้อยหรือผู้ปฏิบัติงานมักถูกข่มขู่จากกลุ่มผู้มีอิทธิพล ตลอดจนการถูกทำร้ายระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ก็จึงจำเป็นต้องมีความระมัดระวังในการปฏิบัติงาน...”

สอดคล้องกับเจ้าหน้าที่ท่านหนึ่งกล่าวว่า

“...ผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในคดียาเสพติดพยายามทำในทุกวิถีทางที่จะป้องกันไม่ให้ตัวเองเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการเข้าไปชมชู้พยาน ทำร้ายหรือฆ่าปิดปากพยานหรือให้เงินสินบนเจ้าหน้าที่ชุดจับกุม...”

4. คดียาเสพติดทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นกรณีเมทแอมเฟตามีน ยาบ้าหรือยาไอซีไม่ได้มีการผลิตที่ประเทศไทยซึ่งเชื่อว่ามาจากประเทศเพื่อนบ้านเป็นแหล่งผลิต เช่น ประเทศพม่า ที่มีความสัมพันธ์กับเหตุผลทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงส่งผลให้ปัญหาคดียาเสพติดในรูปแบบต่าง ๆ มีปัญหามานาน ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (พนักงานอัยการ) กล่าวว่า

“...ปัญหาทั้งหมดในการสืบสวนสอบสวนมีความสัมพันธ์โดยมีเหตุผลทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ DSI) ที่กล่าวว่า

“...ทั้งนี้ทั้งนั้นความสัมพันธ์เหล่านี้หลายๆ อย่างไม่สามารถจับต้องได้สุดท้ายลงมาสู่กลไกแบบหน่วยงานกับหน่วยงาน อย่างเช่น จับกลุ่มผู้กระทำความผิดส่งผ่านชายแดนด้วยเหตุผลทางการเมือง ทางสังคมหรือศาสนาที่ไม่สามารถส่งทางกระบวนการผู้ร้ายข้ามแดนได้ซึ่งไม่ถูกต้องเนื่องจากระเบียบกฎหมายของแต่ละประเทศแตกต่างกัน...”

เช่นเดียวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (พนักงานอัยการ) กล่าวว่า

“...การดำเนินคดียาเสพติดในรูปแบบนี้มีกรณีเรื่องการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง มีผู้ที่มีอิทธิพลทางการเมืองควบคุมทั้ง 2 ฝ่ายจึงทำให้การจับกุมหรือการดำเนินคดีไม่ประสบความสำเร็จ...”

5. ปัญหาและอุปสรรคด้านระเบียบ กฎหมายและการลงโทษ ในปัจจุบันกฎหมายที่นำมาใช้เกี่ยวกับคดียาเสพติดนั้นมีจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่ปัญหาที่พบคือผู้ที่มีหน้าที่และดำเนินการเกี่ยวกับคดียาเสพติดนั้น ไม่ได้ศึกษาหาความรู้และไม่มากกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2556 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ.2550 รวมไปถึงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งตัวบทกฎหมายเหล่านี้ล้วนแต่เป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้เกี่ยวกับคดียาเสพติดได้เป็นอย่างดี แต่ถ้าผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ความเข้าใจในตัวบทกฎหมายข้างต้นเป็นอย่างดี ย่อมส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล อีกกรณีหนึ่งที่ตัวบทกฎหมายไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้อย่างทันสถานการณ์และทันต่อเหตุกาณ์ได้นั้น ส่วนหนึ่งมาจากตัวบทกฎหมายบางฉบับนั้นค่อนข้างล้าสมัยและยังไม่ได้รับการปรับแก้ให้ทันต่อสถานการณ์ ดังเช่นกรณีกลุ่มผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติดมักมีการกระทำในลักษณะขององค์กร โดยมีการแบ่งหน้าที่กันทำและส่งต่อกันเป็นทอด ๆ รวมถึงผู้ร่วมกระทำความผิดไม่จำเป็นต้องเป็นกลุ่มคนที่รู้จักกันมาก่อน แต่มีผลประโยชน์ในเรื่องของเงินหรือวัตถุเข้ามาเป็นสิ่งจูงใจให้กระทำความผิด

เหล่านั้นตกลงปลงใจเข้าร่วมกันกระทำผิดจนกระทั่งความสำเร็จประกอบกับการกระทำผิดคือยาเสพติดในปัจจุบันมีการกระทำผิดในหลายพื้นที่หลายรัฐในเวลาเดียวกันจึงทำให้พฤติการณ์ดังกล่าวเข้าข่ายการเป็นอาชญากรรมข้ามชาติจึงยิ่งทำให้คดียาเสพติดนั้นมีความยุ่งยากและซับซ้อน ดังนั้นหากตัวบทกฎหมายไม่ปรับเปลี่ยนให้ทันต่อเหตุการณ์แล้วย่อมทำให้การบังคับใช้กฎหมายต่อกลุ่มผู้กระทำผิดไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้แล้วยังรวมถึง

5.1 แต่ละประเทศมีความแตกต่างกันทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเกิดปัญหา เช่น การส่งผู้ร้ายข้ามแดนหรือการขอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เป็นต้น

5.2 ผู้กระทำผิดหรือเครือข่ายยาเสพติดไม่มีความเกรงกลัวต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น บลทงโทษเบาเกินไป เป็นต้น

5.3 เจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ตำรวจ บช.ปส.) ที่กล่าวว่า

“...กฎหมายไม่ได้รองรับต่อการวิวัฒนาการ ด้วยเหตุผลการป้องกันมุ่งเน้นในเรื่องของการปราบปรามและจับกุม ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องของการทำลายโครงสร้างที่แท้จริง ทำให้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพที่แท้จริงและทำให้ให้กลุ่มผู้ค้ำมองเห็นโอกาสในการกระทำความผิดโดยไม่กลัวกฎหมาย...”

ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (ตม.) กล่าวว่า

“...ไม่มีการกำหนดนโยบายในการปราบปรามการอย่างจริงจัง ตลอดจนการขอความร่วมมือหรือประสานงานในการปราบปรามร่วมกันระหว่างประเทศโดยการเทียบเคียงซึ่งยังมีปัญหาในทางปฏิบัติมากพอควร ซึ่งในการดำเนินการตามกระบวนการระหว่างประเทศต้องอาศัยกระทรวงต่างประเทศและพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาเข้ามาเกี่ยวข้องจึงทำให้ระบบการบังคับใช้กฎหมายด้อยประสิทธิภาพ...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Interpol) คนหนึ่งกล่าวว่า

“...ปัญหาอีกอย่างคือ แต่ละประเทศมีกฎหมายที่กำหนดว่าสิ่งที่กระทำอยู่ในประเทศนั้นมีความผิดที่ไม่เหมือนกัน...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (ผู้พิพากษา) กล่าวว่า

“...กฎหมายหรือการลงโทษผู้ต้องหาในคดีใดคดีหนึ่งก็ต้องดูองค์ประกอบหลายอย่าง ทั้งนี้การลงโทษนั้นในฐานะผู้ตัดสินก็ต้องลงโทษตามอรรถคดีตามพยานหลักฐานและสำนวนคดีที่เข้าสู่ศาล...”

6. การดำเนินคดียาเสพติดในลักษณะขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติมีข้อจำกัดของทรัพยากรที่ต้องใช้ทั้งระยะเวลาและงบประมาณจำนวนมาก รวมถึงกระบวนการมีหลายขั้นตอนส่งผลให้การดำเนินคดีมีความล่าช้า ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ตำรวจ Interpol) กล่าวว่า

“...ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานระหว่างประเทศคือ หน่วยงานระหว่างประเทศไม่ใช่หน่วยงานบังคับกฎหมาย เป็นหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายการ

สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศร่วมกันซึ่งไม่สามารถบังคับได้ว่าทุกประเทศต้องทำตามที่ร้องขอในการขอความร่วมมือ เพราะฉะนั้นการขอความร่วมมือทางอาญาที่ต้องการข้อมูลเหล่านี้ต้องทำผ่านช่องทางที่เป็นทางการซึ่งใช้เวลาที่ค่อนข้างนานจึงทำให้มีความล่าช้าในการดำเนินคดี...”

สอดคล้องกับเจ้าหน้าที่ตำรวจท่านหนึ่ง (บช.ปส.) กล่าวว่า

“...การสืบสวนเส้นทางการเงินในการเข้าถึงข้อมูลทำได้ยาก ทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสืบสวนสอบสวนเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดีและทำให้การดำเนินคดีเชิงข้อหาและไม่มีประสิทธิภาพ...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ DSI) กล่าวว่า

“ด้วยข้อจำกัดของทรัพยากรต้องใช้ทั้งระยะเวลาและงบประมาณจำนวนมาก รวมถึงกระบวนการมีหลายขั้นตอนส่งผลให้การดำเนินงานมีความล่าช้า...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ ป.ป.ส.) กล่าวว่า

“...การดำเนินคดียาเสพติดบางครั้งต้องใช้ทุนทรัพย์ส่วนตัวเนื่องจากเงินที่ได้ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ เพราะ 1 คดีต้องใช้ระยะเวลาในการทำงานนาน รวมถึงคนก็ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่...”

และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (นักวิชาการ) กล่าวว่า

“...ทรัพยากร งบประมาณต่าง ๆ ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ของทุกองค์กร แต่อยู่ที่จัดสรรอย่างไรให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดแล้วเอื้อต่อการปฏิบัติงานได้มากที่สุด...”

7. ปัญหาอุปสรรคด้านภาษา เนื่องจากบางประเทศไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการ ส่งผลให้การดำเนินคดี การติดต่อสื่อสารเป็นไปได้ยากลำบาก ตลอดจนถ้ามีความจำเป็นในการใช้ล่ามในการแปลภาษาต้องคำนึงถึงศักยภาพของล่ามและจริยธรรมในการแปลสารด้วย สอดคล้องกับเจ้าหน้าที่ DSI กล่าวว่า

“...ปัญหาด้านภาษาต่างประเทศทำให้มีประสิทธิภาพในการสืบสวนสอบสวนลดลงเนื่องจากสื่อสารกันไม่ได้...”

8. ปัญหาและอุปสรรคด้านหน่วยงาน กล่าวคือ การทำงานระหว่างประเทศโดยเฉพาะหน่วยงานระหว่างประเทศไม่ใช่หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย เป็นหน่วยงานที่เป็นเครือข่าย เพราะฉะนั้นการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศจึงไม่สามารถบังคับได้ว่าทุกประเทศต้องทำตามที่ร้องขอในการขอความร่วมมือเพราะการขอความร่วมมือทางอาญาที่ต้องการข้อมูลเหล่านี้ต้องทำผ่านช่องทางที่เป็นทางการซึ่งใช้เวลาที่ค่อนข้างนานจึงทำให้มีความล่าช้าในการดำเนินคดี นอกจากนี้แล้วการขอความร่วมมือหรือประสานงานในการปราบปรามร่วมกันระหว่างประเทศซึ่งยังมีปัญหาในทางปฏิบัติมากพอควรซึ่งในการดำเนินการตามกระบวนการระหว่างประเทศต้องอาศัยกระทรวงต่างประเทศและพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาเข้ามาเกี่ยวข้องโดยเป็นการโต้ตอบทางเอกสารซึ่งบางครั้งไม่ประสบความสำเร็จ รวมถึงปัญหาเรื่องการทูตหรือนโยบายระหว่างประเทศคือ ไม่มีมาตรการที่ชัดเจนในการกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติและเงื่อนไข กฎหมายของแต่ละ

ประเทศเหมือนกันทั้งในเรื่องการควบคุมผู้ต้องหา ระยะเวลาในการสอบสวนจึงทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัตินอกจากนี้การที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศและต่างประเทศได้นั้นย่อมมาจากการปฏิบัติงานร่วมกันในหลายภาคส่วนหรือที่เรียกว่าเป็นการบูรณาการการทำงานจึงจะทำให้ทางด้านยาเสพติดนั้นประสบความสำเร็จสูงสุด แต่ในข้อเท็จจริงนั้นปรากฏว่าในแต่ละหน่วยงานเองต่างต้องการเป็นเจ้าของภาพในการดำเนินการและต้องการแสดงความโดดเด่นของแต่ละหน่วยงานโดยไม่ได้ให้ความร่วมมือหรือประสานหน่วยงานข้างเคียงที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานยาเสพติดโดยตรงเช่นกัน เช่น กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (บช.ปส.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านยาเสพติดโดยเฉพาะ แต่ในบางกรณีก็ไม่สามารถที่จะแชร์ข้อมูลเกี่ยวกับคดียาเสพติดให้กันและกันได้จึงทำให้บางครั้งเกิดความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลได้ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับเจ้าหน้าที่ตำรวจท่านหนึ่ง (Interpol) กล่าวว่า

“...แต่ละประเทศก็จะมีวิธีการปฏิบัติไม่เหมือนกันดังนั้นจะขึ้นอยู่กับทำให้ความร่วมมือแต่ละประเทศ ทั้งนี้หลักการประสานงานกับประเทศต้นทางจนกระทั่งประเทศปลายทางเตรียมกระบวนการจับกุมคือแจ้งข้อมูลและจัดการสืบสวนรวมถึงขยายผล ส่งข้อมูลให้ทราบและเริ่มดำเนินการทั้งต้นทางและปลายทาง ซึ่งขั้นตอนที่จะทำให้การจับกุมได้รวดเร็วต้องอาศัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคลหรือความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ตำรวจ บช.ปส.) กล่าวว่า

“...ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรถ้าหากการทำงานภายในประเทศยังมีองและปฏิบัติวิธีในรูปแบบเดิม ๆ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ก้าวตามไม่ทันและไม่สามารถป้องกันหรือสกัดกั้นอาชญากรรมได้...”

เช่นเดียวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (พนักงานอัยการ) กล่าวว่า

“...โดยปัญหาที่อยู่กับระบบราชการภายในคือแต่ละหน่วยงานไม่ได้ให้ความร่วมมือกัน...”

9. การดำเนินคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติยังไม่มีแนวทางหรือวิธีปฏิบัติที่สามารถกระทำได้อย่างรวดเร็ว ชัดเจนและควบคุมเวลาในการดำเนินคดีได้ นอกจากนี้ปัญหาของความพร้อมของบุคลากรที่ทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพราะพื้นฐานของการสืบสวนสอบสวนมักเริ่มมาจากรู้ความเข้าใจ ความใส่ใจและความกระหายในการทำหน้าที่ หากบุคลากรที่ทำหน้าที่นี้ขาดคุณสมบัติที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้แล้วจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่นั้นเป็นไปด้วยอุปสรรคและปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและที่สำคัญการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านยาเสพติดนั้นส่วนใหญ่ผู้ปฏิบัติต้องเข้าใจด้วยว่ากลุ่มเครือข่ายของขบวนการยาเสพติดนั้นค่อนข้างซับซ้อนและกระทำในลักษณะขององค์กรขนาดใหญ่ อีกทั้งมีการนำเอาเครื่องมือเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับใช้กับงานแล้วก็ยังทำให้ผู้ปฏิบัติต้องยิ่งทำความเข้าใจทั้งในรูปแบบการทำงาน รูปแบบการติดต่อสื่อสารและรูปแบบพฤติการณ์ขององค์กรเหล่านี้ด้วย หากขาดความรู้ ความเข้าใจในส่วนนี้แล้วยังจะทำให้ทางด้านยาเสพติดนั้นไม่ประสบความสำเร็จหรืออาจจะประสบความสำเร็จแต่ไม่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล เช่น บางกรณีที่จับผู้ต้องหาพร้อมยาเสพติดของกลางได้แล้ว แต่ไม่สามารถทำการสอบสวนขยายผลได้เลยและไม่ทราบที่มาที่ไปของยาเสพติดเลย ทั้งที่สามารถทำการสอบสวนขยายผล

การจับกุมได้เครือข่ายขนาดใหญ่ได้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ชุดจับกุมไม่ได้มีความรู้ ความเข้าใจใน ภาพรวมของเครือข่ายยาเสพติด ทำให้ไม่สามารถดำเนินการอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องได้ เช่น การสืบสวน หาเส้นทางการเงิน การสืบสวนการเส้นทางการที่มาของทรัพย์สินรวมไปถึงการนำไปสู่มาตรการการยึด ทรัพย์สินของผู้ที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น สอดคล้องกับผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ตำรวจท่านหนึ่ง Interpol) กล่าวว่า

“...ปัจจุบันนี้ยังไม่มีแนวทางหรือว่าวิธปฏิบัติที่สามารถกระทำได้อย่าง รวดเร็ว เป็นขั้นตอนต้องปรับไปตามหน้างานหรือคดีที่เกิดขึ้น...”

สอดคล้องกับเจ้าหน้าที่ตำรวจท่านหนึ่งกล่าวว่า

“พื้นฐานของการสืบสวนสอบสวน มักเริ่มมาจากความรู้ความเข้าใจ ความ ใสใจและความกระหายในการทำหน้าที่ หากบุคลากรที่ทำหน้าที่นี้ขาดคุณสมบัติที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้แล้วจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่นั้นเป็นไปด้วย อุปสรรคและปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง...”

เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ท่านหนึ่ง (DSI) กล่าวว่า

“...กลุ่มเครือข่ายของขบวนการยาเสพติดนั้นค่อนข้างซับซ้อน และกระทำ ในลักษณะขององค์กรขนาดใหญ่ อีกทั้งมีการนำเอาเครื่องมือเทคโนโลยี ใหม่ ๆ มาปรับใช้กับงานแล้วก็ยังทำให้ ผู้ปฏิบัติต้องยิ่งทำความเข้าใจทั้งใน รูปแบบการทำงาน รูปแบบการติดต่อสื่อสารและรูปแบบพฤติกรรมของ องค์กร...”

10. ปัญหาการแต่งตั้งโยกย้ายของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีที่เกี่วกันทุกปีทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญถูกโยกย้ายไปหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้การป้องกันหรือการปราบปรามยาเสพติดขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถไปจึงส่งผลกระทบต่อ การดำเนินคดี ยาเสพติดทั้งในอนาคตและปัจจุบันและด้วยความที่เป็นข้าราชการและอยู่ในระบบข้าราชการไทย จึงทำให้ปัญหาการแต่งตั้งโยกย้ายเป็นประเด็นปัญหาหลักที่สำคัญและหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากระบบ ข้าราชการมีการเติบโตในหน้าที่แบบปริมาตร กล่าวคือ ยิ่งเจริญก้าวหน้าในหน้าที่สูงขึ้นเท่าใดตำแหน่ง ที่รองรับสำหรับความก้าวหน้านั้นก็ยังมีน้อยลงทำให้การแก้ปัญหาประเด็นการโยกย้ายคือ การ ย้ายไปดำรงตำแหน่งอื่นที่รองรับแทนซึ่งตำแหน่งดังกล่าวเป็นตำแหน่งอื่นและอาจจะไม่ได้มีหน้าที่ รับผิดชอบในหน้างานเกี่ยวกับยาเสพติด ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าวจึงทำให้บุคลากรที่มีความรู้และ ประสบการณ์ในด้านงานยาเสพติดถูกโยกย้ายไปทำหน้าที่อื่นทำให้ความต่อเนื่องขององค์กรที่ รับผิดชอบเนื้องานเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นต้องสะดุดหยุดลง อีกทั้งบางโครงการที่มีระยะเวลาในการ ดำเนินงานเป็นเวลาดำเนินการหลายปี ก็ไม่สามารถที่จะทำได้ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพได้ตาม เป้าประสงค์ที่ได้กำหนดไว้อีกด้วยสอดคล้องกับเจ้าหน้าที่ DSI ท่านหนึ่งกล่าวว่า

“...ระบบการแต่งตั้งหรือโยกย้ายทำให้การดำเนินคดีในทางปฏิบัติ ผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานลดลงเพราะผู้เชี่ยวชาญโดนโยกย้ายประจำปี...”

สอดคล้องกับเจ้าหน้าที่ท่านหนึ่งกล่าวว่า

“...ปัญหาการแต่งตั้งโยกย้ายเป็นปัญหาหลักที่สำคัญและหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากระบบข้าราชการมีการเติบโตในหน้าที่แบบปริมาตรด้วยสภาพ

ปัญหาดังกล่าวจึงทำให้บุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ในดำเนินงาน
ยาเสพติดถูกโยกย้ายไปทำหน้าที่อื่น...

11. นโยบายและยุทธศาสตร์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไม่มีการกำหนด
นโยบายในการปราบปรามการอย่างจริงจังและนอกจากนี้แล้วส่วนใหญ่มักเกิดปัญหาจากการที่รัฐบาล
ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานกำหนดนโยบายที่ไม่มีความชัดเจนและต่อเนื่อง อันเนื่องมาจาก
ปัญหาทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อนโยบายเป็นหลัก โดยนโยบายเหล่านี้มักจะถูกเปลี่ยนแปลงอยู่
เสมอกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลใหม่หรือชั่วคราวเมืองใหม่หรือแม้แต่เปลี่ยนรัฐมนตรีที่มีหน้าที่
เกี่ยวข้องใหม่ โดยเฉพาะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ซึ่งทำให้นโยบายเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นถูก
เปลี่ยนตามส่งผลให้แผนการปฏิบัติและโครงการที่ได้ดำเนินการอยู่นั้น ถูกยกเลิกและเปลี่ยนไปเพื่อ
รองรับนโยบายใหม่ ซึ่งปัญหานี้ถือว่าเป็นปัญหาหลักและสำคัญมากหากปัญหาดังกล่าวนี้สามารถ
แก้ไขได้ก็จะทำให้การดำเนินการของโครงการเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลนั้นมีความ
ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพประสิทธิผลยิ่งขึ้น สอดคล้องกับเจ้าหน้าที่ตำรวจท่านหนึ่งกล่าวว่า

“...ส่วนใหญ่มักเกิดปัญหาจากหน่วยงานกำหนดนโยบายที่ไม่มีความชัดเจน
และต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากปัญหาทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อนโยบาย
เป็นหลัก โดยนโยบายจะถูกเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลง
รัฐบาลใหม่หรือชั่วคราวเมืองใหม่ หรือแม้แต่เปลี่ยนรัฐมนตรีที่มีหน้าที่
เกี่ยวข้องใหม่ โดยเฉพาะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม...”

จากปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยที่กล่าว
มาข้างต้นจึงสรุปได้ว่ามีปัญหาและอุปสรรค 4 ปัญหาใหญ่ดังนี้

1. ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ ขาดยุทธศาสตร์ในการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ
และขาดนโยบายในการป้องกันและปราบปรามคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ
อย่างจริงจัง นโยบายระหว่างประเทศและการทูตทางงานด้านเอกสารไม่มีความเป็นทางการและการ
กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ยังขาดความสอดคล้องกับสถานการณ์การเกิดปัญหา โดยเฉพาะ
นโยบายเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นช่องโหว่ที่เปิดโอกาสในการกระทำความผิดอาชญากรรม
ข้ามชาติ รวมถึงผู้บริหารระดับสูงยังไม่เห็นความสำคัญของนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการป้องกัน
ปัญหาคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติทำให้งานกระจัดกระจาย นอกจากนี้แล้ว
ส่วนใหญ่มักเกิดปัญหาจากการที่รัฐบาล ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานกำหนดนโยบายที่ไม่
มีความชัดเจนและต่อเนื่องอันเนื่องมาจากปัญหาทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อนโยบายเป็นหลัก โดย
นโยบายเหล่านี้มักจะถูกเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลใหม่หรือชั่วคราวเมือง
ใหม่ หรือแม้แต่เปลี่ยนรัฐมนตรีที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องใหม่ โดยเฉพาะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
ซึ่งทำให้นโยบายเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นถูกเปลี่ยนตามส่งผลให้แผนการปฏิบัติและโครงการที่ได้
ดำเนินการอยู่นั้นถูกยกเลิกและเปลี่ยนไปเพื่อรองรับนโยบายใหม่ซึ่งปัญหานี้ถือว่าเป็นปัญหาหลัก

2. ด้านกฎหมายและการลงโทษ การสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเป็นอุปสรรค
ต่อการดำเนินงานเนื่องจากพระราชบัญญัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งบังคับใช้ไม่ได้และ
กฎหมายไม่ได้รองรับความปลอดภัยเจ้าหน้าที่รัฐและพยานหลักฐานจากการข่มขู่ของจำเลย ไม่มี

มาตรการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังและไม่มีกฎหมายรองรับในเรื่องวิวัฒนาการทางเทคโนโลยี ซึ่งเกี่ยวกับอาชญากรรมและยาเสพติดทำให้การทำงานชะงักงัน ซึ่งการดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีใช้ระยะเวลาอันยาวนานและมีหลายขั้นตอนทำให้คดีมีความล่าช้าประกอบกับกฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศและพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนยังไม่มีกำหนดระยะเวลาไว้เป็นปัญหาระยะเวลาของกฎหมายแต่ละประเทศในการสืบสวนสอบสวนทางเชิงปฏิบัติ ทั้งนี้การบังคับใช้กฎหมายใน ซึ่งแต่ละประเทศมีข้อกำหนดไม่เหมือนกัน การบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษยังขาดประสิทธิภาพมีการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องบางฉบับยังไม่ให้อำนาจแก่พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่รัฐในการเข้าถึงข้อมูลจากภาคเอกชนจึงเป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้การดำเนินคดีมีความล่าช้าบางหน่วยงานกฎหมายให้อำนาจหรือดุลยพินิจเข้ามามีบทบาทในการสืบสวนสอบสวนขยายผลเพื่อพิจารณาการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาเพิ่มเติม กฎหมายในการดำเนินงานคดีเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินผิดกฎหมายไม่ได้กำหนดชัดเจนซึ่งกฎหมายและโทษทัณฑ์ของแต่ละประเทศกำหนดไว้ไม่เหมือนกันในทางปฏิบัติและบางประเทศไม่ได้มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งกันและกัน นอกจากนี้กฎหมายที่นำมาใช้เกี่ยวกับคดียาเสพติดนั้นมีจำนวนมากแต่ส่วนใหญ่ปัญหาที่พบคือผู้ที่มีหน้าที่และดำเนินการเกี่ยวกับคดียาเสพติดนั้นไม่ได้ศึกษาหาความรู้และไม่นำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งตัวบทกฎหมายเหล่านี้ล้วนแต่เป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้เกี่ยวกับคดียาเสพติดได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ตัวบทกฎหมายบางฉบับนั้นค่อนข้างล้าสมัย และยังไม่ได้รับการปรับแก้ให้ทันต่อสถานการณ์

3. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติงานในการสืบสวนสอบสวนแต่ละหน่วยงานแตกต่างกัน ถึงแม้จะมีสนธิสัญญาต่าง ๆ แต่การดำเนินคดีก็ขึ้นอยู่กับความร่วมมือหรือความสัมพันธ์ของหน่วยงานจากประเทศที่ร้องขอและไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อรูปคดี เช่น ข้อมูลการใช้โทรศัพท์ เส้นทางทางการเงินจากธนาคาร รวมถึงความเร็วในการหาพยานหลักฐานความร่วมมือแต่ละหน่วยงานไม่เท่ากัน ซึ่งข้อมูลหรือพยานหลักฐานบางชนิดอยู่ในการครอบครองของหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้เจ้าพนักงานของรัฐไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้เพราะไม่มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนยังไม่มีกระบวนการการทำงานร่วมกับหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรมรวมถึงหน่วยงานภาคเอกชนไม่ได้ให้ความร่วมมือตามที่ควรความสัมพันธ์ระหว่างประเทศส่วนใหญ่อยู่ที่ระดับชั้นของหน่วยงานที่ส่งผลต่อการทำงานมากกว่าความสัมพันธ์ทางการทูตและหน่วยงานของประเทศไทยและต่างประเทศในด้านความร่วมมือระหว่างประเทศเกิดความล่าช้าในด้านต่าง ๆ เช่น การประสานงานมีความล่าช้าและไม่ตอบสนองต่อภารกิจในการปราบปรามประกอบกับการดำเนินงานมีหลายขั้นตอนทำให้ใช้ระยะเวลาอันยาวนานจึงต้องอาศัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ทั้งนี้การประสานงานในทางปฏิบัติระหว่างหน่วยงานแต่ละประเทศไม่เหมือนกันในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติยังถูกควบคุมโดยระบบการเมืองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดถูกครอบงำด้วยปัญหาทางการเมืองและส่งผลโดยตรงต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งปัจจัยด้านวัฒนธรรมขององค์กรของหน่วยงานยังเอื้ออำนวยต่อการป้องกันและปราบปรามคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ รวมถึงรูปแบบการดำเนินงานแตกต่างกันทำให้งานกระจัด

กระจายและปัญหาอุปสรรคด้านภาษาทำให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานมีปัญหาในการติดต่อสื่อสารเนื่องจากการสื่อสารที่ใช้ภาษาที่แตกต่างกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดงบประมาณในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดที่มีงบประมาณไม่เหมาะสมและในข้อเท็จจริงนั้นปรากฏว่าในแต่ละหน่วยงานเองต่างต้องการเป็นเจ้าของภาพในการดำเนินการและต้องการแสดงความโดดเด่นของแต่ละหน่วยงานโดยไม่ได้ให้ความร่วมมือหรือประสานหน่วยงานข้างเคียงที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานยาเสพติดโดยตรงเช่นกัน

4. ด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่รัฐขาดประสบการณ์ในการทำสำนวนสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและเจ้าหน้าที่รัฐขาดทักษะและความเชี่ยวชาญชำนาญในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ รวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐขาดความละเอียดรอบคอบในการรวบรวมพยานหลักฐาน เช่น การเก็บไม่ครบถ้วน เป็นต้น การสืบสวนหาพยานหลักฐานหรือเส้นทางการเงิน สัญญาณโทรศัพท์ ซึ่งเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเก็บพยานหลักฐานจากการขอข้อมูลการใช้สัญญาณโทรศัพท์จากบริษัทผู้ให้บริการข่ายและขาดอำนาจในการขอข้อมูล เช่น ไม่สามารถตรวจสอบบัญชีต้องสงสัยได้เนื่องจากไม่มีมูลฐานความผิด เป็นต้น เป็นข้อจำกัดด้านบุคลากรทำให้การสืบสวนหาพยานหลักฐานคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีความล่าช้าและส่งผลให้การดำเนินคดีมีความล่าช้าไปด้วย ประกอบกับเจ้าหน้าที่รัฐขาดความเข้าใจในเนื้องานและขาดมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันพยานคดียาเสพติดให้มีความปลอดภัยในร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งนี้เมื่อเจ้าหน้าที่ถึงวาระในการโยกย้ายหรือเปลี่ยนตำแหน่งทั้งภายในและภายนอกองค์กรทำให้บุคลากรขาดความชำนาญเฉพาะด้านอย่างแท้จริงจึงผลต่อความเข้าใจในเนื้องาน นอกจากนี้ส่วนใหญ่ปัญหาด้านบุคลากรมักมาจากการแต่งตั้งโยกย้ายระบบข้าราชการในแต่ละปีงบประมาณจึงทำให้บุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ส่วนหนึ่งถูกโยกย้ายไปดำรงตำแหน่งอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานยาเสพติดและในขณะเดียวกันก็แต่งตั้งบุคลากรอื่นมาดำรงตำแหน่งแทน ซึ่งเท่ากับว่าบุคลากรใหม่ที่มาดำรงตำแหน่งแทนนั้นต้องมาเริ่มต้นงานด้านยาเสพติดใหม่เพื่อให้เข้ากับรูปแบบและแผนปฏิบัติเกี่ยวกับยาเสพติดขององค์กรนั้น ๆ จึงทำให้ขั้นตอนดังกล่าวต้องใช้ระยะเวลาในการสั่งสมประสบการณ์และวิธีคิดจนเกิดความรู้ ความเข้าใจและนำมาซึ่งความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวทำให้ในด้านการปฏิบัติหรือผลงานขององค์กรแต่ละองค์กรต้องขาดความต่อเนื่อง เนื่องด้วยต้องคอยเริ่มต้นใหม่ทุกครั้งที่มีการแต่งตั้งโยกย้ายและอีกกรณีหนึ่งคือ เมื่อกล่าวถึงความพร้อมของตัวบุคคลแล้ว ยังต้องสร้างทั้งความรู้ ความเข้าใจ ทั้งในด้านการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการมีอารมณ์ร่วมในการปฏิบัติงานเพราะส่วนใหญ่แล้ว ผู้ปฏิบัติงานในมักไม่ค่อยมีความพร้อมในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เท่าที่ควร ทำให้เวลาปฏิบัติงานจริงแล้วมักมีปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาเรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสารกับกลุ่มผู้กระทำผิด อาจก่อให้เกิดการสื่อสารที่ผิดพลาดจนทำให้ขาดสาระสำคัญของข้อเท็จจริงในบางประเด็นอันส่งผลต่อรูปคดีในภายหลังได้ เป็นต้น

สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณโดยการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประเด็นปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยจากบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมที่มีหน้าที่โดยตรงในการปราบปรามยาเสพติด จำนวน 50 รายประกอบด้วย

1. กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด จำนวน 10 ราย
2. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จำนวน 10 ราย
3. กรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน 10 ราย
4. สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง จำนวน 10 ราย
5. สำนักงานกลางแห่งชาติตำรวจสากลกรุงเทพ กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 10 ราย แสดงผลได้ดังนี้

ตารางที่ 4.9 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย

(ภาพรวม)

ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย (ภาพรวม)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์	3.15	0.1564	ปานกลาง
2. ด้านกฎหมายและการลงโทษ	3.05	0.1923	ปานกลาง
3. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.29	0.4660	ปานกลาง
4. ด้านบุคลากร	3.72	0.1589	มาก
รวม	3.30	0.1493	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.30, S.D.=0.1493) เมื่อแยกรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.72, S.D.=0.1589) รองลงมาคือ ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.29, S.D.=0.4660) 3) ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.15, S.D.=0.1564) และด้านกฎหมายและการลงโทษอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.05, S.D.=0.1923)

ตารางที่ 4.10 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย
(ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์)

ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ยังขาดนโยบายในการป้องกันและปราบปรามคดียาเสพติดในลักษณะองค์การอาชญากรรมข้ามชาติอย่างจริงจัง	3.06	0.8900	ปานกลาง
2. ผู้บริหารระดับสูงยังไม่เห็นความสำคัญของนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการป้องกันปัญหาคดียาเสพติดในลักษณะองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ	3.08	1.1924	ปานกลาง
3. การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ยังขาดความสอดคล้องกับสถานการณ์การเกิดปัญหาเสพติดในลักษณะองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ	3.30	1.1111	ปานกลาง
รวม	3.15	0.1564	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยในด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, S.D.=0.1564) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า

1. การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ยังขาดความสอดคล้องกับสถานการณ์การเกิดปัญหาเสพติดในลักษณะองค์การอาชญากรรมข้ามชาติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$, S.D.=1.111)
2. ผู้บริหารระดับสูงยังไม่เห็นความสำคัญของนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการป้องกันปัญหาคดียาเสพติดในลักษณะองค์การอาชญากรรมข้ามชาติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$, S.D.=1.1924)
3. ยังขาดนโยบายในการป้องกันและปราบปรามคดียาเสพติดในลักษณะองค์การอาชญากรรมข้ามชาติอย่างจริงจังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$, S.D.=0.8900)

ตารางที่ 4.11 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย
(ด้านกฎหมายและการลงโทษ)

ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านกฎหมายและการลงโทษ)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. การบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษยังขาดประสิทธิภาพ	3.00	1.0101	ปานกลาง
5. ผู้บังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐมีการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม	3.04	1.4280	ปานกลาง
6. กฎหมายที่เกี่ยวข้องบางฉบับยังไม่ให้อำนาจแก่พนักงาน	3.04	1.0093	ปานกลาง

ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวน คดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านกฎหมายและการลงโทษ)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
สอบสวนหรือเจ้าหน้าที่รัฐในการเข้าถึงข้อมูลจากภาคเอกชน จึงเป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้การดำเนินคดีมีความล่าช้า			
7. กฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่าง ประเทศและพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนยังไม่มี การหนดระยะเวลาไว้	3.06	0.9563	ปานกลาง
8. บางหน่วยงานกฎหมายให้อำนาจหรือดุลยพินิจเข้ามา มีบทบาทในการสืบสวนสอบสวนขยายผลเพื่อพิจารณา การดำเนินคดีกับผู้ต้องหาเพิ่มเติม	3.10	1.0350	ปานกลาง
รวม	3.05	0.1923	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยด้านกฎหมายและการลงโทษภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.05$, S.D.=0.1923) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า

1. บางหน่วยงานกฎหมายให้อำนาจหรือดุลยพินิจเข้ามามีบทบาทในการสืบสวนสอบสวนขยายผลเพื่อพิจารณาการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาเพิ่มเติมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.10$, S.D.=1.350)

2. กฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศและพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนยังไม่มีกำหนดระยะเวลาไว้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.06$, S.D.=0.0953)

3. ผู้บังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐมีการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.04$, S.D.=1.4280)

ตารางที่ 4.12 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย
(ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)

ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวน คดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
9. ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อรูปคดี เช่น ข้อมูลการใช้โทรศัพท์ เส้นทางการเงินจากธนาคาร	3.08	0.2740	ปานกลาง
10. ข้อมูลหรือพยานหลักฐานบางชนิดอยู่ในการ ครอบครองของหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้เจ้าพนักงานของรัฐ ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้เพราะไม่มีความร่วมมือระหว่าง หน่วยงาน	4.00	0.000	มาก

ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวน คดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11. หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนยังไม่มี การบูรณาการการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม	3.50	0.5050	มาก
12. หน่วยงานของประเทศไทยและต่างประเทศในด้านความร่วมมือระหว่างประเทศเกิดความล่าช้าในด้านต่าง ๆ เช่น การประสานงานมีความล่าช้าและไม่ตอบสนองต่อภารกิจในการปราบปราม	3.00	1.0101	ปานกลาง
13. ประเทศไทยไม่มีสนธิสัญญาในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับบางประเทศจึงไม่สามารถดำเนินคดีได้	3.10	1.1649	ปานกลาง
14. ปัญหาอุปสรรคด้านภาษาทำให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานมีปัญหาในการติดต่อสื่อสารเนื่องจากการสื่อสารที่ใช้ภาษาที่แตกต่างกัน	3.50	0.5050	มาก
15. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดถูกครอบงำด้วยปัญหาทางการเมืองและส่งผลโดยตรงต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติ	3.12	1.4234	ปานกลาง
16. การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติยังถูกควบคุมโดยระบบการเมือง	3.50	0.5051	มาก
17. ปัจจุบันด้านวัฒนธรรมขององค์กรของแต่ละหน่วยงานยังเื้อ้อำนวยต่อการป้องกันและปราบปรามคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ	2.96	0.8071	ปานกลาง
18. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดงบประมาณในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดที่มีงบประมาณไม่เหมาะสม	3.30	1.1994	ปานกลาง
19. ถึงแม้จะมีสนธิสัญญาต่าง ๆ แต่การดำเนินคดีก็ขึ้นอยู่กับความร่วมมือหรือความสัมพันธ์ของหน่วยงานจากประเทศที่ร้องขอ	3.00	0.000	ปานกลาง
20. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นของหน่วยงานที่ส่งผลต่อการทำงานมากกว่าความสัมพันธ์ทางการทูตทำให้การดำเนินงานมีความล่าช้า	3.50	0.5050	มาก
รวม	3.29	0.4660	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องข้องภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$, S.D.=0.4660) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า

1. ข้อมูลหรือพยานหลักฐานบางชนิดอยู่ในการครอบครองของหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้เจ้าพนักงานของรัฐไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้เพราะไม่มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D.=0.0000)

2. การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามคดีอาชญากรรมในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติยังถูกควบคุมโดยระบบการเมืองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D.=0.5051)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศส่วนใหญ่อยู่ในระดับขั้นของหน่วยงานที่ส่งผลต่อการทำงานมากกว่าความสัมพันธ์ทางการทูตทำให้การดำเนินงานมีความล่าช้าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D.=0.5050)

4. ปัญหาอุปสรรคด้านภาษาทำให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานมีปัญหาในการติดต่อสื่อสารเนื่องจากการสื่อสารที่ใช้ภาษาที่แตกต่างกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D.=0.5050)

5. หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนยังไม่มีกระบวนการการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D.=0.5050)

ตารางที่ 4.13 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านบุคลากร)

ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านบุคลากร)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
21. เจ้าหน้าที่รัฐยังขาดประสบการณ์ในการทำสำนวนสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติ	3.66	0.6883	มาก
22. เจ้าหน้าที่รัฐยังขาดความเชี่ยวชาญในคดีอาชญากรรมลักษณะข้ามชาติ	3.58	0.5746	มาก
23. เจ้าหน้าที่รัฐยังขาดประสบการณ์/ความชำนาญในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานคดีอาชญากรรมลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ	3.08	1.0069	ปานกลาง
24. เจ้าหน้าที่รัฐขาดความละเอียดรอบคอบในการรวบรวมพยานหลักฐาน เช่น การเก็บไม่ครบถ้วน เป็นต้น	3.50	0.5051	มาก
25. การสืบสวนหาพยานหลักฐานหรือเส้นทางการเงิน สัญญาบัตรโทรศัพท์ เจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเก็บพยานหลักฐาน	3.60	0.6061	มาก

ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านบุคลากร)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
26. ข้อจำกัดด้านบุคลากรทำให้การสืบสวนหาพยานหลักฐานคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีความล่าช้าและส่งผลให้การดำเนินคดีมีความล่าช้าไปด้วย	3.58	0.6091	มาก
27. เจ้าหน้าที่รัฐยังขาดมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันพยานคดียาเสพติดให้มีความปลอดภัยในร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สิน	4.34	0.7722	มาก
28. เจ้าหน้าที่เมื่อถึงวาระในการโยกย้ายหรือเปลี่ยนตำแหน่งทั้งภายในและภายนอกองค์กรทำให้บุคลากรขาดความชำนาญเฉพาะด้านอย่างแท้จริงจึงผลต่อความเข้าใจในเนื้องาน	4.44	0.5771	มาก
รวม	3.72	0.1589	มาก

จากตารางที่ 4.13 กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยด้านบุคลากรภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D.=0.1589) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า

1. เจ้าหน้าที่เมื่อถึงวาระในการโยกย้ายหรือเปลี่ยนตำแหน่งทั้งภายในและภายนอกองค์กรทำให้บุคลากรขาดความชำนาญเฉพาะด้านอย่างแท้จริงจึงผลต่อความเข้าใจในเนื้องานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D.=0.5571)

2. เจ้าหน้าที่รัฐยังขาดมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันพยานคดียาเสพติดให้มีความปลอดภัยในร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D.=0.7722)

3. เจ้าหน้าที่รัฐยังขาดประสบการณ์ในการทำสำนวนสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D.=0.6883)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยเมื่อจำแนกรายด้านและรายข้อ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทยมีปัญหามากที่สุดดังนี้

ตารางที่ 4.14 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย
เมื่อจำแนกรายด้านและรายชื่อ

ด้าน	ข้อ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
นโยบายและยุทธศาสตร์	3. การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ยังขาดความสอดคล้องกับสถานการณ์การเกิดปัญหา ยาเสพติด ในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ	3.30	1.1111	ปานกลาง
กฎหมายและการลงโทษ	8. บางหน่วยงานกฎหมายให้อำนาจหรือดุลยพินิจเข้ามามีบทบาทในการสืบสวนสอบสวนขยายผลเพื่อพิจารณาการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาเพิ่มเติม	3.10	1.0350	ปานกลาง
ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	10. ข้อมูลหรือพยานหลักฐานบางชนิดอยู่ในการครอบครองของหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้เจ้าพนักงานของรัฐไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้เพราะไม่มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน	4.00	0.000	มาก
บุคลากร	28. เจ้าหน้าที่เมื่อถึงวาระในการโยกย้ายหรือเปลี่ยนตำแหน่งทั้งภายในและภายนอกองค์กรทำให้บุคลากรขาดความชำนาญเฉพาะด้านอย่างแท้จริงจึงผลต่อความเข้าใจในเนื้องาน	4.44	0.5771	มาก

4.5 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญได้แก่ บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมประกอบด้วย 1) กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2) กรมสอบสวนคดีพิเศษ 3) สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง 4) สำนักงานกลางแห่งชาติตำรวจสากลกรุงเทพ กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 5) สำนักงานคดียาเสพติด 5) สำนักงานอัยการสูงสุด 6) แผนกคดียาเสพติด ศาลอาญาและ 7) นักวิชาการด้านอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรมในประเด็นเกี่ยวกับ “แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย” จึงสรุปและวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาได้ดังต่อไปนี้

1. แนวทางการพัฒนารูปแบบของการดำเนินคดียาเสพติดด้านงานสืบสวนสอบสวนเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นคือ การสืบสวนสอบสวนต้องทราบหรือรู้ถึงตัวผู้สั่งการหรือเจ้าของยาที่แท้จริงนั้นต้องอาศัยทั้งระยะเวลาและความละเอียดรอบคอบ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ตำรวจ Interpol) กล่าวว่า

“...การแก้ไขระเบียบให้เอื้อกับการดำเนินการที่สะดวก การแลกเปลี่ยนข้อมูลต้องมีการจัดลำดับชั้นความลับให้เป็นระเบียบมากขึ้นและกำหนด

ระดับตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าถึงและสามารถเผยแพร่ข้อมูลได้หรือ
เชิงการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การดำเนินสืบสวนสอบสวนคดีให้เบ็ดเสร็จอย่าง
เร็วที่สุด มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงาน รวมถึงลดขั้นตอน
กระบวนการทำงานเพื่อระยะเวลาในการปฏิบัติมีความรวดเร็ว...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (พนักงานอัยการ) กล่าวว่า

“...แนวทางการพัฒนารูปแบบของการดำเนินคดีอาชญากรรมด้านงานสืบสวน
สอบสวนเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นคือ ต้องสืบสวนให้ถึงตัวผู้สั่งการหรือ
เจ้าของยาที่แท้จริงนั้นต้องอาศัยระยะเวลาและความละเอียดซึ่งในการสืบ
และการสอบสวนหาข้อมูลต้องสัมพันธ์กัน รวมถึงผู้บังคับบัญชาแต่ละภาค
ส่วนต้องเข้าใจในเนื้อหาของยาเสพติดในการที่ให้งานออกมาสมบูรณ์
แบบ...”

เช่นเดียวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ ป.ป.ส.) ที่เห็นว่า

“...การที่จะทำให้งานสืบสวนสอบสวนยาเสพติดบรรลุเป้าหมายได้ เจ้าหน้าที่
งานจะต้องทราบถึงตัวผู้สั่งการ ผู้ร่วมขบวนการ รวมถึงเครือข่ายต่าง ๆ ที่มี
ความเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งนี้ต้องมีหลักฐานที่เพียงพอที่จะสามารถ
จับกุมได้ทั้งเครือข่ายและนอกจากนี้ต้องอาศัยระยะเวลา การวางแผนและ
อื่น ๆ ร่วม...”

2. ผู้บังคับบัญชาแต่ละภาคส่วนต้องเข้าใจในเนื้อหาของงานของการดำเนินคดี เข้าใจลักษณะการ
ดำเนินคดีอาชญากรรมในลักษณะอาชญากรรมอย่างแท้จริงเพื่อที่จะทำให้การสืบสวนสอบสวนคดี
ยาเสพติดเกิดข้อผิดพลาดได้น้อยลง นอกจากนี้แล้วเมื่อสามารถเข้าใจได้อย่างแท้จริงเมื่อ
ผู้ใต้บังคับบัญชาประสบปัญหาที่ย่อมทำให้ผู้บังคับบัญชาสามารถสามารถชี้แนะแนวทางในการแก้ไข
ปัญหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ตำรวจ) กล่าวว่า

“...แนวทางการพัฒนารูปแบบของการดำเนินคดีอาชญากรรมด้านงานสืบสวน
สอบสวนเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้นผู้บังคับบัญชาแต่ละภาคส่วนต้อง
เข้าใจในเนื้อหาของยาเสพติดในการที่ให้งานออกมาสมบูรณ์ ต้องมีความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาชญากรรมในลักษณะองค์กรอาชญากรรม
ข้ามชาติจริง ๆ...”

เช่นเดียวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (พนักงานอัยการ) กล่าวว่า

“...มักเจอปัญหาในการดำเนินคดีอาชญากรรมมีปัญหาไม่ว่าจะเป็นการเก็บ
รวบรวมพยานหลักฐาน ตลอดจนการดำเนินคดีในขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งนี้
เจ้าหน้าที่ตำรวจควรต้องมีความรู้ความเข้าใจการคดีดังกล่าวอย่างลึกซึ้ง...”

นอกจากนี้แล้วผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (ผู้พิพากษา) กล่าวว่า

“ในระดับหัวหน้าทีมยังไม่เข้าใจในการดำเนินคดีอาชญากรรมข้ามชาติเพราะ
เขาไม่มีประสบการณ์ ยังทำคดีมาน้อย จึงทำให้เกิดปัญหา เขาต้องทำความเข้าใจกับ
เข้าใจกับเนื้อหาให้มากขึ้น...”

และนอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (นักวิชาการ) ได้ให้ความเห็นในประเด็นนี้คือ

“...การพัฒนาแนวทางในการดำเนินคดียาเสพติดข้ามชาติให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ คนในทีมหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดียาเสพติดข้ามชาติได้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎีในการดำเนินคดีด้านนี้เพราะการดำเนินคดีในลักษณะนี้มีความท้าทาย ซับซ้อน ฉะนั้นต้องสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกคน...”

3. การประสานและงาน/ความร่วมมือ

3.1 การสร้างความร่วมมือกับบริษัทหรือหน่วยงานภาคเอกชนกับเจ้าหน้าที่รัฐในการแลกเปลี่ยนหรือให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานสืบสวนสอบสวนในคดียาเสพติด เช่น ข้อมูลโทรศัพท์ รวมถึงเส้นทางการเงินของเครือข่ายยาเสพติด

3.2 การดำเนินคดีระหว่างประเทศในลักษณะของอาชญากรรมข้ามชาติต้องให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมาปรึกษาร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานระดับภาคปฏิบัติหรือหน่วยงานในระดับนโยบาย โดยเฉพาะการขอเอกสารหรือการขอความร่วมมือต้องอาศัยทั้งระยะเวลาและงบประมาณ นอกจากนี้แล้วแนวทางการแก้ไขด้านความร่วมมือระหว่างประเทศควรมีองค์กรกลางในการประสานความร่วมมือโดยให้แต่ละประเทศได้พูดคุยหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอันนำไปสู่การปรับปรุงและแก้ไขกลไกทางกฎหมายหรือแนวทางการปฏิบัติระเบียบที่เกี่ยวข้องรวมถึงการสนับสนุนต่าง ๆ ในระดับทวิภาคีหรือพหุภาคี

3.3 การจัดทำแผนการพัฒนาแผนต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติโดยสร้างความร่วมมือกับทุกหน่วยงานมาฝึกพัฒนาร่วมกันในทุกภาคปฏิบัติ ภาคทฤษฎีเพื่อทำให้เกิดทักษะในการทำงานหรือการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ

3.4 การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้แก่ การปรับเปลี่ยนการทำงานซึ่งในปัจจุบันขึ้นอยู่กับความร่วมมือระหว่างประเทศระหว่างสถานทูตต่าง ๆ ที่มีฝ่ายบังคับใช้กฎหมายในการประสานความร่วมมือกันและใช้พยานหลักฐานเหมือนกันในการดำเนินงานและควรกำหนดกฎหมายยาเสพติดฉบับเดียวกันเป็นกฎหมายสากลในการดำเนินคดียาเสพติดซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ตำรวจ Interpol) กล่าวว่า

“...ปัจจุบันนี้ยังไม่มีแนวทางหรือว่าวิธีปฏิบัติที่สามารถกระทำได้อย่างรวดเร็ว นอกจากวิธีการประสานงานด้วยความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานและรูปแบบการทำงานที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการสืบสวนสอบสวนในคดีต้องหาความร่วมมือโดยให้มีบทบาทกับทางตำรวจเพิ่มขึ้น รวมถึงหน่วยงานทุกภาคส่วน เนื่องจากจะได้รับข้อมูลและประสานงานที่รวดเร็ว...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ตำรวจ ตม.) กล่าวว่า

“แนวทางการปฏิบัติการให้เกิดประสิทธิภาพได้ดีที่สุดคือการปรับเปลี่ยนและพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ ระหว่างสถานทูตต่าง ๆ ที่มีฝ่ายบังคับใช้กฎหมายในการประสานความร่วมมือกัน...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (พนักงานอัยการ) กล่าวว่า

“...ปัญหาความร่วมมือที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาการสืบสวนคือไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลการจดทะเบียนเบอร์โทรศัพท์ซึ่งแต่ละองค์กรแม้กระทั่งออกหมายเรียกเพื่อเอาเอกสารมาประกอบสำนวนบางบริษัทยังไม่ให้ความร่วมมือ ฉะนั้นหน่วยงานทั้งหมดต้องมีแนวทางในการสร้างความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม สามารถแชร์ข้อมูลซึ่งกันและกันได้และจะได้ลดปัญหาขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งนี้ความร่วมมือที่ดีก็จะทำให้การดำเนินคดีเกิดขึ้นได้เร็วอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามปัญหาที่อยู่กับระบบราชการภายในคือ แต่ละหน่วยงานไม่ได้ให้ความร่วมมือกัน...”

เช่นเดียวกับพนักงานอัยการอีกท่านหนึ่งที่กล่าวว่า

“...การดำเนินคดีระหว่างประเทศลักษณะของอาชญากรรมข้ามชาติต้องให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมาพิจาราร่วมกัน เนื่องจากการขอเอกสารหรือความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งต้องอาศัยทั้งระยะเวลาและงบประมาณ รวมถึงพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (ดีเอสไอ) กล่าวว่า

“...แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนให้กระชับขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้นต้องมีการบูรณาการความร่วมมือกันเท่าที่ควร ซึ่งถ้าหากทุกหน่วยงานที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายตามกฎหมายต่างๆ เหล่านี้มองเห็นปัญหาเดียวกัน รวมถึงความมุ่งมั่นตั้งแต่ผู้บังคับบัญชาจนถึงผู้ปฏิบัติต่อการทำงานตลอดจนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถในหน้าที่ของตนเองการสืบสวนสอบสวนจะทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น...”

นอกจากนี้นักวิชาการทั้ง 2 ท่านกล่าวว่า

“...ความร่วมมือที่ดี การประสานที่ดี ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานเดียวกัน ต่างหน่วยงานหรือแม้กระทั่งหน่วยงานต่างประเทศเราต้องมีความสัมพันธ์อันดี มีความร่วมมือที่ดีเพราะถ้ามีความร่วมมือที่ดีในทุกด้านก็จะทำให้การดำเนินคดีประสบความสำเร็จไปด้วย...”

4. การดำเนินคดีสืบสวนสอบสวนยาเสพติดควรมีวิธีการที่ทำลายระบบทั้งหมดคือ การทำลายเครือข่ายยาเสพติดของกระบวนค้ายาเสพติดในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ตรวจ บข.ปส.) กล่าวว่า

“...ด้วยเหตุผลที่มุ่งเน้นการป้องกัน การปราบปรามและจับกุมซึ่งไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องของการทำลายโครงสร้างที่แท้จริงดังนั้นประการสำคัญคือ ทีมเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องพยายามทำลายเครือข่ายของยาเสพติดให้ได้...”

เช่นเดียวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (พนักงานอัยการ) กล่าวว่า

“...การดำเนินคดีสืบสวนสอบสวนยาเสพติดควรมีวิธีการที่ทำลายระบบทั้งหมดคือ ต้องมีการพูดคุยหรือมีข้อตกลงกับเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายประเทศต้นทางของแหล่งผลิต เช่น ประเทศพม่า ลาว เป็นต้นและการที่จะ

ทำลายระบบทั้งหมดของยาเสพติดต้องไม่มีการซื้อขาย ทั้งนี้ต้องวางระบบการจัดการให้ดี...”

และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (ผู้พิพากษา) กล่าวว่า
 “...พยายามหาพยานหลักฐานที่จะสามารถเชื่อมโยงไปถึงหัวหน้ากลุ่มหรือพยายามที่จะพยายามตัดเครือข่ายยาเสพติดให้ได้...”

5. การวางระบบการบริหารจัดการโดยการขึ้นทะเบียนการซื้อขายยาเสพติดให้ถูกต้องตามกฎหมายประกอบกับตั้งพระราชบัญญัติพื้นฟูยาเสพติดคือ ให้รัฐบาลเข้ามาควบคุมและกำหนดปริมาณในการครอบครองหรือเสพพร้อมกับการบำบัดฟื้นฟูจนกว่าจะหายซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (พนักงานอัยการ) กล่าวว่า

“...การดำเนินคดีสืบสวนสอบสวนยาเสพติดควรมีวิธีวางระบบการจัดการบริการจัดการโดยต้องขึ้นทะเบียนการซื้อขายประกอบกับตั้งพระราชบัญญัติพื้นฟูยาเสพติดคือให้รัฐบาลเข้ามาควบคุมและกำหนดปริมาณในการครอบครองหรือเสพพร้อมกับการบำบัดฟื้นฟูจนกว่าจะหาย แต่ส่วนผู้ค้าขายตลอดจนผู้ผลิตยังคงโดนโทษทัณฑ์หนักเช่นเดิม...”

6. การกำหนดหรือบังคับใช้ยุทธศาสตร์ในการต่อต้านยาเสพติดของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้เห็นถึงกลไก เครื่องมือในการป้องกัน ปราบปราม พื้นฟูและเยียวยาผู้กระทำผิด ตลอดจนผู้ตกเป็นเหยื่อของยาเสพติด เป็นต้น ตลอดจนการดำเนินการของโครงการเกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลนั้นให้มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพประสิทธิผลยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ DSI) กล่าวว่า

“...แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนให้กระชับขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้นในลักษณะของอาชญากรรมข้ามชาติคือ ต้องมียุทธศาสตร์ต่อต้านป้องกันการก่อการร้ายอาชญากรรมข้ามชาติและยุทธศาสตร์ต่อต้านยาเสพติดทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงเครื่องมือตามกฎหมายต่าง ๆ รวมถึงการจัดการพัฒนาแผนต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติโดยทุกหน่วยงานมาฝึกพัฒนาร่วมกันจะได้ทั้งเชิงทางปฏิบัติ ผลสัมฤทธิ์ รวมถึงเชิงอนุภาค ตลอดจนรู้การดำเนินงานร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญ...”

7. การพัฒนาความรู้ความสามารถในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศ ความเชี่ยวชาญเรื่องการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจะทำให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินคดีมากขึ้นส่วนใหญ่ รวมถึงการแก้ไขหรือส่งเสริมการเรียนรู้การใช้ภาษาในการสื่อสารกับเพราะถ้าการสื่อสารที่ผิดพลาดจะทำให้ข่าวสารสำคัญของข้อเท็จจริงในบางประเด็นอันส่งผลต่อรูปคดีในภายหลังได้ เป็นต้น จึงควรมีการส่งเสริมในประเด็นนี้ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (ดีเอสไอ) กล่าวว่า

“...แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนให้กระชับขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้นในลักษณะของอาชญากรรมข้ามชาติคือ ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถในหน้าที่ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นทางด้าน

ภาษาต่างประเทศหรือความเชี่ยวชาญเรื่องการสืบสวนสอบสวนจะทำให้มี
ประสิทธิภาพมากขึ้น เรื่องการพัฒนาบุคลากรขึ้นอยู่กับระดับประสบการณ์
ตัวอย่างเช่น การพัฒนาทักษะหรือบุคลากรให้เท่าทันตลอดการ
เปลี่ยนแปลง...”

8. วิธีการจับกุมผู้ร้ายข้ามแดนของประเทศไทยต้องอาศัยสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่าง
ประเทศจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกฎหมายภายในประเทศให้เข้ากับหลักการที่เหมือนกันทุกประเทศ
ซึ่งหลักการทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นการขอความร่วมมือทางอาญา การตรวจค้น การจับกุม ตลอดจนการ
ยึดทรัพย์สิน กระบวนการเหล่านี้ต้องผ่านพระราชบัญญัติความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ
ทั้งสิ้นซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ตำรวจ ต.ม.) กล่าวว่า

“...แนวทางการปฏิบัติการให้เกิดประสิทธิภาพได้ดีที่สุดคือ การปรับเปลี่ยน
และพัฒนาการทำงานในปัจจุบันโดยขึ้นอยู่กับความร่วมมือระหว่างประเทศ
ระหว่างสถานทูตต่าง ๆ ที่มีฝ่ายบังคับใช้กฎหมายในการประสานความ
ร่วมมือกันให้มากขึ้น...”

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (พนักงานอัยการ) กล่าวว่า

“การดำเนินงานแม้ว่าอาชญากรรมยาเสพติดเป็นภัยคุกคามที่ทุกประเทศ
ให้ความสำคัญกับปัญหาร่วมกัน ทุกประเทศจึงต้องให้ความร่วมมือกัน...”

9. ด้านประสิทธิภาพของกฎหมายและการลงโทษ กล่าวคือ การปรับปรุงและแก้ไขกฎหมาย
หรือแนวทางการปฏิบัติระเบียบที่เกี่ยวข้องและแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่ทำให้
เจ้าพนักงาน/พนักงานสอบสวนเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว โดยกฎหมายความร่วมมือระหว่าง
ประเทศที่มีมาตรฐานรูปแบบเดียวกันในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ มีการลงโทษ
และการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างเข้มงวด รวมถึงบัญญัติกฎหมายอาชญากรรม
พิเศษขึ้นโดยเฉพาะเพื่อให้มีอำนาจและความรวดเร็วในการดำเนินการปราบปรามยาเสพติด เป็นต้น
ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง (เจ้าหน้าที่ตำรวจ ต.ม.) กล่าวว่า

“...แนวทางการปฏิบัติการให้เกิดประสิทธิภาพได้ดีที่สุดคือ การ
บังคับใช้กฎหมายและกำหนดกฎหมายยาเสพติดเป็นเรื่อง
อาชญากรรมที่เกิดขึ้นเป็นความผิดทั่วโลก ดังนั้นทุกประเทศต้อง
ถือกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายสากลในการดำเนินคดียาเสพติด
ในรูปแบบเดียวกัน...”

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติ
ในประเทศไทยประกอบด้วย 4 แนวทางคือ

1. ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ การกำหนดยุทธศาสตร์ในการต่อต้านป้องกันการก่อการ
ร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติอย่างต่อเนื่องโดยต้องมีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนและนโยบาย
เป้าหมายในการป้องกันและปราบปรามคดียาเสพติดในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติโดยเฉพาะ
รวมถึงหน่วยงานที่เป็นจุดศูนย์กลางในการรับผิดชอบในการดำเนินงานตามนโยบายและการบูรณา
การด้านนโยบายระหว่างหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามร่วมกัน ทั้งนี้กำหนดนโยบายในการ

จัดสรรงบประมาณในการดำเนินคดีอาชญากรรมข้ามชาติให้เหมาะสมให้แก่ละ
 ปิงงบประมาณ กอปรกับนโยบายที่ให้อำนาจในการตรวจสอบเส้นทางการเงินเบื้องต้นโดยไม่ถูก
 กฎหมายฟ้องร้อง นอกจากนี้การกำหนดนโยบายต้องมีความชัดเจนและต่อเนื่อง นโยบายด้านอาชญา
 คดีไม่ควรถูกเปลี่ยนแปลงอยู่เพราะจะทำให้แผนการปฏิบัติและโครงการที่ได้ดำเนินการอยู่นั้นถูก
 ยกเลิกและเปลี่ยนไปเพื่อรองรับนโยบายใหม่ปัญหาดังกล่าวนี้สามารถแก้ไขได้ก็จะทำให้การ
 ดำเนินการของโครงการเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมคดีตามนโยบายของรัฐบาลนั้นมีความต่อเนื่องและมี
 ประสิทธิภาพประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2. ด้านกฎหมายและการลงโทษ การปรับปรุงและแก้ไขกลไกทางกฎหมายหรือแนวทางการ
 ปฏิบัติระเบียบที่เกี่ยวข้องและแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่ทำให้เจ้าพนักงาน/พนักงานสอบสวน
 เข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว โดยกฎหมายความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีมาตรฐานรูปแบบ
 เดียวกันในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งการลงโทษและการปราบปรามองค์กร
 อาชญากรรมข้ามชาติอย่างเข้มงวดโดยใช้มาตรการทางกฎหมายและการลงโทษที่รุนแรงอย่างชัดเจน
 โดยเฉพาะการทำลายทรัพย์สินหรือการตัดเส้นทางการเงินขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีระบบ
 กระบวนการในการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมตามที่เห็นควร ทั้งนี้สร้างกฎหมายอาชญากรรมพิเศษขึ้น
 โดยเฉพาะเพื่อให้มีอำนาจและความรวดเร็วในการดำเนินการปราบปรามอาชญากรรมที่รุนแรง รวมถึง
 แนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษผู้กระทำความผิดให้สาสม ซึ่งมีกฎหมายคุ้มครอง
 เจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบความผิดคดีด้านเส้นทางการเงินส่วนบุคคลในเงื่อนไขที่ทำได้และมีกฎหมายให้
 เจ้าหน้าที่รัฐเข้าถึงฐานข้อมูลทั่วไปของบุคคล เช่น บัตรประจำตัวประชาชน ใบอนุญาตใบขับขี่ต่าง ๆ
 เป็นต้น ใช้กฎหมายและกลไกเครื่องมือในการทำงานโดยที่ไม่จำกัดสิทธิ์ของพลเมือง

นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาหาความรู้และนำกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 มาบังคับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพไม่ว่าจะเป็น พระราชบัญญัติอาชญากรรมให้โทษ พ.ศ.
 2522 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2556 พระราชบัญญัติป้องกันและ
 ปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณา
 คดีอาชญากรรม พ.ศ. 2550 รวมถึงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพราะกฎหมายเหล่านี้เป็น
 เครื่องมือที่สามารถนำมาใช้เกี่ยวกับคดีอาชญากรรมคดีได้เป็นอย่างดี ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย
 ให้ทันสถานการณ์และทันต่อเหตุการณ์เพราะกฎหมายบางฉบับนั้นค่อนข้างล้าสมัยและยังไม่ได้รับการ
 ปรับแก้ให้ทันต่อสถานการณ์

3. ด้านหน่วยงาน รูปแบบหรือความร่วมมือกับภาคเอกชนในการเข้าถึงข้อมูลที่เป็น
 ประโยชน์ต่อการดำเนินคดี เช่น เส้นทางการเงิน การใช้สัญญาณโทรศัพท์ เป็นต้น การสร้างความ
 ร่วมมือกับหน่วยงานภาคีในต่างประเทศในการให้ข้อมูลหรือการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและการสร้างความ
 ร่วมมือกับหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการติดต่อประสานงานและการดำเนินคดีอาชญากรรม
 โดยเฉพาะหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ตั้งองค์กรที่รับผิดชอบโดยตรงเป็นจุดศูนย์รวมและ
 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในรูปแบบการทำงานแนวทางเดียวกันให้งานขับเคลื่อน
 อย่างเป็นระบบ กำหนดการประสานงานให้ตอบสนองกับความร่วมมือระหว่างประเทศ หน่วยงานและ
 ผู้ปฏิบัติ โดยหน่วยงานระหว่างประเทศมีบทบาทสามารถเข้ามาสังเกตการณ์หรือออกความคิดเห็นใน

เชิงปฏิบัติ ความร่วมมือและการประสานข้อมูลกับหน่วยงานอื่น ๆ และหน่วยงานระหว่างประเทศ ขึ้นกับเจ้าหน้าที่รัฐโดยตรงทำให้การได้รับข้อมูลต่าง ๆ สะดวกและรวดเร็วขึ้น การสร้างความร่วมมือกับสำนักงานข่าวกรองของต่างประเทศในการติดตามสถานการณ์หรือเครือข่ายยาเสพติดข้ามชาติได้อย่างต่อเนื่องและประสานงานความร่วมมือกับสำนักงานข่าวกรองในการให้การข่าวที่ดีที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติดในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติรวมถึงทำข้อตกลงความร่วมมือให้ชัดเจนภายใต้การดำเนินคดีในเงื่อนไขที่ไม่มีกฎหมายหรือสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนและกระทรวงการต่างประเทศให้ความร่วมมือการทำสนธิสัญญาพหุภาคีหรือทวิภาคีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนในลักษณะพิเศษกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของต่างประเทศ ทั้งนี้ลดขั้นตอนในการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานเพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานเพื่อให้ก้าวทันตามสมัย

4. ด้านบุคลากร ผู้บังคับบัญชาต้องมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินคดีสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ รวมถึงผู้ใต้บังคับบัญชาต้องมีความรู้ความเข้าใจในคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างลึกซึ้ง มีการจัดสรรทรัพยากรบุคคลโดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ยาเสพติด ผู้บังคับบัญชาระหว่างไม่อยู่ปฏิบัติราชการควรจะมีมอบหน้าที่ที่มีอำนาจแก่เจ้าพนักงานในการตัดสินใจการประสานข้อมูลระหว่างประเทศโดยตรงและส่งเสริมให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้เพิ่มพูนความรู้โดยส่งเสริมให้มีการอบรมขั้นสูงในระดับนานาชาติ พยานหลักฐานแต่ละชนิดในคดียาเสพติดมีความสำคัญในการดำเนินคดีฉะนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความชำนาญสูง และเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องให้ความคุ้มครองพยานโดยเฉพาะพยานบุคคลตามกฎหมายเพราะพยานบุคคลเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินคดี ทั้งนี้กำหนดมาตรการความเข้าใจระหว่างพลเมืองและการบังคับใช้กฎหมายให้ชัดเจนและการเพิ่มค่าตอบแทนให้แก่ผู้ปฏิบัติหรือบุคลากรให้เหมาะสมเพราะเป็นสายงานที่มีความเสี่ยงสูงในการปราบปราม นอกจากนี้ควรมีการแก้ไขหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งโยกย้ายระบบข้าราชการในแต่ละปีงบประมาณให้เหมาะสมเพราะจะทำให้มีจึงมีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ยังอยู่ในตำแหน่งเดิม รวมถึงการสร้างทั้งความรู้ ความเข้าใจ ทั้งในด้านการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณโดยการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในประเด็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยจากบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมที่มีหน้าที่โดยตรงในการปราบปรามยาเสพติด จำนวน 50 รายประกอบด้วย

1. กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด จำนวน 10 ราย
2. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จำนวน 10 ราย
3. กรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน 10 ราย
4. สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง จำนวน 10 ราย
5. สำนักงานกลางแห่งชาติตำรวจสากลกรุงเทพ กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 10 ราย

ตารางที่ 4.15 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย
(ภาพรวม)

(ภาพรวม)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์	3.47	0.2053	มาก
2. ด้านกฎหมายและการลงโทษ	3.53	0.4957	มาก
3. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.76	0.2213	มาก
4. ด้านบุคลากร	3.42	0.2518	ปานกลาง
รวม	3.54	0.1361	มาก

จากตารางที่ 4.15 กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D.=0.1361) เมื่อแยกรายด้าน พบว่า ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D.=0.2213) รองลงมาคือ ด้านกฎหมายและการลงโทษอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D.=0.4957) ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.47$, S.D.=0.2053) และด้านบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D.=0.2518)

ตารางที่ 4.16 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย
(ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์)

แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการต่อต้านป้องกันการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติอย่างต่อเนื่องโดยต้องมึนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน	3.22	0.8640	ปานกลาง
2. ควรมีนโยบายในการป้องกันและปราบปรามคดียาเสพติดในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติโดยเฉพาะและควรมีหน่วยงานกลางในการรับผิดชอบในการดำเนินงานตามนโยบาย	3.32	0.9570	ปานกลาง
3. ควรมีการบูรณาการด้านนโยบายระหว่างหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามร่วมกัน	3.64	1.2577	มาก
4. ควรกำหนดนโยบายในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินคดียาเสพติดในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติให้เหมาะสมให้แต่ละปีงบประมาณ	3.70	1.2623	มาก
รวม	3.47	0.2053	มาก

จากตารางที่ 4.16 กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.47$, S.D.=0.2053) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า

1. ควรกำหนดนโยบายในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินคดีอาชญากรรมข้ามชาติให้เหมาะสมให้แต่ละปีงบประมาณอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$, S.D.=1.623)

2. ควรมีการบูรณาการด้านนโยบายระหว่างหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามร่วมกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$, S.D.=1.2577)

3. ควรมีนโยบายในการป้องกันและปราบปรามคดีอาชญากรรมข้ามชาติโดยเฉพาะและควรมีหน่วยงานกลางในการรับผิดชอบในการดำเนินงานตามนโยบายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$, S.D.=0.9570)

ขตารางที่ 4.17 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านกฎหมายและการลงโทษ)

แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านกฎหมายและการลงโทษ)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5. ควรมีแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่ทำให้เจ้าพนักงาน/พนักงานสอบสวนเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว	3.30	1.2494	ปานกลาง
6. ควรมีแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษผู้กระทำผิดให้สาสม	3.54	1.0538	มาก
7. ควรมีการลงโทษและการปราบปรามอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการทำลายทรัพย์สินหรือการตัดเส้นทางการเงินขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ	3.16	0.8417	ปานกลาง
8. ควรมีการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างจริงจังโดยใช้มาตรการทางกฎหมายและการลงโทษที่รุนแรง	3.66	0.4785	มาก
9. ควรมีการปรับปรุงและแก้ไขกลไกทางกฎหมายหรือแนวทางการปฏิบัติระเบียบที่เกี่ยวข้อง	4.00	0.0000	มาก
รวม	3.53	0.4957	มาก

จากตารางที่ 4.17 กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยด้านกฎหมายและการลงโทษภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.53$, S.D.=0.4957) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า

1. ควรมีการปรับปรุงและแก้ไขกลไกทางกฎหมายหรือแนวทางการปฏิบัติระเบียบที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.0000)

2. ควรมีการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างจริงจังโดยใช้มาตรการทางกฎหมายและการลงโทษที่รุนแรงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D.=0.4785)

3. ควรมีแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษผู้กระทำความผิดให้สาสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D.=1.0538)

ตารางที่ 4.18 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย
(ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)

แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
10. ควรมีรูปแบบหรือมีความร่วมมือกับภาคเอกชนในการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี เช่น เส้นทางทางการเงิน การใช้สัญญาณโทรศัพท์ เป็นต้น	3.34	0.4785	ปานกลาง
11. การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีในต่างประเทศในการให้ข้อมูลหรือการส่งผู้ร้ายข้ามแดน	3.68	0.4712	มาก
12. การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการติดต่อประสานงานและการดำเนินคดียาเสพติดโดยเฉพาะหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม	4.02	0.8204	มาก
13. กระทรวงการต่างประเทศควรมีการทำสนธิสัญญาทวิภาคีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนในลักษณะพิเศษกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของต่างประเทศ	3.68	0.4712	มาก
14. ควรลดขั้นตอนในการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานเพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	4.00	0.000	มาก
15. ควรประสานงาน/ร่วมมือกับสำนักงานข่าวกรองในการให้การข่าวที่ดีที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติดในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติ	4.32	0.4712	มาก
16. การสร้างความร่วมมือกับสำนักงานข่าวกรองของต่างประเทศในการติดตามสถานการณ์หรือเครือข่ายยาเสพติดข้ามชาติได้อย่างต่อเนื่อง	3.66	0.4785	มาก
17. การจัดทำและพัฒนาระบบการข่าวที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายผู้ผลิตและผู้ค้าเสพติดให้เป็นปัจจุบันและทันสมัย เช่น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	3.34	0.4785	ปานกลาง
รวม	3.76	0.2213	มาก

จากตารางที่ 4.18 กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดี ยาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$, S.D.=0.2213) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า

1. ควรประสานงาน/ร่วมมือกับสำนักงานข่าวกรองในการให้การข่าวที่ดีที่เกี่ยวข้องกับคดี ยาเสพติดในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.4712)

2. การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการติดต่อประสานงานและการดำเนินคดียาเสพติดโดยเฉพาะหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.8204)

3. กระทรวงการต่างประเทศควรมีการทำสนธิสัญญาทวิภาคีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนในลักษณะพิเศษกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของต่างประเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.68$, S.D.=0.4712)

ตารางที่ 4.19 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านบุคลากร)

แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดี ยาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านบุคลากร)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18. ผู้บังคับบัญชาต้องมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินคดีสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะ องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและสามารถถ่ายทอด ประสบการณ์ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้	3.02	0.8204	ปานกลาง
19. ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องมีความรู้ความเข้าใจในคดี ยาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ อย่างลึกซึ้ง	4.02	0.8204	มาก
20. ควรส่งเสริมให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติดในลักษณะ องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้เพิ่มพูนความรู้โดย ส่งเสริมให้มีการอบรมขั้นสูงในระดับนานาชาติ	3.70	1.2494	มาก
21. ควรมีการจัดสรรทรัพยากรบุคคลโดยเฉพาะ ผู้เชี่ยวชาญให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ ยาเสพติด	4.02	0.8204	มาก
22. ควรมีแนวปฏิบัติหรือแนวทางที่ดีในการเก็บ พยานหลักฐานคดียาเสพติดในลักษณะองค์กร อาชญากรรมข้ามชาติให้แก่บุคลากรเพื่อเป็นแนวทาง ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น	3.10	1.2494	ปานกลาง

แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดี ยาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย (ด้านบุคลากร)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
23. พยานหลักฐานแต่ละชนิดในคดียาเสพติดมีความสำคัญในการดำเนินคดีนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความชำนาญสูง	3.18	0.8497	ปานกลาง
24. เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องให้ความคุ้มครองพยาน โดยเฉพาะพยานบุคคลตามกฎหมายเพราะพยานบุคคลเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินคดี	3.02	0.8687	ปานกลาง
25. การเพิ่มค่าตอบแทนให้แก่ผู้ปฏิบัติหรือบุคลากรให้เหมาะสมเพราะเป็นสายงานที่มีความเสี่ยงสูงในการปราบปราม	3.34	0.4785	ปานกลาง
รวม	3.42	0.2518	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.19 กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยด้านบุคลากรภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$, S.D.=0.2518) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า

1. ผู้ได้บังคับบัญชาต้องมีความรู้ความเข้าใจในคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างลึกซึ้งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D.= 0.8204)
2. ควรมีการจัดสรรทรัพยากรบุคคลโดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ยาเสพติดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D.= 0.8204)
3. การเพิ่มค่าตอบแทนให้แก่ผู้ปฏิบัติหรือบุคลากรให้เหมาะสมเพราะเป็นสายงานที่มีความเสี่ยงสูงในการปราบปรามอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D.= 0.4785)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 4.20 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย
เมื่อจำแนกรายด้านและรายข้อ

ด้าน	ข้อ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
นโยบายและยุทธศาสตร์	4. ควรกำหนดนโยบายในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินคดียาเสพติดในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติให้เหมาะสมให้แต่ละปีงบประมาณ	3.70	1.2623	มาก
กฎหมายและการลงโทษ	9. ควรมีการปรับปรุงและแก้ไขกลไกทางกฎหมายหรือแนวทางการปฏิบัติระเบียบที่เกี่ยวข้อง	4.00	0.0000	มาก
ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	15. ควรประสานงาน/ร่วมมือกับสำนักงานข่าวกรองในการให้การข่าวที่ดีที่เกี่ยวข้องกับ	4.32	0.4712	มาก

ด้าน	ข้อ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	คดียาเสพติดในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติ			
บุคลากร	21. ควรมีการจัดสรรทรัพยากรบุคคล โดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ยาเสพติด	4.02	0.8204	มาก

ดังนั้นจากผลการวิจัยแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยจึงสรุปได้ว่าควรมีแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติ ในประเทศไทยดังต่อไปนี้

แนวทางการพัฒนา	สาระสำคัญในการพัฒนา
1. นโยบายและยุทธศาสตร์	<p>1.1 ควรกำหนดนโยบายในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินคดียาเสพติดข้ามชาติให้เหมาะสมให้แต่ละปีงบประมาณ</p> <p>1.2 การกำหนดยุทธศาสตร์ในการต่อต้านป้องกันการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติอย่างต่อเนื่องโดยนโยบายและยุทธศาสตร์ต้องชัดเจนและมีความเฉพาะ</p> <p>1.3 มีนโยบายที่ให้อำนาจในการตรวจสอบเส้นทางการเงินเบื้องต้นโดยไม่ถูกกฎหมายฟ้องร้อง</p>
2. กฎหมายและการลงโทษ	<p>2.1 การปรับปรุงและแก้ไขกลไกทางกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน</p> <p>2.2 การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ทำให้เจ้าพนักงาน/พนักงานสอบสวนเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว</p> <p>2.3 มีกฎหมายความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีมาตรฐานรูปแบบเดียวกัน</p> <p>2.4 การลงโทษอย่างเข้มงวดโดยใช้มาตรการทางกฎหมายและการลงโทษที่รุนแรงอย่างชัดเจนโดยเฉพาะการทำลายทรัพย์สินหรือการตัดเส้นทางการเงินขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ</p> <p>2.5 มีกฎหมายอาชญากรรมพิเศษขึ้นโดยเฉพาะเพื่อให้มีอำนาจและความรวดเร็วในการดำเนินการปราบปรามและมีกฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบความผิดปกติด้านเส้นทางการเงินส่วนบุคคลในเงื่อนไขที่ทำได้และกฎหมายให้เจ้าหน้าที่รัฐเข้าถึงฐานข้อมูลทั่วไปของบุคคล</p> <p>2.6 ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาหาความรู้และนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ</p>

แนวทางการพัฒนา	สาระสำคัญในการพัฒนา
3. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	<p>3.1 ควรประสานงาน/ร่วมมือกับสำนักงานข่าวกรองในการให้การข่าวที่ดีที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติดข้ามชาติ</p> <p>3.2 ควรมีรูปแบบหรือความร่วมมือกับภาคเอกชนในการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี</p> <p>3.3 การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีในต่างประเทศในการให้ข้อมูลหรือการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3.4 การทำข้อตกลงความร่วมมือให้ชัดเจนภายใต้การดำเนินคดีในเงื่อนไขที่ไม่มีกฎหมายหรือสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน</p> <p>3.5 กระบวนการต่างประเทศให้ความร่วมมือการทำสนธิสัญญาพหุภาคีหรือทวิภาคีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนในลักษณะพิเศษกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของต่างประเทศ</p>
4. บุคลากร	<p>4.1 ควรมีการจัดสรรทรัพยากรบุคคลโดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ยาเสพติด</p> <p>4.2 ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาต้องมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินคดีสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติ</p> <p>4.3 การส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ได้เพิ่มพูนความรู้โดยส่งเสริมให้มีการอบรมขั้นสูงในระดับนานาชาติ</p> <p>4.4 การเพิ่มค่าตอบแทนให้แก่ผู้ปฏิบัติหรือบุคลากรให้เหมาะสมเพราะเป็นสายงานที่มีความเสี่ยงสูง</p> <p>4.5 ควรมีการแก้ไขหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งโยกย้ายระบบข้าราชการในแต่ละปีงบประมาณให้เหมาะสมเพราะจะทำให้มีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ยังอยู่ในตำแหน่งเดิม</p>

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง 1) ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยและ 2) แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย โดยเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่มย่อยและการเก็บแบบสอบถาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจึงสรุปผล อภิปรายผลและมีข้อเสนอแนะได้ดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

5.1.1 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย

จากผลการวิจัยจึงสรุปได้ว่า “ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย” มีปัญหาและอุปสรรคได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ ขาดยุทธศาสตร์ในการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ ขาดนโยบายในการป้องกันและปราบปรามคดีอาชญากรรมข้ามชาติอย่างจริงจัง นโยบายระหว่างประเทศและการทูต ตลอดจนการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ยังขาดความสอดคล้องกับสถานการณ์การเกิดปัญหา โดยเฉพาะนโยบายเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นช่องทางที่เปิดโอกาสในการกระทำความผิดอาชญากรรมข้ามชาติ รวมถึงผู้บริหารระดับสูงยังไม่เห็นความสำคัญของนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติทำให้งานกระจุกกระจาย นอกจากนี้เมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาลหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมก็จะทำให้นโยบายมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกันและส่งผลให้นโยบายในการปราบปรามอาชญากรรมไม่มีประสิทธิภาพไปอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมในประเทศไทยในด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกรายข้อ พบว่า

1.1 การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ยังขาดความสอดคล้องกับสถานการณ์การเกิดปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ผู้บริหารระดับสูงยังไม่เห็นความสำคัญของนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ยังขาดนโยบายในการป้องกันและปราบปรามคดีอาชญากรรมข้ามชาติในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างจริงจังอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านกฎหมายและการลงโทษ การสืบสวนสอบสวน การรวบรวมพยานหลักฐานเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานเนื่องจากพระราชบัญญัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งบังคับใช้ไม่ได้

ตลอดจนกฎหมายไม่ได้รับรองความปลอดภัยเจ้าหน้าที่รัฐและพยานหลักฐานจากการข่มขู่ของจำเลย ไม่มีมาตรการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังและไม่มีกฎหมายรองรับในเรื่องวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีซึ่งเกี่ยวกับอาชญากรรมและยาเสพติดทำให้การทำงานชะงักงัน นอกจากนี้แล้วการดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีใช้ระยะเวลาสั้น มีหลายขั้นตอนทำให้คดีมีความล่าช้าประกอบทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ กฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศและพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนยังไม่มีกำหนดระยะเวลาซึ่งเป็นปัญหาในเชิงปฏิบัติ ทั้งนี้การบังคับใช้กฎหมายในแต่ละประเทศมีข้อกำหนดไม่เหมือนกัน การบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษยังขาดประสิทธิภาพ มีการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องบางฉบับยังไม่ให้อำนาจแก่พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่รัฐในการเข้าถึงข้อมูลจากภาคเอกชนจึงเป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้การดำเนินคดีมีความล่าช้า ทั้งนี้บางหน่วยงานกฎหมายให้อำนาจหรือดุลยพินิจเข้ามามีบทบาทในการสืบสวนสอบสวนขยายผลเพื่อพิจารณาการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาเพิ่มเติม กฎหมายในการดำเนินงานคดีเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินไม่ได้กำหนดชัดเจน ตลอดจนกฎหมายและโทษทัณฑ์ของแต่ละประเทศกำหนดไว้ไม่เหมือนกันในทางปฏิบัติและบางประเทศไม่ได้มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งกันและกัน นอกจากนี้แล้วกฎหมายบางฉบับยังมีความล้าสมัย ไม่ได้รับการแก้ไข ตลอดจนผู้บังคับใช้กฎหมายขาดความรู้ความเข้าใจ เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทย ด้านกฎหมายและการลงโทษภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อแยกรายข้อ พบว่า

2.1 บางหน่วยงานกฎหมายให้อำนาจหรือดุลยพินิจเข้ามามีบทบาทในการสืบสวนสอบสวนขยายผลเพื่อพิจารณาการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาเพิ่มเติมอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 กฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศและพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนยังไม่มีกำหนดระยะเวลาไว้ในระดับปานกลาง

2.3 ผู้บังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐมีการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติงานในการสืบสวนสอบสวนแต่ละหน่วยงานแตกต่างกัน ถึงแม้จะมีสนธิสัญญาต่าง ๆ แต่การดำเนินคดีก็ขึ้นอยู่กับความร่วมมือหรือความสัมพันธ์ของหน่วยงานจากประเทศที่ร้องขอและไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อรูปคดี เช่น ข้อมูลการใช้โทรศัพท์ เส้นทางทางการเงินจากธนาคาร รวมถึงความรวดเร็วในการหาพยานหลักฐานความร่วมมือแต่ละหน่วยงานไม่เท่ากัน ซึ่งข้อมูลหรือพยานหลักฐานบางชนิดอยู่ในการครอบครองของหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้เจ้าพนักงานของรัฐไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้เพราะไม่มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนยังไม่มีกระบวนการการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรมรวมถึงหน่วยงานภาคเอกชนไม่ได้ให้ความร่วมมือตามที่ควรความสัมพันธ์ระหว่างประเทศส่วนใหญ่อยู่ที่ระดับชั้นของหน่วยงานที่ส่งผลต่อการทำงานมากกว่าความสัมพันธ์ทางการทูตและหน่วยงานของประเทศไทยและต่างประเทศในด้านความร่วมมือระหว่างประเทศเกิดความล่าช้าในด้านต่าง ๆ เช่น การประสานงานมีความล่าช้าและไม่ตอบสนองต่อภารกิจในการปราบปรามประกอบกับการดำเนินงานมีหลายขั้นตอนทำให้ใช้ระยะเวลานานจึงต้องอาศัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ทั้งนี้การประสานงานในทางปฏิบัติระหว่างหน่วยงานแต่ละประเทศ

ไม่เหมือนกันในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติยังถูกควบคุมโดยระบบการเมืองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดถูกครอบงำด้วยปัญหาทางการเมืองและส่งผลโดยตรงต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งปัจจัยด้านวัฒนธรรมขององค์กรของแต่ละหน่วยงานยังเอื้ออำนวยต่อการป้องกันและปราบปรามคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ รวมถึงรูปแบบการดำเนินงานแตกต่างกันทำให้งานกระจายและปัญหาอุปสรรคด้านภาษาทำให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานมีปัญหาในการติดต่อสื่อสารเนื่องจากการสื่อสารที่ใช้ภาษาที่แตกต่างกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดงบประมาณในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดที่มีงบประมาณไม่เหมาะสม เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทยด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกรายข้อ พบว่า

3.1 ข้อมูลหรือพยานหลักฐานบางชนิดอยู่ในการครอบครองของหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้เจ้าพนักงานของรัฐไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้เพราะไม่มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอยู่ในระดับมาก

3.2 การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติยังถูกควบคุมโดยระบบการเมืองอยู่ในระดับมาก

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศส่วนใหญ่อยู่ในระดับขั้นของหน่วยงานที่ส่งผลต่อการทำงานมากกว่าความสัมพันธ์ทางการทูตทำให้การดำเนินงานมีความล่าช้าอยู่ในระดับมาก

3.4 ปัญหาอุปสรรคด้านภาษาทำให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานมีปัญหาในการติดต่อสื่อสารเนื่องจากการสื่อสารที่ใช้ภาษาที่แตกต่างกันอยู่ในระดับมาก

3.5 หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนยังไม่มีบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรมอยู่ในระดับมาก

4. ด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่รัฐขาดประสบการณ์ในการทำสำนวนสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและเจ้าหน้าที่รัฐขาดทักษะและความเชี่ยวชาญชำนาญในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ รวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐขาดความละเอียดรอบคอบในการรวบรวมพยานหลักฐาน เช่น การเก็บไม่ครบถ้วน เป็นต้น การสืบสวนหาพยานหลักฐานหรือเส้นทางการเงิน สัญญาณโทรศัพท์ ซึ่งเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเก็บพยานหลักฐานจากการขอข้อมูลการใช้สัญญาณโทรศัพท์จากบริษัทผู้ให้บริการและผู้ให้บริการและขาดอำนาจในการขอข้อมูล เช่น ไม่สามารถตรวจสอบบัญชีต้องสงสัยได้เนื่องจากไม่มีมูลฐานความผิด เป็นต้น เป็นข้อจำกัดด้านบุคลากรทำให้การสืบสวนหาพยานหลักฐานคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีความล่าช้าและส่งผลให้การดำเนินคดีมีความล่าช้าไปด้วย ประกอบกับเจ้าหน้าที่รัฐขาดความเข้าใจในเนื้อหาและขาดมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันพยานคดียาเสพติดให้มีความปลอดภัยในร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งนี้เมื่อเจ้าหน้าที่ถึงวาระในการโยกย้ายหรือเปลี่ยนตำแหน่งทั้งภายในและภายนอกองค์กรทำให้บุคลากรขาดความชำนาญเฉพาะด้านอย่างแท้จริงจึงส่งผลต่อความเข้าใจในเนื้อหา เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง

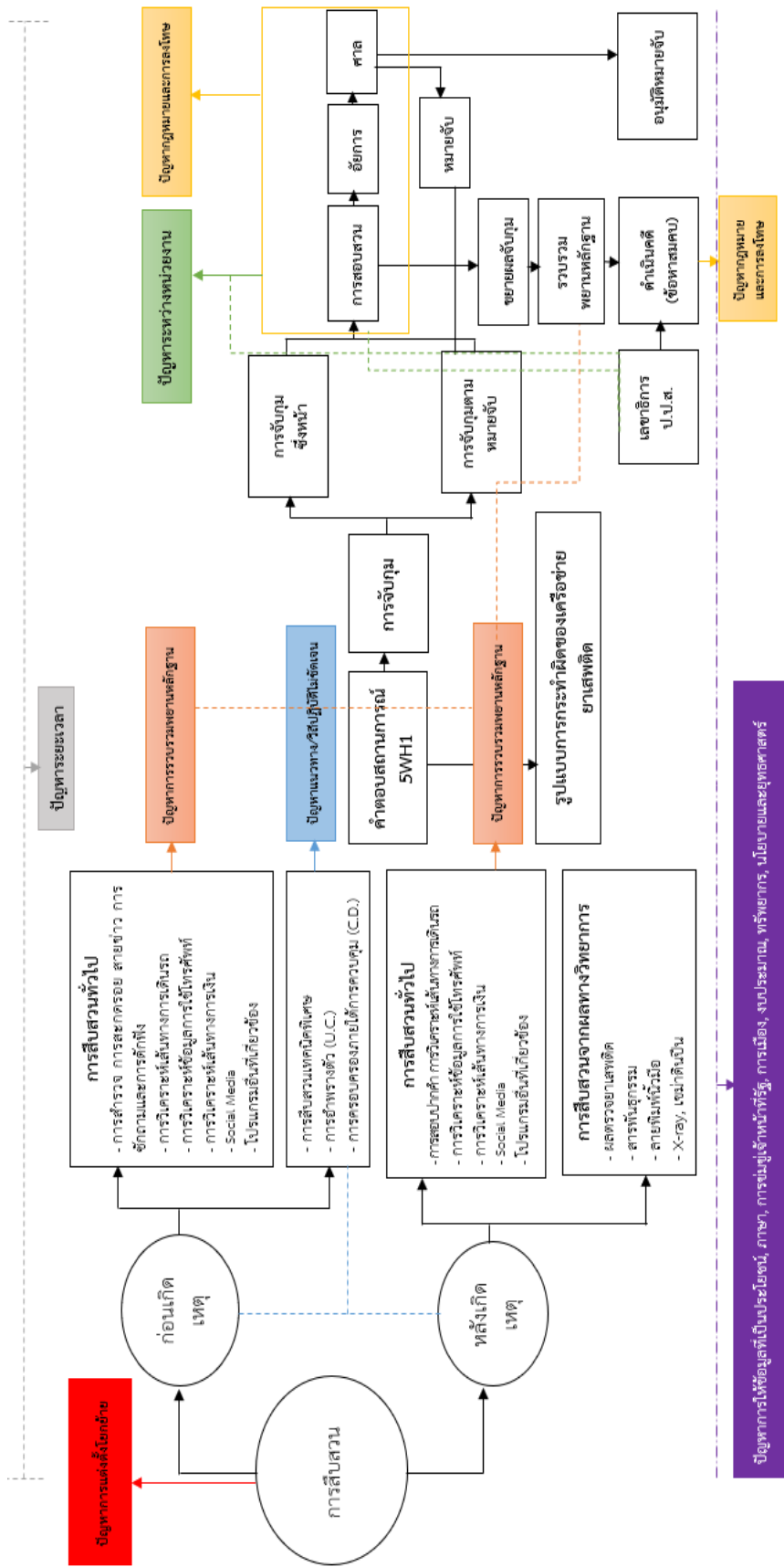
เห็นว่าปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทยด้านบุคลากรภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกรายข้อ พบว่า

4.1 เจ้าหน้าที่เมื่อถึงวาระในการโยกย้ายหรือเปลี่ยนตำแหน่งทั้งภายในและภายนอกองค์กรทำให้บุคลากรขาดความชำนาญเฉพาะด้านอย่างแท้จริงจึงผลต่อความเข้าใจในเนื้องานอยู่ในระดับมาก

4.2 เจ้าหน้าที่รัฐยังขาดมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันพยานคดียาเสพติดให้มีความปลอดภัยในร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สินอยู่ในระดับมาก

4.3 เจ้าหน้าที่รัฐยังขาดประสบการณ์ในการทำสำนวนสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์การอาชญากรรมข้ามชาติอยู่ในระดับมาก ซึ่งปรากฏดังรูปที่ 5.1

รูปที่ 5.1 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย

ที่มา: จากการศึกษาสำรวจของผู้วิจัย

5.1.2 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย

จากผลการวิจัยจึงสรุปได้ว่า “แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย” มีแนวทางดังต่อไปนี้

1. ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ การกำหนดยุทธศาสตร์ในการต่อต้านป้องกันการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติอย่างต่อเนื่องโดยต้องมีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนและนโยบายเป้าหมายในการป้องกันและปราบปรามคดีอาชญากรรมในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติโดยเฉพาะรวมถึงหน่วยงานที่เป็นจุดศูนย์กลางในการรับผิดชอบในการดำเนินงานตามนโยบายและการบูรณาการด้านนโยบายระหว่างหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามร่วมกัน ทั้งนี้กำหนดนโยบายในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินคดีอาชญากรรมในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติให้เหมาะสมให้แก่ละเมิดประมาท กอปรกับนโยบายที่ให้อำนาจในการตรวจสอบเส้นทางการเงินเบื้องต้นโดยไม่ถูกกฎหมายฟ้องร้อง รวมถึงไม่ควรมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายตามการเปลี่ยนวาระของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกรายข้อพบว่า

1.1 ควรกำหนดนโยบายในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินคดีอาชญากรรมในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติให้เหมาะสมให้แก่ละเมิดประมาทอยู่ในระดับมาก

1.2 ควรมีการบูรณาการด้านนโยบายระหว่างหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามร่วมกันอยู่ในระดับมาก

1.3 ควรมีนโยบายในการป้องกันและปราบปรามคดีอาชญากรรมในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติโดยเฉพาะและควรมีหน่วยงานกลางในการรับผิดชอบในการดำเนินงานตามนโยบายอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านกฎหมายและการลงโทษ การปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายหรือแนวทางการปฏิบัติระเบียบที่เกี่ยวข้องและแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่ทำให้เจ้าพนักงาน/พนักงานสอบสวนเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว โดยกฎหมายความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีมาตรฐานรูปแบบเดียวกันในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งการลงโทษและการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างเข้มงวดโดยใช้มาตรการทางกฎหมายและการลงโทษที่รุนแรงอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการทำลายทรัพย์สินหรือการตัดเส้นทางการเงินขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีระบบกระบวนการในการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมตามที่เห็นควร ทั้งนี้สร้างกฎหมายอาชญากรรมพิเศษขึ้น โดยเฉพาะเพื่อให้มีอำนาจและความรวดเร็วในการดำเนินการปราบปรามอาชญากรรมที่รุนแรง รวมถึงแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษผู้กระทำความผิดให้สาสม ซึ่งมีกฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบความผิดคดีด้านเส้นทางการเงินส่วนบุคคลในเงื่อนไขที่ทำได้และมีกฎหมายให้เจ้าหน้าที่รัฐเข้าถึงฐานข้อมูลทั่วไปของบุคคล เช่น บัตรประจำตัวประชาชน ใบอนุญาตใบขับขี่ต่าง ๆ เป็นต้น ใช้กฎหมายและกลไกเครื่องมือในการทำงานโดยที่ไม่จำกัดสิทธิ์ของพลเมืองและควรมีการแก้ไขกฎหมายฉบับใหม่ที่มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยด้านกฎหมายและการลงโทษภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อแยกรายข้อพบว่า

2.1 ควรมีการปรับปรุงและแก้ไขกลไกทางกฎหมายหรือแนวทางการปฏิบัติระเบียบที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก

2.2 ควรมีการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างจริงจังโดยใช้มาตรการทางกฎหมายและการลงโทษที่รุนแรงอยู่ในระดับมาก

2.3 ควรมีแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษผู้กระทำผิดให้สาสมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รูปแบบหรือความร่วมมือกับภาคเอกชนในการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี เช่น เส้นทางทางการเงิน การใช้สัญญาณโทรศัพท์ เป็นต้น การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีในต่างประเทศในการให้ข้อมูลหรือการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการติดต่อประสานงานและการดำเนินคดี ยาเสพติดโดยเฉพาะหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ตั้งองค์กรที่รับผิดชอบโดยตรงเป็นจุดศูนย์รวมและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในรูปแบบการทำงานแนวเดียวกันทำให้งานขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ กำหนดการประสานงานให้ตอบสนองกับความร่วมมือระหว่างประเทศ หน่วยงานและผู้ปฏิบัติ โดยหน่วยงานระหว่างประเทศมีบทบาทสามารถเข้ามาสังเกตการณ์หรือออกความคิดเห็นในเชิงปฏิบัติ ความร่วมมือและการประสานข้อมูลกับหน่วยงานอื่น ๆ และหน่วยงานระหว่างประเทศขึ้นกับเจ้าหน้าที่รัฐโดยตรงทำให้การได้รับข้อมูลต่าง ๆ สะดวกและรวดเร็วขึ้น การสร้างความร่วมมือกับสำนักงานข่าวกรองของต่างประเทศในการติดตามสถานการณ์หรือเครือข่ายยาเสพติดข้ามชาติได้อย่างต่อเนื่องและประสานงานความร่วมมือกับสำนักงานข่าวกรองในการให้การข่าวที่ดีที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติดในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติรวมถึงทำข้อตกลงความร่วมมือให้ชัดเจนภายใต้การดำเนินคดีในเงื่อนไขที่ไม่มีกฎหมายหรือสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนและกระทรวงการต่างประเทศให้ความร่วมมือการทำสนธิสัญญาพหุภาคีหรือทวิภาคีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนในลักษณะพิเศษกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของต่างประเทศ ทั้งนี้ลดขั้นตอนในการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานเพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานเพื่อให้ก้าวทันตามสมัย เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยด้านหน่วยงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกรายชื่อ พบว่า

3.1 ควรประสานงาน/ร่วมมือกับสำนักงานข่าวกรองในการให้การข่าวที่ดีที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติดในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติอยู่ในระดับมาก

3.2 การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการติดต่อประสานงานและการดำเนินคดียาเสพติดโดยเฉพาะหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอยู่ในระดับมาก

3.3 กระทรวงการต่างประเทศควรมีการทำสนธิสัญญาทวิภาคีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนในลักษณะพิเศษกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของต่างประเทศอยู่ในระดับมาก

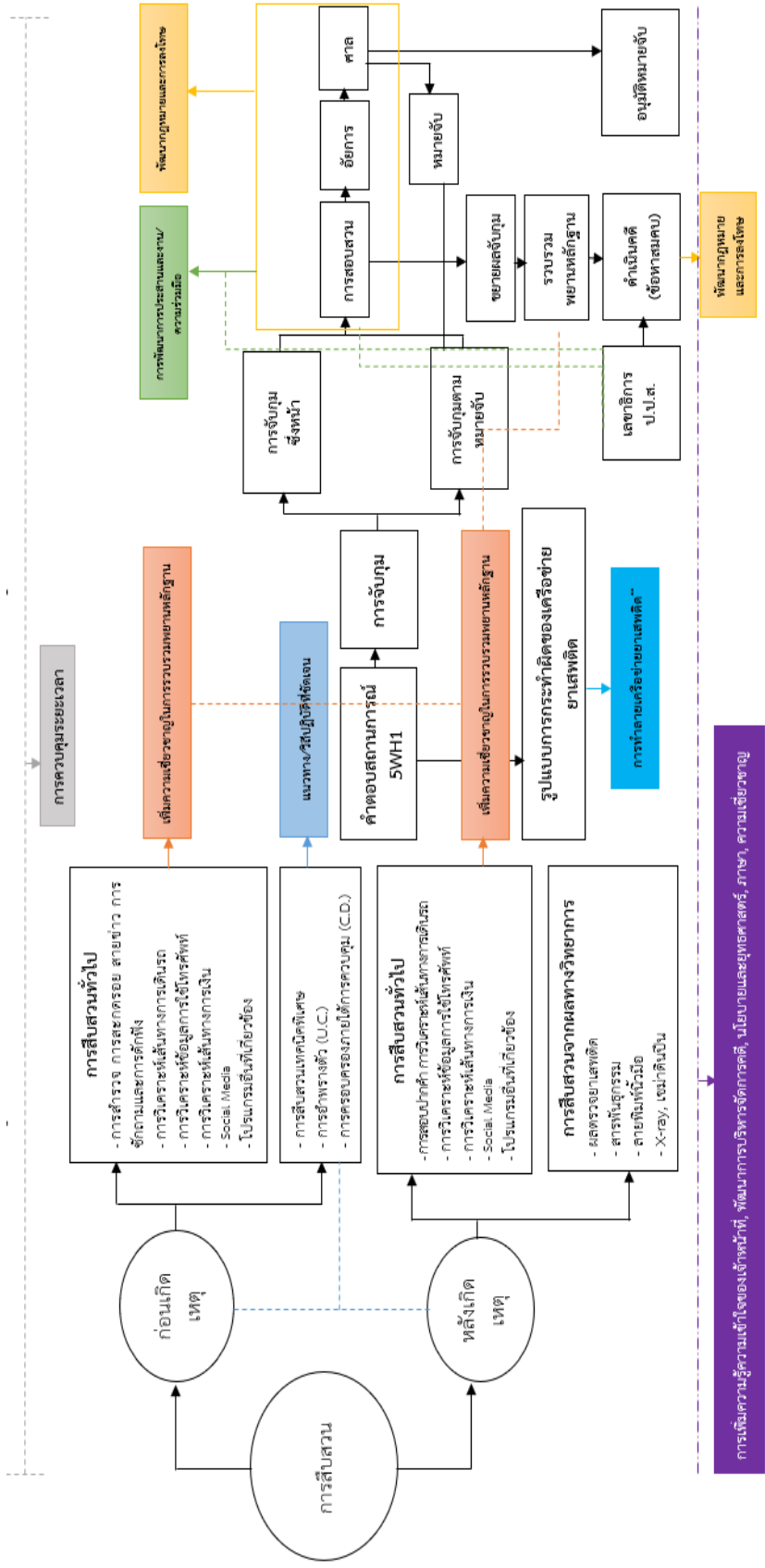
4. ด้านบุคลากร ผู้บังคับบัญชาต้องมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินคดีสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ รวมถึงผู้ใต้บังคับบัญชาต้องมีความรู้ความเข้าใจในคดียาเสพติดในลักษณะองค์กร

อาชญากรรมข้ามชาติอย่างลึกซึ้ง มีการจัดสรรทรัพยากรบุคคลโดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ยาเสพติด ผู้บังคับบัญชาระหว่างไม่อยู่ปฏิบัติราชการควรจะมีหน้าที่ที่มีอำนาจแก่เจ้าพนักงานในการตัดสินใจการประสานข้อมูลระหว่างประเทศโดยตรงและส่งเสริมให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้เพิ่มพูนความรู้โดยส่งเสริมให้มีการอบรมขั้นสูงในระดับนานาชาติ พยานหลักฐานแต่ละชนิดในคดียาเสพติดมีความสำคัญในการดำเนินคดีฉะนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความชำนาญสูง และเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องให้ความคุ้มครองพยานโดยเฉพาะพยานบุคคลตามกฎหมายเพราะพยานบุคคลเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินคดี ทั้งนี้กำหนดมาตรการความเข้าใจระหว่างพลเมืองและการบังคับใช้กฎหมายให้ชัดเจนและการเพิ่มค่าตอบแทนให้แก่ผู้ปฏิบัติหรือบุคลากรให้เหมาะสมเพราะเป็นสายงานที่มีความเสี่ยงสูงในการปราบปราม เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยด้านบุคลากรภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกรายข้อ พบว่า

4.1 ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องมีความรู้ความเข้าใจในคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างลึกซึ้งอยู่ในระดับมาก

4.2 ควรมีการจัดสรรทรัพยากรบุคคลโดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ยาเสพติดอยู่ในระดับมาก

4.3 การเพิ่มค่าตอบแทนให้แก่ผู้ปฏิบัติหรือบุคลากรให้เหมาะสมเพราะเป็นสายงานที่มีความเสี่ยงสูงในการปราบปรามอยู่ในระดับปานกลาง ดังรูปที่ 5.2

รูปที่ 5.2 แนวทางการพัฒนากรอบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย

ที่มา: การสังเคราะห์ของผู้วิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย

จากปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยผู้วิจัยมีประเด็นที่สำคัญในการอภิปรายผลได้แก่ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐาน สอดคล้องกับนิติรัฐ พัสกรพินิจ (2552: บทคัดย่อ) พบว่า ผู้กระทำความผิดยาเสพติดรายสำคัญมักจะทำปกปิดพฤติการณ์ ไม่แสดงความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการกระทำความผิดยาเสพติดทำให้ยากต่อการรวบรวมพยานหลักฐาน การใช้โดยวิธีการทั่วไปในการสืบสวนสอบสวนจึงไม่อาจนำมาซึ่งพยานหลักฐานที่มีประสิทธิภาพได้ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงวิธีการควบคุมการดำเนินคดีและการกำกับตรวจสอบ การสนับสนุนช่วยเหลือในการนำมาตราการสืบสวนสอบสวนโดยวิธีพิเศษมาใช้บังคับให้เกิดประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับงานวิจัยของภูษิต มหาพรหม (2555: บทคัดย่อ) พบว่า การแสดงความคิดเห็นด้านนโยบาย/กฎหมาย/กฎ ระเบียบ บุคลากรจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติเสนอว่า ด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุและสภาพแวดล้อมต้องให้ความสำคัญกับสถานที่เกิดเหตุและระบุรายละเอียดเกี่ยวกับพยานหลักฐานให้ครบถ้วน ทั้งนี้สอดคล้องกับ “ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา” กล่าวคือ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยหมวด 2 อำนาจสืบสวนและสอบสวน โดยให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจทำการสืบสวนคดีอาญาได้ ในกรณีที่ต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุหรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ปัญหาและอุปสรรคด้านการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เช่น ไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ไม่มีการบูรณาการความร่วมมือ การขอข้อมูลต้องทำผ่านช่องทางที่เป็นทางการ ตลอดจนการที่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยมยุรา วิมลโลหการ (2553: บทคัดย่อ) พบว่า การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมประเภทยาเสพติดอันเป็นภัยร้ายแรงในปัจจุบันเป็นปัญหาที่ทำนายกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง มีการนำเทคโนโลยีเทคนิควิธีการสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและเป็นเครือข่าย มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบมาเป็นองค์กรอาชญากรรม ผู้กระทำผิดเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญก่อให้เกิดความเสียหายและผลกระทบรุนแรงต่อระบบเศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคงของประเทศ กระบวนการยุติธรรมได้เข้ามามีส่วนสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในรูปแบบต่าง ๆ ตั้งแต่กระบวนการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิด การสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน การพิจารณาสั่งฟ้องคดี การนำพยานหลักฐานเข้าสืบเพื่อพิสูจน์การกระทำความผิดจนศาลมีคำพิพากษา โดยเฉพาะการดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำความผิดยาเสพติดรายสำคัญ การแสวงหาพยานหลักฐานในระหว่างการสืบสวนเพื่อพิสูจน์ความสัมพันธ์ของบุคคลในองค์กรการดำเนินการเกี่ยวกับยาเสพติดจะใช้วิธีการแสวงหาพยานหลักฐานโดยวิธีสืบสวนธรรมดาอาจไม่ได้ผลจึงจำเป็นต้องใช้วิธีสืบสวนสอบสวนพิเศษ เช่นเดียวกับงานวิจัยของภูษิต มหาพรหม (2555: บทคัดย่อ) พบว่า การแสดงความคิดเห็นด้านนโยบาย/กฎหมาย/กฎ ระเบียบ บุคลากรจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติเสนอว่า ต้องมีการตรวจสถานที่เกิดเหตุและสภาพแวดล้อมต้องให้ความสำคัญกับสถานที่เกิดเหตุและระบุรายละเอียดเกี่ยวกับพยานหลักฐานให้ครบถ้วน การใช้วิทยาการในการพิสูจน์หลักฐานจะต้องสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นใน

การปฏิบัติงานอย่างครบถ้วน ส่วนงานวิจัยของสุนทิพย์ จิตสว่างและนัทธี จิตสว่าง (2559: บทคัดย่อ) พบว่า มีปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานจากต่างประเทศเช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมี “ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยแนวทางการประสานงานคดียาเสพติด พ.ศ.2553” ซึ่งสาระสำคัญของการประสานงานการดำเนินคดียาเสพติดตามระเบียบนี้มีขอบเขตการดำเนินงานคือ

1. การประสานงานคดียาเสพติดจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือ ความโปร่งใสและความไว้วางใจระหว่างกันโดยที่มีให้เป็นการแทรกแซงหรือก้าวล่วงอำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่ายตามที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนด

2. ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติดจะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้ออกระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยแนวทางประสานคดียาเสพติด พ.ศ.2553 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางระบบการปฏิบัติงานของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติดให้สามารถทำงานสอดคล้องเป็นแนวทางเดียวกัน โดยการทำงานไม่ซ้ำซ้อนและเป็นการประสานอย่างบูรณาการหลายเรื่องพร้อม ๆ (พรชัย เจริญวงศ์, 2561) แต่อย่างไรก็ตามพบว่ามีปัญหาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันหรือการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ

ปัญหาและอุปสรรคด้านระเบียบ กฎหมายและการลงโทษสอดคล้องกับงานวิจัยของอุษณีย์ เชียงของ (2555: บทคัดย่อ) พบว่า ด้านปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายปัญหาที่พบคือ ขาดความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของกฎหมาย เช่นเดียวกับงานวิจัยของวีระพงษ์ บุญโญภาสและคณะ (2556: บทคัดย่อ) พบว่า ระบบงานสอบสวนพบปัญหาผู้บังคับบัญชาขาดความรู้อย่างเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและสอบสวน เนื่องจากไม่เคยมีประสบการณ์หรือผ่านงานสอบสวนมาก่อน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งต่าง ๆ มีมากมายและกระจัดกระจายทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานเช่นเดียวกับงานวิจัยของสุนทิพย์ จิตสว่างและนัทธี จิตสว่าง (2559: บทคัดย่อ) พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดประสบการณ์และไม่ทราบแนวทางในการนำพระราชบัญญัติมาใช้ นอกจากนี้ยังประสบกับความยุ่งยากของการบังคับใช้พระราชบัญญัติ เช่น การใช้เทคนิคพิเศษ การพิสูจน์การกระทำผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ฐานการมีส่วนร่วม การกำหนดอำนาจในการสืบสวนสอบสวนที่ไม่มีความชัดเจน ไม่ใช่เป็นกฎหมายหลักในการดำเนินคดี การกำหนดระเบียบปฏิบัติที่ไม่ชัดเจนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chen, Chung, Qin, Chau, Xu, Wang, Zheng and Atabakhsh (2013: บทคัดย่อ) พบว่า เทคนิคในการเข้าถึงข้อมูลทางด้านอาชญากรรมรวมทั้งได้นำเสนอถึงระดับของการบังคับใช้กฎหมาย เช่นเดียวกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคด้านกฎหมายและการลงโทษประกอบด้วย 1) การบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษยังขาดประสิทธิภาพ 2) ผู้บังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐมีการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม 6) กฎหมายที่เกี่ยวข้องบางฉบับยังไม่ให้อำนาจแก่พนักงาน

สอบสวนหรือเจ้าหน้าที่รัฐในการเข้าถึงข้อมูลจากภาคเอกชนจึงเป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้การดำเนินคดีมีความล่าช้า 7) กฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศและพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนยังไม่มีกำหนดระยะเวลาไว้และ 8) บางหน่วยงานกฎหมายให้อำนาจหรือดุลยพินิจเข้ามามีบทบาทในการสืบสวนสอบสวนขยายผลเพื่อพิจารณาการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาเพิ่มเติมคล้องกับงานวิจัยของสุนทรีพรรณ กำปันทอง (2551: บทคัดย่อ) พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคด้านการจับกุมมีการจับกุมน้อยลงเนื่องจากปัญหาความไม่สงบ การขอหมายค้นมีความล่าช้า กลุ่มนักค้ามีรูปแบบการค้าที่แนบเนียนและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นและการส่งดำเนินคดีเป็นปัญหาในการดำเนินคดีของกระบวนการยุติธรรมในชั้นศาล สอดคล้องกับงานวิจัยของอุษณีย์ เชียงของ (2555: บทคัดย่อ) พบว่า ด้านปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายปัญหาที่พบคือ การพิสูจน์ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอายุของผู้เสียหายกระทำไต่ถามและเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของกฎหมาย เช่นเดียวกับงานวิจัยของวีระพงษ์บุญโญภาสและคณะ (2556: บทคัดย่อ) พบว่า กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งต่าง ๆ มีมากมายและกระจัดกระจายทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ส่วนงานวิจัยของสุนทิตพิญจิตสว่างและนันทิ จิตสว่าง (2556: บทคัดย่อ) พบว่า ไม่ได้มีการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติป้องกันปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรข้ามชาติ พ.ศ.2556 อาจเนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรข้ามชาติ พ.ศ.2556 เพิ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2556 อันเป็นระยะเวลาไม่นานนักจึงอาจทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนหนึ่งขาดความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายดังกล่าวจึงไม่ได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการป้องกันปราบปรามและดำเนินคดีกับการกระทำผิดของอาชญากรรมข้ามชาติอันส่งผลให้อาชญากรรมข้ามชาติถูกตั้งข้อหาและดำเนินคดีในคดีลักทรัพย์ธรรมดาเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้งานวิจัยของ Chen et al., (2013: บทคัดย่อ) พบว่า ความกังวลเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติได้เพิ่มขึ้นอย่างมากตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ก่อการร้ายเมื่อวันที่ 9 ค.ศ.2011 ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการวิเคราะห์การก่อการร้ายที่มีประสิทธิภาพการสืบค้นข้อมูลที่น่ามาประยุกต์ใช้ในบริบทของการบังคับใช้กฎหมาย

ปัญหาและอุปสรรคด้านการดำเนินคดีอาชญากรรมในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีข้อจำกัดของทรัพยากรสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรีพรรณ กำปันทอง (2551: บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณมีปัญหาเป็นอย่างมาก ไม่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานเท่าที่ควรบางครั้งต้องใช้เงินส่วนตัว การสืบสวนสอบสวนไม่สามารถสืบสวนขยายผลได้ งานมีความล่าช้าและการส่งดำเนินคดีเป็นปัญหาในการดำเนินคดีของกระบวนการยุติธรรมในชั้นศาล เช่นเดียวกับงานวิจัยของอุษณีย์ เชียงของ (2555: บทคัดย่อ) พบว่า ด้านปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายปัญหาที่พบคือ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบฐานข้อมูลมีเปลี่ยนแปลงทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความสับสน เจ้าหน้าที่ผู้จับกุมไม่มีอำนาจในการควบคุมตัวผู้ต้องหาในระยะเวลาที่เพียงพอ ส่วนงานวิจัยของ Finckenauer (2007: บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาในการสืบสวนสอบสวนและการฟ้องร้องดำเนินคดีกับองค์กรอาชญากรรมนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป การสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมองค์กรนั้นเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่มีความซับซ้อนและใช้ระยะเวลายาวนาน เพราะว่ารูปแบบคดีทางอาญาที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาอุปสรรคด้านภาษา เนื่องจากบางประเทศไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการส่งผลให้การดำเนินคดี การติดต่อสื่อสารเป็นไปได้ยากลำบาก ตลอดจนถ้ามีความจำเป็นในการใช้ล่ามในการแปลภาษาต้องคำนึงถึงศักยภาพของล่ามและจริยธรรมในการแปลสารด้วยสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรียพรรณ กำปันทอง (2551: บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคมีปัญหาการใช้ภาษาถิ่น เช่นเดียวกับงานวิจัยของอุษณีย์ เชียงของ (2555: บทคัดย่อ) พบว่า ด้านปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายปัญหาที่พบคือ สภาพปัญหาองค์กรอาชญากรรมพบว่า ขาดการติดต่อประสานงานที่ีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้งานวิจัยของภูษิต มหาพรหม (2555: บทคัดย่อ) พบว่า การแสดงความคิดเห็นด้านนโยบาย/กฎหมาย/กฎ ระเบียบ บุคลากรจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติเสนอว่าด้านการประสานงานหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านความร่วมมือของประชาชนจะต้องพบปะประชาชนอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างเจตคติที่ดีในความร่วมมือเพื่อป้องกันอาชญากรรม

ปัญหาและอุปสรรคด้านหน่วยงานสอดคล้องกับงานวิจัยของอุษณีย์ เชียงของ (2555: บทคัดย่อ) พบว่า ด้านปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายปัญหาที่พบคือ ขาดการติดต่อประสานงานที่ีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกับงานวิจัยของภูษิต มหาพรหม (2555: บทคัดย่อ) พบว่า การแสดงความคิดเห็นด้านนโยบาย/กฎหมาย/กฎ ระเบียบ บุคลากรจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติเสนอว่าต้องมีด้านการประสานงานหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านความร่วมมือของประชาชนจะต้องพบปะประชาชนอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างเจตคติที่ดีในความร่วมมือเพื่อป้องกันอาชญากรรม ส่วนงานวิจัยของสุนทรียพรรณ จิตสว่างและนันทิ จิตสว่าง (2559: บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 1) ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อรูปคดี 2) ข้อมูลหรือพยานหลักฐานบางชนิดอยู่ในการครอบครองของหน่วยงานอื่น ๆ 3) หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนยังไม่มีบูรณาการการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม 4) ความล่าช้าในด้านต่าง ๆ 5) ไม่มีสนธิสัญญาในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับบางประเทศ 6) ปัญหาอุปสรรคด้านภาษา 7) ครอบงำด้วยปัญหาทางการเมือง 8) ถูกควบคุมโดยระบบการเมือง 9) วัฒนธรรมขององค์กรยังเอื้ออำนวยต่อการป้องกันและปราบปรามคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ 10) ขาดงบประมาณ 11) การดำเนินคดีที่ขึ้นอยู่กับความร่วมมือหรือความสัมพันธ์ของหน่วยงานจากประเทศที่ร้องขอและ 12) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นของหน่วยงานที่ส่งผลต่อการทำงานมากกว่าความสัมพันธ์ทางการทูตซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุษณีย์ เชียงของ (2555: บทคัดย่อ) พบว่า ด้านสภาพปัญหาองค์กรอาชญากรรมพบว่า ขาดการควบคุมที่เข้มงวด ขาดการติดต่อประสานงานที่ีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ผู้จับกุมไม่มีอำนาจในการควบคุมตัวผู้ต้องหาในระยะเวลาที่เพียงพอและในประเทศไทย เช่นเดียวกับงานวิจัยของวีระพงษ์ บุญโญภาสและคณะ (2556: บทคัดย่อ) พบว่า การขาดงบประมาณจึงทำให้เกิดสภาพปัญหาและความเสียหายต่อระบบงานสอบสวนและต่อประชาชน ส่วนงานวิจัยของสุนทรียพรรณ จิตสว่างและนันทิ จิตสว่าง (2559: บทคัดย่อ) พบว่า มีปัญหาการประสานงานระหว่าง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหาที่เกิดจากลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีการกระทำผิดที่มีความสลับซับซ้อน ปัญหาการข่มขู่พยานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานจากต่างประเทศและงานวิจัยของสุนทรืพรธณ กำปันทอง (2551: บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคด้าน งบประมาณมีปัญหาเป็นอย่างมากไม่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานเท่าที่ควรบางครั้งต้องใช้เงินส่วนตัว

การดำเนินคดีอาชญากรรมในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติยังไม่มีแนวทางหรือวิธีปฏิบัติที่สามารถกระทำได้อย่างรวดเร็ว ชัดเจนและควบคุมเวลาในการดำเนินคดีได้ซึ่งปัญหานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรืพรธณ กำปันทอง (2551: บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือ โครงสร้างฯ การสั่งการไม่เป็นเอกภาพ ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ทำงานแบบต่างคนต่างทำและที่สำคัญคือผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของงานยาเสพติด ทั้งนี้งานวิจัยของนิติรัฐ พัสกรพินิจ (2552: บทคัดย่อ) พบว่า ผู้กระทำความผิดยาเสพติดรายสำคัญมักจะทำปกปิดพฤติการณ์ ไม่แสดงความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการกระทำความผิดยาเสพติดทำให้ยากต่อการรวบรวมพยานหลักฐาน การใช้โดยวิธีการทั่วไปในการสืบสวนสอบสวนจึงไม่อาจนำมาซึ่งพยานหลักฐานที่มีประสิทธิภาพได้สอดคล้องกับงานวิจัยของวีระพงษ์ บุญโญภาสและคณะ (2556: บทคัดย่อ) พบว่า ระบบงานสอบสวนพบปัญหาการแยกงานสืบสวนและงานสอบสวนออกจากกันทำให้การบริหารงานคดี ไม่เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและยังมีปัญหาอื่นอีกหลายประการได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งต่าง ๆ มีมากมายและกระจัดกระจายทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Finckenauer (2007: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง The Mafia and Organized Crime: A Beginner's Guide พบว่า ปัญหาในการสืบสวนสอบสวนและการฟ้องร้องดำเนินคดีกับองค์กรอาชญากรรมนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เช่น การสืบสวนสอบสวนและการฟ้องร้องคดีองค์กรอาชญากรรมต้องการผู้เชี่ยวชาญในทางปฏิบัติและผู้เชี่ยวชาญในเรื่องเทคนิคการสืบสวนสอบสวนและการฟ้อง ผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ต้องสามารถสังเคราะห์และมีประสบการณ์ในเรื่ององค์กรอาชญากรรม

ปัญหาและอุปสรรคด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไม่มีการกำหนดนโยบายในการปราบปรามการอย่างจริงจังจะสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรืพรธณ กำปันทอง (2551: บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือ นโยบายเกิดจากผู้บังคับบัญชาไม่ให้การสนับสนุน นโยบายเป็นการมองจากข้างบนลงมาสู่ข้างล่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของภูษิต มหาพรหม (2555: บทคัดย่อ) พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสืบสวนคดีอาญาของกองบัญชาการตำรวจนครบาลในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่ามีความเห็นด้วยในด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการใช้วิทยากรในการพิสูจน์หลักฐานมาเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ ด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุและสภาพแวดล้อม อันดับที่ 4 ได้แก่ ด้านนโยบาย/กฎหมาย/กฎระเบียบ อันดับที่ 5 ได้แก่ ด้านความร่วมมือของประชาชน ขณะที่อันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่นเดียวกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า 1) ยังขาดนโยบายในการป้องกันและปราบปรามคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างจริงจัง 2) ผู้บริหารระดับสูงยังไม่เห็นความสำคัญของนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการป้องกัน

ปัญหาคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและ 3) การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ยังขาดความสอดคล้องกับสถานการณ์การเกิดปัญหายาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรีพรรณ กำปันทอง (2551: บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคด้านนโยบายเกิดจากผู้บังคับบัญชาไม่ให้การสนับสนุน นโยบายเป็นการมองจากข้างบนลงมาสู่ข้างล่าง สอดคล้องกับการงานวิจัยของสุนทิตพิพย์ จิตสว่างและนันทิ จิตสว่าง (2556: บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันปราบปรามแก๊งอาชญากรรมข้ามชาติที่ก่อเหตุคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้มีการจับกุมและดำเนินคดีแก๊งอาชญากรรมข้ามชาติที่ก่อเหตุคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินตามความผิดที่ได้กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาเป็นหลัก ไม่ได้ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติป้องกันปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรข้ามชาติ พ.ศ.2556 อาจเนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรข้ามชาติ พ.ศ.2556 เพิ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 26 กันยายน พ.ศ.2556 อันเป็นระยะเวลาไม่นานนักจึงอาจทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนหนึ่งขาดความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายดังกล่าวจึงไม่นำมาใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการป้องกันปราบปรามและดำเนินคดีกับการกระทำผิดของอาชญากรรมข้ามชาติ นอกจากนี้แล้วจากการวิจัยของสุนทิตพิพย์ จิตสว่างและนันทิ จิตสว่าง (2559: บทคัดย่อ) พบว่า มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติที่ไม่ชัดเจน หากแต่ประสบปัญหาในการนำพระราชบัญญัติมาใช้ในการดำเนินคดีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเพียงจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนอาชญากรรมข้ามชาติที่มีจำนวนมาก รวมทั้งประสิทธิผลที่ได้จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติคือ สามารถบรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมายที่สามารถลงโทษองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีความรุนแรงไม่ว่าจะเป็นการจำคุกหรือการยึดทรัพย์สินจนก่อให้เกิดผลกระทบที่ติดต่อเศรษฐกิจ สังคมและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หากแต่ประสบปัญหาเจตนารมณ์ของกฎหมายในการบูรณาการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ส่วนงานวิจัยของสุวิทย์ แสงวมงคล (2560: บทคัดย่อ) พบว่า การกำหนดนโยบายและการวางแผนยุทธศาสตร์แต่เดิมไม่มีแผนป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ เริ่มมีแผนนี้ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.2553 และยังคงใช้ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน มีการจัดโครงสร้างและระบบบริหารงานแบบการเป็นทางการที่ครอบคลุมภารกิจทุกด้าน ต่อมาเมื่อเกิดอาชญากรรมข้ามชาติขึ้นบ่อยครั้งจึงได้จัดโครงสร้างองค์กรด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่มีลักษณะไม่เป็นทางการขึ้นโดยเฉพาะเมื่อ พ.ศ.2553 จนถึงปัจจุบัน

5.2.2 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย

ไทย

จากแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทย ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผลได้แก่ แนวทางการพัฒนารูปแบบของการดำเนินคดียาเสพติดด้านงานสืบสวนสอบสวนเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ กุลนิเทศ (2558: บทคัดย่อ) พบว่า รูปแบบการสืบสวนที่สำคัญคือ การใช้สายลับและการรวบรวมพยานหลักฐานให้ชัดเจนก่อนที่จะจับกุมผู้กระทำผิด ทั้งนี้สายลับต้องได้รับความปลอดภัยมากที่สุด เช่นเดียวกับงานวิจัยของสุนทิตพิพย์ จิตสว่างและนันทิ จิตสว่าง (2559: บทคัดย่อ) พบว่า ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานควบคู่กับการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

ข้ามชาติเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ดังกล่าวและให้ครอบคลุมแก่การบังคับใช้เพื่อเอาผิดแก่ผู้มีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติทำให้เกิดมาตรฐานในการกำหนดฐานความผิดที่เกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติและเกิดความสะดวกในการให้และขอความร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรระหว่างประเทศในทางอาญากรณีเกี่ยวกับความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ (พรชัย เจริญวงศ์, 2561) โดยมีสาระสำคัญที่แสดงให้เห็นการประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายดังนี้

1. กำหนดให้หน่วยงานของรัฐให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองดูแล รวมถึงการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารโดยตรงหรือการเชื่อมข้อมูลข่าวสารหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการสืบสวนสอบสวนหรือป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติตามที่ได้รับคำร้องขอ

2. ให้หน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนการดำเนินการที่เกี่ยวกับคดีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ตามที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบร้องขอ

3. ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่มีความจำเป็นและประสงค์จะให้ผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวสามารถเข้าถึงบัญชีรายชื่อและขอความร่วมมือได้โดยง่ายเพื่อการสืบสวนสอบสวนหรือป้องกันปราบปรามการกระทำ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. ให้สำนักงานอัยการสูงสุดสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนของหน่วยงานของรัฐอื่นที่จะต้องไปดำเนินการนอกราชอาณาจักร รวมถึงการประสานงานและดำเนินการเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศ

5. กรณีเรื่องใดที่มีได้ตกลงกันไว้เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐประสานงานกันเองได้โดยตรงเพื่อขอรับการสนับสนุน

6. ให้แต่ละหน่วยงานจัดให้มีหน่วยงานประสานงานเพื่อประโยชน์ในการประสานงาน กรณีผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 14(2) คือ ไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งบัญชี เอกสารหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณาต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ มาตรา 28 ของพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติบทลงโทษกรณีไม่ปฏิบัติตามมาตรา 14(2) อาจต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับเมื่อสั่งเกตพระราชบัญญัติและบันทึกข้อตกลงฉบับดังกล่าวเกี่ยวกับหน่วยงานที่จะต้องเป็นศูนย์กลางของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายในงานป้องกันปัญหาองค์การอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาตินั้นปรากฏว่ามีเพียงแต่กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานกลางในการจัดให้มีการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานของรัฐ แต่ไม่ได้กำหนดให้หน่วยงานใดเป็นศูนย์กลางของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายในงานป้องกันปัญหาองค์การอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ (พรชัย เจริญวงศ์, 2561) รวมถึง “ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยแนวทางการประสานงานคดียาเสพติด พ.ศ.2553” โดยสาระสำคัญของการประสานงานการดำเนินคดียาเสพติดตามระเบียบนี้มี

ขอบเขตการดำเนินงานคือ 1) การประสานงานคดียาเสพติดจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือ ความโปร่งใสและความไว้วางใจระหว่างกันโดยที่มีให้เป็นการแทรกแซงหรือก้าวก้าวอำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่ายตามที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนดและ 2) ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติดจะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการพัฒนาการดำเนินคดีสืบสวนสอบสวนยาเสพติดควรมีการทำลายเครือข่ายยาเสพติดของกระบวนค้ายาเสพติดในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิติรัฐ พัศกรพินิจ (2552: บทคัดย่อ) พบว่า ควรเสริมประสิทธิภาพในกระบวนการบริหารจัดการคดีและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้มาตรการสืบสวนสอบสวนโดยวิธีพิเศษในการรวบรวมพยานหลักฐาน ทั้งนี้การที่จะสามารถตัดเครือข่ายได้จะต้องมีการปราบปรามอย่างจริงจังซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม โดยจุดมุ่งหมายของทฤษฎีนี้คือ ขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมจะต้องรวดเร็วและมีประสิทธิภาพและต้องยอมรับว่าการค้นหาข้อเท็จจริงในชั้นตำรวจและชั้นอัยการเพียงพอที่จะเชื่อถือได้ ซึ่งตามทฤษฎีนี้ถือว่าการควบคุมปราบปรามอาชญากรรมเป็นหน้าที่อันสำคัญที่สุดของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การที่จะรักษาความสงบสุขของสังคมจะต้องมีการควบคุมอาชญากรรมอย่างเข้มข้น กระบวนการดำเนินการต้องรวดเร็ว ภารกิจที่จำเป็นในการจัดการกับผู้กระทำผิดคือ ภารกิจของตำรวจ (อิสสุธี พันธฤทธิ, 2558) นอกจากนี้แล้วทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม เป็นทฤษฎีที่เน้นทางด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมโดยมุ่งที่จะควบคุมระงับและปราบปรามอาชญากรรมเป็นสิ่งสำคัญ โดยวัตถุประสงค์ที่สำคัญของกระบวนการทางอาญาของรัฐจะต้องให้หลักประกันต่อสังคม ดังนั้นเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะต้องมีการปรับปรุงและเพิ่มพูนประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม เช่น การสืบสวน การสอบสวนคดีอาญา การดำเนินคดี การพิสูจน์ความผิด การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดซึ่งถูกศาลพิพากษาลงโทษแล้วอย่างได้ผลตามทฤษฎีนี้ กระบวนการยุติธรรมที่ดีจะต้องมีสถิติการจับกุมผู้กระทำความผิดเป็นจำนวนมากและผู้ที่ถูกจับกุมได้นั้นจะต้องเป็นผู้กระทำความผิดจริง การดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการจะต้องมีความรวดเร็วและเด็ดขาด การค้นหาข้อเท็จจริงตามทฤษฎีนี้ ให้เริ่มมีขึ้นตั้งแต่แรกเริ่มของกระบวนการยุติธรรม คดีอาญาทั้งปวงที่เข้าสู่ระบบงานยุติธรรมทางอาญามาตามทฤษฎีนี้จะต้องดำเนินไปตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอไม่หยุดชะงักโดยมีกระบวนการกลั่นกรองในแต่ละขั้นตอนและขั้นตอนต่าง ๆ จะดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเป็นการปฏิบัติงานประจำซึ่งจะมีการเริ่มตั้งแต่การสืบสวนก่อนทำการจับกุม การจับกุมการสอบสวนภายหลังการจับกุม การเตรียมคดีเมื่อฟ้องยังศาล การพิจารณาคดีและการพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดและการปลดปล่อยจำเลย

แนวทางการพัฒนาด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ การกำหนดหรือบังคับใช้ยุทธศาสตร์ในการต่อต้านยาเสพติดของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้เห็นถึงกลไก เครื่องมือในการป้องกัน ปราบปราม พื้นฟูและเยียวยาผู้กระทำความผิดสอดคล้องกับงานวิจัยของภูษิต มหาพรหม (2555: บทคัดย่อ) พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสืบสวนคดีอาญาของกองบัญชาการตำรวจนครบาลในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า มีความเห็นด้วย

ในด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการใช้วิทยาการในการพิสูจน์หลักฐานมาเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ ด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุและสภาพแวดล้อม อันดับที่ 3 ได้แก่ ด้านนโยบาย/กฎหมาย/กฎระเบียบ อันดับที่ 4 ได้แก่ ด้านความร่วมมือของประชาชน ขณะที่อันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ สุมณฑิพย์ จิตสว่างและนันทิ จิตสว่าง (2559: บทคัดย่อ) พบว่า ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ การกำหนดนโยบายในการนำพระราชบัญญัติฉบับนี้มาใช้จริงจัง จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานควบคู่กับการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง จัดตั้งหน่วยงานกลางทำหน้าที่ในการตรวจสอบคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและกำหนดระเบียบการปฏิบัติที่ชัดเจน เช่นเดียวกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า แนวทางการพัฒนาด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ประกอบด้วย 1) ควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการต่อต้านป้องกันการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติอย่างต่อเนื่องโดยต้องมีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน 2) ควรมีนโยบายในการป้องกันและปราบปรามคดียาเสพติดในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติ โดยเฉพาะและควรมีหน่วยงานกลางในการรับผิดชอบในการดำเนินงานตามนโยบาย 3) ควรมีการบูรณาการด้านนโยบายระหว่างหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามร่วมกัน และ 4) ควรกำหนดนโยบายในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินคดียาเสพติดในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติให้เหมาะสมให้แต่ละปีงบประมาณสอดคล้องกับงานวิจัยของนิติรัฐ พัศกรพินิจ (2552: บทคัดย่อ) จำเป็นต้องมีการปรับปรุงวิธีการควบคุมการดำเนินคดีและการกำกับตรวจสอบการสนับสนุนช่วยเหลือในการนำมาตราการสืบสวนสอบสวนโดยวิธีพิเศษมาใช้บังคับให้เกิดประสิทธิภาพดังนั้นต้องพัฒนาการประสานงานกระบวนการยุติธรรมคดียาเสพติดและให้มีคณะทำงานยาเสพติดรายสำคัญร่วม โดยมีหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นคณะทำงานเพื่อนำมาตรการทางกฎหมายของรัฐในทุกด้านมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดยาเสพติดรายสำคัญ เช่น การตรวจสอบทางภาษี การตรวจสอบการเงิน การตรวจสอบการประกอบธุรกิจและการตรวจสอบความผิดทางด้านอื่น ๆ โดยให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมีพนักงานอัยการเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำเฉพาะกรณีความผิดยาเสพติดรายสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเสริมประสิทธิภาพในกระบวนการบริหารจัดการคดีและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้มาตรการสืบสวนสอบสวนโดยวิธีพิเศษในการรวบรวมพยานหลักฐานสอดคล้องกับงานวิจัยของภูษิต มหาพรหม (2555: บทคัดย่อ) พบว่า การแสดงความคิดเห็นด้านนโยบาย/กฎหมาย/กฎ ระเบียบ บุคลากรจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความเห็นด้วยในด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการใช้วิทยาการในการพิสูจน์หลักฐานมาเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ ด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุและสภาพแวดล้อม อันดับที่ 3 ได้แก่ ด้านนโยบาย/กฎหมาย/กฎระเบียบ อันดับที่ 4 ได้แก่ ด้านความร่วมมือของประชาชน ขณะที่อันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่นเดียวกับงานวิจัยของสุมณฑิพย์ จิตสว่างและนันทิ จิตสว่าง (2559: บทคัดย่อ) พบว่า ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ การกำหนดนโยบายในการนำพระราชบัญญัติฉบับนี้มาใช้จริงจัง จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานควบคู่กับการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง จัดตั้งหน่วยงานกลางทำหน้าที่ในการตรวจสอบคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ จัดตั้งกองทุนเฉพาะสำหรับการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติ กำหนดระเบียบการปฏิบัติที่ชัดเจนและการกำหนดประเภทคดีที่มี

ความเหมาะสมกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติและการบูรณาการการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ส่วนด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สอดคล้องกับงานวิจัยของนิติรัฐ พัศกรพินิจ (2552: บทคัดย่อ) พบว่า ควรให้แก้ไขกฎหมายให้มีคณะกรรมการคดีอาเสพติดรายสำคัญเป็นผู้กำกับดูแล ตรวจสอบ พัฒนาการประสานงานกระบวนการยุติธรรมคดีอาเสพติดและให้มีคณะทำงานอาเสพติดรายสำคัญร่วม โดยมีหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นคณะทำงานเพื่อนำมาตรการทางกฎหมายของรัฐในทุกด้านมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดอาเสพติดรายสำคัญ เช่น การตรวจสอบทางภาษี การตรวจสอบการเงิน การตรวจสอบการประกอบธุรกิจและการตรวจสอบความผิดทางด้านอื่น ๆ โดยให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมีพนักงานอัยการเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำเฉพาะกรณีความผิดอาเสพติดรายสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเสริมประสิทธิภาพในกระบวนการบริหารจัดการคดีและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้มาตรการสืบสวนสอบสวนโดยวิธีพิเศษในการรวบรวมพยานหลักฐาน เช่นเดียวกับงานวิจัยของอุษณีย์ เชียงของ (2555: บทคัดย่อ) พบว่า จัดทำคู่มือปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันปราบปรามและการคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมีงบประมาณที่เพียงพอเพื่อสนับสนุนและสร้างประสิทธิภาพให้กับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ มีการฝึกอบรมบุคลากรในหน่วยงานให้มีความรู้ ความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้แล้วต้องจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานควบคู่กับการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (สมนทิพย์ จิตสว่างและนันทิ จิตสว่าง, 2559: บทคัดย่อ) และงานวิจัยของสุวิทย์ แสงมงคล (2560: บทคัดย่อ) พบเช่นเดียวกันว่าควรฝึกอบรม พัฒนาบุคลากรสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจในการทำงาน

วิธีการจับกุมผู้ร้ายข้ามแดนของประเทศไทยต้องอาศัยสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกฎหมายภายในประเทศให้เข้ากับหลักการที่เหมือนกันทุกประเทศ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของนิติรัฐ พัศกรพินิจ (2552: บทคัดย่อ) พบว่า ควรให้แก้ไขกฎหมายให้มีคณะกรรมการคดีอาเสพติดรายสำคัญเป็นผู้กำกับดูแล ตรวจสอบ พัฒนาการประสานงานกระบวนการยุติธรรมคดีอาเสพติดและให้มีคณะทำงานอาเสพติดรายสำคัญร่วม โดยมีหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นคณะทำงานเพื่อนำมาตรการทางกฎหมายของรัฐในทุกด้านมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดอาเสพติดรายสำคัญ เช่น การตรวจสอบทางภาษี การตรวจสอบการเงิน การตรวจสอบการประกอบธุรกิจและการตรวจสอบความผิดทางด้านอื่น ๆ โดยให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมีพนักงานอัยการเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำเฉพาะกรณีความผิดอาเสพติดรายสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเสริมประสิทธิภาพในกระบวนการบริหารจัดการคดีและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้มาตรการสืบสวนสอบสวนโดยวิธีพิเศษในการรวบรวมพยานหลักฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของสมนทิพย์ จิตสว่างและนันทิ จิตสว่าง (2559: บทคัดย่อ) พบว่า ควรมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติอย่างเคร่งครัดและนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ที่มีส่วนร่วมในองค์กร

อาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556” ประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nation Convention Against Transnational Organized Crime-UNTOC) จึงได้ออกพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556 มาเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ดังกล่าวและให้ครอบคลุมแก่การบังคับใช้เพื่อเอาผิดแก่ผู้มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติทำให้เกิดมาตรฐานในการกำหนดฐานความผิดที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและเกิดความสะดวกในการให้และขอความร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรระหว่างประเทศในทางอาญากรณีเกี่ยวกับความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (พรชัย เจริญวงศ์, 2561) โดยมีสาระสำคัญที่แสดงให้เห็นการประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายคือ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนของหน่วยงานของรัฐอื่นที่จะต้องไปดำเนินการนอกราชอาณาจักร รวมถึงการประสานงานและดำเนินการเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศ

ด้านประสิทธิภาพของกฎหมายและการลงโทษ กล่าวคือ การปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายหรือแนวทางการปฏิบัติระเบียบที่เกี่ยวข้องและแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่ทำให้พนักงาน/พนักงานสอบสวนเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ยังการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพยังเป็นไปตามระเบียบกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด เช่น ยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม (ระยะ 20 ปี) ในยุทธศาสตร์ที่ 1: การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รวมถึงแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.2558-2562 ตลอดจนมาตรการทางกฎหมายที่สำคัญได้แก่ มาตรการตรวจสอบและยึดทรัพย์สินผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นมาตรการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรการสมคบตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 มาตรการปราบปรามการฟอกเงินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 นอกจากนี้ยังเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ.2550 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2519 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556 และยังคงสอดคล้องกับทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม โดยทฤษฎีนี้ถือว่าการควบคุมปราบปรามอาชญากรรมเป็นหน้าที่อันสำคัญที่สุดของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การที่จะรักษาความสงบสุขของสังคมจะต้องมีการควบคุมอาชญากรรมอย่างเข้มข้น กระบวนการดำเนินการต้องรวดเร็ว ภารกิจที่จำเป็นในการจัดการกับผู้กระทำความผิดคือ ภารกิจของตำรวจ เป็นทฤษฎีที่เน้นทางด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมโดยมุ่งที่จะควบคุม ระงับและปราบปรามอาชญากรรมเป็นสำคัญเช่นเดียวกับงานวิจัยของสุนทวิทย์จิตสว่างและนที จิตสว่าง (2559: บทคัดย่อ) พบว่า การกำหนดนโยบายในการนำพระราชบัญญัติฉบับนี้มาใช้อย่างจริงจัง ตลอดจนกำหนดระเบียบการปฏิบัติที่ชัดเจนและการกำหนดประเภทคดีที่มีความเหมาะสมกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติเช่นเดียวกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า แนวทางการพัฒนาด้านกฎหมายและการลงโทษประกอบด้วย 1) ควรมีแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่ทำให้เจ้าพนักงาน/พนักงานสอบสวนเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว 2) ควรมี

แนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษผู้กระทำผิดให้สาสม 3) ควรมีการลงโทษและการปราบปรามอย่างชัดเจนโดยเฉพาะการทำลายทรัพย์สินหรือการตัดเส้นทางทางการเงินขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ 4) ควรมีการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างจริงจังโดยใช้มาตรการทางกฎหมายและการลงโทษที่รุนแรงและ 5) ควรมีการปรับปรุงและแก้ไขกลไกทางกฎหมายหรือแนวทางการปฏิบัติระเบียบที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของนิติรัฐ พัศกรพินิจ (2552: บทคัดย่อ) พบว่า ควรให้แก้ไขกฎหมายให้มีคณะกรรมการคดีอาชญากรรมคดีสำคัญเป็นผู้กำกับดูแล ตรวจสอบ พัฒนาการประสานงานกระบวนการยุติธรรมคดีอาชญากรรมคดีสำคัญและให้มีคณะทำงานยาเสพติดรายสำคัญร่วม โดยมีหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นคณะทำงานเพื่อนำมาตรการทางกฎหมายของรัฐในทุกด้านมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดอาชญากรรมคดีสำคัญ เช่น การตรวจสอบทางภาษี การตรวจสอบการเงิน การตรวจสอบการประกอบธุรกิจและการตรวจสอบความผิดทางด้านอื่น ๆ โดยให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมีพนักงานอัยการเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำเฉพาะกรณีความผิดอาชญากรรมคดีสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเสริมประสิทธิภาพในกระบวนการบริหารจัดการคดีและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้มาตรการสืบสวนสอบสวนโดยวิธีพิเศษในการรวบรวมพยานหลักฐาน เช่นเดียวกับงานวิจัยของมยุรา วิมลโลหการ (2553: บทคัดย่อ) พบว่า โดยความสำคัญและความจำเป็นในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมประเภทยาเสพติดอันเป็นภัยร้ายแรงในปัจจุบันเป็นปัญหาที่ทำลายกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง มีการนำเทคโนโลยีเทคนิควิธีการสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและเป็นเครือข่ายมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบมาเป็นองค์กรอาชญากรรม ผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญก่อให้เกิดความเสียหายและผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคงของประเทศ กระบวนการยุติธรรมได้เข้ามามีส่วนสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในรูปแบบต่าง ๆ ตั้งแต่กระบวนการสืบสวน จับกุมผู้กระทำความผิด การสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน การพิจารณาสั่งฟ้องคดี การนำพยานหลักฐานเข้าสืบเพื่อพิสูจน์การกระทำความผิดจนศาลมีคำพิพากษา โดยเฉพาะการดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำความผิดอาชญากรรมคดีสำคัญ การแสวงหาพยานหลักฐานในระหว่างการสืบสวนเพื่อพิสูจน์ความสัมพันธ์ของบุคคลในองค์กรการดำเนินการเกี่ยวกับยาเสพติดจะใช้วิธีการแสวงหาพยานหลักฐานโดยวิธีสืบสวนธรรมดาอาจไม่ได้ผล การใช้วิธีสืบสวนสอบสวนพิเศษ เช่น การดักฟัง การใช้เจ้าหน้าที่อำพราง การจัดส่งภายใต้ควบคุมมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการป้องกันปราบปรามและพิสูจน์การกระทำความผิดแม้ว่ามาตรการต่าง ๆ ที่กล่าวมาจะมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนแต่ก็เป็นมาตรการที่จำเป็นต้องใช้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พยานหลักฐานที่ได้จากการใช้มาตรการต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาก็สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาของศาลได้มีมาตรการในการตรวจสอบและการควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานและหากเจ้าพนักงานมีการใช้มาตรการดังกล่าวไปในทางที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ เจ้าพนักงานก็ต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมายและงานวิจัยของสุนนทิพย์ จิตสว่างและนันทิ จิตสว่าง (2559: บทคัดย่อ) พบว่า ประสิทธิภาพที่ได้จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติคือ สามารถบรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมายที่สามารถลงโทษองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีความรุนแรงไม่ว่าจะเป็นการจำคุกหรือการยึดทรัพย์สินก่อให้เกิดผลกระทบที่

ดีต่อเศรษฐกิจ สังคมและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หากแต่ประสบปัญหาเจตนาธรรมณ์ของกฎหมายในการบูรณาการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ การกำหนดนโยบายในการนำพระราชบัญญัติฉบับนี้มาใช้อย่างจริงจัง จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานควบคู่กับการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง จัดตั้งหน่วยงานกลางทำหน้าที่ในการตรวจสอบคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ จัดตั้งกองทุนเฉพาะสำหรับการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติ กำหนดระเบียบการปฏิบัติที่ชัดเจนและการกำหนดประเภทคดีที่มีความเหมาะสมกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติและการบูรณาการการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้งานวิจัยของ Finckenauer (2007: บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ที่จะทำการสืบสวนสอบสวนและฟ้องร้องในคดีองค์การอาชญากรรมจึงเป็นหัวใจของประสิทธิภาพในการดำเนินการดังกล่าวและเป็นหลักการที่สำคัญที่ขาดเสียมิได้สำหรับการต่อสู้กับอาชญากรรมองค์กร นอกจากมาตรการในเชิงรุกเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมองค์กรแล้วยังต้องคำนึงถึงเรื่องเกี่ยวกับการป้องกัน รวมไปถึงการแชร์ประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญในการเริ่มต้นดำเนินการสืบสวนสอบสวนของผู้เชี่ยวชาญพิเศษและกลไกทางกฎหมายและต้องใช้คดีที่รวบรวมไว้ เทคนิคในการสืบสวนสอบสวนและการรวบรวมข้อมูลได้แก่ การวิเคราะห์ทางการเงิน การใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ สายลับ การปลอมตัว หากความร่วมมือจากภาคประชาชน เป็นต้น รวมไปถึงการคุ้มครองพยานที่มีประสิทธิภาพ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1 ควรมีการพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินคดียาเสพติดข้ามชาติโดยเฉพาะในประเด็นของการประสานความร่วมมือ การบูรณาการการทำงาน การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

1.2 การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีในต่างประเทศในการให้ข้อมูลหรือการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

1.3 กระทรวงการต่างประเทศควรมีการสร้างความร่วมมือหรือการทำสนธิสัญญาพหุภาคีหรือทวิภาคีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนในลักษณะพิเศษกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของต่างประเทศ

2. ด้านบุคลากร

2.1 จำเป็นต้องมีการฝึกฝนและพัฒนาทักษะผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินคดียาเสพติดข้ามชาติโดยเฉพาะในประเด็นของการรวบรวมพยานหลักฐาน การบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาหาความรู้และนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การเพิ่มจำนวนบุคลากรให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่

2.3 ควรมีการแก้ไขหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งโยกย้ายระบบข้าราชการในแต่ละปีงบประมาณให้เหมาะสมเพราะจะทำให้มีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ยังอยู่ในตำแหน่งเดิม

3. ด้านเทคโนโลยี

3.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดหาหรือนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยและสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการหาพยานหลักฐาน การจับกุมคดียาเสพติดในลักษณะองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อลดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินคดีที่ค่อนข้างใช้ระยะเวลานาน

4. ด้านกฎหมายและการลงโทษ

4.1 การตัดวงจรของเครือข่ายยาเสพติด โดยมีแนวทางหรือมาตรการที่เหมาะสมในการตัดวงจรเครือข่ายยาเสพติดไม่ให้มีการดำเนินการต่อเนื่อง เช่น การตัดวงจรทรัพย์สินของเครือข่ายยาเสพติดในลักษณะองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น

4.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะหน่วยที่ออกกฎหมายการปรับปรุงและแก้ไขกลไกทางกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

4.3 การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ทำให้พนักงานสอบสวนเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

4.5 การมีกฎหมายอาชญากรรมพิเศษขึ้นโดยเฉพาะเพื่อให้มีอำนาจและความรวดเร็วในการดำเนินการปราบปรามและมีกฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ในเชิงปฏิบัติให้ชัดเจนโดยเฉพาะการดำเนินงานในการป้องกันและปราบปรามคดียาเสพติดในลักษณะองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ รวมถึงนโยบายในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินคดียาเสพติดข้ามชาติให้เหมาะสมในแต่ละปีงบประมาณ ตลอดจนมีนโยบายที่ให้อำนาจในการตรวจสอบเส้นทางการเงินเบื้องต้นโดยไม่ถูกกฎหมายฟ้องร้อง

2. ด้านกฎหมายและการลงโทษ ควรมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีและการลงโทษให้มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเพื่อป้องกันและสร้างเกรงกลัวให้แก่บุคคลอื่นที่จะประพฤติผิด

3. ด้านการพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งหน่วยงานในประเทศและหน่วยงานต่างประเทศในการประสานความร่วมมือเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในลักษณะขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติ

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้นประเด็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยและแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดข้ามชาติในประเทศไทยเพื่อที่จะสามารถนำข้อมูลเชิงลึกมาสู่การพัฒนาได้อย่างแท้จริง

2. ควรมีการศึกษาการนำรูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทยไปใช้และประเมินผลเพื่อที่จะสามารถนำรูปแบบนั้นกลับมาพัฒนาและนำไปสู่ภาคปฏิบัติได้

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อศึกษาถึงจุดอ่อน จุดแข็งในการนำไปใช้ต่อไปในอนาคต

5.3.4 ข้อเสนอแนะแผนปฏิบัติงานด้านยาเสพติด

เนื่องจากปัญหาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดอย่างมากในประเทศไทยทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทย จึงจำเป็นต้องแนวทางการพัฒนา รูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์การอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย โดย กำหนดยุทธศาสตร์ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด โครงการ/กิจกรรมและผลลัพธ์ในการพัฒนาป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด	โครงการ/กิจกรรม	ผลลัพธ์
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ	กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปราม	บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจต่อกระบวนการจัดการพยานหลักฐานมากกว่าร้อยละ 90	1. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน
	กลยุทธ์ที่ 2 การจัดทำคู่มือปฏิบัติงานด้านยาเสพติด	บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติงานตามคู่มือที่กำหนดได้ร้อยละ 90	2. โครงการการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานยาเสพติดข้ามชาติ	บุคลากรที่ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานตามคู่มือได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

บรรณานุกรม

- Albanese, Jay. 2011. **Transnational organized crime**. In International crime and Justice, ed. Mangai Natarajan. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cronbach, Lee Joseph. 1974. **Essentials of Psychological Testing**. 3rd ed. New York :Harper and Row.
- Dick Hobbs. 2013. **Lush Life: Constructing Organized Crime in the UK**. Oxford: Oxford University Press.
- James O. Finckenauer. 2007. **The Mafia and organized crime: A Beginner's Guide**. Oxford: One world.
- Mely Caballero-Anthony and Pau Khan Khup Hangzo. 2015. **Transnational Crime, in Non-Traditional Security in Asia: Issues, Challenges and Framework for Action**. Singapore: ISEAS–Yusof Ishak Institute.
- Mely Caballero-Anthony and Pau Khan Khup Hangzo. (2015). **Non-Traditional Security in Asia**. Edited by Mely Caballero-Anthony, Alistair D.B. Cook. February 2, 2020. From: <https://www.cambridge.org/core/books/nontraditional-security-in-asia/transnational-crime/BE5A826E9823CB8763DE9D495712AFFF>.
- Sauterey, Anne-Lise. 2008. **Anti-trafficking regional cooperation in Southeast Asia and the global linkages from geopolitical perspective: Borders and anti-trafficking strategies between Burma, Laos PDR and Thailand**. Paper presented at a Seminar on Trafficking and Smuggling organized by the Institute of Asian Studies of Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand. May 12th.
- United Nation. 2019. **World Drug Report 2019**. Online: <https://wdr.unodc.org/wdr2019/>.
- United Nations Office on Drugs and Crime. 2011. **Estimating illicit financial flows resulting from drug trafficking and other transnational organized crimes: Research report**. Vienna: UNODC.

Zabyelina, Y. 2009. Transnational organized crime in international relations. **Central European Journal of International and Security Studies** 3(1): 11-22.

Zamora, C. M. 2015. **Consequences of transnational organized crime on international system: An introduction**. Retrieved from https://www.academia.edu/11376177/Consequences_of_Transnational_Organized_Crime_on_International_System_An_Introduction.

กรมสุขภาพจิต. 2561. **แอมเฟตามีน**. ออนไลน์จาก: <https://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=1214>.

กระทรวงยุติธรรม. 2560. **ยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579)**. ออนไลน์จาก: <http://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/2018/20180130-MinistryofJustice.pdf>.

กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. 2555. **ยาบ้า (Metamphetamine)**. ออนไลน์จาก: <http://narcotic.fda.moph.go.th/welcome/?p=2527>.

คมสัน สุขมาก, สุนีย์ มัลลิกะมาลย์และประธาน วัฒนวาณิชย์. 2558. การพัฒนากฎหมายคนเข้าเมือง เพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ. **วารสารการเมือง การบริหารและกฎหมาย** 7(3), 475-509.

ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนนา. 2562. **อาชญากรรมข้ามชาติกับความมั่นคงของประเทศไทย**. ออนไลน์จาก: https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=55062&filename=The_House_of_Representatives.

ชิตพล กาญจนกิจ. 2559. ความท้าทายของรัฐอาเซียนในการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ. **วารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์** 46(1), 51-77.

ณรงค์ กุลนิเทศ. 2558 การพัฒนารูปแบบการสืบสวนเพื่อการปราบปรามยาเสพติดในชุมชน. **Procedia-Social and Behavioral Sciences** 197, 1745-1751.

ธีสุทธิ์ พันธุ์ฤทธิ์. 2558. การรับฟังพยานหลักฐานคดีอาญา: บทวิเคราะห์และบทวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

นwor สาระคุณ. 2548. **สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519**. ออนไลน์จาก: http://210.246.148.76/thaiquest/getFileProxy/comment.aspx?url=%2Fdata%2Fflawabout%2Fflawdetail%2Fflawdetail_150.htm.

- นิติรัฐ พัศกรพินิจ. 2552. **การบังคับใช้กฎหมายยาเสพติด ศึกษาในกรณีการปราบปรามผู้กระทำ ความผิดยาเสพติดรายสำคัญ.** วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชอบ พุ่มวิจิตร. 2537. **หลักการสืบสวน.** เอกสารโรเนียวการบรรยายหลักสูตรการอบรมสารวัตรสืบสวน. กองบัญชาการตำรวจนครบาล.
- ปรียาพรรณ เพชรปราณี. 2554. Methamphetamine. **วารสารนิติเวชศาสตร์** 4(1), 66-72.
- พรชัย เจริญวงศ์. 2561. **มาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ: ศึกษาเฉพาะกรณีการค้ายาเสพติดของประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ภูชิต มหาพรหม. 2555. การพัฒนารูปแบบการสืบสวนคดีอาญาของบัญชาการตำรวจนครบาล. **SDU Res. J.** 8(2), 175-187.
- มยุรา วิมลโลหการ. 2553. **การแสวงหาพยานหลักฐานในคดียาเสพติดโดยใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ.** กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มานพ คณะโต, บสพร อนุสรณ์พานิชกุลและวรพล หนูนน. 2553. **เอกสารประมวลองค์ความรู้เรื่องไอซ์.** กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- ลือชัย วงษ์ทองและกฤษฎา นันทเพ็ชร. 2561. **อาชญากรรมข้ามชาติกับผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตเมืองพัทยา. วารสารศิลปศาสตร์ประยุกต์** 71-80.
- วัชรพล ประสารราชกิจ. 2544. **อาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจในปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและนโยบายความมั่นคง มุมมองไทย ยุโรปและนานาชาติ.** (พรสวรรค์ วัฒนางกูร, บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันชัย รุจนวงศ์. 2545. **การพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ.** กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วันชัย รุจนวงศ์. 2548. **องค์กรอาชญากรรม: ผลกระทบต่อสังคมและความมั่นคงและมาตรการป้องกันและปราบปรามที่มีประสิทธิภาพ.** กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วิโรจน์ วีระชัยและลำซ่า ลักษณะภิชนชัย. 2548. **ยาม้า, ยาบ้า (Amphetamine and**

Methamphetamine) ในตำราเวชศาสตร์การเสพติด. กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

วิจารณ์ สุ่มใหญ่. 2543. **ยาบ้ามหันตภัยข้ามสหัสวรรษ.** กรุงเทพฯ: ธีระการพิมพ์.

วีระพงษ์ บุญญภาส. 2543. ยุโรปกับนโยบายความมั่นคง: อาชญากรรมข้ามชาติทางเศรษฐกิจ. **วารสารยุโรปศึกษา** 8: 76.

วีระพงษ์ บุญญภาสและคณะ. 2556. **แนวทางการพัฒนาระบบการบริหารจัดการคดีในสถานีตำรวจ.** กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์วิชาการสารเสพติดภาคเหนือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2562. **นโยบายและแผนการดำเนินงานของรัฐ.** ออนไลน์จาก: http://www.sri.cmu.ac.th/~nsac/All_Page/Drug/SRI_Policy_of_Government_04-3.htm.

สักกรินทร์ นิยมศิลป์. 2558. **อาชญากรรมข้ามชาติ: ภัยคุกคามไทยและอาเซียน; ความหลากหลายทางประชากรและสังคมในประเทศไทย ณ ปี 2558.** พิมพ์ครั้งที่ 1. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. สารานุกรมเสรี. 2556. เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/wiki>.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2558. **แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.2558-2562.** ออนไลน์จาก:https://www.oncb.go.th/Home/PublishingImages/Pages/ProgramsandActivities /strategic_plan2558-2560.pdf.

สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. 2561. **ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศประจำปี 2561.** กรุงเทพฯ: สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม.

สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. 2562. **แผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปรามและบำบัดรักษายาเสพติด ปี 2562.** กรุงเทพฯ: สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม.

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2562. **อาชญากรรมข้ามชาติกับความมั่นคง**

ของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สุกมา แสงเดือนฉาย, สำเนา นิลบรรพ์, วันเพ็ญใจปทุม, สุวภัทร คงหอม, ญาดา จินประชาและธัญญา
สิงห์โต. 2557. **ผลของการบำบัดความคิดและพฤติกรรมเพื่อป้องกันการติดเชื้อของผู้ป่วยเมท
แอมเฟตามีนที่เข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยใน.** กรุงเทพฯ: สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟู
ผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.

สุนทรพิพรรณ กำปันทอง. 2551. ปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ชุด
ปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธร จังหวัดยะลา. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา** 3(1), 39-
50.

สุนทวิทย์ จิตสว่างและนัทธี จิตสว่าง. 2556. **การจัดการความรู้เกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามแก๊ง
อาชญากรรมข้ามชาติที่ก่อเหตุคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินในเขตกรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพฯ:
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สุนทวิทย์ จิตสว่างและนัทธี จิตสว่าง. 2559. **แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของการบังคับใช้
พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.
2556.** กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

สุวิทย์ แสงมงคล. 2560. รูปแบบการบริหารงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติของ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. **วารสารการเมือง การบริหารและกฎหมาย** 9(3), 381-411.

อนุชาติ คงมาลัย. 2558. **พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาศัตยาเสพติด พ.ศ.2550 และคำวินิจฉัยศาล
ฎีกา.** ออนไลน์จาก: http://www.ago.go.th/articles_58/article_250558_2.pdf.

อรดา เซาว์นโรตม. 2547. **สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำ
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534.** ออนไลน์จาก:[http://web.krisdika.go.th/data/
lawabout/lawdetail/lawdetail_073.htm](http://web.krisdika.go.th/data/lawabout/lawdetail/lawdetail_073.htm).

อุษณีย์ เชียงของ. 2555. **ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายกับองค์กรอาชญากรรมข้าม
ชาติ.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม, คณะ
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

**แบบสัมภาษณ์เชิงลึกการศึกษาเรื่อง
แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติด
ในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ**

คำชี้แจง

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทยและศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย โดยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกฉบับนี้ประกอบด้วยคำถาม 6 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 สถานการณ์ของยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีนในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทย

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย

ตอนที่ 5 รูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทย

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

- เพศ.....
- อายุ.....
- ระดับการศึกษา.....
- ตำแหน่ง.....
- หน่วยงาน.....
- ประสบการณ์ในการทำงานด้านยาเสพติด.....
- ประสบการณ์การทำงานด้านยาเสพติดในลักษณะขององค์กรอาชญากรรม

ข้ามชาติ.....

ตอนที่ 2 สถานการณ์ของยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีนในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

- สถานการณ์ในอดีต.....
- สถานการณ์ในปัจจุบัน.....
- แนวโน้มในอนาคต.....
- โครงสร้างของคดียาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีนในลักษณะขององค์กรอาชญากรรม

ข้ามชาติ.....

- รูปแบบการกระทำความผิด.....
- รูปแบบเครือข่าย.....
- จำนวนสมาชิกในองค์กร.....

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะขององค์กรอาชญากรรม

ข้ามชาติ

- ปัญหาและอุปสรรคด้านบุคลากร.....
- ปัญหาและอุปสรรคด้านโครงสร้างฯ/การสั่งการ.....
- ปัญหาและอุปสรรคด้านนโยบาย.....
- ปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณ.....
- ปัญหาและอุปสรรคด้านการข่าว.....
- ปัญหาและอุปสรรคด้านการสืบสวนสอบสวน/การจับกุม/การส่งดำเนินคดี.....
- ปัญหาและอุปสรรคด้านการบังคับใช้กฎหมาย.....
- ปัญหาและอุปสรรคด้านสภาพปัญหาองค์กรอาชญากรรม/ลักษณะขององค์กรอาชญากรรม

ข้ามชาติ.....

- ปัญหาและอุปสรรคด้านระบบงานสอบสวน.....
- ปัญหาและอุปสรรคด้านการขาดความรู้ความเข้าใจ.....

- ปัญหาและอุปสรรคด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงาน.....
- ปัญหาและอุปสรรคด้านการข่มขู่พยานและเจ้าหน้าที่.....
- ปัญหาและอุปสรรคด้านการรวบรวมพยานหลักฐานจากต่างประเทศ.....
- ปัญหาและอุปสรรคด้านผู้เชี่ยวชาญ.....
- ปัญหาและอุปสรรคด้านการเมือง.....

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรม
ข้ามชาติในประเทศไทย

- วิธีการควบคุมการดำเนินคดี.....
- การกำกับตรวจสอบ.....
- การสนับสนุนช่วยเหลือในการนำมาตรการสืบสวนสอบสวนโดยวิธีพิเศษมาใช้.....
- การคุ้มครองผู้เสียหาย/พยาน.....
- การจัดทำคู่มือปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันปราบปราม.....
- งบประมาณ.....
- การฝึกอบรมบุคลากร.....
- นโยบาย/กฎหมาย/กฎ ระเบียบ.....
- การตรวจสถานที่เกิดเหตุและสภาพแวดล้อมต้อง.....
- การประสานงานหน่วยงานอื่นๆ.....
- ความร่วมมือของประชาชน.....
- การใช้วิทยาการในการพิสูจน์หลักฐาน/นวัตกรรม/เครื่องมือและอุปกรณ์.....
- การจัดตั้งหน่วยงานกลาง.....
- การจัดตั้งกองทุนเฉพาะสำหรับการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติ.....
- เทคนิคในการสืบสวนสอบสวน.....

ตอนที่ 5 รูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมในประเทศไทย

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

**แบบประชุมกลุ่มย่อยการศึกษาเรื่อง
แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติด
ในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ**

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยและเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทย โดยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกฉบับนี้ประกอบด้วยคำถาม 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานการณ์ของยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีนในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทย

ตอนที่ 4 รูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในประเทศไทย

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 สถานการณ์ของยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีนในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

- สถานการณ์ในอดีต
- สถานการณ์ในปัจจุบัน
- แนวโน้มในอนาคต
- โครงสร้างของคดียาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีนในลักษณะขององค์กรอาชญากรรม

ข้ามชาติ

- รูปแบบการกระทำความผิด
- รูปแบบเครือข่าย
- จำนวนสมาชิกในองค์กร

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย

- วิธีการควบคุมการดำเนินคดี
- การกำกับตรวจสอบ
- การสนับสนุนช่วยเหลือในการนำมาตรการสืบสวนสอบสวนโดยวิธีพิเศษมาใช้
- การคุ้มครองผู้เสียหาย/พยาน
- การจัดทำคู่มือปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันปราบปราม
- งบประมาณ
- การฝึกอบรมบุคลากร
- นโยบาย/กฎหมาย/กฎ ระเบียบ
- การตรวจสถานที่เกิดเหตุและสภาพแวดล้อมต้อง
- การประสานงานหน่วยงานอื่นๆ
- ความร่วมมือของประชาชน
- การใช้วิทยาการในการพิสูจน์หลักฐาน/นิติกรรม/เครื่องมือและอุปกรณ์
- การจัดตั้งหน่วยงานกลาง
- การจัดตั้งกองทุนเฉพาะสำหรับการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติ
- เทคนิคในการสืบสวนสอบสวน

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดในลักษณะขององค์กรอาชญากรรม

ข้ามชาติ

- ปัญหาและอุปสรรคด้านบุคลากร
- ปัญหาและอุปสรรคด้านโครงสร้างฯ/การสั่งการ
- ปัญหาและอุปสรรคด้านนโยบาย

- ปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณ
- ปัญหาและอุปสรรคด้านการข่าว
- ปัญหาและอุปสรรคด้านการสืบสวนสอบสวน/การจับกุม/การส่งดำเนินคดี
- ปัญหาและอุปสรรคด้านการบังคับใช้กฎหมาย
- ปัญหาและอุปสรรคด้านสภาพปัญหาองค์กรอาชญากรรม/ลักษณะขององค์กรอาชญากรรม

ข้ามชาติ

- ปัญหาและอุปสรรคด้านระบบงานสอบสวน
- ปัญหาและอุปสรรคด้านการขาดความรู้ความเข้าใจ
- ปัญหาและอุปสรรคด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงาน
- ปัญหาและอุปสรรคด้านการข่มขู่พยานและเจ้าหน้าที่
- ปัญหาและอุปสรรคด้านการรวบรวมพยานหลักฐานจากต่างประเทศ
- ปัญหาและอุปสรรคด้านผู้เชี่ยวชาญ
- ปัญหาและอุปสรรคด้านการเมือง

ตอนที่ 4 รูปแบบการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมในประเทศไทย

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ว่าที่ พ.ต.ต.จักรี กันธิยะ
วัน เดือน ปี เกิด	14 สิงหาคม 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่
วุฒิการศึกษา	- โรงเรียนยุพราช เชียงใหม่ - โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 47 - รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต(ตร.) โรงเรียนนายร้อยตำรวจ รุ่นที่ 63 - นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช - รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 159/32 บ้านเศรษฐสิริ ปิ่นเกล้า-กาญจนา ถนนพุทธมณฑล สาย 2 ซอย 24 แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10170